

वितरण
भोलीसाल बनारसीबास
नेकनी कस्त,
रोख दास्त नै ७५,
बाएनसै ।
(७५)

THE YAMAKA

(Part I)

General Editor
BHIKKHU J KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2505

V. E. 2018

1961

Sole Agents
MOTI LAL BANARASI DAS,
Nepali Khapara,
Post Box N 75,
Varanasi,
(India)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pālī or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinsky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote. "The whole life of my wife and of all mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *trṣṇā* or *tanhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffering.

When the Upaniṣads declare "That thou art, *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇi or prohibitions or abstinences called *dasasīla* or *dasasikkhāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words: 'I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life (2) from taking what is not given (3) from leading an unchaste life (4) from speaking untruth (5) from giving myself to intoxicating drugs (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants (8) from wearing garlands perfumes, unguents and other bodily decorations (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver. The first five are the Buddhist *pañcasīla*.

Pāṇātipātā veramaṇi sikkhāpadarū samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇi sikkhāpadarū samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇi sikkhāpadarū
 samādiyāmi
 Musāvādā veramaṇi sikkhāpadarū samādiyāmi
 Surā meraya majja pamādaṭṭhānā
 veramaṇi sikkhāpadarū samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves the outer conflicts

between nations would inevitably cease By practising the Buddha's pañcaśīla we will develop patience, courage, love and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance

Nirvāṇam paramam sukham · Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *saṃsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation And I came to know “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that This last insight did I attain to in the last watch of the night Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself” Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī Script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools Southern and Northern in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S Radhakrishnan

·INTRODUCTION

1. The Pāli Tipiṭaka

After the passing away of the Buddha at Kusinārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha.—“It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them.” Subhadra, a monk, who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke—“Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules, but, now we are at liberty to do as we please, therefore, do not grieve.” These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Sangha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus—“Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya.” The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhat-hood till then. But, as no one else in the Sangha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajātasattu made necessary arrangements for the

accommodation and convenience of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapanni cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train *himself* in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation, and early in the morning as he was going to stretch himself on the bed his feet had left the ground and the head had not reached the pillow at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of saint hood dawned upon him. And through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha, Venerable Mahā Kassapa asked Upālī questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions, the matter the occasion the individuals concerned the principal rules (paṭiṣatti) the amended rules (anupaṭiṣatti) and all other details about them. In this the Vinaya text was agreed upon and settled. Then again, with the permission of the Saṅgha, he asked Ānanda questions on the Dhamma the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached.¹

The commentary *Aṭṭhakathā*, of a much later date, assumes that the *Abhidhamma Piṭaka* was also included in the collection of the Dhamma, and that the *Tiṭṭhaka*, as it is available to us was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders from distant parts of the country assembled to take part in

¹ *Ullavagga*, Chapter xi. ² *Sumangalavilasini Niddāna katha*

it, and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Pīṭakas, Nikāyas, Angas and Dhammakkhanda¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tīpitaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidency. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma.²

Prince Mahinda and princess Sanghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sīhaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tīpitaka with all religious zeal.³

Up till then, the Tīpitaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B C, under the patronage of king Vattagāmaṇi Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tīpitaka of the Theravāda School. This was done

---

1 *Gullavagga*, chapter xi   2 *Mahāvamsa*, chapter v

3 *Mahāvamsa*, op cit

at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council.¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay Upper Burma, in 1871 under the patronage of King Mindon. In this Council the entire Pāli Tipiṭaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows.²

Vinaya	111 slabs
Sutta	410 slabs
Abhidhamma	208 slabs

Now in this present age, the necessity of bringing out an up-to-date edition of the Tipiṭaka printed on modern machines was felt. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha Saṅgāyana the Sixth Great Council, held in Rangoon which opened on the 17th May 1954 in the artificially built Rock Cave specially constructed for the purpose at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus from all parts of the world participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅgāyana. The Council kept functioning for two years and concluded on the fullmoon day May 1956, synchronising with the 2500th Jayanti of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism that adheres to Pāli Tipiṭaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society London has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli

1 *Mahāvastu* chapter x xxiii 2 बीड पर्व के २१ पर्व १९१५

Tripitaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripitaka Publication Department, Nālanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese script.

The following chart will show the distribution of books in the literature.—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1 Mahāvagga	1 Dīghanikāya	1 Dhammasaṅgani
2 Cullavagga	2 Majjhimanikāya	2 Vibhanga
3 Pārājika	3 Samyuttanikāya	3 Dhātukathā
4 Pācittiya	4 Anguttaranikāya	4 Puggalapaññatti
5 Parivāra	5 Khuddakanikāya	5 Kathāvatthu
	which contains the 6 Yamaka	
	following fifteen 7 Patthāna	
	books.—	
	i Khuddakapāṭha	
	ii Dhammapada	
	iii Udāna	
	iv Itivuttaka	
	v Suttanipāta	
	vi Vimānavatthu	
	vii Petavatthu	
	viii Theragāthā	
	ix Therīgāthā	
	x Jātaka	
	xi Niddesa	
	xii Patisambhidāmagga	
	xiii Apadāna	
	xiv Buddhavamsa &	
	xv Cariyāpitaka	

2. The Present Book

This book is called *Yamaka* or 'The Book of Pairs' because of its dual grouping of questions, that has been uniformly

adhered to from beginning to end. The second question is framed generally by transposing the subject and predicate of the first, just as we do in the immediate inference by conversion. Some times, the same process is followed taking the contradictory of both, by affixing the negative sign 'Na'. This presents a case of complete inversion. They are in the forms—

(a) Is S P ?

(b) Is P S ?

and

(a) Is not S not P ?

(b) Is not P not-S ?

The purpose of this pairing of a question is to determine the extension and intension of the two terms in their mutual relation. This spirit of a logical investigation has been maintained throughout, rather too rigidly so much so that a mechanical application of the process some times has given rise to an interrogation that may look strange to a reader not acquainted with the system of it. The student of the book is required to be thoroughly trained in the puzzling intricacies of the different forms of immediate inference. It would be no doubt, very interesting if a student undertakes to make a study of the different logical forms presenting in these volumes of the book.

Some western scholars have raised words against the utility of this book, saying that these questions and answers do not contribute to an advancement of our knowledge about the universe of the *Dhammas*. Even *Mahā Thero Nāṇāniloka*, in his very useful book *The Guide through the Abhidhamma Pitakā* writes— In my opinion, there would be no very great loss to the Abhidhamma literature if this work were altogether not in existence.

It is true to the extent that it does not add any new information or does not contribute any fresh system of consideration into the universe of the *Dhammas*. But, is it not so with the very nature of immediate inference ? The student of logic knows that the purpose of this kind of deduction is not to discover but to make explicit what was implicit in the premise.

And, this purpose is certainly fulfilled in its own way and scope the book stands for.

It may, therefore, be repeated and stressed that the *Yamaka* makes many things of Abhidhamma explicit that would have remained otherwise without it. It gives precision in the understanding of the Abhidhammic concepts and their behaviour, an equipment that is necessary at this stage when we are further going to handle the volumes of the *Paṭṭhāna*, the *Mahāppakarana*.

The whole work is divided into ten chapters, called *Yamakas*, named after the terms they deal with, all complete in themselves and independent one of the other. They are—

(1) Mūla-Yamaka	(6) Saṅkhāra-Yamaka
(2) Khandha-Yamaka	(7) Anusaya-Yamaka
(3) Āyatana-Yamaka	(8) Citta-Yamaka
(4) Dhātu-Yamaka	(9) Dhamma-Yamaka
(5) Sacca-Yamaka	(10) Indriya-Yamaka

The method of treatment in all the *Yamakas* is almost identical, having the same divisions and sub-divisions. Here, we will take only one of them, to serve as a specimen, namely, the *Khandha-Yamaka*, and trace the out-lines of it.

KHANDHA-YAMAKA

(Pairs of questions on the *Khandhas*)

UDDESA

(The questions stated)

The *Uddesa-vāra* merely enumerates the pairs of questions, in their different combinations, that may be raised on the relation of the generic term '*Khandha*' with its subordinate species, *Rūpakkhanda*, *Vedanākkhandha*, *Saññākkhandha*, *Saṅkhāra-kkhandha* and *Viññānakkhandha*. All the *Yamakas*, as in the present, begin with this type of enumeration, which serves the purpose of its *Mātikā*, which reveals the mode of treatment that is just going to follow.

A PAÑNATTI VĀRA

(Scope of meaning)

This *Vāra* by applying the logical process of conversion and complete inversion determines the exact import and export of a term in its relationship with the others. To ward off the arising of misconception in the proper significance of a term it takes in the case of that which is of an equivocal nature the other meanings of it as well and shows how they do not fit at the place. Thus, let us examine the following from the text—

- L. 1 (a) 'May all *Rūpa* be called *Rūpakkhanda*? This is the first question

Now the word *Rūpa* is equivocal. Besides being used for matter' which is the proper import of the term at this place it is also used conjoined with some other word, to mean that a thing is of that nature. Thus, the word *Piya rūpa*, used to qualify a thing means that it is lovable by nature. *Eva-rūpa*=of this nature. *Tathā rūpa*=of that nature. *Yathā-rūpa*=of what nature etc.

The above question is therefore, answered in this way—*Rūpa* is also used in such words as *Piya rūpa* or *Sāta rūpa* but there it does not stand to mean *Rūpakkhanda*.

- (b) The second question is just the converse of the first, namely 'May all *Rūpakkhanda* be called *Rūpa*?

This is answered in the affirmative—simply by 'yes' because *Rūpakkhanda* is a very wide term and includes '*Piya rūpa*, *Sāta rūpa* and all the modes of matter

2 The term *Vedantā* is univocal, and does not afford the apprehension of the arising of a misconception therefore, both of its questions are answered in the affirmative

3 The term *Sarvā* is again equivocal and liable to be misunderstood and therefore requires differentiation in its meanings. Consequently, the first question, as in 1 (a) is

answered with a reservation, so that it might not be mixed up with its other meaning, i e., of 'opinion', as in *Duḥḥa-saññā* = wrong opinion.

• 4 The term *Sankhāra* is very wide It stands for all the things that are conditioned, excluding only *Nibbāna*, which is called by the name of *Asaṅkhatā Dhātu*. Here, '*Sankhāra*' is used in a special restricted sense to mean the 'mental tendencies'. Thus, in this case also, the first question is answered with an appropriate reservation

5. *Viññāna* being a univocal term, both the questions are here answered in the affirmative

II The second type of the pairs of questions is put in a form in which their subjects and predicates are the contradictory of the original ones, being affixed by the negative sign 'Na'; and their answers are stated in the same manner, but with necessary changes Thus, corresponding to the above first two questions about *Rūpakkkhandha*, here we have—

- (a) "May all non-*Rūpa* be called non-*Rūpakkkhandha* ?"
The answer is, quite evidently, in the affirmative—
"*Āmantā* "

The second question, converse of the first, is—

- (b) "May all non-*Rūpakkkhandha* be called non-*Rūpa* ?"
The answer is "*Piya-rūpa* or *Sāta-rūpa*, though they are *Rūpa*, are not *Rūpakkkhandha* Besides *Rūpa* and *Rūpakkkhandha*, there is no other existence of them "

The same process is followed with the questions of *Vedanā*, *Saññā*, *Sankhāra* and *Viññāna*

III The third type of the pairs of questions is as follows—

- (a) "May all *Rūpa* be called *Rūpakkkhandha* ?"
"*Piya-rūpa* and *Sāta-rūpa* may be called *Rūpa*, but not *Rūpakkkhandha* *Rūpakkkhandha* may be called by both the terms "
- (b) "Are all the *Khandhas* *Vedanākkhandha* ?"

"*Vedanākkhandha* is both a *Khandha* in general, and also a particular one of *Vedanā* The remain-

ing *Khandhas* are *Khandha* in general, but not the particular one *Vedanā* (a and b are each repeated three times, each of remaining *Khandhas* being substituted in turn in b for *Vedanā*.)

IV The fourth type of the pairs of questions is as follows—

(a) Are all non *Rūpa* non *Rūpakkhanda* ?

“Yes

(b) Are all non *Khandha* non *Vedanākkhandha* ?

“Yes

V The fifth type—

(a) Is *Rūpa* a *Khandha* ?

“Yes

(b) Are all the *Khandhas* *Rūpa* ?

Rūpakkhanda is a *Khandha* in general, and of *Rūpa* in particular. The other *Khandhas* are *Khandha* in general, but not of *Rūpa* in particular.

VI The sixth type—

(a) Is non *Rūpa* non *Khandha* ?

“Besides *Rūpa*—the other *Khandhas* are not *Rūpa*, but they are *Khandha* in general. Leaving aside both of them—*Rūpa* and the *Khandhas*—there does not exist either the *Rūpa* or the *Khandhas*.

(b) Is non *Khandha* non *Rūpakkhanda* ?

“Yes

VII The seventh type—

(a) Is *Rūpa* a *Khandha* ?

“Yes

(b) Are the *Khandhas* *Vedanākkhandha* ?

“*Vedanākkhandha* is *Khandha* in general and that of *Vedanā* in particular. The other *Khandhas* are *Khandha* in general but not of *Vedanā* in particular.

VIII The eighth type—

(a) Is non *Rūpa* non *Khandha* ?

“Except *Rūpa*, the other *Khandhas* are not *Rūpa*.

but they are, no doubt, *Khandha* in general. Except both of them—*Rūpa* and *Khandha*—the others are neither *Rūpa* nor *Khandha* in general ”

(b) “Is non-*Khandha* non-*Vedanākkhandha* ?”

“Yes ”

B PAVATTI-VĀRA

(1) UPPĀDA-VĀRA

(About their arising)

This *Vāra* deals with the arising of the *Khandhas* in the same manner as above, by pairs of questions, with regard to (1) beings, (2) planes of existence, and (3) both. Let us take the pairs of questions of the first type—

1 (a) “Does *Vedanākkhandha* also arise to him, to whom arises the *Rūpakkkhandha* ?”

“*Rūpakkkhandha* arises to them, who are born as the *Asaññasattā* or the unconscious beings; but the *Vedanākkhandha* does not arise to them. Both the *Rūpakkkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise to them, who are born as *Pañcavokāra*-beings ”

(b) “Does the *Rūpakkkhandha* also arise to him, to whom arises the *Vedanākkhandha* ?”

“*Vedanākkhandha* arises to them, who are born as the *Arūpa*-beings, but the *Rūpakkkhandha* does not arise to them. Both the *Rūpakkkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise to them, who are born as the *Pañcavokāra*-beings.”

2 (a) “Does *Vedanākkhandha* also arise in that plane of existence, in which arises the *Rūpakkkhandha* ?”

“The *Rūpakkkhandha* arises in the plane of the *Asaññasattā*, but not the *Vedanākkhandha*. Both the *Rūpakkkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise in the plane of the *Pañcavokāra*-beings ”

(b) “Does the *Rūpakkkhandha* also arise in the plane of existence, in which arises the *Vedanākkhandha* ?”

“The *Vedanākkhandha* arises in the plane of the

Arāpa beings but not the *Rūpakkhandha*. Both the *Rūpakkhandha* and the *Vedanākkhandha* arise in the plane of the *Pañcavokāra* beings.”

- 3 (a) Does *Vedanākkhandha* also arise to him in that plane, to whom in which plane arises the *Rūpakkhandha*? (with all the combinations as above)

(2) NIRODHA VĀRA

(About their cessation)

“Does the *Vedanākkhandha* also cease in him in whom ceases the *Rūpakkhandha*?

Rūpakkhandha ceases in him who is dying as an *Asaṅkha* *satta* but the *Vedanākkhandha* does not cease in him. Both cease in him who is dying as a *Pañcavokāra* being (follows the same process as above with necessary changes.)

(3) UPPĀDA-NIRODHA VĀRA

(About their arising and cessation)

- 1 (a) Does *Vedanākkhandha* cease in him in whom arises the *Rūpakkhandha*?

“No or

- (b) Does *Rūpakkhandha* arise in him, in whom ceases the *Vedanākkhandha*?

“No

- (a) Does *Saññākkhandha* cease in him, in whom arises the *Vedanākkhandha*?

No.” or

- (b) Does *Vedanākkhandha* arise in him in whom ceases *Saññākkhandha*?

“No”

- 2 (a) Does *Vedanākkhandha* cease in that plane, in which arises the *Rūpakkhandha*?

“In the plane of the *Asaṅkhasattā*, the *Rūpakkhandha* does arise, but the *Vedanākkhandha* does not cease. In the plane of the *Pañcavokāra*-beings, the *Rūpakkhandha* does arise and the *Vedanākkhandha* does cease. or

- (b) "Does *Rūpakkkhandha* arise in that plane in which ceases the *Vedanākkhandha* ?"

"In the plane of the *Arūpa*-beings, the *Vedanākkhandha* does cease, but the *Rūpakkkhandha* does not arise. In the plane of the *Pañcavokāra*-beings the *Vedanākkhandha* as well as the *Rūpakkkhandha* do cease."

- (a) "Does *Saññākkhandha* cease in that plane, in which arises the *Vedanākkhandha* ?"

"Yes " or "

- (b) "Does *Vedanākkhandha* arise in that plane, in which ceases the *Saññākkhandha* ?"

"Yes "

- 3 (a) "Does *Vedanākkhandha* cease in him in that plane, in whom in which arise the *Rūpakkkhandha* ?"

"No " or "

- (b) Does *Rūpakkkhandha* arise in him in that plane, in whom in which ceases the *Vedanākkhandha* ?"

"No "

C PARIÑÑĀ-VĀRA

{About insight}

"Does he, who has known the *Rūpakkkhandha*, know the *Vedanākkhandha* ?"

"Yes " or "

"Does he, who has known the *Vedanākkhandha*, know the *Rūpakkkhandha* ?"

"Yes "

3. The Present Edition

This presents a co-ordinated edition in Devanāgarī of the *Yamaka* of the *Abhidhamma Piṭaka*, based on the following versions of the text:—Burmese, Chattha-saṅgāyana publication, 1956, Sinhalese, edited by Pandita Kirielle Nānawimala Thera, 1953; Siamese, Mahāmakuta Government publication, 1926, Roman, edited by C Rhys Davids (P T S London, 1911)

For preparing our MSS, we have adopted the Chaṭṭha saṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgha constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition. Very often, we have agreed in selecting the readings and in paragraph arrangement, but, we have broken new grounds by distinguishing the pairs of questions of the *Yamakas* marking them out as (†) and (‡), being placed distinct from the answers, except in a case where the use of *Peydāṭṭh* has made it difficult to do. We have adhered to this method from the beginning to the end of the book. This will help in avoiding the ambiguity that might arise due to a *Yamaka* getting mixed up with the next.

(a) Headings

In the old-fashioned books no headings have been given in the beginning of a section. Instead it is at the end that we have words like. *siphittāṭṭh*. But, to the modern reader this presents a difficulty in forming a complete picture of the *Yamaka* as an organic unity. We have, therefore, ventured to provide headings numbered and arranged with the purpose of bringing to relief the order and sequence in the parts of the *Yamaka*.

The principal headings have been printed in 20pt. Black and are numbered. Notable heads contained in it have also been printed in 16pt. Mono Black, with the article sign. The sub-headings have been serially numbered either in figures or in letters, and have been printed in 14pt. Mono Black. Headings, still subordinate to it have been numbered and printed in 12pt. Mono Black. In the folio of odd pages, it is only the headings with article sign that have been mentioned not the principal ones.

(c) Corner reference

On odd pages of the book, the corner numbers refer to the *Yamaka*, the principal heading, the article sign and the paragraph occurring at the end of the page and on even pages they refer to those occurring at the beginning of the page.

The other details of the principles of editing in this volume have been the same as those adopted in the previous ones

**

**

**

The basic MSS of the book have been edited by the Venerable Acharya D Sasanasiri, Principal, International Pali Institute, Mahabodhi Society, Sarnath; and finally revised and seen through the press by our learned Editor, Shree Birbal Sharma, M A

My best thanks are due to them for their prompt and valuable cooperation

Bhikkhu J Kashvan

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a   आ ā   इ i   ई ī   उ u   ऊ ū   ए e   ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL 'A

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ ṅa
च ca	छ cha	ज ja	झ jha	ञ ña
ट ṭa	ठ ṭha	ड ḍa	ढ ḍha	ण ṇa
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	श ṣa
		ह ha	ळ ḷa	ष् ṣh

VOWELS IN COMBINATION

क ka   का kā   कि ki   की kī   कु ku   कू kū   के ke   को ko
ख kha   खा khā   खि khi   खी khī   खु khu   खू khū   खे khe   खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क kka	ञ ñja	द dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्झ, ञ्ज ñjha	ध dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ण ñña	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्ह ñha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट, ट्ठ tta	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ट्ठ ttha	न्य nthā	य्य yya
ख्य khya	ड्ड, ड्ढ dda	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ढ, ड्ढ ddha	न्द्र ndra	ल्य lya
ग्ग gga	ण्ट nta	न्ध ndha	ल्ल lla
ग्घ gggha	ण्ठ ñtha	न्न, न्न nna	ल्ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ñda	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण nna	न्ह nha	स्त sta
ङ्क nka	ण्ह ñha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख nkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङग nga	त्य ttha	प्य pya	स्म sma
ङ्घ, ङघ ngha	त्य tya	प्ल pla	स्य sya
च्च cca	त्र tra	ब्व bba	स्व sva
च्छ ccha	त्व tva	ब्भ bbha	स्स ssa
ज्ज jja	द्द, द्द dda	ब्य bya	ह्म hma
ज्झ, ज्ज jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्च ñca	द्य dya	म्प mpa	ल्ह lha
ञ्छ ñcha	द्र dra	म्फ mpha	

1=ā, 2=ī, 3=ī, 4=ū, 5=ū, 6=e, 7=ō .
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

पिठुङ्का

(ङ) पच्चनीकओकासो	६२
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	६२
(६) अतीतानागतवारो	६३
(क) अनुलोमपुग्गलो	६३
(ख) अनुलोमओकासो	६४
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	६५
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	६५
(ङ) पच्चनीकओकासो	६६
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	६६

§ २. निरोधवारो

(१) पच्चुप्पन्नवारो	६७
(क) अनुलोमपुग्गलो	६७
(ख) अनुलोमओकासो	६८
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	६८
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	६८
(ङ) पच्चनीकओकासो	६९
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	६९

(२) अतीतवारो	६९
(क) अनुलोमपुग्गलो	६९
(ख) अनुलोमओकासो	७०
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७०
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	७१
(ङ) पच्चनीकओकासो	७१
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	७१

(३) अनागतवारो	७१
(क) अनुलोमपुग्गलो	७१
(ख) अनुलोमओकासो	७२
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७२
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	७३
(ङ) पच्चनीकओकासो	७३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	७३

(४) पच्चुप्पन्नातीतवारो	७४
(क) अनुलोमपुग्गलो	७४

पिठुङ्का

(ख) अनुलोमओकासो	७५
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७५
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	७६
(ङ) पच्चनीकओकासो	७६
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	७७
(५) पच्चुप्पन्नानागतवारो	७८
(क) अनुलोमपुग्गलो	७८
(ख) अनुलोमओकासो	७८
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	७९
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	७९
(ङ) पच्चनीकओकासो	८०
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	८०
(६) अतीतानागतवारो	८१
(क) अनुलोमपुग्गलो	८१
(ख) अनुलोमओकासो	८२
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	८२
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	८३
(ङ) पच्चनीकओकासो	८३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	८३

§ ३. उप्पादनरोधवारो

(१) पच्चुप्पन्नवारो	८५
(क) अनुलोमपुग्गलो	८५
(ख) अनुलोमओकासो	८५
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	८६
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	८६
(ङ) पच्चनीकओकासो	८७
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	८८

(२) अतीतवारो	८८
(क) अनुलोमपुग्गलो	८८
(ख) अनुलोमओकासो	८९
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	८९
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	८९
(ङ) पच्चनीकओकासो	९०

२ खन्वयमकं

	पिबुद्धा		पिबुद्धा
१ पण्यसिवावरो	२३	(ख) अनुसोमभोकासो	४८
(क) उहेसो	२३	(ग) अनुसोमपुगलोकासा	४९
§ १ परसोममवारो	२३	(घ) पञ्चनीकपुगसो	४९
(क) अनुसोम	२३	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५०
(ख) पञ्चनीक	२३	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	५०
§ २ परसोममूलवक्कवारो	२४	(२) अतीतवारो	५०
(क) अनुसोम	२४	(क) अनुसोमपुगसो	५०
(ख) पञ्चनीक	२४	(ख) अनुसोमभोकासो	५०
§ ३ सुदसम्पवारो	२६	(ग) अनुसोमपुगलोकासा	५१
(क) अनुसोम	२६	(घ) पञ्चनीकपुगसो	५१
(ख) पञ्चनीक	२७	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५१
§ ४ सुदसम्पमूलवक्कवारो	२७	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	५२
(क) अनुसोम	२७	(३) अनागतवारो	५२
(ख) पञ्चनीक	२८	(क) अनुसोमपुगसो	५२
(ख) निहेसो	३०	(ख) अनुसोमभोकासो	५२
§ १ परसोमनवारो	३०	(ग) अनुसोमपुगलोकासा	५३
(क) अनुसोम	३०	(घ) पञ्चनीकपुगसो	५३
(ख) पञ्चनीक	३१	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५४
§ २ परसोममूलवक्कवारो	३२	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	५४
(क) अनुसोम	३२	(४) पञ्चमुपप्रातीतवारो	५४
(ख) पञ्चनीक	३६	(क) अनुसोमपुगसो	५४
§ ३ सुदसम्पवारो	३८	(ख) अनुसोमभोकासो	५५
(क) अनुसोम	३८	(ग) अनुसोमपुगलोकासा	५६
(ख) पञ्चनीक	४०	(घ) पञ्चनीकपुगसो	५७
§ ४ सुदसम्पमूलवक्कवारो	४१	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	५७
(क) अनुसोम	४१	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	५७
(ख) पञ्चनीक	४४	(५) पञ्चमुपप्रानागतवारो	५८
२ पयसिवावरो	४८	(क) अनुसोमपुगसो	५८
§ १ उप्पाववारो	४८	(ख) अनुसोमभोकासो	५९
(१) पञ्चमुपपवारो	४८	(ग) अनुसोमपुगलोकासा	६०
(क) अनुसोमपुगसो	४८	(घ) पञ्चनीकपुगसो	६१

पिटृङ्का

(ङ) पञ्चनीकओकासो ६२

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ६२

(६) अतीतानागतवारो ६३

(क) अनुलोमपुग्गलो ६३

(ख) अनुलोमओकासो ६४

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ६५

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ६५

(ङ) पञ्चनीकओकासो ६६

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ६६

§ २. निरोधवारो ६७

(१) पञ्चुप्पन्नवारो ६७

(क) अनुलोमपुग्गलो ६७

(ख) अनुलोमओकासो ६८

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ६८

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ६८

(ङ) पञ्चनीकओकासो ६९

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ६९

(२) अतीतवारो ६९

(क) अनुलोमपुग्गलो ६९

(ख) अनुलोमओकासो ७०

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७०

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७१

(ङ) पञ्चनीकओकासो ७१

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ७१

(३) अनागतवारो ७१

(क) अनुलोमपुग्गलो ७१

(ख) अनुलोमओकासो ७२

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७२

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७३

(ङ) पञ्चनीकओकासो ७३

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ७३

(४) पञ्चुप्पन्नातीतवारो ७४

(क) अनुलोमपुग्गलो ७४

पिटृङ्का

(ख) अनुलोमओकासो ७५

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७५

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७६

(ङ) पञ्चनीकओकासो ७६

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ७७

(५) पञ्चुप्पन्नानागतवारो ७८

(क) अनुलोमपुग्गलो ७८

(ख) अनुलोमओकासो ७८

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ७९

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ७९

(ङ) पञ्चनीकओकासो ८०

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ८०

(६) अतीतानागतवारो ८१

(क) अनुलोमपुग्गलो ८१

(ख) अनुलोमओकासो ८२

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ८२

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ८३

(ङ) पञ्चनीकओकासो ८३

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ८३

§ ३. उप्पादनिरोधवारो ८५

(१) पञ्चुप्पन्नवारो ८५

(क) अनुलोमपुग्गलो ८५

(ख) अनुलोमओकासो ८५

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ८६

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ८६

(ङ) पञ्चनीकओकासो ८७

(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा ८८

(२) अतीतवारो ८८

(क) अनुलोमपुग्गलो ८८

(ख) अनुलोमओकासो ८९

(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा ८९

(घ) पञ्चनीकपुग्गलो ८९

(ङ) पञ्चनीकओकासो ९०

	पिठुडा		पिठुडा
(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	१०	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	१७
(३) अनागतवारो	११	(६) अतीतानागतवारो	१८
(क) अनुलोमपुगलो	११	(क) अनुलोमपुगलो	१८
(ख) अनुलोमभोकासो	११	(ख) अनुलोमभोकासो	१८
(ग) अनुलोमपुगलोकासा	११	(ग) अनुलोमपुगलोकासा	१८
(घ) पञ्चनीकपुगलो	१२	(घ) पञ्चनीकपुगलो	१९
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	१३	(ङ) पञ्चनीकभोकासो	१००
(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	१३	(च) पञ्चनीकपुगलोकासा	१००
(४) पञ्चुप्यप्रातीतवारो	१४	३ परिच्छावावरो	१०१
(क) अनुलोमपुगलो	१४	३१ पञ्चुप्यप्रवारो	१०१
(५) पञ्चुप्यप्रानागतवारो	१४	३२ अतीतवारो	१०१
(क) अनुलोमपुगलो	१४	३३ अनागतवारो	१०२
(ख) अनुलोमभोकासो	१५	३४ पञ्चुप्यप्रातीतवारो	१०२
(ग) अनुलोमपुगलोकासा	१५	३५ पञ्चुप्यप्रानागतवारो	१०३
(घ) पञ्चनीकपुगलो	१६	३६ अतीतानागतवारो	१०४
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	१७		

३ आयतनयमकं

१ पणसिवारो	१०५	(घ) निहेसो	११२
(क) उहेसो	१०५	३१ परतोपनवारो	११२
३१ परतोपनवारो	१०५	(क) अनुलोमं	११२
(क) अनुलोमं	१०५	(ग) पञ्चनीकं	११४
(ख) पञ्चनीकं	१०६	३२ परतोपनमूलवरणवारो	११६
३२ परतोपनमूलवरणवारो	१०७	(क) अनुलोमं	११६
(क) अनुलोमं	१०७	(ग) पञ्चनीकं	११७
(ग) पञ्चनीकं	१०८	३३ गुदायतनवारो	११८
३३ गुदायतनवारो	१०८	(क) अनुलोमं	११८
(क) अनुलोमं	१०८	(ग) पञ्चनीकं	११९
(ग) पञ्चनीकं	१०९	४ गुदायतनमूलवरणवारो	१२०
३४ गुदायतनमूलवरणवारो	११०	(क) अनुलोमं	१२०
(क) अनुलोमं	११०	(ग) पञ्चनीकं	१२१
(ग) पञ्चनीकं	१११		

	पिठङ्का
२. पवत्तिवारो	१२२
§ १. उप्पादवारो	१२२
(१) पच्चुप्पन्नवारो	१२२
(क) अनुलोमपुग्गलो	१२२
(ख) अनुलोमओकासो	१२६
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१२६
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१३०
(ङ) पच्चनीकओकासो	१३३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१३६
(२) अतीतवारो	१३६
(क) अनुलोमपुग्गलो	१३६
(ख) अनुलोमओकासो	१३७
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१३७
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१४१
(ङ) पच्चनीकओकासो	१४१
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१४१
(३) अनागतवारो	१४५
(क) अनुलोमपुग्गलो	१४५
(ख) अनुलोमओकासो	१४७
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१४७
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१५०
(ङ) पच्चनीकओकासो	१५३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१५३
(४) पच्चुप्पन्नातीतवारो	१५६
(क) अनुलोमपुग्गलो	१५६
(ख) अनुलोमओकासो	१५८
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१५८
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१६३
(ङ) पच्चनीकओकासो	१६३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१६३
(५) पच्चुप्पन्नानागतवारो	१६८
(क) अनुलोमपुग्गलो	१६८
(ख) अनुलोमओकासो	१७३

	पिठङ्का
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१७३
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१७८
(ङ) पच्चनीकओकासो	१८३
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१८३
(६) अतीतानागतवारो	१८८
(क) अनुलोमपुग्गलो	१८८
(ख) अनुलोमओकासो	१९१
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	१९१
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	१९५
(ङ) पच्चनीकओकासो	१९६
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	१९६
§ २. निरोधवारो	२००
(१) पच्चुप्पन्नवारो	२००
(क) अनुलोमपुग्गलो	२००
(ख) अनुलोमओकासो	२०४
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	२०४
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	२०४
(ङ) पच्चनीकओकासो	२०८
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	२०८
(२) अतीतवारो	२०९
(क) अनुलोमपुग्गलो	२०९
(३) अनागतवारो	२०९
(क) अनुलोमपुग्गलो	२०९
(ख) अनुलोमओकासो	२११
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	२११
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	२१४
(ङ) पच्चनीकओकासो	२१६
(च) पच्चनीकपुग्गलोकासा	२१६
(४) पच्चुप्पन्नातीतवारो	२२०
(क) अनुलोमपुग्गलो	२२०
(ख) अनुलोमओकासो	२२२
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	२२२
(घ) पच्चनीकपुग्गलो	२२६

पिड्डा

(क) पञ्चनीकभोकासो	२२७
(ख) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२२७
(५) पञ्चुप्पन्नानागतवारो	२३२
(क) अनुसोमपुग्गलो	२३२
(ख) अनुसोमभोकासो	२३५
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२३५
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२३८
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२४२
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२४२
(६) भतीतानागतवारो	२४७
(क) अनुसोमपुग्गलो	२४७
(ख) अनुसोमभोकासो	२४९
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२४९
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२५३
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२५३
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२५३
३३ उप्पादमिरोधवारो	२५८
(१) पञ्चुप्पन्नवारो	२५८
(क) अनुसोमपुग्गलो	२५८
(ख) अनुसोमभोकासो	२५९
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२५९
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२६१
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२६४
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२६४
(२) भतीतवारो	२६४
(क) अनुसोमपुग्गलो	२६४

पिड्डा

(३) भनागतवारो	२६५
(क) अनुसोमपुग्गलो	२६५
(ख) अनुसोमभोकासो	२६८
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२६८
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२७१
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२७४
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२७४
(४) पञ्चुप्पन्नातीतवारो	२७८
(क) अनुसोमपुग्गलो	२७८
(५) पञ्चुप्पन्नानागतवारो	२७८
(क) अनुसोमपुग्गलो	२७८
(ख) अनुसोमभोकासो	२८१
(ग) अनुसोमपुग्गलोकासा	२८१
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	२८५
(ङ) पञ्चनीकभोकासो	२८७
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	२८७
(६) भतीतानागतवारो	२८१
(क) अनुसोमपुग्गलो	२८१
३३ परिच्छेदवारो	२८२
३१ पञ्चुप्पन्नवारो	२८२
३२ भतीतवारो	२८२
३३ भनागतवारो	२८३
३४ पञ्चुप्पन्नातीतवारो	२८३
३५ पञ्चुप्पन्नानागतवारो	२८४
३६ भतीतानागतवारो	२८५

४ धातुयमकं

१ पण्णसिवारो	२८६
(क) उहेसो	२८६
३१ पदसोधनवारो	२८९
(क) अनुसोम	२८६

(ख) पञ्चनीक	२८६
३२ पदसोधनमूलवचकवारो	२८७
(क) अनुसोम	२८७
(ख) पञ्चनीक	२८७

§ ३. सुद्धधातुवारो	पिटृङ्का २८८	§ ३. सुद्धधातुवारो	पिटृङ्का ३०५
(क) अनुलोम	२८८	(क) अनुलोम	३०५
(ख) पञ्चनीक	२८८	(ख) पञ्चनीक	३०६
§ ४. सुद्धधातुमूलचक्कवारो	२८९	§ ४. सुद्धधातुमूलचक्कवारो	३०७
(क) अनुलोम	२८९	(क) अनुलोम	३०७
(ख) पञ्चनीक	२८९	(ख) पञ्चनीक	३०८
(ख) निद्देशो	३००		
§ १. पदसोधनवारो	३००	२. पवत्तिवारो	३०८
(क) अनुलोम	३००	§ १. उप्पादवारो	३०८
(ख) पञ्चनीक	३०२	(१) पञ्चुप्पन्नवारो	३०८
§ २. पदसोधनमूलचक्कवारो	३०४	(क) अनुलोमपुग्गलो	३०८
(क) अनुलोम	३०४	३ परिञ्जावारो	३१०
(ख) पञ्चनीक	३०५		

५. सच्चयमकं

१. पणत्तिवारो	३११	§ २. पदसोधनमूलचक्कवारो	३१७
(क) उद्देशो	३११	(क) अनुलोम	३१७
§ १. पदसोधनवारो	३११	(ख) पञ्चनीक	३१८
(क) अनुलोम	३११	§ ३. सुद्धसच्चवारो	३२०
(ख) पञ्चनीक	३११	(क) अनुलोम	३२०
§ २. पदसोधनमूलचक्कवारो	३११	(ख) पञ्चनीक	३२०
(क) अनुलोम	३११	§ ४. सुद्धसच्चमूलचक्कवारो	३२१
(ख) पञ्चनीक	३१२	(क) अनुलोम	३२१
§ ३. सुद्धसच्चवारो	३१३	(ख) पञ्चनीक	३२१
(क) अनुलोम	३१३	२. पवत्तिवारो	३२३
(ख) पञ्चनीक	३१४	§ १. उप्पादवारो	३२३
§ ४. सुद्धसच्चमूलचक्कवारो	३१४	(१) पञ्चुप्पन्नवारो	३२३
(क) अनुलोम	३१४	(क) अनुलोमपुग्गलो	३२३
(ख) पञ्चनीक	३१५	(ख) अनुलोमओकासो	३२३
(ख) निद्देशो	३१५	(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३२४
§ १. पदसोधनवारो	३१५	(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	३२४
(क) अनुलोम	३१५	(ङ) पञ्चनीकओकासो	३२६
(ख) पञ्चनीक	३१६	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	३२६

<p>(२) प्रतीतवारो ३२८</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३२८</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३२८</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३२८</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३२९</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३३०</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३३०</p> <p>(३) भनागतवारो ३३१</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३३१</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३३२</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३३२</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३३३</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३३४</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३३४</p> <p>(४) पञ्चुप्यप्रातीतवारो ३३६</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३३६</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३३७</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३३७</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३३८</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३४०</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३४४</p> <p>(५) पञ्चुप्यभानागतवारो ३४२</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३४२</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३४३</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३४४</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३४६</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३४८</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३४८</p> <p>(६) प्रतीतानागतवारो ३५०</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३५०</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३५१</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३५१</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३५३</p>	<p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३५४</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३५४</p> <p>३२ निरोधवारो ३५५</p> <p>(१) पञ्चुप्यभवारो ३५५</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३५५</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३५६</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३५६</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३५६</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३५७</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३५७</p> <p>(२) प्रतीतवारो ३५८</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३५८</p> <p>(३) भनागतवारो ३५८</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३५८</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३५९</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३५९</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३५९</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३६१</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३६१</p> <p>(४) पञ्चुप्यप्रातीतवारो ३६२</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३६२</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३६३</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३६३</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३६३</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३६६</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३६६</p> <p>(५) पञ्चुप्यभानागतवारो ३६८</p> <p>(क) अनुलोमपुगलो ३६८</p> <p>(ख) अनुलोमभोकासो ३७०</p> <p>(ग) अनुलोमपुगलोकासा ३७०</p> <p>(घ) पञ्चनीकपुगलो ३७२</p> <p>(ङ) पञ्चनीकभोकासो ३७४</p> <p>(च) पञ्चनीकपुगलोकासा ३७४</p>
--	--

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
(६) अतीतानागतवारो	३७७	(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	३८६
(क) अनुलोमपुग्गलो	३७७	(ङ) पञ्चनीकओकासो	३८७
(ख) अनुलोमओकासो	३७८	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	३८७
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३७८	(४) पञ्चुप्पन्नातीतवारो	३८८
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	३८०	(क) अनुलोमपुग्गलो	३८८
(ङ) पञ्चनीकओकासो	३८०	(५) पञ्चुप्पन्नानागतवारो	३८८
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	३८१	(क) अनुलोमपुग्गलो	३८८
§ ३. उप्पादनरोधवारो	३८२	(ख) अनुलोमओकासो	३८०
(१) पञ्चुप्पन्नवारो	३८२	(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३८०
(क) अनुलोमपुग्गलो	३८२	(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	३८२
(ख) अनुलोमओकासो	३८२	(ङ) पञ्चनीकओकासो	३८४
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३८२	(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	३८४
(घ) पञ्चनीकपुग्गलो	३८३	(६) अतीतानागतवारो	३८७
(ङ) पञ्चनीकओकासो	३८४	(क) अनुलोमपुग्गलो	३८७
(च) पञ्चनीकपुग्गलोकासा	३८४	३. परिञ्जावारो	३८७
(२) अतीतवारो	३८४	§ १. पञ्चुप्पन्नवारो	३८७
(क) अनुलोमपुग्गलो	३८४	§ २. अतीतवारो	३८७
(३) अनागतवारो	३८५	§ ३. अनागतवारो	३८८
(क) अनुलोमपुग्गलो	३८५	§ ४. पञ्चुप्पन्नातीतवारो	३८८
(ख) अनुलोमओकासो	३८६	§ ५. पञ्चुप्पन्नानागतवारो	३८९
(ग) अनुलोमपुग्गलोकासा	३८६	§ ६. अतीतानागतवारो	३८९

अभिधम्मपिटके

यमकं

(पठमो भागो)

यमकपालि

१. मूलयमकं

(क) उद्देशो

१. मूलवारो

§ १. कुसला धम्मा

(१) मूलनयो

१. (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूला ? B vol I, 1
R vol I, 1
(ख) ये वा पन कुसलमूला, सब्बे ते धम्मा कुसला ?
- २ (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलेन एकमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन एकमूला, सब्बे ते धम्मा कुसला ?
- ३ (क) ये केचि कुसलमूलेन एकमूला धम्मा, सब्बे ते कुसल- 5
मूलेन अञ्जमञ्जमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन अञ्जमञ्जमूला, सब्बे ते धम्मा
कुसला ?

(२) मूलमूलनयो

- ४ (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलमूला, सब्बे ते धम्मा कुसला ? 10
- ५ (क) ये केचि कुसला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलेन एकमूलमूला ?
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन एकमूलमूला, सब्बे ते धम्मा
कुसला ?
- ६ (क) ये केचि कुसलमूलेन एकमूलमूला धम्मा, सब्बे ते कुसलमूलेन
अञ्जमञ्जमूलमूला ? 15
(ख) ये वा पन कुसलमूलेन अञ्जमञ्जमूलमूला, सब्बे ते
धम्मा कुसला ?

सन्धे पटिच्च द्वे सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, पटिसन्धिक्खणे पे०...
सन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च सन्धा, एक महाभूत पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नहेतु
सन्धे पटिच्च हेतु पटिसन्धिक्खणे पे० वत्थु पटिच्च हेतु । (२)

- 5 नहेतु धम्म पटिच्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु-
पञ्चया - नहेतु एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा हेतु च चित्तसमुद्धान च
रूप पे० द्वे सन्धे पटिच्च द्वे सन्धा हेतु च चित्तसमुद्धान च रूप,
पटिसन्धिक्खणे पे० पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च हेतु सम्पयुत्तका
च सन्धा । (३)

- 10 ३ हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - अलोम च सम्पयुत्तके च सन्धे पटिच्च अदोसो अमोहो
(चक्क), लोम च सम्पयुत्तके च सन्धे पटिच्च मोहो दोस च सम्पयुत्तां
च सन्धे पटिच्च मोहो पे० पटिसन्धिक्खणे पे० अलोम
वत्थु च पटिच्च अदोसो अमोहो पे० । (१)

- 15 हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - नहेतु एक सन्ध च हेतु च पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान
च रूप पे० द्वे सन्धे च हेतु च पटिच्च द्वे सन्धा चित्तसमुद्धान
रूपं, पटिसन्धिक्खणे पे० पटिसन्धिक्खणे वत्थु च हेतु च पटिच्च
सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

- 20 हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपञ्चया - नहेतु एक सन्ध च अलोम च पटिच्च तयो सन्धा अदोसो
अमोहो च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे च अलोम च पटिच्च
द्वे सन्धा अदोसो अमोहो च चित्तसमुद्धान च रूप (चक्क), नहेतु
एक सन्ध च लोम च पटिच्च तयो सन्धा मोहो च चित्तसमुद्धान
रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० वत्थु च असो
च पटिच्च अदोगो अमोहो सम्पयुत्तका च सन्धा । (३)

आरम्मणपञ्चयावि

४ हेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपञ्चया
(रूप धट्ठत्वा अरपयेय नव पञ्हा) अधिपतिपञ्चया (पटिसन्धि

१-१ नी रमा पोत्तरेमु नत्ति एवमुपरि पि । २ त्या पोत्तके नत्ति ।

नत्थि, परिपुण्ण) एक महाभूत पटिच्च पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप उपादारूपं (इम'नान), अनन्तरपच्चया, समनन्तर-पच्चया, सहजातपच्चया (सब्बे महाभूता याव असञ्जासत्ता), अञ्जमञ्जपच्चया, निस्सयपच्चया, उपनिस्सयपच्चया, पुरेजात-पच्चया, आसेवनपच्चया (द्वीसु पि पटिसन्धि नत्थि), कम्मपच्चया, 5 विपाकपच्चया (सङ्घित्त), अविगतपच्चया ।

(२) सङ्खया

५ हेतुया नव, आरम्भणे नव (सब्बत्थ नव), अविगते नव (एवं गणेतव्व) ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६. नहेतु धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुक नहेतु एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं 10 . पे० द्वे खन्धे पे० . अहेतुकपटिसन्धिवक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० बाहिर, आहार-समुद्धान, उतुसमुद्धान, असञ्जासत्तान पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो 15 उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

नआरम्भणपच्चयादि

७ हेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्भण-पच्चया — हेतु पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्खणे पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्भण-पच्चया — नहेतू खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्खणे 20 पे० सब्बे महाभूता पे० । (१)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआरम्भण-

पञ्चया - हेतु च नहेतु^१ च साधे पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप, पटि
सन्धिक्क्षणे पे० नम्रधिपतिपञ्चया (परिपुण्ण), नम्रनन्तरपञ्चया,
नम्रनन्तरपञ्चया नम्रञ्जामञ्जपञ्चया, नम्रनिस्सयपञ्चया ।

नपुरेजातपञ्चयो

८ हेतु धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपञ्चया -

६ अरूपे अलोम पटिञ्च अदोसो अमोहो (चक्क), लोम पटिञ्च मोहो,
मोह पटिञ्च लोमो, पटिसिधक्क्षणे पे० । (१)

हेतु धम्म पटिञ्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपञ्चया -
अरूपे हेतु पटिञ्च सम्पयुत्तका सन्धा हेतु पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसिधक्क्षणे पे० । (२)

१० हेतु धम्म पटिञ्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजात
पञ्चया - अरूपे अलोम पटिञ्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च सन्धा
(चक्क) लोम पटिञ्च मोहो सम्पयुत्तका च सन्धा (चक्क)
पटिसिधक्क्षणे पे० । (३)

११ नहेतु धम्म पटिञ्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात
१५ पञ्चया - अरूपे नहेतु एक साधे पटिञ्च तयो सन्धा पे० नहेतु
साधे पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप पटिसिधक्क्षणे पे० एक महामूत
पे० । (१)

नहेतु धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपञ्चया -
अरूपे नहेतु साधे पटिञ्च हेतु पटिसिधक्क्षणे पे० । (२)

२० नहेतु धम्म पटिञ्च हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजात
पञ्चया - अरूपे नहेतु एक साधे पटिञ्च तयो सन्धा हेतु च .. पे०..
हे साधे पे० पटिसिधक्क्षणे पे० । (३)

१० हेतु च नहेतु च धम्म पटिञ्च हेतु धम्मो उप्पज्जति
नपुरेजातपञ्चया - अरूपे अलोम च सम्पयुत्तके च साधे पटिञ्च
२५ अदोसो अमोहो (चक्क) अरूपे लोम च सम्पयुत्तके च सन्धा पटिञ्च
मोहो (चक्क) पटिसिधक्क्षणे पे० । (१)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिञ्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात

पच्चया — अरूपे नहेतु एक खन्ध च हेतु च पटिच्च तयो खन्धा पे० .
 द्वे खन्धे पे० नहेतू खन्धे च हेतु च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
 हेतु च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं; पटिसन्धिकखणे
 . पे० । (२)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च' हेतु च नहेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति 5
 नपुरेजातपच्चया — अरूपे नहेतु एक खन्ध च अलोभं च पटिच्च तयो
 खन्धा अदोसो अमोहो च पे० द्वे खन्धे पे० . (चक्क), नहेतु
 एक खन्ध च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा मोहो च (चक्क), पटि-
 सन्धिकखणे पे० . । (३)

नपच्छाजातपच्चयादि

११. हेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नपच्छाजात- 10
 पच्चया, नआसेवनपच्चया ।

नकम्मपच्चयादि

१२ हेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया —
 हेतु पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना । (१)

नहेतु धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपच्चया —
 नहेतू खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना, बाहिर, आहारसमुद्धान, 15
 उत्तुसमुद्धान . पे० । (१)

हेतु च नहेतु च धम्म पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
 पच्चया — हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना ।

हेतु धम्म पटिच्च हेतु धम्मो उप्पज्जति नविपाकपच्चया ..
 नव । (१)

20

नआहारपच्चयादि

१३ नहेतु धम्मं पटिच्च नहेतु धम्मो उप्पज्जति नआहार-
 पच्चया — बाहिर, उत्तुसमुद्धान, असज्जसत्तानं पे० नइन्द्रिय-
 पच्चया — बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान पे० असज्ज-
 सत्तान महाभूते पटिच्च रूपजीवितिन्द्रिय, नज्ञानपच्चया — पच्च-

B 6

विष्णुणा प० बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसत्तान

पे० नमगपञ्चया - महेतुक नहेतु एक सन्म पटिञ्च पे०

बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसत्तान पे० नसम्पयुत्त

पञ्चया नविष्ययुत्तपञ्चया (नपुरेजासदिस, असुरपञ्हायेव) नोनत्वि

३ पञ्चया, नोविगतेपञ्चया ।

(१) सङ्ख्या

सुद्ध

१४ नहेतुया द्व नमारम्मणे तीणि, नमधिपतिया नव,
नमनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि, नमञ्जमञ्ज तीणि, नउपनिस्सये

तीणि नपुरेजासे नव नपञ्छाजाते नव नमासेवने नव, नकम्मे तीणि,
नविपाके नव, नमाहारे एक, नइन्द्रिये एक, नमाने एकं, नमस्से एक,

१० नसम्पयुत्ते तीणि, नविष्ययुत्ते नव, नोनत्विया तीणि, नो विगते तीणि
(एव गणेतव्व) ।

पञ्चमीयं ।

१ पञ्चयानुसोमपञ्चमीयं

हेतुसुद्ध

१५ हेतुपञ्चया नमारम्मणे तीणि, नमधिपतिया नव
नमनन्तरे तीणि पे० नउपनिस्सये तीणि नपुरेजासे नव नपञ्छाजाते

नव, नमासेवने नव, नकम्मे तीणि नविपाके नव नसम्पयुत्ते तीणि,

१३ नविष्ययुत्ते नव नोनत्विया तीणि नोविगते तीणि ।

अनुसोमपञ्चमीयं ।

४ पञ्चयपञ्चमीयानुसोमं

नहेतुसुद्ध

१६ महेतुपञ्चया धारम्मणे द्व अनन्तरे द्व पे० कम्म द्व,
विपाके एकं आहारे द्व, इन्द्रिये द्व माने द्व मग्गे एकं सम्पयुत्ते द्व
.. पे० .. अविगते द्व ।

पञ्चमीयानुसोमं ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि निस्सयवारो पि पटिच्चवार-
सदिसायेव पञ्हा । महाभूतेसु निट्ठितेसु “वत्थु पञ्चया” ति कातव्वा ।
पञ्चायतनानि अनुलोमे पि पञ्चनीये पि यथा लब्भन्ति तथा कातव्वा ।
ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि परिपुण्णो^१ । रूप नत्थि, अरूपमेव) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१७ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - अलोभो 5
अदोसस्स अमोहस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं), लोभो मोहस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोसो मोहस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; पटि-
सन्धिक्खणे पे० .। (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू 10
सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो;
पटिसन्धिक्खणे .. पे० .। (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
अलोभो अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुत्तकान् च खन्धान् चित्तसमुद्धानान्
च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं), लोभो मोहस्स .. पे० .
पटिसन्धिक्खणे . पे० .। (३)

15

आरम्भणपञ्चयो

१८ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो -
हेतु आरम्भ हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

B 8

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू
आरम्भ नहेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन 20
पञ्चयो - हेतु आरम्भ हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१ पि पटिच्चवारसदिसो - स्या० । २ परिपुण्णा - स्या० ।
प० ३-२

१६ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो-
दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त पञ्चवेकसति, पुब्बे
सुचिण्णानि पञ्चवेकसति । आना वुट्ठित्वा पे० अरिया मग्गा
वुट्ठित्वा मग्ग पञ्चवेकसन्ति, फल पे० निब्बान पे०... निब्बान

- ५ गोत्रमुत्त, बोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो । अरिया नहेतू पहीने किलेसे पञ्चवेकसन्ति, धिक्खम्मिणे
किलेसे पञ्चवेकसन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं ... पे०...
वत्थुं, नहेतू खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिम्बेन
चक्खुना रूप पस्सति, दिम्बाय सोतघातुया सइ सुणाति, चेतोपरियञ्जायेन
१० नहेतुचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्ज्याण-
ञ्चायतनस्स पे० आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्ज्याय-
तनस्स पे० रूपायतनं चक्खुविञ्ज्याणस्स पे० कोट्टब्बाय-
तनं कायविञ्ज्याणस्स .. पे० .. नहेतू सखा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतो-
परियञ्जाणस्स पुब्बेनियासानुत्तसिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स,
१५ अनागतसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं
दत्त्वा (पठमगमनं येव, आवज्जना नत्थि । रूपायतनं चक्खुविञ्ज्याणस्स
पे० कोट्टब्बायतनं कायविञ्ज्याणस्सा ति इदं नत्थि) । (२)

- नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
२० पञ्चयो - दानं दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा तं पञ्चवेकसति,
त आरम्भ हेतू च सम्पयुत्तके च खन्धे उप्पज्जन्ति (तत्थ तत्थ छित्तं
इमं पातब्बं दुतियगमनसविस) । (१)

२० हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरम्भ हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

- २५ हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरम्भ नहेतू खया
उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मण-

पञ्चयेन पञ्चयो — हेतुं च सम्पयुक्तके च खन्धे आरम्भ हेतू च सम्पयुक्तका च खन्धा उपपज्जन्ति । (३)

अधिपतिपञ्चयो

२१ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — हेतु गरं क्त्वा हेतू उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं हेतून अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१) 5

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — हेतु गरं क्त्वा नहेतू खन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२) 10

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — हेतु गरं क्त्वा हेतू च सम्पयुक्तका च खन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं हेतून च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३) 15

२२ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा (वित्त्यारेतब्ब याव नहेतू खन्धा) । सहजाताधिपति — नहेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१) 20

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा (सङ्घित्त । याव वत्थु नहेतू च खन्धा ताव कात्तब्ब) । सहजाताधिपति — नहेतु अधिपति सम्पयुक्तकानं हेतून अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२) 25

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्म क्त्वा त गरं क्त्वा पञ्चवेक्खति, त गरं क्त्वा नहेतू खन्धा च हेतू च उपपज्जन्ति, पुब्बे

मुचिण्णानि (याव वत्थु नहेतू खन्वा च ताव कातव्व) । सहजाता-
धिपत्ति - नहेतु अधिपत्ति सम्पयुत्तकान स्रघान हेतून च चित्तसमुद्धानान
च रूपान अधिपत्तिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२३ हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अधिपत्तिपञ्चयेन
५ पञ्चयो । आरम्भणाधिपत्ति - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्वे गरं कत्वा
हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अधिपत्तिपञ्चयेन
पञ्चयो । आरम्भणाधिपत्ति - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्वे गरं कत्वा
नहेतू स्रघा उप्पज्जन्ति । (२)

१० हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अधिपत्ति-
पञ्चयेन पञ्चयो । आरम्भणाधिपत्ति - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्वे
गरं कत्वा हेतु च सम्पयुत्तका च स्रघा उप्पज्जन्ति । (३)

अनन्तरपञ्चयो

२४ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो -
पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमानं पच्छिमान हेतून अनन्तरपञ्चयेन
१५ पञ्चयो । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा
पुरिमा हेतू पच्छिमानं पच्छिमान नहेतून स्रघान अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
२० पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमानं पच्छिमान हेतून सम्पयुत्तकान
च स्रघान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२५ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो
- पुरिमा पुरिमा नहेतू स्रघा पच्छिमानं पच्छिमान नहेतून स्रघानं
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रमुत्स (सत्थित), नव
२५ सज्जानागज्जमायतन पत्तमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गातु धम्मो हतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो
३०० । (२)

नहेतु धम्मो हतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो (हतुमुत्तमा तीणि पि एवमस्मि) । (३)

२६. हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतून अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतूनं खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं पच्छिमानं हेतून सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

२७ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिस), सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो (इमे द्वे पि पटिच्चसदिसा^१, निस्सयपच्चयो^१ पच्चयवारे निस्सयपच्चयसदिसो^२) ।

उपनिस्सयपच्चयो

२८ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । कतूपनिस्सयो - हेतू हेतून उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । कतूपनिस्सयो - हेतू नहेतून खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - हेतू हेतून सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२९ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो

पे० । पक्षतूपनिस्तयो - सद्ध उपनिस्ताय दान देति .. पे०...
समापत्ति उप्पादेति पे० दिट्ठि गण्हाति, सील पे० सेनासन
उपनिस्ताय दान देति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा पे०... सेनासन
सद्धाय पे० फलसमापत्तिया उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

५ नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो -
आरम्मणूपनिस्तयो, अनन्तरूपनिस्तयो, पक्षतूपनिस्तयो पे०... ।
पक्षतूपनिस्तयो - सद्ध पे० सेनासन उपनिस्ताय दान देति पे०...
सद्ध भिन्दति, सद्धा पे० सेनासन सद्धाय पे० पत्थनाय
मगास्स फलसमापत्तिया उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१० नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्तयपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्तयो अनन्तरूपनिस्तयो, पक्षतूपनिस्तयो
पे० । पक्षतूपनिस्तयो (दुतियउपनिस्तयसदिस) । (३)

३० हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स उपनिस्तयपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्तयो, अनन्तरूपनिस्तयो, पक्षतूपनिस्तयो
१५ पे० । पक्षतूपनिस्तयो - हेतू च सम्पयुत्तका च सद्धा हेतून
उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स उपनिस्तयपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्तयो अनन्तरूपनिस्तयो, पक्षतूपनिस्तयो
पे० । पक्षतूपनिस्तयो - हेतू च सम्पयुत्तका च सद्धा नहेतून
२० रायान उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतू च नहेतू च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्तय
पञ्चयन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्तयो, अनन्तरूपनिस्तयो, पक्षतूप
२५ निस्तयो पे० । पक्षतूपनिस्तयो - हेतू च सम्पयुत्तका च सद्धा
हेतून च सम्पयुत्तकान च सद्धान उपनिस्तयपञ्चयन पञ्चयो । (३)

पुरेजातपञ्चयो

३१ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो -
आरम्मणूपुरेजात यत्थुपुरजात । आरम्मणपुरेजात - धम्मो ... पे०...
यत्थु यनिग्गलो पे०... आरम्मण उपपज्जति, दिग्घेन चक्खुना रूपं
पम्माति च्छिन्नं गोतमानुदा गद्दं गुणाति स्पायसतं धम्मविज्झाणस्स

...पे०... फोटुब्बायतन कायविज्जाणस्स . पे० .. । वत्थुपुरेजातं —
चक्खायतन . पे० कायायतन ... पे० वत्थु नहेतून खन्धान पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो —
आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात — चक्खु . पे०... 5
वत्थु अनिच्चतो .. पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप
पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति । वत्थुपुरेजात — वत्थु हेतूनं
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स^१ पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजात — 10
चक्खु . पे० वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थु-
पुरेजात — वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकान च खन्धान पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयादि

३२ हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो
— पच्छाजाता हेतू पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन 15
पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो —
पच्छाजाता नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन 20
पच्चयो — पच्छाजाता हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स^२ पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो (अनन्तर-
सदिस) ।

B 14

कम्मपच्चयो

३३ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — 25
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नहेतु चेतना सम्पयुत्तकान
खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटि-

सन्धिक्षणे पे० । नानास्रणिका - नहेतु चेतना विपाकान् सन्धानं
कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता,
नानास्रणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्पयुत्तकान् हेतून् कम्म-
५ पञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्षणे पे० । नानास्रणिका - नहेतु
चेतना विपाकान् हेतून् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजाता नानास्रणिका । सहजाता - नहेतु चेतना सम्प-
युत्तकान् सन्धानं हेतून् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो;
१० पटिसन्धिक्षणे पे० । नानास्रणिका - नहेतु चेतना विपाकान् सन्धानं
हेतून् कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकपञ्चयो

३४ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो -
विपाको अक्षोभो अदोसस्स अमोहस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो (पटिञ्च
वारसदिस' । विपाकविभङ्गे नय पठ्हा) ।

आहारपञ्चयो

३५ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो -
नहेतु आहारा सम्पयुत्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् आहार
पञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्षणे पे० .. कबळीफारो' आहारो
इमस्स कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो - नहेतु
२० आहारा सम्पयुत्तकान् हेतून् आहारपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्षणे
पे० । (२)

३. १५ नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो - नहेतु आहारा सम्पयुत्तकान् सन्धानं हेतून् चित्त
समुद्धानान् च रूपान् आहारपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्षणे
२५ पे० । (३)

इन्द्रियपञ्चयो

३६. हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो
पे० .. (हेतुमूलके तीणि) ।

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो — नहेतू
इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपानं इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो, पटिसन्धिकखणे पे० चक्खुन्द्रिय चक्खुविज्जाणस्स 5
पे० कायिन्द्रिय कायविज्जाणस्स पे० . रूपजीवित्तिन्द्रियं
कटत्तारूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो (एव इन्द्रियपञ्चया वित्थारे-
तब्बा । नव) ।

ज्ञानपञ्चयादि

३७ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो .
तीणि ।

10

हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स मग्गपञ्चयेन पञ्चयो, सम्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो (इमेसु द्वीसु नव) ।

विष्पयुत्तपञ्चयो

३८ हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजातं, पच्छाजात । सहजाता — हेतू चित्तसमुद्धानान रूपान विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकखणे हेतू कटत्तारूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन 15
पञ्चयो, हेतू वत्थुस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता — हेतू
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता — नहेतू खन्धा चित्तसमुद्धानान
रूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिकखणे नहेतू खन्धा कटत्ता- 20
रूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, खन्धा वत्थुस्स पे० वत्थु खन्धान
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात — चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स
पे० कायायतन कायविज्जाणस्स, वत्थु नहेतून खन्धान विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता — नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B 16

25

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो —

सहजात, पुरजात । सहजात - पटिसन्धिबन्धने यत्तु हेतून् विष्ययुक्त
पञ्चयेन पञ्चयो । पुरजात - यत्तु हेतून् विष्ययुक्तपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स विष्ययुक्तपञ्चयेन
८ पञ्चयो - सहजात, पुरजात । सहजात - पटिसन्धिबन्धने यत्तु हेतून्
सम्पयुक्तान च सन्धान विष्ययुक्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरजात - यत्तु
हेतून् सम्पयुक्तान च सन्धान विष्ययुक्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

हेतू च नहेतू च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स विष्ययुक्तपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात, पञ्चाजात । सहजाता - हेतू च सम्पयुक्तका च
१० सन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपान विष्ययुक्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धि
बन्धने हेतू च सम्पयुक्तका च सन्धा कट्टारारूपान विष्ययुक्तपञ्चयेन
पञ्चयो । पञ्चाजाता - हेतू च सम्पयुक्तका च सन्धा पुरजातस्स
धम्मस्स कायस्स विष्ययुक्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अतिपञ्चयो

३६ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो -
१ असोभो अदोसम्म अमाहस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क),
लोभो मोहस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क), पटिसन्धिबन्धने
पे० । (१)

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात
पञ्चाजात । सहजाता - हेतू सम्पयुक्तान सन्धान चित्तसमुद्धानान
२० च रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिबन्धने पे० । पञ्चाजाता
- हेतू पुरजातस्स धम्मस्स कायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो
- असोभो अदोसम्म अमाहस्स सम्पयुक्तान सन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क), लोभो मोहस्स सम्पयुक्तान
३ रूपान चित्तसमुद्धानानं च रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क),
पटिसन्धिबन्धने पे० । (१)

४० नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो -

सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं, आहार, इन्द्रिय । सहजातो — नहेतु
 एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धानं चित्तसमुद्धानं च रूपान् अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो .. पे० द्वे खन्धा .. पे०.. पटिसन्धिकखणे नहेतु एको खन्धो
 तिण्णन्नं खन्धानं कटत्ता च रूपान् .. पे० . खन्धा वत्थुस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो; वत्थु खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो, एक महाभूतं .. पे० . 5
 बाहिर, आहारसमुद्धानं, उतुसमुद्धानं, असञ्जसत्तानं पे० ।
 पुरेजात — चक्खु . पे० वत्थु पे० दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति,
 दिब्बाय सोतधातुया सद्दं सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स पे०..
 फोढ्वायतनं कायविज्जाणस्स, चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स पे० .
 कायायतनं कायविज्जाणस्स, वत्थु नहेतूनं खन्धानं अत्थिपच्चयेन 10
 पच्चयो । पच्छाजाता — नहेतू खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो, कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रियं कटत्तारूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो —
 सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — नहेतू खन्धा सम्पयुत्तकान् हेतूनं अत्थि- 15
 पच्चयेन पच्चयो । पटिसन्धिकखणे . पे०.. वत्थु हेतूनं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पुरेजातं — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्सं
 उप्पज्जति; दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं
 सुणाति, वत्थु हेतूनं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
 पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — नहेतु एको खन्धो तिण्णन्नं
 खन्धानं हेतूनं चित्तसमुद्धानं च रूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो, पटि-
 सन्धिकखणे पे० वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकान् च खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पुरेजात — चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे०
 दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोत- 25
 धातुया सद्दं सुणाति; वत्थु हेतूनं सम्पयुत्तकान् च खन्धानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

४१ हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो — अलोभो च सम्पयुत्तका

B. 18

च स्रग्धा भदोसस्स भमोहस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं), सोभो
 च सम्पयुत्तका च स्रग्धा मोहस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्कं),
 पटिसन्धिकक्षणे पे० भलोभो च वत्थु च भदोसस्स भमोहस्स
 अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (१)

- 5 हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन
 पञ्चयो - सहजात पञ्चाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजातो - नहेतु
 एको सन्धो च हेतु च तिण्णन्न स्रग्धान चित्तसमुद्धानान च रूपानं अत्थि
 पञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे स्रग्धा पे० पटिसन्धिकक्षणे पे०...
 पटिसन्धिकक्षणे हेतु च वत्थु च नहेतुन स्रग्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ।
 10 सहजाता - हेतु च महामूता च चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपञ्चयेन
 पञ्चयो । पञ्चाजाता - हेतु च ववळीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
 अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - हेतु च रूपजीवितिन्द्रियं च
 षट्सारूपानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स अत्थि
 15 पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - नहेतु एको सन्धो
 च भलोभो च तिण्णन्न स्रग्धान भदोसस्स भमोहस्स चित्तसमुद्धानानं च
 रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क), नहेतु एको सन्धो च सोभो
 च तिण्णन्न स्रग्धान मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपानं अत्थिपञ्चयेन
 पञ्चयो (चक्क) पटिसन्धिकक्षणे नहेतु एको सन्धो च भलोभो च
 20 (चक्क), पटिसन्धिकक्षणे पे० भलोभो च वत्थु च भदोसस्स
 भमोहस्स सम्पयुत्तकान च स्रग्धानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, सोभो
 च वत्थु च मोहस्स सम्पयुत्तमान च स्रग्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो,
 नत्थिपञ्चयेन पञ्चयो विगतपञ्चयेन पञ्चयो, अविगतपञ्चयेन
 पञ्चयो । (३)

(१) गच्छा

प्रश्न

- 25 ४२ हेतुपा तीणि आरम्भणे नय, अधिपत्तिया नय, अनन्तरे
 नय गमनन्तरे नय गहजाते नय, अज्जमज्ज नय निस्समे नय
 उर्ध्वगमने नय पुरजाते तीणि, पञ्चाजात तीणि आसेवने नय, कम्मे

तीणि, विपाके नव, आहारे तीणि, इन्द्रिये नव, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एव अनुमज्जन्तेन^१ गणेतव्व) ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

४३ हेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

5

हेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो^२, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

10

४४ नहेतु धम्मो नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु धम्मो हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

15

नहेतु धम्मो हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

20

४५ हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु च नहेतु च धम्मा नहेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

25

१ अनुमज्जन्तेन - स्या० । २ ० पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - स्या० ।

B. 20

हेतु च नहेतु च धम्मा हेतुस्स च नहेतुस्स च धम्मस्स आरम्भ-
पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

२ पञ्चमपञ्चमीयं

सत्तथा

४६ नहेतुया नय, नआरम्भणे नय पे० नोमविगते नय
५ (एव गणेतब्ब) ।

पञ्चमीयं ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुपुच्छं

४७ हेतुपञ्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया तीणि,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअव्वमव्वे एक, नउपनिस्सये
तीणि पे० ममगे तीणि, नसम्पयुत्ते एक, नविप्पयुत्ते तीणि,
नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एव गणेतब्ब) ।

अनुलोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

हेतुपुच्छं

४८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नय, अधिपतिया नय, अनन्तरे
नय समनन्तरे नय सहजासे तीणि, अव्वमव्वे तीणि निस्सये
तीणि उपनिस्सये नय, पुरेजासे तीणि पञ्चाप्राते तीणि, आसेवने नय,
कम्मे तीणि विपाके तीणि आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि ज्ञाने तीणि,
ममो तीणि सम्पयुत्ते तीणि विप्पयुत्ते तीणि अत्थिया तीणि, नत्थिया
१५ नय विगते नय अविगते तीणि (एव गणेतब्ब) ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

हेतुपुच्छं सिद्धिं ।

२. सहेतुकदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१ पच्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

४६ सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे०... द्वे खन्धे
पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

B 21

सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० । (२) ३

सहेतुकं धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया - सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च
रूप पे० द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धिक्खणे पे० . । (३)

५० अहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च चित्त- 10
समुद्धान रूप; एक महाभूत पटिच्च तयो महाभूता पे० . महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप उपादारूपं । (१)

अहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया -
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च सहेतुका खन्धा । (२) 15

अहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया^१ - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, पटिसन्धिक्खणे वत्थु
पटिच्च सहेतुका खन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूप । (३)

५१ सहेतुक च अहेतुकं च धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो 20
उप्पज्जति हेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं एक खन्ध
च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० पटि-
सन्धिक्खणे सहेतुक एक खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा पे०
द्वे खन्धे पे० । (१)

B. 22

सहेतुकं च ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सहतुके सन्धे च महाभूते च पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूप, विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं सन्धे च मोहं च पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूप, पटिसन्धिकरणे पे० । (२)

- 5 सहतुकं च ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च सहतुको च ग्रहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धं च मोहं च पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान् च रूपं पे०... द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकरणे सहतुकं एकं सन्धं च वत्थुं च पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० सहतुके सन्धे च महाभूते च
10 पटिञ्च कटसास्स । (३)

आरम्भणपञ्चयो

५२ सहतुकं धम्मं पटिञ्च सहतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - सहतुकं एकं सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा .. पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकरणे पे० । (१)

- सहतुकं धम्मं पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं सन्धे पटिञ्च विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं मोहो । (२)

सहतुकं धम्मं पटिञ्च सहतुको च ग्रहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा मोहो च पे० द्वे सन्धे पे० । (३)

- 20 ५३ ग्रहेतुकं धम्मं पटिञ्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - ग्रहेतुकं एकं सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा .. पे०... द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकरणे वत्थुं पटिञ्च ग्रहेतुका सन्धा । (१)

ग्रहेतुकं धम्मं पटिञ्च सहतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं मोहं पटिञ्च सम्पयुक्तं सन्धा पटिसन्धिकरणे वत्थुं पटिञ्च सहतुका सन्धा । (२)

- 25 सहतुकं च ग्रहेतुकं च धम्मं पटिञ्च सहतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धं च मोहं च पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे०...

पटिसन्धिक्खणे सहेतुकं एकं खन्धं च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा
... पे०... द्वे खन्धे .. पे०.. । (१)

अधिपतिपच्चयो

५४. सहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

अधिपतिपच्चया - सहेतुक एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा . पे०...
द्वे खन्धे .. पे० . । (१)

5

सहेतुकं धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति अधिपति-
पच्चया - सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

सहेतुक धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा^१
उप्पज्जन्ति^१ अधिपतिपच्चया - सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे . पे०. । (३)

10

५५ अहेतुक धम्मं पटिच्च^२ अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - एक, महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धानं रूप उपादारूप । (१)

सहेतुकं च अहेतुक च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूपं । (१)

15

अनन्तरपच्चयादि

५६ सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अनन्तरपच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया - सहेतुक एक खन्ध
पटिच्च तयो खन्धा . पे०. पटिसन्धिक्खणे . पे०. । (१)

सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजात-
पच्चया - सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिच्छा-
सहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो
उद्धच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धान च रूप, पटिसन्धिक्खणे
.. पे० . । (२)

20

सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति सहजातपच्चया - सहेतुक एकं खन्ध पटिच्च तयो खन्धा

25

चित्तसमुद्धान च रूपं, द्वे सन्धे पे० विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत एक सन्धं पटिच्च तयो सन्धा मोहो च चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्षणे .. पे० .. । (१)

B. 24

- ५७ ग्रहेतुकं धम्म पटिच्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति
 ५ सहजातपञ्चया - ग्रहेतुक एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे पे० .. विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं, पटिसन्धिवक्षणे पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थुं पटिच्च सन्धा, एकं महाभूतं .. पे० बाहिरं, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसत्ता एकं महाभूतं पे० । (१)

ग्रहेतुकं धम्म पटिच्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजातपञ्चया (इमे पञ्च पञ्हा हेतुसदिसा, निम्नान) । (२)

अञ्जमञ्जपञ्चयो

- ५८ ग्रहेतुकं धम्म पटिच्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति
 अञ्जमञ्जपञ्चया - ग्रहेतुक एक सन्धं पटिच्च तयो सन्धा .. पे० .. पटिसन्धिवक्षणे पे० ... । (१)

ग्रहेतुकं धम्म पटिच्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति अञ्जमञ्जपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे पटिच्च विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो, पटिसन्धिवक्षणे ग्रहेतुके सन्धे पटिच्च वत्थु । (२)

- २० ग्रहेतुकं धम्म पटिच्च ग्रहेतुको च ग्रहेतुको च धम्मो उप्पज्जति अञ्जमञ्जपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धं पटिच्च तयो सन्धा मोहो च पे० द्वे सन्धे .. पे० .. पटिसन्धिवक्षणे ग्रहेतुक एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा वत्थु च .. पे० द्वे सन्धे .. पे० .. । (१)

- २१ ग्रहेतुकं धम्म पटिच्च ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जति
 अञ्जमञ्जपञ्चया - ग्रहेतुकं एकं सन्ध पटिच्च तयो सन्धा .. पे० .. द्वे सन्धे .. पे० .. पटिसन्धिवक्षणे ग्रहेतुक एकं सन्धं पटिच्च तयो सन्धा वत्थु च पे० .. द्वे सन्धे पे० (सद्वित्तं, यावत् असाञ्जसत्ता) । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति अञ्जामञ्ज-
पच्चया - विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका
खन्धा, पटिसन्धिवखणे वत्थु पटिच्च सहेतुका खन्धा । (२)

सहेतुक च अहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति अञ्जामञ्जपच्चया - विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं 5
एक खन्ध च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा ... पे०... द्वे खन्धे
.. पे०.. पटिसन्धिवखणे सहेतुक एक खन्धं च वत्थु च पटिच्च तयो
खन्धा ... पे० . द्वे खन्धे पे० . । (१)

B 25

निस्सयपच्चयादि

६०. सहेतुकं धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
निस्सयपच्चया, उपनिस्सयपच्चया, पुरेजातपच्चया, आसेवनपच्चया, 10
कम्मपच्चया, विपाकपच्चया, आहारपच्चया, इन्द्रियपच्चया, ज्ञान-
पच्चया, मग्गपच्चया (ज्ञानं पि मग्ग पि सहजातपच्चयसदिसा,
बाहिरा महाभूता नत्थि), सम्पयुत्तपच्चया, विप्पयुत्तपच्चया, अत्थि-
पच्चया, नत्थिपच्चया, विगतपच्चया, अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६१ हेतुया नव, आरम्भणे छ, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे 15
छ, समतन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके नव,
आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ,
विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव
(एव गणेतब्ब) ।

20

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६२ सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

अहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहु-
पञ्चया - अहेतुक एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान रू-
रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्षणे पे०.. । (१)
(सम्भ याव असञ्जसत्ता ताव कातव्य) ।

नभारम्मणपञ्चयावि

६३ सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नभारम्मणपञ्चया - सहेतुके सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिवक्षणे पे० । (१)

अहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नभारम्मण-
पञ्चया - अहेतुके सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिञ्छासहगतं
१० उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्षणे
पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, एकं महाभूतं पे०.. असञ्ज-
सत्तान् एकं पे० । (१)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नभारम्मणपञ्चया - सहेतुके सन्धे च महाभूते च पटिच्च
१५ चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे च मोहे
च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप पटिसन्धिवक्षणे पे० । (१)

सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नभविपटि-
पञ्चया (अनुलोमसङ्घातसदिसा^१) नभनन्तरपञ्चया, नसमनन्तर-
पञ्चया, नभञ्जमञ्जपञ्चया, नउपनिस्सयपञ्चया, नपुरेजात-
२० पञ्चया - अरूपे सहेतुक एकं सध पे० पटिसन्धिवक्षणे
.. पे० । (१)

६४ सहेतुक धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नपुरेजातपञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे
पटिच्च विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सहेतुके सन्धे
२५ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्षणे .. पे० । (१)

सहेतुप धम्मं पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मो
उप्पज्जन्ति नपुरेजातपञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगतं उद्वच्चसहगतं

एकं खन्ध पटिच्च तयो खन्धा मोहो च . पे० . द्वे खन्धे ... पे० ..
पटिसन्धिक्खणे पे०... । (३)

अहेतुक धम्मं पटिच्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया - अरूपे अहेतुक एक खन्ध .. पे०... द्वे खन्धे .. पे०...
अहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्धच्च- 5
सहगतं मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं; पटिसन्धिक्खणे .. पे०..
(याव असञ्जासत्ता ताव वित्थारो) । (१)

अहेतुक धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा, पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च सहेतुका 10
खन्धा । (२)

B. 27

अहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मा
उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च सहेतुका
खन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूपं । (३)

६५ सहेतुक च अहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो 15
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं
एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे
. पे० पटिसन्धिक्खणे सहेतुक एक खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो
खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

सहेतुकं च अहेतुक च धम्म पटिच्च अहेतुको धम्मो 20
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोहं
च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

सहेतुक च अहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको च अहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया - पटिसन्धिक्खणे सहेतुक एक 25
खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० .
सहेतुके खन्धे च महाभूते च पटिच्च कटत्तारूप । (३)

नपच्छाजातपच्चयादि

६६ सहेतुक धम्म पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

नपेच्छाजातपञ्चया, नभासेवनपञ्चया, नकम्मपञ्चया - सहेतुके सन्धे पटिञ्च सहेतुका चेतना । (१)

- अहेतुक धम्म पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
पञ्चया - अहेतुके सन्धे पटिञ्च अहेतुका चेतना, माहिरं, आहार
४ समुद्धान, उतुसमुद्धान पे० । (१)

अहेतुक धम्म पटिञ्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नकम्म-
पञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत मोह पटिञ्च सम्पयुक्तका
चेतना । (२)

B. 28

- सहेतुक च अहेतुक च धम्म पटिञ्च सहेतुको धम्मो
१० उप्पज्जति नकम्मपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे
च मोहं च पटिञ्च सम्पयुक्तका चेतना - नविपाकपञ्चया (पटिसन्धि
तत्थि) ।

नभाहारपञ्चयावि

- ६७ अहेतुक धम्म पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नभाहारपञ्चया नइन्द्रियपञ्चया, नमानपञ्चया, नमगपञ्चया,
१५ नसम्पयुक्तपञ्चया ।

नविप्पयुक्तपञ्चयावि

- ६८ सहेतुक धम्म पटिञ्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नविप्पयुक्तपञ्चया - अरूपे सहेतुकं एकं सन्धं पे० .. । (१)
सहेतुकं धम्म पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्पयुक्त-
पञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे पटिञ्च
२० विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)
सहेतुकं धम्मं पटिञ्च सहेतुको च अहेतुको च धम्मो
उप्पज्जन्ति नविप्पयुक्तपञ्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगतं उदञ्च
सहगतं एकं सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा मोहो च पे० द्वे सन्धं
.. पे० । (१)
२५ अहेतुकं धम्मं पटिञ्च अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्पयुक्त
पञ्चया - अरूपे अहेतुकं एकं सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा, द्वे सन्धं
.. पे० .. । (१)

अहेतुकं धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो उप्पज्जति नविप्पयुत्त-
पच्चया — अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोहं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

सहेतुकं च अहेतुकं च धम्मं पटिच्च सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नविप्पयुत्तपच्चया — अरूपे विचिकिच्छासहगतं उद्वच्च- 5
सहगतं एकं खन्धं च मोहं च पटिच्च तयो खन्धा .. पे०... द्वे खन्धे
. पे० . नोत्तत्थिपच्चया, नोविगतपच्चया । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६६ नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, 10 B, 29
नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने
एकं, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

७०. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 15
तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे
तीणि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि (एवं गणेतब्बं) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४ पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

७१ नहेतुपच्चया प्रारम्मणे द्वे, अनन्तरे द्वे, समनन्तरे द्वे
(सब्बत्थे द्वे), विपाके एक, आहारे द्वे, इन्द्रिये द्वे, ज्ञाने द्वे, भग्गे एकं, 20
सम्पयुत्ते द्वे . पे० अविगते द्वे (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २ सहजासवारो
(सहजासवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

B. 30

७२ सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया (सहेतुकमूलक पटिच्चवारसदिस^१) ।

सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो .. पे०... (पटिच्च
४ वारसदिसयेव^२) । (१)

सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया -
वत्थु पञ्चया सहेतुका सत्था, विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
मोह पञ्चया सम्पयुतका सत्था, पटिसन्धिवक्खणे वत्थु पञ्चय
सहेतुका सत्था । (२)

१० सहेतुकं धम्मं पञ्चया सहेतुको च सहेतुको च धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया सहेतुका सत्था, महामूले पञ्चया
चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत मोह पञ्चया
सम्पयुतका सत्था चित्तसमुद्धान च रूप पटिसन्धिवक्खणे वत्थु
पे०... । (१)

१५ ७३ सहेतुकं च सहेतुकं च धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो
उपपज्जति हेतुपञ्चया - सहेतुकं एकं सत्थं च वत्थु च पञ्चया तथ
सत्था पे० द्वे सत्थे पे० विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
एकं सत्थं च मोहं च पञ्चया तयो सत्था पे० द्वे सत्थे .. पे०...
पटिसन्धिवक्खणे .. पे०... । (१)

२० सहेतुकं च सहेतुकं च धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया - सहेतुके सत्थे च महामूले च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप,
१ पटिच्चवारसदिसो -

विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं; पटिसन्धिकखणे .. पे० .. । (२)

सहेतुक च अहेतुकं च धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — सहेतुक एक खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे० . सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगतं एकं खन्धं च मोह च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं ... पे० . द्वे खन्धे ... पे० ... पटिसन्धिकखणे सहेतुक एक खन्धं च वत्थुं च पञ्चया तयो खन्धा ... पे० .. द्वे खन्धे . पे० .. सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया कटत्तरूप । (३)

आरम्मणपञ्चयो

७४. सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पञ्चया — सहेतुक एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा पे० . पटिसन्धिकखणे ... पे० . । (१)

सहेतुक धम्म पञ्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पञ्चया — विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पञ्चया विचिकिच्छा-सहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपञ्चया — विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा मोहो च . पे० द्वे खन्धे . पे० .. । (३)

७५ अहेतुक धम्म पञ्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपञ्चया — अहेतुक एक खन्ध पे० द्वे खन्धे . पे० .. पटिसन्धिकखणे वत्थु पञ्चया खन्धा, चक्खायतन पञ्चया चक्खु-विज्जाण पे० कायायतन पञ्चया कायविज्जाणं, वत्थु पञ्चया अहेतुका खन्धा । (१)

अहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पञ्चया — वत्थु पञ्चया सहेतुका खन्धा, विचिकिच्छासहगतं उद्धच्चसहगत मोह पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिकखणे . पे० . । (२)

अहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति

आरम्भणपञ्चया - वत्थु पञ्चया विचिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता
सन्धा मोहो च । (३)

७६ सहेतुक च ग्रहेतुक च धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो
उपपज्जति आरम्भणपञ्चया - सहेतुक एक सन्ध च वत्थु च पञ्चया
५ तयो सन्धा पे० विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत एक सन्ध
च मोह च पञ्चया तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिससं
पे० । (१)

B. 32

सहेतुक च ग्रहेतुक च धम्म पञ्चया ग्रहेतुको धम्मो उपपज्जति
आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्ध च वत्थु
१० च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुक च ग्रहेतुक च धम्म पञ्चया सहेतुको च ग्रहेतुको च
धम्मा उपपज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्च-
सहगत एक सन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो सन्धा मोहो च पे०... ।
सन्धे पे० । (३)

अभिपत्तिपञ्चयो

७७ सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति
१५ अभिपत्तिपञ्चया (अभिपत्तिया नव पठ्हा पवत्तेयेव) ।

अनन्तरपञ्चयादि

७८ सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति अनन्तर
पञ्चया समनन्तरपञ्चया सहजातपञ्चया तीणि (पटिञ्चवार
सविसा) ।

२० ग्रहेतुक धम्म पञ्चया ग्रहेतुको धम्मो उपपज्जति सहजात-
पञ्चया - ग्रहेतुक एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा विससमुद्धान च
रूप पे० द्वे सन्धे .. पे० पटिसन्धिससणे पे०... (याव
असञ्जससा) चक्ष्मायतन पञ्चया चक्षुविष्माण पे० कायायतनं
पञ्चया कायविष्माण वत्थु पञ्चया ग्रहेतुषा सन्धा । (१)

२५ ग्रहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उपपज्जति सहजात-
पञ्चया - वत्थु पञ्चया सहेतुका सन्धा विचिकिञ्छासहगत उदञ्च-
सहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुक्ता सन्धा पटिसन्धिससणे पे०... । (२)

अहेतुक धम्मं पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति सहजातपञ्चया — वत्थु पञ्चया सहेतुका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूप, विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोहं पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप; पटिसन्धिक्खणे वत्थु ... । (३)

5

७६ सहेतुक च अहेतुक च धम्मं पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजातपञ्चया — सहेतुकं एकं खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे .. पे० . विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं एक खन्ध च मोह च पञ्चया तयो खन्धा पे० . द्वे खन्धे ... पे०... पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

B. 32

10

सहेतुक च अहेतुक च धम्म पञ्चया अहेतुको धम्मो उप्पज्जति सहजातपञ्चया — सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे .. पे० विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

15

सहेतुकं च अहेतुक च धम्म पञ्चया सहेतुको च अहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति सहजातपञ्चया — सहेतुक एक खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे० .. सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे ... पे० .. सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्धं च मोहं च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० .. विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगतं एकं खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा मोहो च पे० पटिसन्धिक्खणे सहेतुक एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे० सहेतुके खन्धे च महाभूते च पञ्चया कटत्तारूप । (३)

20

25

अज्झमज्जापञ्चयादि

८० सहेतुक धम्म पञ्चया सहेतुको धम्मो उप्पज्जति अज्झमज्जापञ्चया पे० . अविगतपञ्चया ।

30

(२) सङ्ख्या

८१ हेतुया नव, भारम्मणे नव, अधिपतिया नव (सन्वत्तय नव), अधिगते नव (एव गणेतव्व) ।

अनुसोम ।

२ पञ्चपञ्चमीयं

(१) विनङ्गो

महेतुपञ्चयो

B. 34

८२ सहेतुकं धम्म पञ्चया महेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु पञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे पञ्चया विचिकिञ्छा सहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

महेतुक धम्म पञ्चया महेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु पञ्चया - महेतुकं एक सन्ध पे० पटिसिधिमखण पे० .. (याव असञ्चसत्ता), चक्कायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जान पे० कायायतन पञ्चया कायविञ्जान, वत्थु पञ्चया महेतुमा सञ्चा मोहो च । (१)

१० सहेतुकं च महेतुकं च धम्म पञ्चया महेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो (सङ्गित्त) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

८३ नहेतुया तीणि, नभारम्मणे तीणि, नमधिपतिया नव, नमनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि नमञ्जमञ्जे तीणि, ननिस्सये तीणि नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजास नव, नपञ्चाजाते नव, नमासेवने नव नयम्मे अत्तारि नविपाके नव, नमाहारे एक, नइन्द्रिये एकं, नमाने एकं, नमग्गे एक नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि नोविगत तीणि (एव गणेतव्व) ।

पञ्चमीयं ।

३ पञ्चपानुलोमपञ्चमीय

हेतुसङ्ख्या

८४ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि मधिपतिया नव, नमनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नमञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये

तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नग्रासेवने नव, नकम्मे तीणि,
नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि (एव गणेतव्व) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्

८५. नहेतुपच्चया आरम्भणे तीणि, अनन्तरे^१ तीणि .. पे०...

मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि पे० अविगते तीणि (एव गणेतव्वं) । 5
पच्चनीयानुलोम ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५ संसद्धारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

८६. सहेतुक धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — सहेतुक एक खन्ध ससद्दा तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे
. पे० पटिसन्धिकखणे पे० । (१)

अहेतुक धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतु- 10
पच्चया — विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह ससद्दा विचिकिच्छा-
सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा । (१)

सहेतुक च अहेतुक च धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध
च मोह च ससद्दा तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे ... पे० । (१) 15

आरम्भणपच्चयो

८७ सहेतुक धम्म ससद्दो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति

१. न अनन्तरे — सी० ।

आरम्भणपञ्चया - सहेतुक एक खन्ध ससट्ठा तयो खधा पे०
द्वे खधे पे० पटिसन्धिसखणे पे० । (१)

सहेतुक धम्म ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भण
पञ्चया - विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो खधे ससट्ठो
५ विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)

सहेतुक धम्म ससट्ठो सहेतुको च सहेतुको च धम्मो
उप्पज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
एक खध ससट्ठा तयो खन्धा मोहो च पे० द्वे खन्धे
पे० । (१)

१० ८८ सहेतुक धम्म ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपञ्चया - सहेतुक एकं खध ससट्ठा तयो खन्धा पे० ..
द्वे खधे पे० पटिसन्धिसखणे पे० । (१)

सहेतुक धम्म ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्भण-
पञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत मोह ससट्ठा विचिकिञ्छा
१५ सहगता उदञ्चसहगता खन्धा । (२)

सहेतुन च सहेतुन च धम्म ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपञ्चया - विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत एक खन्ध च
मोह च ससट्ठा तयो खधा पे० द्वे खधे पे० । (१)

अधिपत्तिपञ्चयो

८९ सहेतुक धम्मं ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
२० अधिपत्तिपञ्चया - सहेतुकं एव ससट्ठा तयो खधा पे० .. द्वे
खधे पे० । (१)

अनन्तरपञ्चयावि

१० सहेतुक धम्मं ससट्ठो सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
अनन्तरपञ्चया, समनन्तरपञ्चया गह्जातपञ्चया पे० .. विपाक-
पञ्चया - विपाकं सहेतु एव ससट्ठा तयो खधा पे० .. द्वे
२५ खधे पे० पटिसन्धिसखणे पे० .. ।

सहेतुन धम्मं ससट्ठा सहेतुको धम्मो उप्पज्जति विपाक-
पञ्चया - विपाकं सहेतु एव ससट्ठा तयो खधा पे० द्वे

खन्धे . पे० पटिसन्धिकखणे पे० ज्ञानपच्चया पे० .
अविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६१ हेतुया तीणि, आरम्भणे छ, अधिपतिया एकं, अनन्तरे
छ, समनन्तरे छ, सहजाते छ, अज्जमज्जे छ, निस्सये छ,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ .. पे० . विपाके द्वे, आहारे छ, इन्द्रिये 5
छ, ज्ञाने छ, मग्गे पञ्च . पे० . अविगते छ (एव गणेतब्बं) ।
अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

६२ सहतुक धम्म ससट्ठो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया — विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे संसट्ठो
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

अहेतुकं धम्मं ससट्ठो अहेतुको धम्मो उप्पज्जति नहेतु- 10
पच्चया — अहेतुक एक खन्ध ससट्ठा तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० पटिसन्धिकखणे पे० (सङ्खित्त) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६३ नहेतुया द्वे, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते
छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने एकं, नमग्गे
एक, नविप्पयुत्ते छ (एव गणेतब्ब) ।

15

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुकं

६४ हेतुपच्चया नअधिपतिया तीणि, नपुरेजाते तीणि, 15
नपच्छाजाते तीणि, नआसेवने तीणि, नकम्मे तीणि, नविपाके तीणि,
नविप्पयुत्ते तीणि ।

B 38

अनुलोमपच्चनीय ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नहेतुत्वं

१५ नहेतुपञ्चया आरम्भणे द्वे, अनन्तरे द्वे पे० कम्मे
द्व, विपाके एक, आहारे द्वे पे० मग्गे एक पे० अधिगते द्वे
(एव गणेतव्य) ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

१६ सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो ससट्टवारसदिसो) ।

१७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

८ १६ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
सहेतुका हेतू सम्पयुत्तकाम सन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धि
वक्षणे पे० । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
सहेतुका हेतू चित्तसमुद्धानां रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो,
१० पटिसन्धिवक्षणे पे० । (२)

B. 29

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - सहेतुका हेतू सम्पयुत्तकाम सन्धान
चित्तसमुद्धानां च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिवक्षणे
... पे० । (१)

११ १७ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
विचिक्खिक्खामहगतो उदञ्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानां रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -

विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान् खन्धानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानानं च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

आरम्मणपञ्चयो

६८ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्त्वा तं पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पञ्चवेक्खति, ज्ञानां वुट्ठहत्त्वा ज्ञानं पञ्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठहत्त्वा मग्गं पञ्चवेक्खन्ति, फलं पञ्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे पे० पुब्बे पे० सहेतुके खन्धे अनिच्चतो पे०. दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन सहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानन्ति, आकासानञ्चायतनं विज्जानञ्चायतनस्स पे० आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० सहेतुका खन्धा इद्विविधज्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्जाणस्स, यथाकम्मूपगज्जाणस्स^१, अनागतंसञ्जाणस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो; सहेतुके खन्धे आरब्ध सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सहेतुको धम्मो. अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — सहेतुके खन्धे अनिच्चतो पे०. दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, सहेतुके खन्धे आरब्ध अहेतुका खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

सहेतुको धम्मो. सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — सहेतुके खन्धे आरब्ध विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

६९ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — निब्बानं आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, चक्खु

१ यथाकम्मूपगज्जाणस्स — स्या ० ।

- पे० वत्सु ग्रहेतुके सन्धे च मोह च अनिच्छतो पे० दोमनस्स
उप्यज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे ग्रहेतुको विपाको तदारम्मणता
उप्यज्जति, रूपायतनं चक्षुविज्झाणस्स पे० फोटुब्बायतनं
कायविज्झाणस्स पे० ग्रहेतुके सन्धे च मोह च आरम्भ ग्रहेतुका
5 सन्धा च मोहो च उप्यज्जन्ति । (१)

- ग्रहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - अरिया निब्बान पञ्चवेकस्सन्ति, निब्बान गोत्रमुत्त,
बोदानस्स, भग्गस्स फलस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । अरिया
ग्रहेतुके पहीने किलेसे पञ्चवेकस्सन्ति, विक्खम्मिते' किलेसे पे०'
10 पुब्बे पे० चक्षु पे० वत्सु पे० ग्रहेतुके सन्धे च मोह
च अनिच्छतो पे० दोमनस्स उप्यज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे
सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्यज्जति, दिम्बेन चक्षुना रूप
पस्सति, दिम्बाय सोत्तधातुमा सह सुणाति', चेतोपरियज्झाणेन
ग्रहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानन्ति ग्रहेतुका सन्धा इद्विविध
15 ज्ञाणस्स, चेतोपरियज्झाणस्स पुब्बेनिवासानुत्सत्तिज्ञाणस्स, अनागतस
ज्ञाणस्स' आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, ग्रहेतुके सन्धे च मोह च
आरम्भ सहेतुका सन्धा उप्यज्जन्ति । (२)

- ग्रहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च ग्रहेतुकस्स च धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - चक्षु आरम्भ विचिकिज्झासहगता उद्वच्च
20 सहगता सन्धा च मोहो च उप्यज्जन्ति सोत्त पे० वत्सु
ग्रहेतुके सन्धे च मोह च आरम्भ विचिकिज्झासहगता उद्वच्चसहगता
सन्धा च मोहो च उप्यज्जन्ति । (१)

- १०० सहेतुको च ग्रहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - विचिकिज्झासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे
25 च मोह च आरम्भ सहेतुका सन्धा उप्यज्जन्ति । (१)

B. 41

- सहेतुका च ग्रहेतुको च धम्मा ग्रहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण
पञ्चयेन पञ्चयो - विचिकिज्झासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे च मोह
च आरम्भ सहेतुका सन्धा च मोहो च उप्यज्जन्ति । (२)

१-१ श्री रमा पोत्तवेगु तथि । २ सुण्णि - स्था । ३ यथावन्मुप-
जायत अनागतसंजायत - रमा ।

सहेतुको च अहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - विचिकिच्छासहगते उद्धच्च-सहगते खन्धे च मोह च आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

१०१ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति - दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त गरु कत्वा पच्चवेक्खति, ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धित्वा मग्ग गरु कत्वा . पे० फलं पे० सहेतुके खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति चित्तसमुद्धानान रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - अरिया निब्बान गरु कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, चक्खु पे० वत्थु अहेतुके खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (१)

अनन्तरपच्चयो

१०२ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका खन्धा पच्छिमान पच्छिमान सहेतुकान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोम वोदानस्स, गोत्रभु मग्गस्स, वोदान मग्गस्स, मग्गो

फलस्स, फलं फलस्स, अनुलोमं फलसमापत्तिमा, निरोधा वुट्ठ
हन्तस्स नेवसञ्जानासञ्जायतनं फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

- सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो —
5 पुरिमा पुरिमा विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धा पञ्चिमस्स
पञ्चिमस्स विचिकिञ्छासहगतस्स उदञ्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो, सहेतुकं वुत्तिचित्तं अहेतुकस्स उपपत्तिचित्तस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, सहेतुकं भवङ्गं भावज्जनाय अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो सहेतुकं भवङ्गं अहेतुकस्स भवङ्गस्स अनन्तर
10 पञ्चयेन पञ्चयो, सहेतुका सन्धा अहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

- सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो
सन्धा पञ्चिमानं पञ्चिमानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं
15 सन्धानं मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- १०३ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमो पुरिमो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो
पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स विचिकिञ्छासहगतस्स उदञ्चसहगतस्स मोहस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पुरिमा पुरिमा अहेतुका सन्धा पञ्चिमान
20 पञ्चिमानं अहेतुकानं सन्धानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, भावज्जना
पट्वन्न विञ्जाणानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो —
पुरिमो पुरिमो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमानं
पञ्चिमानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं सन्धानं अनन्तर
B. 43 23 पञ्चयेन पञ्चयो अहेतुकं वुत्तिचित्तं सहेतुकस्स उपपत्तिचित्तस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो अहेतुकं भवङ्गं सहेतुकस्स भवङ्गस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो भावज्जना सहेतुयानं सन्धानं अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो अहेतुका सन्धा सहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- 30 अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तर

पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमो पुरिमो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो पञ्छिमान पञ्छिमानं विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतानं खन्धान मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो; आवज्जना विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतानं खन्धान मोहस्स च अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

5

१०४ सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पञ्छिमानं पञ्छिमान विचिकिच्छा-सहगतान उद्धच्चसहगतान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो, च पञ्छिमस्स पञ्छिमस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो; विचिकिच्छा-सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च अहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

15

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पञ्छिमान पञ्छिमान विचिकिच्छा-सहगतानं उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो ॥ (३)

20

सहजातपञ्चयादि

१०५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चवारे सहजातसदिस, इह घटना नत्थि), अञ्जमञ्ज-पञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चवारसदिसं), निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चवारे निस्सयपञ्चयसदिस, इह घटना नत्थि) ।

B 44

उपनिस्सयपञ्चयो

१०६ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो — सहेतुका खन्धा सहेतुकान खन्धान उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

25

सहेतुको धम्मो ग्रहणुक्त्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सहेतुका खन्धा ग्रहेतुगान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- १ सहेतुको धम्मो सहेतुक्त्तस्स च ग्रहेतुक्त्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सहेतुका खन्धा विचिक्खिच्छासहगतान उदञ्चराहगतान सन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१०- ग्रहेतुको धम्मो ग्रहेतुक्त्तस्स धम्मस्स उपनिस्सय

- १० पञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे०... । पक्खूपनिस्सयो - कामिक सुख कायिकस्स सुखस्स, कामिकस्स दुक्खस्स, मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो कामिक दुक्ख, उत्तु, भोजन, सेनासन कामिकस्स सुखस्स, कामिकस्स दुक्खस्स मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, मोहो कामिकस्स सुखस्स, कामिकस्स दुक्खस्स मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कामिक सुखं, कामिक दुक्ख उत्तु, भोजन सेनासन मोहो च कामिकस्स सुखस्स, कामिकस्स दुक्खस्स मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- ग्रहेतुको धम्मो सहेतुक्त्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - कामिक सुख उपनिस्सय दानं दत्ति पे० सद्ध भिन्दति कामिक दुक्खं उत्तु, भोजन, सेनासन, मोहं उपनिस्सय दान दत्ति पे०.. सद्ध भिन्दति, कामिक सुख पे०.. मोहो च गट्ठाय पे० पञ्जाय रागस्स पे०.. परत्थनाय मग्गस्स पमममाप्पिमा उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- २३ ग्रहणुक्त्तस्स धम्मो ग्रहणुक्त्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे०.. । पक्खूपनिस्सयो - कामिक सुख मोहो च विचिक्खिच्छा सहागतान उदञ्चराहगतान सन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- २० १०८ ग्रहणुक्त्तस्स च धम्मो ग्रहणुक्त्तस्स धम्मस्स

उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
पे० . । पक्तूपनिस्सयो — विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता
खन्धा च मोहो च सहेतुकान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो . पे० . । 5
पक्तूपनिस्सयो — विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो
च अहेतुकान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च
धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो पे० . । पक्तूपनिस्सयो — विचिकिच्छासहगता उद्धच्च- 10
सहगता खन्धा च मोहो च विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतानं
खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

१०६ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात —
चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, 15
कुसलाकुसले निरुद्धे अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,
रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० फोढुब्बायतनं कायविज्जाणस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात — चक्खायतन चक्खु-
विज्जाणस्स पे० कायायतन कायविज्जाणस्स पुरेजात वत्थु
अहेतुकान खन्धान मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो —
आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात — चक्खु पे०
वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे
सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप
पस्सति, दिब्बाय सोतघातुया सद् सुणाति । वत्थुपुरेजात — वत्थु 25
सहेतुकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात ॥ आरम्मणपुरे-
जात — चक्खु पे० वत्थु आरम्भ विचिकिच्छासहगता उद्धच्च-

सहृगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । यत्थुपुरेजास - यत्थु
विचिक्खिच्छासहृगतानं उद्धञ्चसहृगतान संधान मोहस्स च पुरेजास-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

पञ्छाजातपच्चयादि

११० सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पञ्छाजातपच्चयेन
5 पच्चयो - पञ्छाजाता सहेतुका सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
पञ्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स पञ्छाजातपच्चयेन
पच्चयो - पञ्छाजाता अहेतुका संधा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स पञ्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स पञ्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो - पञ्छाजाता विचिक्खिच्छासहृगता उद्धञ्चसहृगता
सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स प्रासेवनपच्चयेन पच्चयो
15 (अनन्तरसदिशं । आद्यज्जनं पि भवज्जं पि नत्थि, प्रासेवनपच्चये
वज्जेतव्वा नव पि) ।

कम्मपच्चयो

B. 47

१११ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो - सहजाता नानास्रणिका । सहजाता - सहेतुका चेतना
सम्पयुत्तवानं संधान कम्मपच्चयेन पच्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० ।
20 नानास्रणिका - सहेतुका चेतना विपाकान सहेतुकान संधान कम्म
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
सहजाता नानास्रणिका । सहजाता - सहेतुका चेतना चित्तसमुद्धानान
रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० .. । नाना
25 स्रणिका - सहेतुका चेतना विपाकानं अहेतुकान स्वन्धान वट्टता च
रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

१-१ सी पोत्थके नत्थि एवमुपरि पि । २ सी त्या पोत्थके नत्थि एवमुपरि पि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
सहेतुका चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपानं^१
कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - सहेतुका चेतना विपाकानं
सहेतुकान खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३) 5

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
अहेतुका चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

विपाकपच्चयो

११२ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो - विपाको सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धानं पे०. 10
द्वे खन्धा पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो -
विपाका सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपानं विपाकपच्चयेन
पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स 15
विपाकपच्चयेन पच्चयो - विपाको सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं
खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान पे० द्वे खन्धा पे०
पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो -
विपाको अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुद्धानानं च 20
रूपान पे० द्वे खन्धा पे० पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धा
वत्थुस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो । (१)

B 48

आहारपच्चयो

११३ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो तीणि ।

अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो - 25
अहेतुका आहारा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान

१ सी० पोत्यके नत्थि ।

.. पे० .. पटिसन्धिक्खणे पे० कवलीकारो ग्राहरो इमस्स कायस्स ग्राहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

इन्द्रियपञ्चयाधि

११४ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो — सहेतुका इन्द्रिया सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान ... पे० पटिसन्धिक्खणे पे० चक्खुन्धिय चक्खुविज्झाणस्स .. पे० कायिन्द्रिय कायविज्झाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१० सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ... तीणि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो — सहेतुकानि ज्ञानज्ञानि सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

१५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स मगपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो (पटिञ्चवारे सम्पयुत्तसदिसा छ पट्ठा) ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

११५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात पञ्चाजात । सहजाता — सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे सहेतुका खन्धा कटत्तारूपान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता — सहेतुका खन्धा पुरजातस्स इमस्स कायस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२५ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात पुरजात पञ्चाजात । सहजाता — सहेतुका खन्धा

चित्तसमुद्धानानं रूपानं विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; पटिसन्धिक्खणे
अहेतुका खन्धा कटत्तारूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; खन्धा
वत्थुस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो; वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । पुरेजात - चक्खायतन चक्खुविञ्जाणस्स . पे० ..
कायार्यतनं कायविञ्जाणस्स वत्थु अहेतुकानं खन्धानं मोहस्स च 5
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - अहेतुका खन्धा च मोहो
च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो -
सहजात, पुरेजात । सहजात - पटिसन्धिक्खणे वत्थु सहेतुकान
खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु सहेतुकान खन्धानं 10
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु विचिकिच्छासहगतानं
उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स विप्पयुत्त- 15
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं । सहजाता - विचिकिच्छा-
सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च^१ मोहो च चित्तसमुद्धानान रूपान
विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - विचिकिच्छासहगता उद्धच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । (१)

20

अत्थिपच्चयो

११६ सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान पे० द्वे खन्धा
. पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

B 50

सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजात, पच्छाजात । सहजाता - सहेतुका खन्धा चित्तसमुद्धानानं 25
रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता
खन्धा मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो,
पटिसन्धिक्खणे पे० । पच्छाजाता - सहेतुका खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च ग्रहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थि
 पञ्चयेन पञ्चयो - सहेतुको एको स्रघो तिण्णन्न स्रघानं
 चित्तसमुद्धानानं च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, विचिकिञ्छा-
 सहगतो उद्वञ्चसहगतो एको स्रघो तिण्णन्न-स्रघानं मोहस्स च
 ५ चित्तसमुद्धानानं च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे स्रघा
 पे० पटिसन्धिक्खणे सहेतुको पे० । (१)

११७ ग्रहेतुको धम्मो ग्रहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन
 पञ्चयो - सहजात पुरेजात, पञ्चाजात आहारं, इन्द्रिय । सहजातो -
 ग्रहेतुको एको स्रन्धो तिण्णन्न स्रन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान
 १० अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे स्रघा पे० विचिकिञ्छासहगतो
 उद्वञ्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानानं रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो,
 पटिसन्धिक्खणे पे० (याव अस्सञ्जसत्ता कासब्ब) । पुरेजात -
 चक्षु पे० यत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति,
 कुसलाकुसले निरुद्धे ग्रहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,
 १५ रूपायतनं चक्षुविञ्जाणस्स पे० फोट्टब्बायतनं कायविञ्जाणस्स
 पे० चक्षुसायतनं चक्षुविञ्जाणस्स पे० कायायतनं काय
 विञ्जाणस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो यत्थु ग्रहेतुफानं स्रन्धानं
 मोहस्स च अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - ग्रहेतुफा स्रन्धा
 च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो,
 २० कण्ठीधारो आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो,
 रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

ग्रहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो -
 सहजात पुरेजात । सहजातो - विचिकिञ्छासहगतो उद्वञ्चसहगतो
 मोहो सम्पयुत्तफानं स्रघानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे
 २५ यत्थु सहेतुफानं स्रघानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्षु
 पे० यत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति कुसला
 कुसले निरुद्धे सहेतुफा विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति दिब्बेन
 चक्षुना रूपं पस्सति त्रिय्याय सोतधातुया सद सुणाति, यत्थु
 सहेतुफानं स्रघानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान
 च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे०. वत्थु
 आरब्भ विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च 5
 उप्पज्जन्ति, वत्थु विचिकिच्छासहगतानं उद्धच्चसहगतान खन्धानं
 मोहस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

११८ सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - विचिकिच्छा-
 सहगतो उद्धच्चसहगतो एको खन्धो च मोहो च तिण्णन्न खन्धानं 10
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे खन्धा च पे० पटिसन्धिक्खणे
 सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो पे० द्वे खन्धा च पे० । सहजातो - सहेतुको एको खन्धो
 च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे
 खन्धा च .पे० । (१)

15

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रिय ।
 सहजाता - सहेतुका खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानान रूपान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो, विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा
 च मोहो च चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, 20
 पटिसन्धिक्खणे सहेतुका खन्धा च महाभूता च कटत्तारूपान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता - विचिकिच्छासहगता उद्धच्च-
 सहगता खन्धा च वत्थु च मोहस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
 पच्छाजाता - विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो
 च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - 25
 सहेतुका खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थि-
 पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - सहेतुका खन्धा च रूपजीवितिन्द्रिय
 च कटत्तारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

B 52

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - 30

विचिकिच्छासहगतो उदञ्चसहगतो एको खघो च मोहो च तिण्णस्रं
 सन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान्मत्तिपञ्चयेन पञ्चयो पे०..।
 सहजातो - विचिकिच्छासहगतो उदञ्चसहगतो एको खघो च धत्तु
 च तिण्णस्रं सन्धानं मोहस्स च मत्तिपञ्चयेन पञ्चयो पे०.. इ
 १ सन्धा च पे० । (३)

(२) सङ्ख्या

पुर्व

११९ हेतुया छ, आरम्भणे नव, अधिपत्तिया चत्तारि,
 अनन्तरे नव, समनन्तरे नव सहजाते नव प्रञ्जमञ्जे छ, निस्सये
 नव उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पञ्चाजाते तीणि, आसेवने नव,
 कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि आहारे चत्तारि इन्द्रिये चत्तारि,
 10 ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते छ विप्ययुत्ते पञ्च, अस्थिया
 नव, नस्थिया नव, विगते नव अविगते नव (एव गणेतब्ब) ।
 अनुत्तोमं ।

पञ्चनीमुद्धारो

१२० सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
 पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B. 53 15 सहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो,
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजात
 पञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय
 20 पञ्चयेन पञ्चयो कम्मपञ्चयेन पञ्चयो ॥ (३)

१२१ अहेतुको धम्मो अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
 पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन
 पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

25 अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो,
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन
 पञ्चयो । (२)

अहेतुको धम्मो सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

१२२. सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 5
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा अहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको च अहेतुको च धम्मा सहेतुकस्स च अहेतुकस्स च 10
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

१२३ नहेतुया नव पे० (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव
(एवं गणेतव्व) ।

B. 54

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१२४. हेतुपच्चया नआरम्मणे छ, नअधिपतिया छ, नअनन्तरे 15
छ, नसमनन्तरे छ, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये छ पे०
नमग्गे छ, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया छ, नोविगते छ
(एवं गणेतव्व) ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्कं

१२५ नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया चत्तारि,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये 20
नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि आसेवने

नव, कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पञ्च, मत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एव गणेतब्ध) ।

पञ्चनीयानुसोमं ।
सहेतुकदुर्कं निद्रितं ।

३ हेतुसम्पयुत्तदुर्कं

११ पटिच्चवारो

हेतुपञ्चयो

१२६ हेतुसम्पयुत्त धम्म पटिच्च हेतुसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - हेतुसम्पयुत्त एकं सच्च पटिच्च तयो सन्धा
पे० .. द्वे सधे पे० पटिसिधिससणे पे० । (१)

हेतुसम्पयुत्त धम्म पटिच्च हेतुविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - हेतुसम्पयुत्ते सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं पटि
सिधिससणे .. पे० । (२)

१० (इमिना कारणेन वित्थारेतब्धं यथा सहेतुकदुर्कं निद्रितं
करण) ।

हेतुसम्पयुत्तदुर्कं निद्रितं ।

४ हेतुसहेतुकदुर्कं

११ पटिच्चवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) चित्तज्ञो

हेतुपञ्चयो

१२७ हतु चव सहेतुक च धम्म पटिच्च हेतु चव सहेतुको
च धम्मो उप्पज्जति हतुपञ्चया - अलोभ पटिच्च अदोमो अमोहो
(चव) सोम पटिच्च मोहो (चव) पटिसिधिससणे अलोभ
१३ पटिच्च अदोसो अमोहो (चव) । (१)

हेतु चेव सहेतुक च धम्म पटिच्च सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - हेतु पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा; पटिसन्धिक्खणे . पे० । (२)-

हेतु चेव सहेतुक च धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अलोभ 5 पटिच्च अदोसो अमोहो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क), लोभ पटिच्च मोहो सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क), पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

१२८ सहेतुकं चेव न च हेतु धम्म पटिच्च सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सहेतुक चेव न च हेतु एक 10 खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

सहेतुकं चेव न च हेतु धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च^१ धम्मो उप्पज्जति^२ हेतुपच्चया - सहेतुके चेव न च हेतू खन्धे पटिच्च हेतू, पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

सहेतुक चेव न च हेतु धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सहेतुक चेव न च हेतू^३ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा हेतु च पे० . द्वे 15 खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

१२९ हेतु चेव सहेतुक च सहेतुक चेव न च हेतु च धम्म 20 पटिच्च हेतु चेव सहेतुको च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - अलोभ च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्कं), लोभं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च मोहो (चक्कं), पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

हेतु चेव सहेतुक च सहेतुकं चेव न च हेतु च धम्म पटिच्च 25 सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सहेतुक चेव न च हेतु एक खन्ध च हेतु च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

हेतु चेव सहेतुक च सहेतुक चेव न च हेतु च धम्म पटिच्च

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च^१ हेतु च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपञ्चया—सहेतुक चेव न च हेतु एक स्रग्घ च भ्रलोभ च पटिच्च
तयो स्रग्घा भ्रदोसो भ्रमोहो च पे० द्वे सन्धे पे०
पटिसन्धिक्खणे .. पे०.. । (१)

४ (सङ्खित्त । एव वित्पारेतव्व) ।

(२) पञ्चया

पुत्रं

१३० हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तर
नव पे० (सठवत्थ नव), अधिगते नव (एव गणेशव्व) ।
अनुलोम ।

२ पञ्चयपञ्चमीय

(१) विमङ्गो

नअधिपतिपञ्चयादि

१३१ हेतु चेव सहेतुक च धम्म पटिच्च हेतु चेव सहेतुको
च धम्मो उप्पज्जति नअधिपतिपञ्चया — भ्रलोभ पटिच्च भ्रदोसो
१० भ्रमोहो (अक्क) पटिसन्धिक्खणे पे०.. (परिपुण्ण नव) नपुरेजात^२
नव, नपञ्छाजाते नव, नम्रासेवने नव ।

नकम्मपञ्चयादि

१३२ हेतु चेव सहेतुक^३ च धम्म पटिच्च सहेतुको चेव न
च हेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपञ्चया — हेतु पटिच्च सम्पयुत्तका
चेतना । (१)

१३ सहेतुकं चेव न च हेतु धम्म पटिच्च सहेतुको चव न च हेतु
धम्मो उप्पज्जति नकम्मपञ्चया — सहेतुके चव न च हेतू स्रग्घे पटिच्च
सम्पयुत्तका चेतना, पटिसन्धिक्खण^४ पे०^५.. । (१)

हेतु चव सहेतुक च सहेतुक चेव न च हेतु च धम्म पटिच्च
सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो उप्पज्जति नकम्मपञ्चया — हेतु च
२० सम्पयुत्तके च पद्ये पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना नविपाकपञ्चया,
नविप्ययुत्तपञ्चया ।

१ यो पञ्चके नतिव । २ नपुरेजाताञ्चया — स्या एवमुपरि पि । ३-४ स्या
चोत्पत्ते नतिव ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१३३ नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव,
नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नविप्पयुत्ते नव
(एव गणेतब्ब) ।

पच्चनीयं ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्

१३४ हेतुपच्चया नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, 5
नविप्पयुत्ते नव (एव गणेतब्ब) ।

अनुलोमपच्चनीयं ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नअधिपतिवुक्कं

१३५. नअधिपतिपच्चया हेतुया नव, आरम्भणे नव,
अनन्तरे नव पे० अविगते नव (एवं गणेतब्बं) ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ २-६. सहजातवारो — सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो
पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिसा^१ ।)

10

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१३६ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो — अलोभो अदोसस्स अमोहस्स हेतु-
पच्चयेन पच्चयो (यथा पटिच्चवारसदिस) । (१)

१ पटिच्चवारसदिसो — सी०, स्या० ।

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू सम्पयुत्तकान सन्धान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो पटिसिधिवक्खणे पे० । (२)

३. ५९

- हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफस्स च
५ सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
अलोभो अदोसस्स अमोहस्स सम्पयुत्तकान च सधार्म हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो (वित्थारेतव्व) । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- १३७ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफस्स
च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू आरम्भ हेतू
१० उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - हेतू आरम्भ सहेतुका चेव न
च हेतू सन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

- हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफस्स च
१५ सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो -
हेतू आरम्भ हेतू च सम्पयुत्तका च सधार्म उप्पज्जन्ति । (१)

- सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्त्वा सील पे०
उपोसथकम्म भत्त्वा स पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पञ्चवेक्खन्ति,
२० ज्ञाना बुद्धुहित्वा पे० अरिया मग्गा बुद्धुहित्वा मग्ग पञ्चवेक्खन्ति,
फम पञ्चवेक्खन्ति पहीन मिसेसे पे० .. विस्समिम्मिते विसेसे
पञ्चवेक्खन्ति पुब्बे समुदाचिण्णे पिसेसे जानन्ति, सहेतुके चेव न
च हेतू एधे अनिच्चत्तो पे० दोमनस्स उप्पज्जन्ति,
चेतोपरियञ्जाणेन सहेतुका चव न च हेतुचित्तसमङ्गिस्स चित्त
२५ जानाति आभासानञ्चामतन विञ्जाणञ्चायतनस्स पे०...
अणिञ्चञ्चायतन मयमञ्जानासञ्जायतनस्स पे० सहेतुका चव
न च हेतू एधा इदिविचञ्जाणस्स चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनियासा

नुस्सत्तिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतसञ्जाणस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—दान दत्त्वा (यथा पठमगमन
एव^१ निन्नान) । (२)

5

B 60

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—
दान दत्त्वा . (यथा पठमगमन एव निन्नान) । (३)

१३८ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च
धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो— 10
हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध हेतू उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—
हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध सहेतुका चेव न च हेतू खन्धा
उप्पज्जन्ति । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो—हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्ध हेतू
च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

१३९ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स 20
च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—आरम्मणाधिपति, सहजाताधि-
पति । आरम्मणाधिपति — हेतु गरु कत्त्वा हेतू उप्पज्जन्ति ।
सहजाताधिपति — हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकान हेतून
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स 25
धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो—आरम्मणाधिपति, सहजाताधि-
पति । आरम्मणाधिपति — हेतु गरु कत्त्वा सहेतुका चेव न च

१ यथाकम्मूपगञ्जाणस्स — स्या० । २ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

हेतु सन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुक्तकान सन्धान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो —
 5 आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — हेतु गर कत्वा हेतु च सम्पयुक्तका च सन्धा उपपज्जन्ति । सहजाताधिपति — हेतु चेव सहेतुकाधिपति सम्पयुक्तकान सन्धान हेतून च अधिपति पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१४० सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
 10 हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा स गर कत्वा पञ्चवेक्सति पुच्छे सुधिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञान गर कत्वा पञ्चवेक्सति, अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गा गर कत्वा पञ्चवेक्सन्ति फल गरं कत्वा
 15 पञ्चवेक्सन्ति, सहेतुके चेव न च हेतु सन्धे गर कत्वा अस्सादेति अभिन्दति, स गर कत्वा रागो उपपज्जति, दिट्ठि उपपज्जति । सहजाताधिपति — सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुक्तकान सन्धान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 20 धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दान दत्त्वा (पठमगमनयेव) । सहजाताधिपति — सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुक्तकान हेतून अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 25 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दान दत्त्वा (पठमगमनयेव) । सहजाताधिपति — सहेतुको चेव न च हेतु अधिपति सम्पयुक्तकान सन्धान हेतून च अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१४१ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा

हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो ।
आरम्भणाधिपति - हेतू^१ च सम्पयुत्तके च खन्धे गरु कत्वा हेतू
उप्पज्जन्ति । (१)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । 5
आरम्भणाधिपति - हेतु च सम्पयुत्तके च खन्धे गरु कत्वा सहेतुका
चेव न च हेतू खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

B. 62

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा
हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्भणाधिपति - हेतु च सम्पयुत्तके 10
च खन्धे गरु कत्वा हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अनन्तरपच्चयो

१४२ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमान
पच्छिमान हेतून अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स 15
धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमान
पच्छिमान सहेतुकान चेव न च हेतून खन्धान अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - 20
पुरिमा पुरिमा हेतू पच्छिमान पच्छिमान हेतून सम्पयुत्तकान च
खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

१४३ सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका
चेव न च हेतू खन्धा पच्छिमान पच्छिमान सहेतुकान चेव न च 25
हेतून खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोम
वोदानस्स पे० निरोधा वुट्टहन्तस्स, नेवसञ्जानासञ्जायतनं
फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका चेव न च हेतू सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान हेतून अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रमुस्स (सङ्घित्त) । (२)

B. 63

5

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो^१ हेतुस्स चेव सहेतुफस्स च सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स^१ अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा सहेतुका चेव न च हेतू सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान हेतून सम्पयुत्तकान च सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रमुस्स पे० । (३)

10

(सहेतुको चेव न च हेतुमूलक तीणि पि एकसदिसा) ।

१४४ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुफस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान हेतून अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

15

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान सहेतुफान चेव न च हेतून सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुफस्स च सहेतुफस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा हेतू च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमान पञ्चिमान हेतून सम्पयुत्तकान च सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

सहजातपञ्चयाधि

१४५ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफस्स च धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो अञ्जमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (तीणि पि पञ्चया पटिञ्चवारे हेतुसदिसा) ।

उपनिस्सयपञ्चयो

१४६ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुफस्स

च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० . । पकतूपनिस्सयो - हेतू हेतून उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब^१) हेतू सहेतुकानं चैव न च हेतून खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्बं) हेतू हेतून सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो 5 (इमेसं द्विन्नं पि पञ्चानं मूलानि पुच्छितब्बानि) ।

B. 64

सहेतुको चैव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चैव न च हेतुस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो .. पे० . । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति पे० समापत्तिं उप्पादेति, मानं जप्पेति, 10 दिट्ठिं गण्हाति, सीलं पे० पत्थनं उपनिस्साय दानं देति ... पे० . सद्धं भिन्दति, सद्धा पे० पत्थना सद्धाय .. पे० .. पत्थनाय मग्गस्स^३ फलसमापत्तिया^२ उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

(सहेतुको चैव न च हेतुमूलके इमिनाकारेन^३ वित्थारेतब्बा अवसेसा द्वे पञ्चा) ।

15

हेतु चैव सहेतुको च सहेतुको चैव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चैव सहेतुकस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो .. पे० .. । पकतूपनिस्सयो - हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा हेतून उपनिस्सय- पच्चयेन पच्चयो । (द्वे मूलानि पुच्छितब्बानि) हेतू च सम्पयुत्तका 20 च खन्धा सहेतुकान चैव न च हेतून खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूल पुच्छितब्ब) हेतू च सम्पयुत्तका च खन्धा हेतून सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१४७ हेतु चैव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चैव सहेतुकस्स च धम्मस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिसं) ।

25

कम्मपच्चयो

१४८ सहेतुको चैव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चैव न च

१ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

३ इमिना कारणेन - सी०, स्या० ।

हेतुस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानास्रणिका ।
 सहजाता - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना सम्पयुत्तकान् सन्धान
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसच्चिक्खणे पे० । नानास्रणिका -
 सहेतुका चेव न च हेतू चेतना विपाकान् सहेतुकान् चेव न च हेतून्
 5 सन्धान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानास्रणिका । सहजाता -
 सहेतुका चेव न च हेतू चेतना सम्पयुत्तकान् हेतून् कम्मपञ्चयेन
 पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानास्रणिका - सहेतुका चेव न
 10 च हेतू चेतना विपाकान् हेतून् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
 सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो -
 सहजाता, नानास्रणिका । सहजाता - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना
 सम्पयुत्तकान् सन्धान हेतून् च कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
 15 पे० । नानास्रणिका - सहेतुका चेव न च हेतू चेतना विपाकान्
 सन्धान हेतून् च कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकपञ्चयो

१४९ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
 च धम्मस्स विपाकपञ्चयेन पञ्चयो - विपाको अलोभो अदोसस्स
 अमोहस्स च' विपाकपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क'), पटिसच्चिक्खणे
 20 अलोभो (यथा हेतुपञ्चया एव वित्त्यारेत्तय्य, नव पि विपाक ति
 नियामेत्तव्व) ।

आहारपञ्चयावि

१५० सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुपस्स चेव न च
 हेतुस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

हेतु चव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चव सहेतुकस्स च
 25 धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो (इन्द्रिय ति नियामेत्तव्वं, नव पि
 परिपुण्ण) ।

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स ज्ञानपच्चयेन पच्चयो .. तीणि ।

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
धम्मस्स मग्गपच्चयेन पच्चयो, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो, अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, 5
अविगतपच्चयेन पच्चयो ।

B 66

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१५१ हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अज्जमज्जे नव, निस्सये
नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके नव,
आहारे तीणि, इन्द्रिये नव, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, 10
अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव (एवं
गणेतब्ब) ।

अनुलोमं ।

पच्चनीयुद्धारो

१५२ हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

15

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च
सहेतुकस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, 20
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

१५३ सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो सहेतुकस्स चेव न च
हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुकस्स च 25 B, 67

धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१५४ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१० हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

७ पञ्चयपञ्चनीयं

(२) तद्वत्त्वा

१५५ नहेतुया नव (सङ्खित्त । सव्यत्य नव, एव गणेतब्बं) । पञ्चनीयं ।

१ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

हेतुत्वं

१५६ हेतुपञ्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपत्तिया तीणि, नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि, नउपनिस्सये तीणि (सङ्खित्त । सव्यत्य तीणि) नमग्गे तीणि मोनत्थिया तीणि मोधिगत्ते तीणि (एव गणेतब्ब) ।

अनुसोमपञ्चनीयं

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नरेतुत्वं

१५७ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे

नव, समनन्तरे नव, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे तीणि, निस्सये तीणि, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते तीणि (एवं गणेतब्ब) ।

5

पच्चनीथानुलोमं ।

हेतुसहेतुकदुक निद्धित ।

५. हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१५८ हेतु चेव हेतुसम्पयुत्तं च धम्म पटिच्च हेतु चेव हेतुसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — अलोभ पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्क), लोभ पटिच्च मोहो (चक्क); पटिसन्धिक्खणे ... पे०.. (यथा हेतुसहेतुकदुक^१ एव वित्थारेतब्ब, निन्नानाकरण) ।

हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं निद्धित ।

६. नहेतुसहेतुकदुकं

§ १ पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१५९ नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतु सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धिक्खणे . पे० । (१)

नहेतु सहेतुकं धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतू सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं, पटिसन्धिक्खणे . पे० । (२)

१ हेतु चेव सहेतुकदुकं — सी०, स्या० ।

धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहेतुको चेव न च हेतु धम्मो हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
5 सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

१५४ हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

हेतु चेव सहेतुको च सहेतुको चेव न च हेतु च धम्मा हेतुस्स चेव सहेतुक्कस्स च सहेतुक्कस्स चेव न च हेतुस्स च धम्मस्स
15 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो । (३)

० पच्चयपच्चनीय

(१) सङ्ख्या

१५५ नहेतुया नव (सङ्खित्त । सव्वत्थ नव, एव गणेतव्व) ।
पच्चनीयं ।

१ पच्चयानुसोमपच्चनीयं

हेतुपच्च

१५६ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि नअधिपत्तिया तीणि, नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नउपनिस्सये तीणि (सङ्खित्त ।
2. 68 20 सव्वत्थ तीणि), नम्मो तीणि नोनत्थिया तीणि, नोविगत्ते तीणि (एव गणेतव्व) । ।

अनुसोमपच्चनीयं

४ पच्चयपच्चनीयानुसोमं

नरेपुत्तं

१५७ नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे

व, समनन्तरे नव, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे तीणि, निस्सये तीणि, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, माहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, झाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते तीणि (एवं गणेतब्ब) ।

5

पच्चनीथानुलोमं ।

हेतुसहेतुकदुकं निद्वित ।

— ० —

५. हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१५८ हेतु चेव हेतुसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च हेतु चेव हेतुसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — अलोभ पटिच्च अदोसो अमोहो (चक्क), लोभ पटिच्च मोहो (चक्क); पटिसन्धिक्खणे ... पे०.. (यथा हेतुसहेतुकदुक^१ एव वित्थारेतब्ब, निन्नानाकरण) ।

हेतुहेतुसम्पयुत्तदुकं निद्वित ।

— ० —

६. नहेतुसहेतुकदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१५९ नहेतु सहेतुक धम्मं पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतु सहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयोखन्धा .. पे० . द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे . पे० । (१)

10 B 69

नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नहेतु सहेतुके खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप; पटिसन्धिक्खणे पे० . । (२)

15

१ हेतु चेव सहेतुकदुक — सी०, स्या० ।

नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको च नहेतु ग्रहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नहेतु सहेतुक एक सन्ध पटिच्च
तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे०
पटिसन्धिक्खणे पे०.. । (१)

- ५ १६० नहेतु ग्रहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु ग्रहेतुको धम्मो
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया पे० एक महाभूत पटिच्च ... पे०...
महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप । (१)

नहेतु ग्रहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जन्ति
हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च नहेतु सहेतुका सन्धा । (२)

- १० नहेतु ग्रहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको च नहेतु ग्रहेतुको
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च नहेतु
सहेतुका सन्धा, महाभूते पटिच्च कटत्तारूप' । (१)

- १६१ नहेतु सहेतुक च नहेतु ग्रहेतुक च धम्म पटिच्च
नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खणे नहेतु
१५ सहेतुक एक सन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे
च पे०.. । (१)

नहेतु सहेतुक च नहेतु ग्रहेतुक च धम्म पटिच्च नहेतु
ग्रहेतुको धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नहेतु सहेतुके सन्धे च
महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप पटिसन्धिक्खणे पे० । (२)

- १६२ नहेतु सहेतुक च नहेतु ग्रहेतुक च धम्म पटिच्च नहेतु
सहेतुको च नहेतु ग्रहेतुको च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया -
२५ ७० पटिसन्धिक्खणे नहेतु सहेतुक एक सन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो
सन्धा पे०.. द्वे सन्धे पे० नहेतु सहेतुके सन्धे च महाभूते च
पटिच्च कटत्तारूप । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- २५ १६२ नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो
उप्पज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - नहेतु सहेतुक एक सन्ध पटिच्च तयो
सन्धा .. पे०.. द्वे सन्धे .. पे०.. पटिसन्धिक्खणे पे० (१)

नहेतुं अहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - नहेतु अहेतुक एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
. पे० पटिसन्धिक्खणे .. पे० । (२)

नहेतु अहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु सहेतुको धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिच्च नहेतू सहेतुका 5
खन्धा । (३)

नहेतु सहेतुक च नहेतु अहेतुक च धम्म पटिच्च नहेतु
सहेतुको धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - पटिसन्धिक्खणे नहेतु
सहेतुक एक खन्ध च वत्थु च पटिच्च तयो खन्धा .. पे०.. द्वे खन्धे
... पे०.. (सङ्खित्त । एव विभजितव्व^१) ।

10

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१६३ हेतुया नव, आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च,
अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे
नव, विपाके नव, आहारे नव (सङ्खित्त । सब्बत्थ नव), सम्पयुत्ते
चत्तारि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 15
चत्तारि, अविगते नव (एवं गणेतव्व) ।

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

१६४ नहेतु अहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - नहेतु अहेतुक एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे^२
(याव असञ्जासत्ता मोहो नत्थि) । (१)

B 71

20

नआरम्मणपच्चयो

१६५ नहेतु सहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु अहेतुको धम्मो

१ विमज्जितव्व - स्या० । २ पटिसन्धि - सी०, स्या० ।

उप्यज्जति नग्नारम्मणपच्चया — नहेतू सहेतुके सद्ये पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्षणे पे० । (१)

नहेतु ग्रहेतुक धम्म पटिच्च नहेतु ग्रहेतुको धम्मो उप्यज्जति
नग्नारम्मणपच्चया — नहेतू ग्रहेतुके सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
५ पटिसन्धिवक्षणे पे० (याव ग्रसञ्जासत्ता) । (१)

नहेतु सहेतुक च नहेतु ग्रहेतुक च धम्म पटिच्च नहेतु
ग्रहेतुको धम्मो उप्यज्जति नग्नारम्मणपच्चया — नहेतू सहेतुके सन्धे
च महामूले च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्षणे पे०...
(सङ्घित्त) ।

(१) घट्टपा

दुर्ध

- १० १६६ नहेतुया एक, नग्नारम्मणे तीणि, नग्नधिपतिया नव,
नग्ननन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि नग्नञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नग्नसेवने नव,
नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नग्नहारे एक, नग्नन्त्रिये एक, नग्नाने एक,
नमग्गे एक नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनस्थिया तीणि,
१५ नोविगते तीणि (एव गणेतव्व) ।

पञ्चनीयं ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

हेतुप

B. 72

- १६७ हेतुपच्चया नग्नारम्मणे तीणि, नग्नधिपतिया नव,
नग्ननन्तरे नव, नसमनन्तरे नव नग्नञ्जमञ्जे नव नउपनिस्सये
तीणि नपुरेजाते नव नपच्छाजाते नव नग्नसेवने नव नकम्मे एक,
नविपाके पञ्च नसम्पयुत्ते तीणि नविप्पयुत्ते एक नोनस्थिया तीणि,
२० नोविगते तीणि (एव गणेतव्व) ।

अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चपञ्चनीयानुसोम

हेतुप

१६८ नहेतुपच्चया नग्नारम्मणे एकं .. पे०... ग्राहारे एकं

§ ७. पञ्हावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

आरम्भणपञ्चयो

१७६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स -

आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं दत्त्वा सीलं .. पे० .. उपोसथकम्मं कत्वा तं पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पञ्चवेक्खति^१, ज्ञानं .. पे० . अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्गं पञ्चवेक्खन्ति, फलं पञ्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे ... पे०... 5

पुब्बे पे० . नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो . पे० . दोमनस्सं उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्भणता उपपज्जति, चेतोपरियञ्जाणेन नहेतुसहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं जानाति, आकासानञ्जायतनं पे० .. आकिञ्चञ्जायतनं पे० .

नहेतू सहेतुका खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे- 10 निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स, आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, नहेतू सहेतुके खन्धे आरम्भ नहेतू सहेतुका खन्धा उपपज्जन्ति । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भण- पञ्चयेन पञ्चयो - नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो पे० . दोमनस्स 15 B. 73 उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्भणता उपपज्जति, नहेतू सहेतुके खन्धे आरम्भ नहेतू अहेतुका खन्धा उपपज्जन्ति । (२)

१७७ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - निब्बानं आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन 20 पञ्चयो; चक्खु पे० वत्थु नहेतू अहेतुके खन्धे अनिच्चतो .. पे० . दोमनस्स उपपज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्भणता उपपज्जति, रूपायतनं चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोट्ठवायतनं कायविञ्जाणस्स पे० . नहेतू अहेतुके खन्धे आरम्भ नहेतू अहेतुका खन्धा उपपज्जन्ति । (१)

१७१ नहेतुया एक, नभारम्मणे तीणि पे० .. नोविगते तोणि ।

पञ्चनीयं ।

§ ४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चयवारसदिसो) ।

§ ५ ससट्ठवारो

१-४ पञ्चयानुसोमादि

१७२ नहेतु सहेतुक धम्म ससट्ठो नहेतु सहेतुको धम्मो
३ उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नहेतु सहेतुक एक सन्ध .. पे० .. पटि
सन्धिक्खणे पे० .. ।

१७३ हेतुया एक धारम्मणे द्वे अधिपतिया एक, अनन्तरे
द्वे (सम्बत्थ द्वे), मग्गे एक पे० अविगते द्वे ।

अनुलोम ।

१७४ नहेतु अहेतुक धम्म ससट्ठो नहेतु अहेतुको धम्मो
१० उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - नहेतु अहेतुक एक सन्ध पे०... पटि
सन्धिक्खणे पे० .. ।

१७५ नहेतुया एक नअधिपतिया द्वे नपुरेजाते द्वे,
नपञ्चाजाते द्वे नभासेवने द्वे नभम्मे द्वे, नविपाके द्वे, नज्ञाने, एक,
नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते द्वे ।

पञ्चनीयं ।

१३ (एव अवसेसा पि द्वे गणना गणतम्भा)

§ ६ सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो ससट्ठयारसदिसो)

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

आरम्मणपच्चयो

१७६. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दान दत्त्वा सील . पे० . उपोसथकम्मं
 कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति^१, ज्ञान
 . पे० . अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पच्चवेक्खन्ति, फल पच्च-
 वेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० . विक्खम्भिते किलेसे .. पे० .. 5
 पुब्बे पे० . नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो .. पे० . दोमनस्सं
 उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता
 उप्पज्जति, चेतोपरियज्जाणेन नहेतुसहेतुकचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
 जानाति, आकासानञ्जायतनं पे० . आकिञ्चञ्जायतन पे० ..
 नहेतू सहेतुका खन्धा इद्धिविधज्जाणस्स, चेतोपरियज्जाणस्स, पुब्बे- 10
 निवासानुस्सतिज्जाणस्स, यथाकम्मूपगज्जाणस्स, अनागतसज्जाणस्स,
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्भ नहेतू
 सहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो - नहेतू सहेतुके खन्धे अनिच्चतो . पे० . दोमनस्सं 15 B. 73
 उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे सहेतु अहेतुको विपाको तदा-
 रम्मणता उप्पज्जति, नहेतू सहेतुके खन्धे आरब्भ नहेतू अहेतुका
 खन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

१७७ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - निब्बान आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन 20
 पच्चयो, चक्खु पे० . वत्थु नहेतू अहेतुके खन्धे अनिच्चतो
 . पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको
 विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स
 पे० . फोढुब्बायतन कायविज्जाणस्स . पे० . नहेतू अहेतुके
 खन्धे आरब्भ नहेतू अहेतुका खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

- नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो - अरिया निब्बान पच्चवेकस्सन्ति, निब्बान
गोत्रमुस्स, वोदानस्स, भग्गस्स, फलस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
चक्खु पे० वत्थु .. नहेतु ग्रहेतुकं सन्धे अनिच्चतो पे०...
- ८ दोमनस्सं उप्पज्जति, कुसलाकुसले निदग्गे नहेतु सहेतुका विपाकौ
तदारम्मणता उप्पज्जति दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय
सोतधातुया सह सुणाति, चेतोपरियव्याणेन नहेतुग्रहेतुकचित्त
समङ्गिस्स चित्त जानाति, नहेतु ग्रहेतुका सन्धा इद्विविधव्याणस्स,
चेतोपरियव्याणस्स, पुब्बेभिवासानुस्सतिव्याणस्स, अनागतसव्याणस्स,
१० आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, नहेतु ग्रहेतुके सन्धे आरम्भ नहेतु
सहेतुका सन्धा उप्पज्जन्ति । (२)

अधिपतिपच्चयो

- १७८ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अधिपति
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणा-
धिपति - दानं दत्त्वा सीसं समादियत्त्वा उपोसयकम्म' कत्वा'
१५ तं गर कत्वा पच्चवेकस्सति पुब्बे सुचिण्णानि गर कत्वा पच्चवेकस्सति,
भानं पे० अरिया भग्गा बुद्धित्वा भग्गं गर कत्वा पच्चवेकस्सन्ति,
फल गर कत्वा पच्चवेकस्सन्ति, नहेतु सहेतुके सन्धे गरं कत्वा
अस्सावेति अभिनन्दति त गर कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नहेतुसहेतुकाधिपति सम्पयुत्तकानं
२० सन्धान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । सहजाताधिपति - नहेतु सहेतुकाधिपति चित्तसमुद्धानान
रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुग्रहेतुकस्स च
२५ धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति - नहेतु सहेतु
काधिपति सम्पयुत्तमान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्भणाधिपति - अरिया निब्बानं गरु कत्वा
पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो, चक्खु ... पे० . वत्थु . नहेतू अहेतुके
खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरुं कत्वा रागो 5
उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (१)

अनन्तरपच्चयो

१७६ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू सहेतुका खन्धा
पच्छिमानं पच्छिमानं नहेतुसहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
अनुलोमं गोत्रभुस्स . पे० . नेवसज्जानासज्जायतनं फलसमा- 10
पत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु सहेतुकं चुत्तिचित्तं नहेतुअहेतुकस्स उपपत्ति-
चित्तस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, नहेतु सहेतुकं भवज्जं आवज्जनाय,
नहेतु सहेतुकं भवज्जं नहेतुअहेतुकस्स भवज्जस्स, नहेतू सहेतुका 15
खन्धा नहेतुअहेतुकस्स वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतू अहेतुका खन्धा पच्छिमानं
पच्छिमानं नहेतुअहेतुकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो,
आवज्जना पच्चन्नं विज्जाणानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१) B 77

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु अहेतुकं चुत्तिचित्तं नहेतुसहेतुकस्स उपपत्ति-
चित्तस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; आवज्जना नहेतुसहेतुकानं खन्धानं
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, नहेतू अहेतुका खन्धा नहेतुसहेतुकस्स
वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

समनन्तरपच्चयादि

१८० नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स समनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो (मिह घटना नत्थि,
25

सत्त पञ्हा), अञ्जमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो (छ पञ्हा), निस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो (पवत्तिपटिसन्वि सत्त पञ्हा, मिह घटना नत्थि)।

उपनिस्सयपञ्चयो

१८१ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
८ पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय दान
वेत्ति पे० मान जप्पेत्ति, विट्ठि गण्हात्ति, सील पे० पत्थन
उपनिस्साय दान वेत्ति पे० सद्ध भिन्दत्ति, सद्धा पे०...
पत्थना सद्धाय पे० पत्थनाय मग्गस्स फलसमापत्तिमा उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१० नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० ।
पक्खूपनिस्सयो — सद्धा कायिकस्स सुखस्स, कायिकस्स दुक्खस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो सील पे० पत्थना कायिकस्स
सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, सद्धा
१५ पे० पत्थना कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१८२ नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो

पे० .. । पक्खूपनिस्सयो — कायिक सुख कायिकस्स सुखस्स,
B. 78 20 कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो कायिक दुक्ख
उत्तु, भोजन सेनासन कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो कायिक सुख कायिक दुक्ख उत्तु,
भोजन सेनासन कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

23 नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूप
निस्सयो पे०... । पक्खूपनिस्सयो — कायिक सुख उपनिस्साय दानं
वेत्ति पे० सद्ध भिन्दत्ति कायिक दुक्ख उत्तु, भोजन सेनासनं
उपनिस्साय दानं वेत्ति .. पे० सद्ध भिन्दत्ति, कायिकं सुखं

... पे०.. सेनासनं सद्धाय . पे०... पत्थनारिय मग्गस्स^१ फलसमापत्तिया^१
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

१८३. नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजातं — चक्खुं . पे० .. वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्सं उप्पज्जति, 5
कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति,
रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो ... पे० . फोट्टुब्बा-
यतन कायविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं —
चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स . पे० कायायतन कायविज्जाणस्स
.. वत्थु नहेतुअहेतुकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजात — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्सं
उप्पज्जति, कुसलाकुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया 15
सद् सुणाति । वत्थुपुरेजातं — वत्थु नहेतुसहेतुकान खन्धान पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

पच्छाजातपच्चयो

१८४ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता^२ नहेतू सहेतुका खन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता नहेतू अहेतुका खन्धा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१८५ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आसेवन-
पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नहेतू सहेतुका खन्धा पच्छिमान 25

पच्छिमान नहेतुसहेतुकान् सन्धानं भासेवनपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोम गोत्रमुत्स, अनुलोम वीदानस्त, गोत्रमु ममास्त, वीदान ममास्त भासेवनपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स भासेवन
५ पञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा नहेतु ग्रहेतुका सन्धा पच्छिमानं
पच्छिमान नहेतुग्रहेतुकान् सन्धानं भासेवनपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

कम्मपञ्चयो

१८६ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानास्रणिक्का । सहजाता - नहेतु
सहेतुका चेतना सम्पयुत्तवान् सन्धानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो,
१० पटिसन्धिक्खण्णे पे० । नानास्रणिक्का - नहेतु सहेतुका चेतना
विपाकान् नहेतुसहेतुकान् सन्धानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजाता नानास्रणिक्का । सहजाता - नहेतु सहेतुका चेतना
चित्तसमुद्धानान् रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खण्णे
१५ पे० । नानास्रणिक्का - नहेतु सहेतुका चेतना विपाकान्
नहेतुग्रहेतुकान् सन्धानं कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

B. ८०

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुग्रहेतुकस्स च
धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता नानास्रणिक्का । सहजाता -
२० नहेतु ग्रहेतुका चेतना सम्पयुत्तवान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान्
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खण्णे पे० .. । नानास्रणिक्का -
नहेतु ग्रहेतुका चेतना विपाकान् नहेतुसहेतुकान् सन्धानं कटत्ता च
रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
२५ पञ्चयो । सहजाता - नहेतु ग्रहेतुका चेतना सम्पयुत्तवान् सन्धानं
चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खण्णे
नहेतु ग्रहेतुका चेतना सम्पयुत्तवान् सन्धानं कटत्ता च रूपान् कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

विपाकपच्चयो

१८७. नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स^१ धम्मस्स विपाक-
पच्चयेन पच्चयो तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन
पच्चयो .. एक ।

आहारपच्चयो

१८८ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स आहार- 5
पच्चयेन पच्चयो तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन
पच्चयो - नहेतु अहेतुका आहारा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० . 1
कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपच्चयेन पच्चयो । (१) 10

इन्द्रियपच्चयो

१८९ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो तीणि ।

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो - नहेतु अहेतुका इन्द्रिया सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० रूप- 15
जीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान^२ इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो ।

ज्ञानपच्चयादि

१९० नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स ज्ञान-
पच्चयेन पच्चयो पे० . (चत्तारि पि कातब्बानि), मग्गपच्चयेन
पच्चयो तीणि ।

सम्पयुत्तपच्चयो

१९१ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स सम्पयुत्त- 20
पच्चयेन पच्चयो - नहेतु सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्नं खन्धान
पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

१ नहेतुअहेतुकस्स - सी० । २ कटत्ता च रूपान - सी० ।

नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स सम्मयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो - नहेतु ग्रहेतुको एको स्रग्घो तिण्णन्नं सन्धान
.. पे० पटिसन्धिक्खण्णे पे० । (२)

विप्ययुत्तपञ्चयो

११२ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स विप्ययुत्त
३ पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात । सहजाता - नहेतू सहेतुका
सन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटि
सन्धिक्खण्णे पे० । पञ्छाजाता - नहेतू सहेतुका स्रग्घा पुरेजातस्स
इमस्स कायस्स विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स विप्ययुत्त
१० पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात, पञ्छाजात । सहजाता - नहेतू
ग्रहेतुका स्रग्घा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो
पटिसन्धिक्खण्णे पे० सन्धा वत्थुस्स विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो,
वत्थु स्रग्घान विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चमस्सापतन
चमस्सुविञ्जानस्स पे० कायायतन कायविञ्जानस्स .. पे०...
१५ वत्थु नहेतुसहेतुकान' स्रग्घान विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता -
नहेतू ग्रहेतुका सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्ययुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नहेतु ग्रहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स विप्ययुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात । सहजात - पटिसन्धिक्खण्णे वत्थु
२० नहेतुसहेतुकान स्रग्घान विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु
नहेतुसहेतुकान सन्धान विप्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अत्थिपञ्चयो

११३ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अत्थि
पञ्चयेन पञ्चयो - नहेतु सहेतुको एको स्रग्घो तिण्णन्नं स्रग्घान
पे०... पटिसन्धिक्खण्णे पे० । (१)

२५ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुग्रहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात .. पे० । (२)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स च नहेतुअहेतुकस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — नहेतु सहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुट्ठानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे० . पटिसन्धिवक्खणे पे० . । (३)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुअहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 5 पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रियं । सहजातो — नहेतु अहेतुको एको खन्धो तिण्णन्न खन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० (याव असञ्जासत्ता) । पुरेजातं — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो . पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, कुसलाकुसले^१ निरुद्धे नहेतु अहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति^१, 10 रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स . पे० . फोढुब्बायतन कायविज्जाणस्स . पे० . चक्खायतन पे० . कायायतन . पे० . वत्थु नहेतु-अहेतुकान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — नहेतू अहेतुका खन्धा पुरेजातस्स . पे० . कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स पे० . रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपानं अत्थिपच्चयेन 15 पच्चयो । (१)

नहेतु अहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात । सहजात — पटिसन्धिवक्खणे वत्थु नहेतुसहेतुकान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात — चक्खु पे० . वत्थु अनिच्चतो पे० . दोमनस्स उप्पज्जति, कुसला- 20 कुसले निरुद्धे नहेतु सहेतुको विपाको तदारम्मणता उप्पज्जति, दिव्वेन^१ चक्खुना रूपं पस्सति, दिव्वाय सोतधातुया सद् सुणाति । वत्थुपुरेजात — वत्थु नहेतुसहेतुकान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो^२ । (२)

१६४ नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतु-सहेतुकस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात । 25 सहजातो — नहेतु सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान पे० . पटिसन्धिवक्खणे . पे० . नहेतु सहेतुको एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धानं पे० . । (१)

नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतुअहेतुकस्स

B. 83

- धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजाता - नहेतु सहेतुका खन्धा च महामूता च चित्त समुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पट्टिसन्धिषस्सणे पे० । पच्छाजाता - नहेतु सहेतुका खन्धा च कवलीफारो आहारो च इमस्स
- ५ कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नहेतु सहेतुका खन्धा च रूपजीवितिन्द्रिय च कट्ठारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे० । (२)

(२) घट्टपपा

पुढं

- १६५ आरम्भणे चत्तारि, अधिपत्तिमा चत्तारि, अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरं चत्तारि, सहजाते सत्त, अज्जमठ्ठे छ, निस्सये
- १० सत्त उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे पच्छाजाते द्वे, आसेषने द्वे, बम्मे चत्तारि विपाके चत्तारि आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते तीणि अत्थिया सत्त नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अधिगते सत्त (एव गणेतव्यं) अनुसोम ।

पच्चनीयुद्धारो

- १६६ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुपत्तस्स धम्मस्स
- १५ आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो बम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मा नहेतुसहेतुपत्तस्स धम्मस्स आरम्भण-पच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो धम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

- २० नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुपत्तस्स च नहेतुसहेतुपत्तस्स च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो धम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

- १६७ नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुपत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो पुरेजातपच्चयेन पच्चयो पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो,
- २५ आहारपच्चयेन पच्चयो इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नहेतु सहेतुको धम्मो नहेतुसहेतुपत्तस्स धम्मस्स आरम्भण

पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१६८ नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतु-
सहेतुकस्स धम्मस्स सहजात^१, पुरेजात । (१)

नहेतु सहेतुको च नहेतु अहेतुको च धम्मा नहेतुअहेतुकस्स 5
धम्मस्स सहजात, पञ्छाजातं, आहार, इन्द्रिय । (२)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

१६९ नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त (सङ्खित्त । सब्बत्थ सत्त), नसहजाते छ, नअज्जमज्जे छ, ननिस्सये छ (सब्बत्थ सत्त), नसम्पयुत्ते छ, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोअत्थिया पञ्च, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते पञ्च (एव गणेतब्ब) ।

B 85

10

पञ्चनीय ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

आरम्मणदुक

२०० आरम्मणपञ्चया नहेतुया^२ चत्तारि^२, नअधिपत्तिया चत्तारि, नअनन्तरे चत्तारि (सब्बत्थ चत्तारि), नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि, नोअविगते चत्तारि (एव गणेतब्ब) ।

अनुलोमपञ्चनीय ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक

२०१ नहेतुपञ्चया आरम्मणे चत्तारि, अधिपत्तिया चत्तारे पे० अविगते सत्त ।

15

पञ्चनीयानुलोमं ।

नहेतुसहेतुकदुक निट्ठित ।

हेतुगोच्छक निट्ठित ।

— ० —

१ सहजातपञ्चयेन पञ्चयो - स्या०, एवमुपरि पि । २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

२ चूळन्तरद्वकं

७ सप्पच्चयदुक्कं

१ पटिच्चवारो

१-४ पञ्चयामुलोमादि

१ सप्पच्चय धम्म पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सप्पच्चय एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिस्सणे पे० सन्ध पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च सन्धा एक महामूत पे० महामूत पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्ता रूप उपादा रूप ।

सप्पच्चय धम्म पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति आरम्मण-पञ्चमा .. पे० अविगतपञ्चया ।

२ हेतुया एकं आरम्मणे एक पे० अविगते एक । अनुसोम ।

३ सप्पच्चय धम्मं पटिच्च सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति १० नहेतुपञ्चया - अहेतुक सप्पच्चय एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप द्वे सन्धे पे० अहेतुकपटिसन्धिस्सणे पे० (याष असञ्जसत्ता), विचिक्खिञ्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे पटिच्च विचिक्खिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो (सङ्घित्तं) ।

४ नहेतुया एक, नआरम्मणे एक नअधिपतिया एक १५ पे० नोविगते एक । पञ्चनीय ।

५ हेतुपञ्चया नआरम्मणे एक नअधिपतिया एक पे०... नोविगते एक । अनुसोमपञ्चनीयं ।

६ नहेतुपञ्चया आरम्मणे एक अनन्तरे एक पे०... अविगते एक । पञ्चनीयानुसोमं ।

§ २ सहजातवारो (सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३-६ पच्चयवारो — सम्पयुत्तवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

७ सप्पच्चय धम्म पच्चया सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चयो — सप्पच्चय एक खन्ध पच्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान
च रूप पे० पटिसन्धिवक्खणे पे० खन्धे पच्चया वत्थु, वत्थु
पच्चया खन्धा, एक महाभूत पे० वत्थु पच्चया सप्पच्चया 5
खन्धा ।

B 87

सप्पच्चयं धम्मं पच्चया सप्पच्चयो धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपच्चया (सङ्घित्त) ।

(एव पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि संसट्ठवारो पि
सम्पयुत्तवारो पि वित्त्यारेतब्बो^१, सब्बत्थ एकायेव पञ्हा) ।

10

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

८ सप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स हेतुपच्चयन
पच्चयो — सप्पच्चया हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च
रूपान हेतुपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिवक्खणे पे० ।

आरम्भणपच्चयो

९. सप्पच्चयो धम्मो सप्पच्चयस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन
पच्चयो — दान दत्त्वा सील समादियित्वा उपोसथकम्म कत्त्वा त 15

१ वित्त्यारेतब्बा — स्या० ।

पञ्चवेक्षन्ति, पुण्ये सुचिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठहित्वा पे०
अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्ग पञ्चवेक्षन्ति, फल पञ्चवेक्षन्ति,
पहीने किलेसे पे० विक्खम्मिमे किलेसे पे० पुण्ये समुदाचिण्णे
किलेसे जानन्ति, चक्खु पे० यत्थु सप्पञ्चये सन्धे अभिञ्चयो

- ५ पे० दोमनस्स उप्पज्जति दिब्बेन चक्खुना म्प पस्सति,
दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति चेतोपरियञ्जाणेन सप्पञ्चयचित्त-
समङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चा-
यतनस्स पे० आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स
पे० रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोट्ठव्वायतन काम-
१० विञ्जाणस्स पे० .. सप्पञ्चया सत्था इद्विविधञ्जाणस्स, चेतो-
परियञ्जाणस्स पुण्येनिवासानुस्ससिञ्जाणस्स, यथाक्कम्मूपगञ्जाणस्स,
अनागतसञ्जाणस्स आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - अरिया निब्बान पञ्चवेक्षन्ति निब्बान गोत्रभुत्स,
१५ वोदानस्स मग्गस्स, फलस्स आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

अधिपतिपञ्चयो

- १० सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स अधिपति
पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणा
धिपति-दान क्त्वा सील पे० .. उपोसथक्कम्म क्त्वा त गर क्त्वा
२० पञ्चवेक्षति पुण्ये पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा
मग्गं गर क्त्वा पञ्चवेक्षन्ति फल गर क्त्वा पे०... धम्मं
प० .. यत्थु सप्पञ्चये सन्धे गर क्त्वा अस्तादस्ति अभिन्वति
त गर क्त्वा रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति-
गणञ्चयाधिपति सम्पयुत्तकान सन्धानं चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं
२५ अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पञ्चयो धम्मो गणञ्चयस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो । आरम्मणाधिपति - अरिया निब्बानं गरं क्त्वा

पञ्चवेकवन्ति; निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनन्तरपञ्चयादि

११. सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो .. पे० .. उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो . पे०... (द्वे पञ्हा
उपनिस्सयमूल), पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो पे०... अविगतपञ्चयेन 5
पञ्चयो (सब्बत्थ एकायेव पञ्हा) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१२ हेतुया एकं, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया द्वे, अनन्तरे एकं,
समनन्तरे एकं, सहजाते एक, अञ्जमञ्जे एकं, निस्सये एकं,
उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते एक (सब्बत्थ एक), अविगते एकं (एवं
गणेतब्बं) ।

B 89

10

अनुलोमं ।

पञ्चनीयुद्धारो

१३. सप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मण-
पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्म-
पञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पञ्चयो धम्मो सप्पञ्चयस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन 15
पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

१४ नहेतुया द्वे, नआरम्मणे एक, नअधिपतिया द्वे,
नअनन्तरे द्वे, नसमनन्तरे द्वे पे० नउपनिस्सये द्वे, नपुरेजाते द्वे
. पे० नोविगते द्वे, नोअविगते द्वे (एवं गणेतब्बं) ।

पञ्चनीय ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुद्वयं

१५ हेतुपञ्चया नआरम्मणे एकं, नअधिपतिया एक, 20
प० ३-१२

नभनन्तरे एक, नसमनन्तरे एक, नभच्छामच्छे एक, नत्पनिस्सये
एक पे० नसम्पयुत्ते एक, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया एक,
नोविगते एक (एव गणेतव्य) ।

प्रतुत्तोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुत्तोम

नहेतुपञ्च

३ १०

१६ नहेतुपञ्चया भारम्मणे द्वे, अधिपत्तिया द्वे, भनन्तरे एक
पे० उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते एक पे० भविगते एक (एव गणेतव्य) ।

पञ्चनीयानुत्तोमं ।
सपञ्चयपञ्च निष्ठितं ।

८ सङ्गतदुर्क

११ पटिञ्चवारो

हेतुपञ्चयो

१७ सङ्गत धम्म पटिञ्च सङ्गतो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - सङ्गत एक सध पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान प
रूपं पे० पटिसन्धिक्खणे पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु
पटिञ्च सधा एक महाभूत पे० महाभूते पटिञ्च चित्त-
समुद्धान रूप कटसारूप उपादारूप (इमं दुक्क यथा सपञ्चयपञ्च,
एव गणेतव्य^१ निभानाकरण) ।

सङ्गतदुर्क निष्ठितं ।

६ सनिदस्सनदुर्क

११ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुत्तोम

(१) निमज्जो

हेतुपञ्चयो

१८ सनिदस्सन धम्म पटिञ्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - सनिदस्सनं एकं सध पटिञ्च तयो सन्धा सनिदस्सन

१ शान्त्य - स्या ।

२.६१.२०]

चित्तसमुद्धानं च रूपं . पे० द्वे खन्धे .. पे० .. पटिसन्धिकवखणे
 अनिदस्सन एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा अनिदस्सनं कटत्ता च रूपं
 .. पे० .. द्वे खन्धे . पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा;
 एकं महाभूतं ... पे० . महाभूते पटिच्च अनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं रूपं
 कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

5

B 91

अनिदस्सनं धम्म पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
 तुपच्चया - अनिदस्सने खन्धे पटिच्च सनिदस्सन चित्तसमुद्धानं रूपं;
 टिसन्धिकवखणे पे० . महाभूते पटिच्च सनिदस्सनं चित्तसमुद्धानं
 रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

अनिदस्सन धम्म पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च 10
 धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अनिदस्सनं एकं खन्धं पटिच्च तयो
 खन्धा सनिदस्सन च अनिदस्सन च चित्तसमुद्धानं च रूपं पे०
 द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धिकवखणे पे० महाभूते पटिच्च सनिदस्सन
 च अनिदस्सन च चित्तसमुद्धानं च रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (२)

आरम्भणपच्चयो

१६. अनिदस्सन धम्मं पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति 15
 आरम्भणपच्चया - अनिदस्सन एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
 . पे० . द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिकवखणे पे० . वत्थु पटिच्च
 खन्धा । (१)

अधिपतिपच्चयो

२० अनिदस्सन धम्म पटिच्च अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
 अधिपतिपच्चया - अनिदस्सन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा 20
 अनिदस्सन चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० एक
 महाभूत पटिच्च तयो महाभूता पे० द्वे महाभूते पे०
 महाभूते पटिच्च अनिदस्सन चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं । (१)

अनिदस्सन धम्म पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
 अधिपतिपच्चया - अनिदस्सने खन्धे पटिच्च सनिदस्सन चित्तसमुद्धानं 25
 रूपं, महाभूते पटिच्च अनिदस्सन चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

अनिदस्सन धम्म पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा उप्पज्जन्ति अधिपतिपञ्चया - अनिदस्सन एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा सनिदस्सन च अनिदस्सन च चित्तसमुद्धान रूप .. पे०- द्वे खघे पे० .. महाभूते पटिच्च सनिदस्सन च अनिदस्सन च चित्तसमुद्धान रूप उपादारूप । (१) (सङ्घित, सख्ये कातव्या) ।

(२) तत्त्वपा

सुखं

B. 22

२१ हेतुया तीणि, आरम्भणे एक, अधिपतिपा तीणि, अनन्तरे एक, समनन्तरे एक, सहजाते तीणि, अङ्गमज्ज एक, निस्सये तीणि, उपनिस्सये एक, पुरेजाते एक, आसेवने एक, कम्म तीणि, विपाके तीणि (सख्यत्थ तीणि), भग्गे तीणि, सम्पयुक्ते एक, विप्पयुक्ते तीणि अत्थिया तीणि, नत्थिया एक, विगते एक, अविगते तीणि (एव गणेतव्य) ।

अनुलोमं ।

२ पञ्चपञ्चनीय

(१) विनङ्गो

नहेतुपञ्चयो

२२ अनिदस्सन धम्म पटिच्च अनिदस्समो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुक अनिदस्सन एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा अनिदस्सन चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खघे पे० अहेतुक पटिसन्धिक्खणे पे० खघे पटिच्च यत्पु, यत्पु पटिच्च सन्धा, एक महाभूत पे० महाभूत पटिच्च अनिदस्सन चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप बाहिर आहारसमुद्धान उत्तुसमुद्धान, असञ्जसत्तान पे० विचिकिञ्चासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे पटिच्च विचिकिञ्चासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

२० अनिदस्सन धम्म पटिच्च सनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुके अनिदस्सने सन्धे पटिच्च सनिदस्सन चित्तसमुद्धान रूप पटिसन्धिक्खणे पे० महाभूते पटिच्च सनिदस्सन

चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, बाहिरे^१, आहारसमुद्धाने, उत्तुसमुद्धाने^१, असञ्जसत्तान महाभूते पटिच्च सनिदस्सन कटत्तारूपं उपादारूप । (२)

अनिदस्सन धम्मं पटिच्च सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा उप्पज्जन्ति नहेतुपच्चया — ग्रहेतुक अनिदस्सनं एक खन्धं 5 पटिच्च तयो^२ खन्धा^२ सनिदस्सनं च अनिदस्सनं च चित्तसमुद्धानं रूप .. पे० .. द्वे खन्धे . पे० . पटिसन्धिक्खणे .. पे०.. महाभूते पटिच्च . पे० . बाहिरे, आहारसमुद्धाने, उत्तुसमुद्धाने, असञ्जसत्तानं महाभूते पटिच्च सनिदस्सन च अनिदस्सन च कटत्तारूपं उपादारूप । (३) (एव सब्बे कातब्बा) । 10

B. 93

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

२३ नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपत्तिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-निस्सये तीणि, नपुरेजाते तीणि, नपच्छाजाते तीणि, नआसेवने तीणि, नकम्मे तीणि, नविपाके तीणि, नआहारे तीणि, नइन्द्रिये तीणि, नज्ञाने तीणि, नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते 15 तीणि, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि (एव गणेतब्ब) । पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्क

२४ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपत्तिया तीणि (सब्बत्थ तीणि), नकम्मे एक, नविपाके तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्क

२५ नहेतुपच्चया आरम्मणे एक, अनन्तरे एक, समनन्तरे 20

१-१ बाहिर आहारसमुद्धान उत्तुसमुद्धान — सी०, स्या० । २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

एक, सहजाते तीणि, अरुञ्जमञ्जे एक, निस्सये तीणि, उपनिस्सये एकं, पुरेजाते एकं, आसेवने एक, कम्मे तीणि पे० ज्ञाने तीणि, मग्गे एक, सम्पयुत्ते एक, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया तीणि, नत्थिया एक, विगते एक, अविगते तीणि ।

पञ्चनीमानुसोमं ।

१२ सहजातवारो

5 (सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

१३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

हेतुपञ्चयो

२६ अनिदस्सन धम्म पञ्चया अनिदस्सनो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया — अनिदस्सन एक सन्धं पञ्चया तयो सन्धा अनिदस्सन चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खण्णे पे० सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सन्धा, एक महाभूत 10 पञ्चया पे० महाभूते पञ्चया अनिदस्सन चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, वत्थु पञ्चया अनिदस्सना सन्धा (हत्तरे पि द्वे पञ्हा कातब्बा) ।

आरम्मणपञ्चयो

२७ अनिदस्सम धम्म पञ्चया अनिदस्सनो धम्मो उपपज्जति आरम्मणपञ्चया — अनिदस्सन एक सन्ध पे० द्वे सन्धे पे० 15 पटिसन्धिक्खण्णे पे०... वत्थु पञ्चया सन्धा, चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविठ्ठ्ठाण पे०... कायायतन पञ्चया कायविठ्ठ्ठाण, वत्थु पञ्चया अनिदस्सना सन्धा (सङ्गित) ।

२८ हेतुया तीणि आरम्मणे एक, अविपत्तिया तीणि पे० अविगते तीणि ।

अनुसोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

नहेतुपञ्चयो

B 95

२६. अनिदस्सन धम्म पञ्चया अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
 नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अनिदस्सनं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा
 अनिदस्सन चित्तसमुद्धान च रूपं ... पे० . द्वे खन्धे .. पे० ..
 अहेतुकपटिसन्धिक्खणे .. पे० . (याव असञ्जसत्ता) चक्खायतनं
 पञ्चया चक्खुविञ्जाणं पे० . कायायतनं पञ्चया कायविञ्जाणं, 5
 वत्थु पञ्चया अहेतुका अनिदस्सना खन्धा, विचिकिच्छासहगते
 उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्च-
 सहगतो मोहो (इतरे पि द्वे कातब्बा । सङ्खित्तं) ।

३०. नहेतुया तीणि, नआरम्मणे तीणि ... पे०.. नोविगते
 तीणि ।

10

पञ्चनीयं ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

३१ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि पे० नकम्मे एकं
 .... पे०. नविप्पयुत्ते एकं, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपञ्चनीय ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

३२ नहेतुपञ्चया आरम्मणे एक . पे० . मग्गे एकं . पे० .
 अविगते तीणि ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि एवं कातब्बो) ।

15

§ ५. संसद्धारो

१. पञ्चयानुलोमं

३३ अनिदस्सन धम्म ससद्दो अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
 हेतुपञ्चया - अनिदस्सन एक खन्ध ससद्दा तयो खन्धा पे० द्वे
 खन्धे . पे० पटिसन्धिक्खणे पे०.. ।

अनिदस्सनं धम्मं ससट्ठो अनिदस्सनो धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपञ्चया (एव सव्व सप्पञ्चयगणनाहि सद्धिं पातव्व) ।

§ ६ सम्पयुत्तवारो
(सम्पयुत्तवारो पि ससट्ठवारसदिसो) ।

§ ७ पञ्हावारो

१ पञ्चयामुत्तोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

३४ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
५ पञ्चयो - अनिदस्सना हेतू सम्पयुत्तमानं सन्धानं अनिदस्सनानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकक्षणे
पे० । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - अनिदस्सना हेतू सनिदस्सनानं चित्तसमुद्धानानं रूपानं
१० हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिकक्षणे पे० । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - अनिदस्सना हेतू सम्पयुत्तमानं सन्धानं
सनिदस्सनानं च अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकक्षणे पे० । (३)

आरम्भणपञ्चयो

१५ सनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्भण-
पञ्चयेन पञ्चयो - सनिदस्सनं रूपं अनिच्चतो पे० दोमनस्स
उप्पज्जति दिव्येन चक्खुना रूपं पस्सति रूपायतनं चक्खु-
विञ्ज्याणस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सनिदस्सना सन्धा-
इद्विविधञ्ज्याणस्स पुण्यनिवासानुस्सतिञ्ज्याणस्स अनागतसञ्जापस्स,
२० आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो — दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा तं
 पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पच्चवेक्खति, ज्ञाना वुट्ठहत्वा
 .. पे० .. अरिया मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं पच्चवेक्खन्ति, फलं
 पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, 5
 मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चेन पच्चयो; अरिया
 पहीने किलेसे पच्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे ... पे० . पुब्बे
 ... पे० ... चक्खु .. पे० काय . सहे . पे० .. वत्थुं अनिदस्सने
 खन्धे अनिच्चतो .. पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बाय सोतधातुया
 सहं सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन अनिदस्सनचित्तसमङ्गिस्स चित्तं 10
 जानाति, आकासानञ्चायतनं विञ्जाणञ्चायतनस्स .. पे० ..
 आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स .. पे० ... सहायतनं
 सोतविञ्जाणस्स पे० फोट्टब्बायतनं कायविञ्जाणस्स .. पे० ..
 अनिदस्सना खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे-
 निवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, 15
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

अधिपतिपच्चयो

३६ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति — सनिदस्सनं^१ रूपं गरं कत्वा
 अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति —
 दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा तं गरं कत्वा
 पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० . ज्ञाना वुट्ठहत्वा पे० ..
 अरिया मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, फलं गरं 25
 कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं गरं कत्वा पच्चवेक्खन्ति, निब्बानं
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो;

१ अनिदस्सन — स्या० ।

चक्षु पे० वत्यु अनिदस्सने स्रग्धे गरु कत्वा अस्तादति
अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उपपज्जति, दिट्ठि उपपज्जति ।
सहजाताधिपति - अनिदस्सनाधिपति सम्पयुत्तकान सन्धान अनिदस्सनानं
चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 8 अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो । सहजाताधिपति - अनिदस्सनाधिपति सनिदस्सनानं चित्त-
समुद्धानान रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

B. 98

- 10 अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च
धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति - अनिदस्सना
धिपति सम्पयुत्तकान सन्धान सनिदस्सनानं च अनिदस्सनानं च
चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अनन्तरपञ्चयो

- ३७ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा अनिदस्सना सन्धा पञ्चिमान
पञ्चिमान अनिदस्सनान स्रग्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुसोम
15 गोत्रमुत्त पे० गोत्रमु मग्गस्स पे० नेवसञ्जानासञ्जा-
यतन फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

समनन्तरपञ्चयादि

३८ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स समनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, अञ्जमञ्ज-
पञ्चयेन पञ्चयो .. एव, निस्तयपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

उपनिस्तयपञ्चयो

- 20 ३९ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स उपनिस्तय-
पञ्चयेन पञ्चयो - धारम्मणूपनिस्तयो पयसूपनिस्तयो पे०... ।
पवतूपनिस्तयो - वणसम्पद पत्ययमानो दान पे० सीस पे०...
उपोसयधम्म करोति वणसम्पदा मद्दाय .. पे० पत्यनाय -
पायिक्कस्स मुग्गस्स पायिक्कस्स दुक्कस्स मग्गस्स फलसमापत्तिया
25 उपनिस्तयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
 निस्सयो .. पे०... । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति
 ... पे०. समापत्ति उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति; सीलं
 पे०. सेनासन उपनिस्साय दानं देति . पे० सद्धं भिन्दति, 5
 सद्धा पे० सेनासन सद्धाय .. पे० . फलसमापत्तिया उपनिस्सय-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

पुरेजातपच्चयो

४० सग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो - सग्निदस्सन रूप अग्निच्चतो .. पे०... दोमनस्सं
 उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, रूपायतनं चक्खु- 10 B. 99
 विज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजात - चक्खु
 . पे० . वत्थु अग्निच्चतो . पे० .. दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बाय
 सोतधातुया सद्दं सुणाति, सद्दायतनं सोतविज्जाणस्स . पे० . 15
 फोढुब्बायतनं कायविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थु-
 पुरेजात - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स .. पे० कायायतनं
 कायविज्जाणस्स पे० वत्थु अग्निदस्सनानं खन्धानं पुरेजात-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

सग्निदस्सनो च अग्निदस्सनो च धम्मा अग्निदस्सनस्स धम्मस्स 20
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजात । रूपायतनं
 च वत्थु च अग्निदस्सनानं खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, रूपायतनं
 च चक्खायतनं च चक्खुविज्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

पच्छाजातपच्चयो

४१ अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स पच्छाजात-
 पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता अग्निदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 25
 अग्निदस्सनस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्चाजाता अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स कायस्स पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स
 5 पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्चाजाता अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च कायस्स पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

आसेवनपञ्चयो

- ४२ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आसवन पञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा अनिदस्सना खन्धा पच्छिमान
 10 पच्छिमान अनिदस्सनान सञ्चान पे० अनुसोम गोत्रमुत्त अनुलोम षोदानस्स, गोत्रमु मग्गस्स, षोदान मग्गस्स आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

कम्मपञ्चयो

B. 100

- ४३ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानासणिका । सहजाता - अनिदस्सना चेतना
 15 सम्पयुक्तकामं सन्धान अनिदस्सनानं च वित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिकक्षणे पे० । नानासणिका - अनिदस्सना चेतना विपाकानं^१ सन्धान अनिदस्सनान च कट्ठा रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
 20 पञ्चयो - सहजाता नानासणिका (वित्थारेतब्ब) । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता नानासणिका (वित्थारेतब्ब) । (१)

विपाकपञ्चयादि

- ४४ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स विपाक पञ्चयेन पञ्चयो तीणि आहारपञ्चयेन पञ्चयो तीणि (तीसु पि
 25 कवलीकारो आहारो कातब्बो) इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो .. तीणि

१ विपाकानं अविबल्लगानं - ही त्या ।

(तीसु पि रूपजीवित्तिन्द्रियं), ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि,
मगपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो . एक ।

विष्पयुत्तपञ्चयो

४५ अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता —
अनिदस्सना खन्धा अनिदस्सनान चित्तसमुद्धानान रूपानं विष्पयुत्त- 5
पञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे अनिदस्सना खन्धा अनिदस्सनानं
कटत्तारूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; खन्धा वत्थुस्स विष्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धानं विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ।
पुरेजात — चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० कायायतनं काय-
विज्जाणस्स . पे० वत्थु अनिदस्सनान खन्धान विष्पयुत्तपञ्चयेन 10
पञ्चयो । पच्छाजाता — अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
अनिदस्सनस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो — सहजात, पच्छाजात । सहजाता — अनिदस्सना खन्धा
सनिदस्सनान चित्तसमुद्धानान रूपान विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; 15 B 101
पटिसन्धिक्खणे पे० । पच्छाजाता — अनिदस्सना खन्धा पुरे-
जातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पच्छाजात । सहजाता — अनिदस्सना
खन्धा सनिदस्सनान च अनिदस्सनान च चित्तसमुद्धानान रूपान 20
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । पच्छाजाता —
अनिदस्सना खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स
च कायस्स विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अत्थिपञ्चयादि

४६ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो — सनिदस्सन रूप अनिच्चतो पे० दोमनस्स 25
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजातो - अग्निदस्सनो एको खघो तिण्णन्न खवान अग्निदस्सनान च चित्तसमुद्धानान रूपान अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो .. पे०... द्वे खय
- 5 .. पे० (सङ्घित्त, याव असञ्जसत्ता) । पुरेजात - चक्षु पे० .. वत्थु अग्निञ्चतो पे० .. दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वाय सोत्तधातुया सह सुणाति, सहायतन सोत्तविञ्ज्जाणस्स .. पे० फोठ्ठव्यायतन कायविञ्ज्जाणस्स .. पे० चमसायतन चक्षु विञ्ज्जाणस्स पे० पायायतन कायविञ्ज्जाणस्स पे० वत्थु
- 10 अग्निदस्सनान गघान अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - अग्निदस्सना खघा पुरेजातस्स इमस्स अग्निदस्सनस्स धायस्स अस्थि पञ्चयेन पञ्चयो, कवल्लीमारो आहारो इमस्स अग्निदस्सनस्स पायस्स अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय अग्निदस्सनान षट्त्तारूपान अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)
- 15 अग्निदस्सनो धम्मो अग्निदस्सनस्स धम्मस्स अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजाता - अग्निदग्गना गघा अग्निदस्सनान चित्तसमुद्धानान रूपान अस्थि पञ्चयेन पञ्चयो पटिगघिक्खणे पे० महाभूता अग्निदस्सनान गिरागमुद्धानान रूपान षट्त्तारूपान उपागरूपान अस्थिपञ्चयेन
- 20 पञ्चयो .. पे० 'माहित' आहारसमुद्धाना उगुसमुद्धाना, अगञ्ज गत्तानं महाभूता अग्निदस्सनान षट्त्तारूपान उपादारूपान अस्थि पञ्चया पञ्चयो । पञ्छाजाता - अग्निदस्सना गघा पुरेजातस्स इमग्ग अग्निदग्गनग्ग धायग्ग अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो, कवल्लीमारो आहारो इमग्ग अग्निदग्गनग्ग पायग्ग अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो,
- 25 रूपजीवित्तिन्द्रिय गतिदग्गनानं षट्त्तारूपान अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अग्निदग्गनो धम्मो गतिदग्गनग्ग च अग्निदग्गनग्ग च धम्मग्ग अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो - गत्तानं पुरेजात आहार इन्द्रिय । गत्ताना - अग्निदग्गना एका गघा गिरागं गघान गतिदग्गनानं

च अनिदस्सनानं च चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो
 .. पे० द्वे खन्धा पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . महाभूता
 सनिदस्सनान च अनिदस्सनान च चित्तसमुद्धानान रूपान कटत्ता-
 रूपान उपादारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, बाहिरा, आहार-
 समुद्धाना, उत्तुसमुद्धाना, असञ्जसत्तान महाभूता सनिदस्सनान च 5
 अनिदस्सनान च कटत्तारूपान उपादारूपानं अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । (३)

४७ सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च धम्मा अनिदस्सनस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - रूपायतन च वत्थु च
 अनिदस्सनान खन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, रूपायतन च चक्खा- 10
 यतन च चक्खुविज्जाणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

४८ हेतुया तीणि, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि,
 अनन्तरे एक, समनन्तरे एक, सहजाते तीणि, अञ्जमञ्जे एकं,
 निस्सये तीणि, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, 15
 आसेवने एक, कम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
 तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एकं, विप्पयुत्ते तीणि,
 अत्थिया पच्च, नत्थिया एकं, विगते एकं, अविगते पच्च (एवं
 गणेतब्ब) ।

B 103

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

४९ सनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मण- 20
 पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

अनिदस्सनो धम्मो अनिदस्सनस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
 पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१) 25

अनिदस्सनो धम्मो सनिदस्सनस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन

पञ्चयो, पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहार
पञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अनिदस्सनो घम्मो सनिदस्सनस्स च अनिदस्सनस्स च
घम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो,
६ कम्मपञ्चयेन पञ्चयो आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च घम्मा अनिदस्सनस्स घम्मस्स
पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२ पञ्चयपञ्चनीय

उत्तपा

सुखं

५० नहेतुया पञ्च, नभारम्मणे चत्तारि, नअधिपतिमा पञ्च,
१० नअनन्तरे पञ्च नसमनन्तरे पञ्च नसहजाते पञ्च, नअञ्जमञ्जे
पञ्च ननिस्सये चत्तारि, नउपनिस्सये पञ्च, नपुरेजाते चत्तारि,
नपञ्चाजाते पञ्च (सम्बत्थ पञ्च) नसम्पयुस्से पञ्च, नविप्पयुस्से
चत्तारि नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया पञ्च, नोविगते पञ्च,
नोअधिगते चत्तारि ।

पञ्चनीयं ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

हेतुपञ्च

B. 104 13

५१ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि, नअधिपतिमा तीणि,
नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि पे० नसम्पयुस्से तीणि नविप्पयुस्से एकं,
नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नहेतुपञ्च

५२ नहेतुपञ्चया भारम्मणे द्वे अधिपतिमा चत्तारि,
२० अनन्तरे एकं समनन्तरे एकं सहजाते तीणि अञ्जमञ्जे एकं,

निस्सये तीणि, उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि,
आसेवने एक^१, कम्मे तीणि पे० मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते एक,
विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया पञ्च, नत्थिया एक, विगते एक, अविगते
पञ्च ।

पच्चनीयानुलोमं ।
सनिदस्सनदुक निट्ठित ।

१०. सप्पटिघदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५३ सप्पटिघ धम्म पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति 5
हेतुपच्चया - सप्पटिघ एक महाभूत पटिच्च द्वे महाभूता, द्वे महाभूते
पटिच्च एक महाभूत, सप्पटिघे महाभूते पटिच्च सप्पटिघ चित्त-
समुद्धान रूप कटत्तारूपं उपादारूप, फोट्टुव्वायतन पटिच्च चक्खा-
यतन पे० रसायतन । (१)

B 105

सप्पटिघं धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतु- 10
पच्चया - सप्पटिघे महाभूते पटिच्च आपोधातु, सप्पटिघे महाभूते
पटिच्च अप्पटिघ चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, फोट्टुव्वा-
यतन पटिच्च, आपोधातु इत्यिन्द्रिय पे० कवलीकारो
आहारो । (२)

सप्पटिघ धम्म पटिच्च सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा 15
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सप्पटिघ एकं महाभूत पटिच्च द्वे महाभूता
आपोधातु च, द्वे महाभूते पे० सप्पटिघे महाभूते पटिच्च
सप्पटिघ च अप्पटिघं च चित्तसमुद्धानं रूप कटत्तारूप उपादारूप,
फोट्टुव्वायतनं पटिच्च चक्खायतन पे० रसायतन आपोधातु
इत्यिन्द्रियं पे० . कवलीकारो आहारो । (३)

20

५४ अण्पटिष धम्म पटिच्च अण्पटिषो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे एकं सन्ध पटिच्च तयो सथा अण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप पे० द्वे सथे पे० पटिसन्धिक्खणे पे०

पे० सथे पटिच्च वत्थु वत्थु पटिच्च सन्धा, आपोधातु 5 पटिच्च अण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, आपोधातु पटिच्च इत्थिन्द्रिय पे० कवलीकारो आहारो । (१)

अण्पटिष धम्म पटिच्च सण्पटिषो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे सथे पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० आपोधातु पटिच्च सण्पटिषा महामूता

10 आपोधातु पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, आपोधातु पटिच्च चक्खायतन पे० फोढुब्बायतन । (२)

अण्पटिष धम्म पटिच्च^१ सण्पटिषो च अण्पटिषो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे एकं सन्ध पटिच्च तयो सन्धा सण्पटिष च अण्पटिष च चित्तसमुद्धान रूप .. पे० द्वे सथे

15 पे० .. पटिसन्धिक्खणे .. पे० आपोधातु पटिच्च सण्पटिष च अण्पटिष च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, आपोधातु पटिच्च चक्खायतन पे० फोढुब्बायतन, इत्थिन्द्रिय पे०... कवलीकारो आहारो । (३)

५५ सण्पटिष च अण्पटिषं च धम्म पटिच्च सण्पटिषो 20 धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे सन्ध च महामूते च पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप पटिसन्धिक्खणे पे० सण्पटिष एकं महामूर्तं च आपोधातु च पटिच्च द्वे महामूता पे०.. सण्पटिषे महामूर्तं च आपोधातु च पटिच्च सण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप फोढुब्बायतन च आपोधातु च पटिच्च 25 चक्खायतन पे० । (१)

सण्पटिष च अण्पटिष च धम्म पटिच्च अण्पटिषो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अण्पटिषे^१ सथे च महामूर्तं च पटिच्च अण्पटिष चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे अण्पटिषे सथे च

महाभूते च पटिच्च अप्पटिघ कटत्तारूप, फोढुब्बायतन च आपोधातुं
च पटिच्च अप्पटिघं चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप उपादारूपं,
फोढुब्बायतन च आपोधातु च पटिच्च इत्थिन्द्रियं .. पे० कवलीकारो
आहारो । (२)

सप्पटिघ च अप्पटिघं च धम्मं पटिच्च सप्पटिघो च 5
अप्पटिघो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - अप्पटिघे खन्धे च
महाभूते च पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघ च चित्तसमुद्धानं रूपं,
पटिसन्धिक्खणे . पे० .. अप्पटिघे खन्धे च महाभूते च पटिच्च
सप्पटिघ च अप्पटिघ च कटत्तारूप, फोढुब्बायतन च आपोधातु च
पटिच्च सप्पटिघं च अप्पटिघ च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप 10
उपादारूपं, फोढुब्बायतन च आपोधातु च पटिच्च चक्खायतनं
.. पे० . रसायतन, इत्थिन्द्रिय . पे० .. कवलीकारो आहारो । (३)

आरम्मणपच्चयो

५६. अप्पटिघं धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया - अप्पटिघ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा .. पे०
द्वे खन्धे .. पे० .. पटिसन्धिक्खणे . पे० ... वत्थु पटिच्च खन्धा । 15

अधिपतिपच्चयादि

५७ सप्पटिघ धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
अधिपतिपच्चया - (पटिसन्धि वज्जेतब्बा, कटत्तारूपा च), अनन्तर-
पच्चया, समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया (सब्बे महाभूता कातब्बा),
अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघ एक महाभूत पटिच्च द्वे महाभूता,
द्वे महाभूते .. पे० । (१)

20

सप्पटिघ धम्म पटिच्च अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघे महाभूते पटिच्च आपोधातु
... पे० . । (२)

B. 10

सप्पटिघ धम्म पटिच्च सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा
उप्पज्जन्ति अञ्जमञ्जपच्चया - सप्पटिघ एक महाभूत पटिच्च 25
द्वे महाभूता^१ आपोधातु च, द्वे महाभूते पे० . । (३)

५८ अण्डटिष्ठ धम्म पटिच्च अण्डटिष्ठो धम्मो उप्पज्जति
अण्डमण्डपच्चया - अण्डटिष्ठ एक सन्ध पटिच्च तयो सन्धा
पे० द्वे सन्धे पे० पटिसिधिवसणे पे० सन्ध पटिच्च
वत्थु, वत्थु पटिच्च सन्धा । (१)

- ५ अण्डटिष्ठ धम्म पटिच्च सण्डटिष्ठो धम्मो उप्पज्जति
अण्डमण्डपच्चया - आपोभातु पटिच्च सण्डटिष्ठा महाभूता (इमे
अण्डसिकवाहिना महाभूता षातब्बा) । (२)

सण्डटिष्ठ च अण्डटिष्ठ च धम्म पटिच्च सण्डटिष्ठो धम्मो
उप्पज्जति अण्डमण्डपच्चया - सण्डटिष्ठ एक महाभूतं च आपोभातु
१० च पटिच्च द्वे महाभूता पे० निस्सयपच्चया पे० प्रविगतपच्चया ।

(२) सङ्ख्या

सङ्ख्या

- ५९ हेतुया नव, आरम्भणे एक, अधिपत्तिया नव, अनन्तरे
एक, समनन्तरे एक, सहजाते नव अण्डमण्डपे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये एक, पुरेजाते एक, आसेवने एक, धम्मो नव, विपाके नव,
आहारो नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, भग्गे नव, सम्पयुत्ते एक,
१५ विप्ययुत्ते नव अत्तियया नव, नत्तियया एक, विगते एक, अधिगत
नव ।

अनुतोमं ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विज्झो

महेतुपञ्चयो

६० गण्डटिष्ठ धम्म पटिच्च गण्डटिष्ठो धम्मो उप्पज्जति
महेतुपञ्चाया तीणि ।

- अण्डटिष्ठ धम्म पटिच्च अण्डटिष्ठो धम्मो उप्पज्जति महेतु
२० पञ्चया - अण्डगुणं अण्डटिष्ठ एक गणं पटिच्च तयो रागा अण्डटिष्ठ
विगगमुद्धाना न न्य पे० द्वे गण पे० महेतुपटिष्ठमपिक्कणे
पे० गण पटिच्च वत्थु पत्थु पटिच्च रागा, आपोभातु
पटिच्च अण्डटिष्ठ विगगमुद्धाना न्य नत्तारूप उपादारूप, आपोभातु
पटिच्च इण्डिद्वयं पे० नत्तारो, बाहिरं आहारं

२१०.१.६४]

समुद्धान, उत्तुसमुद्धान, असञ्जसत्तान आपोधातु पटिच्च अप्पटिघं
 कटत्तारूप उपादारूप, विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो खन्धे
 पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)
 (अप्पटिघमूलकं इतरे पि द्वे पञ्हा कातब्बा । घटने पि तीणि
 पञ्हा कातब्बा । अज्झत्तिका बाहिरा महाभूता सब्बे जानित्वा 5
 कातब्बा) ।

नआरम्मणपच्चयादि

६१ सप्पटिघं धम्म पटिच्च सप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति
 नआरम्मणपच्चया (सब्ब सङ्घित्त), नोविगतपच्चया ।

(२) सङ्घया

सुद्ध

६२ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे नव, नउपनिस्सये 10
 नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे नव,
 नविपाके नव, नआहारे नव, नइन्द्रिये नव, नज्ञाने नव, नमग्गे नव,
 नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया नव, नोविगते नव ।
 पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्कं

६३ हेतुपच्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे नव, नउपनिस्सये 15
 नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे एक,
 नविपाके नव, नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया नव,
 नोविगते नव ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्कं

६४ नहेतुपच्चया आरम्मणे एक, अनन्तरे एक, समनन्तरे
 एक, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये एक, 20

पुरेजाते एक, आसेवने एक, कम्मे नव पे० मग्गे एक, सम्मुत्त एक, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया एकं, विगत्ते एक, अविगत्त नव ।

पञ्चनीयानुत्तोम ।

§ २ सहजातवारो (सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुत्तोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

५ ६५ सप्पटिघ धम्म पञ्चया [सप्पाटघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया सीणि ।

B. 110 अप्पटिघ धम्मं पञ्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — अप्पटिघ एक सत्थ पञ्चया तयो सत्था अप्पटिघं चित्तसमुद्धान च रूप .. पे० द्वे सत्थे पे० पटिसचिक्खणे पे० आपोधातु पञ्चया अप्पटिघ चित्तसमुद्धान रूप कटतास्मं उपादारूप आपोधातु पञ्चया इत्थिन्द्रिय पे० कच्चलीधारो आहारो वत्थु पञ्चया अप्पटिघा सत्था । (१)

(अवसेसा पट्थ पट्ठा पटिच्चवारसदिसा) ।

आरम्मणपञ्चयादि

६६ सप्पटिघ धम्म पञ्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति 15 आरम्मणपञ्चया — अक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाणं .. पे०- नायायतनं पञ्चया नामविज्जाण । (१)

अप्पटिघ धम्म पञ्चया अप्पटिघो धम्मो उप्पज्जति आरम्मण पञ्चया — अप्पटिघ एक सत्थ पञ्चया तयो सत्था ... पे०... द्वे सत्थे पे० .. पटिमग्गियण पे० वत्थुं पञ्चया अप्पटिघा सत्था । (१)

सप्पटिघं च अप्पटिघं च धम्मं पच्चया अप्पटिघो धम्मो
उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — चक्खुविज्जाणसहगत एक खन्धं च
चक्खायतनं च पच्चया तयो खन्धा . पे० . कायविज्जाणसहगत
एक खन्धं च कायायतनं च पच्चया तयो खन्धा .. पे० अधिपति-
पच्चया (सङ्घित्तं), अविगतपच्चया ।

5

(२) सङ्घा

सुद्धं

६७ हेतुया नव, आरम्मणे तीणि, अधिपतिया नव,
अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अज्जमज्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते तीणि, आसेवने एक, कम्मं
नव पे० अविगते नव (एव पच्चनीयगणना पि कातव्वा) ।

§ ४-६ निस्सयवारो — सम्पयुत्तवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो । ससट्ठवारे^१ पि सब्बत्थ 10
एक, सङ्घित्तं । अविगतपच्चया, एकायेव पञ्हा । द्वे पि वारा
कातव्वा) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६८ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन
पच्चयो — अप्पटिघा हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् अप्पटिघान् च
चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे 15
पे० । (१)

B 111

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो —
अप्पटिघा हेतू सप्पटिघान् चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपच्चयेन
पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे ... पे० । (२)

१ ससट्ठवारो — मी० ।

अप्यटिष्ठो धम्मो सप्यटिष्ठस्स च अप्यटिष्ठस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - अप्यटिष्ठा हेतू सम्पयुक्तान सन्धान सप्यटिष्ठान
च अप्यटिष्ठान च चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो,
पटिसिधक्खण पे० । (३)

आरम्मणपञ्चयो

- 5 ६१ सप्यटिष्ठो धम्मो अप्यटिष्ठस्स धम्मस्स आरम्मण-
पञ्चयेन पञ्चयो - चक्खु पे० फोट्टब्बे अनिच्चतो .. पे०...
दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वेन चक्खुना रूप पत्तति, दिव्वाय
सोसघातुया सह सुणाति रूपायतन चक्खुविज्झाणस्स .. पे०
फोट्टब्बायतन कायविज्झाणस्स पे० सप्यटिष्ठा सन्धा इदि
10 विज्झाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्झाणस्स, अनागतसज्झाणस्स
आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अप्यटिष्ठो धम्मो अप्यटिष्ठस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्ता च
पञ्चवेक्खति पुब्बे भुचिण्णानि पञ्चवेक्खति, झाना वुट्ठित्वा झान
15 पञ्चवेक्खति अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पञ्चवेक्खति, फल
पञ्चवेक्खति, निम्बान' पञ्चवेक्खति', निम्बानं गोत्रमुत्त,
वोदानस्स मग्गस्स फलस्स आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो,
अरिया पहीम किलेस पञ्चवेक्खति विक्खम्मिमे किलेसे पञ्च-
वेक्खन्ति, पुब्ब समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति वत्थु .. पे०...
20 इत्थिन्निम पुरिसिन्निम, जीवित्तिन्निम आपोधातु कवलीकार आहार
अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, चेतोपरियज्झाणेन
अप्यटिष्ठचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति आपासानञ्जायतनं
विज्झाणञ्जायतनस्स पे० आकिञ्चवञ्जायतन नेवसञ्जा
नासञ्जायतनस्स पे० - अप्यटिष्ठा सन्धा इद्विविज्झाणस्स,
25 चेतोपरियज्झाणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिज्झाणस्स यथाकम्मूपगज्झाणस्स
अनागतसज्झाणस्स आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अधिपतिपञ्चयो

७० सप्यटिष्ठो धम्मो अप्यटिष्ठस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन

पञ्चयो । आरम्भणाधिपति - चक्खु . पे० . फोटुब्बे गरं कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, त गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
उप्पज्जति । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - दानं 5
पे० . सील पे० उपोसथकम्मं कत्वा त गरं कत्वा
पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि गरं कत्वा पञ्चवेक्खति, ज्ञाना
वुट्ठित्वा ज्ञानं गरं कत्वा पञ्चवेक्खति, अरिया मग्गा वुट्ठित्वा
मग्गं गरं कत्वा पञ्चवेक्खन्ति, फलं गरं कत्वा पञ्चवेक्खन्ति,
निब्बानं गरं कत्वा पञ्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स, 10
मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु . पे० .
इत्थिन्द्रिय, पुरिसिन्द्रिय, जीवित्तिन्द्रिय, आपोधातु, कबलीकार आहार
गरं कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरं कत्वा रागो उप्पज्जति, -
दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - अप्पटिघाधिपति सम्पयुत्तकान्
खन्धान् अप्पटिघान् च चित्तसमुट्ठानान् रूपान् अधिपतिपञ्चयेन 15
पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
पञ्चयो । सहजाताधिपति^१ - अप्पटिघाधिपति अप्पटिघान् चित्त-
समुट्ठानान् रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स 20
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति - अप्पटिघाधिपति
सम्पयुत्तकान् खन्धान् अप्पटिघान् च अप्पटिघान् च चित्तसमुट्ठानान्
रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अनन्तरपञ्चयो

७१ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा अप्पटिघा खन्वा पे० फलसमापत्तिया 25
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो ।

समनन्तरपञ्चयो

७२ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स समनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो पे० ।

१ त्या० पोत्यके नत्थि ।

सहजातपञ्चयाधि

७३ सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो नव, अञ्जमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो छ, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

उपनिस्सयपञ्चयो

७४ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
 ५ पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे०... ।
 पक्खूपनिस्सयो - उतु, सेनासन उपनिस्साय दान देति पे०... सङ्ग
 भिन्दति उतु, सेनासन सद्धाय पे० फलसमापत्तिया उपनिस्सय-
 पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
 १० पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो
 पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान देति .. पे०
 विट्ठि गण्हाति सील पे० कायिक सुख कायिक दुक्ख, भोजन
 उपनिस्साय दान देति पे० सङ्ग भिन्दति सद्धा .. पे०...
 भोजन सद्धाय पे० फलसमापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन
 १५ पञ्चयो । (१)

पुरेजातपञ्चयो

७५ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन
 पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु
 पे० फोट्टव्वे अनिञ्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वन
 चक्खुना रूप पस्सति दिव्वाय सोतधातुया सद्द सुगति रूपायतनं
 २० चक्खुविज्जाणस्स पे०... फोट्टव्वायतन गायविज्जाणस्स पुरेजात-
 पञ्चयेन पञ्चयो । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स
 पे० गायायतन गायविज्जाणस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन
 पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - वत्थु
 २५ पे० इत्थिन्द्रिय, पुरिगिन्द्रिय जीयित्तिन्द्रिय आपोधातुं गच्छी-
 पार आहार अनिञ्चता .. पे०... दोमनम्म उप्पज्जति । यत्थु
 पुरेजात - यत्थु अप्पत्थियानं राग्या पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
रेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं, वत्थुपुरेजातं । चक्खा-
तन च वत्थु च पे०. फोढुव्वायतन च वत्थु च अप्पटिघानं
नन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

पच्छाजातपच्चयो

७६ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स पच्छाजात- 5
पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
अप्पटिघस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (मूल^१ कातव्व^१)
पच्छाजाता अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (मूल^२ कातव्व^२) पच्छाजाता अप्पटिघा
खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स 10
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (द्विन्न पि मूला कातव्वा) । (३)

आसेवनपच्चयो

७७ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा अप्पटिघा खन्धा पे० वोदान मग्गस्स
आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

कम्मपच्चयो

* ७८ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन 15
पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - अप्पटिघा चेतना
सम्पयुत्तकान खन्धान अप्पटिघान च चित्तसमुद्धानान रूपान कम्म-
पच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^१ पे०^१ । नानाखणिका -
अप्पटिघा चेतना विपाकान खन्धान अप्पटिघान च कटत्तारूपानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१) 20

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - अप्पटिघा चेतना^२ सप्पटिघानं^३
चित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^४
पे०^४ । नानाखणिका - अप्पटिघा चेतना^५ सप्पटिघानं^६ कटत्ता-
रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२) 25

१-१ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २-२ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।
३-३ स्या० पोत्यके नत्थि । ४ चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान - सी०, स्या० । ५ अप्प-
टिघान च - सी०, सप्पटिघान च - स्या० । ६-६ स्या० पोत्यके नत्थि । ७ चेतना विपाकानं
खन्धान - सी०, स्या० । ८ अप्पटिघान - सी०, सप्पटिघान च - स्या० ।

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
अप्पटिघा चेतना सम्पयुत्तकान् खन्धान् सप्पटिघानं च अप्पटिघान
च चित्तसमुद्धानान् रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे
५ पे० । नानाखणिका - अप्पटिघा चेतना विपाकान् खन्धान्
सप्पटिघान् च अप्पटिघान् च कटत्तरूपान् कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

विपाकपञ्चयो

७६ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो - विपाको अप्पटिघो पे० तीणि ।

आहारपञ्चयो

१० ८० अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो - अप्पटिघा आहारा सम्पयुत्तकान् खन्धान् अप्पटिघान् च
चित्तसमुद्धानान् रूपान् आहारपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
पे० कबळीकारो आहारो इमस्स अप्पटिघस्स कायस्स आहार
पञ्चयेन पञ्चयो (अवसत्ता द्वे पि पञ्हा कातब्बा, पटिसन्धि
१५ कबळीकारो आहारो द्वीसु पि कातब्बो अग्गे) । (१)

इन्द्रियपञ्चयादि

८१ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो - चक्खुन्द्रिय चक्खुविज्झाणस्स .. पे० .. कायिन्द्रिय काय
विज्झाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघा धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
२० पञ्चयो .. तीणि (तीसु पि जीवित्तिन्द्रिय अग्गे कातब्ब) । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो - चक्खुन्द्रिय च चक्खुविज्झाणं च चक्खु
विज्झाणसहगतान् खन्धान् इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो .. पे० कायिन्द्रियं
च पायविज्झाणं च पायविज्झाणसहगतान् खन्धान् इन्द्रियपञ्चयेन

पञ्चयो, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो .
तीणि, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो एकं ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

८२ सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्खायतन चक्खुविञ्जाणस्स . पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B. 116

5

अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पच्छाजातं । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा अप्पटिघानं चित्तसमुद्धानानं रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु अप्पटिघान 10 खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स अप्पटिघस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजातं । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा सप्पटिघान चित्तसमुद्धानानं रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो; 15 पटिसन्धिक्खणे पे० । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - अप्पटिघा खन्धा सप्पटिघान च अप्पटिघान च चित्तसमुद्धानान 20 रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० . । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

अत्थिपञ्चयो

८३. सप्पटिघो^२ धम्मो^१ सप्पटिघस्स धम्मस्स^३ अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो एक (पटिच्चसदिसा पठमपञ्हा) । (१)

25

सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो -

१ सप्पटिघान - सी० । २-२ अप्पटिघो - सी० । ३ सी० पोत्थके नत्ति ।

सहजात, पुरेजात । सहजाता - सप्पटिघा महाभूता आपोधातुया
अतिपञ्चयेन पञ्चयो, सप्पटिघा महाभूता अप्पटिघान चित्त-
ममुद्धानान रूपान वट्ठारूपान उपादारूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो
फोढ्व्वायतन इतिन्द्रियस्स पे० कवळीफारस्स^१ आहारस्स

- B. 117 5 अतिपञ्चयेन पञ्चयो, बाहिर, आहारसमुद्धान, उत्तुसमुद्धान,
असञ्जसत्ता पे० । पुरेजात - चक्षु पे० फोढ्व्वा अनिच्चतो
पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वेन चक्षुना रूप पस्सति
दिव्वाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतन च^२ चक्ष्वायतन च^३
चक्षुविञ्जाणस्स पे० फोढ्व्वायतन च फायायतन च फाम-
10 विञ्जाणस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सप्पटिघ एक महाभूतं द्विन्न महाभूतान
आपोधातुया च अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे० (पटिच्चसदिस
याव असञ्जसत्ता) । (१)

- 15 ८४ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात, पुरेजात पञ्चाजात आहार इन्द्रिय । सहजातो -
अप्पटिघो एको सधो तिण्णन्न सन्धान पे० (याव असञ्जसत्ता) ।
पुरेजात - वत्थु पे० इतिन्द्रियं, पुगिसिन्द्रिय, जीवित्तिन्द्रिय
आपोधातु, कवळीफार आहार अनिच्चतो पे० दोमनस्स
20 उप्पज्जति वत्थु अप्पटिघान सन्धान अतिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्चाजाता - अप्पटिघा सन्धा पुरेजातस्स इमस्स अप्पटिघस्स
नायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो कवळीफारो आहारो इमस्स
अप्पटिघस्स पायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो रूपजीवित्तिन्द्रिय
अप्पटिघान वट्ठारूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 25 अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो -
सहजात पञ्चाजात आहारं इन्द्रिय । सहजाता - अप्पटिघा सप्प
सप्पटिघान चित्तममुद्धानान रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो पटि
गचिक्कणे पे० आपोधातु अप्पटिघान महाभूतान अतिपञ्चयेन
पञ्चयो आपोधातु सप्पटिघानं चित्तसमुद्धानान रूपान वट्ठारूपान

उपादारूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, आपोधातु चक्खायतनस्स
 . पे० . फोढुब्बायतनस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, बाहिर, आहार-
 समुद्धान्, उत्तुसमुद्धान्, असञ्जसत्तान् पे० . । पच्छाजाता -
 अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स अतिथि-
 पञ्चयेन पञ्चयो; कवलीफारो आहारो इमस्स सप्पटिघस्स कायस्स 5
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवितिन्द्रिय सप्पटिघान् कटत्तारूपान्
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रिय ।
 सहजातो - अप्पटिघो एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान् 10 B 118
 सप्पटिघान् च अप्पटिघान् च पे० (पटिच्चसदिस याव
 असञ्जसत्ता) । पच्छाजाता - अप्पटिघा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स
 सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो,
 कवलीफारो आहारो इमस्स सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च कायस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवितिन्द्रिय सप्पटिघान् च अप्पटिघान् 15
 च कटत्तारूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

८५ सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स धम्मस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चसदिस याव असञ्जसत्ता) । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
 अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजाता - अप्पटिघा 20
 खन्धा च महाभूता च अप्पटिघान् चित्तसमुद्धानान् रूपान् . पे० .
 (पटिच्चसदिस याव असञ्जसत्ता) । सहजातो - चक्खुविज्जाण-
 सहगतो एको खन्धो च चक्खायतन च तिण्णन्न खन्धान् पे०
 द्वे खन्धा च पे० कायविज्जाणसहगतो एको खन्धो च
 कायायतन च तिण्णन्न खन्धान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे 25
 खन्धा च पे० । (२)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स
 च धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो (पटिच्चसदिस) । (३)

(२) सङ्गहा

सुद्ध

८६ हेतुया तीणि, आरम्भणे द्वे, अधिपत्तिया चत्तारि,

- अनन्तरे एकं, समनन्तरे एक, सहजाते नव, अञ्जमञ्ज घृ
 निस्सये नव उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते तीणि पञ्चाजात तीणि,
 आसेवने एक, धम्मे तीणि, विपाके तीणि, आहारं तीणि, इन्द्रिये
 पञ्च ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुक्ते एक, विपयुक्ते पञ्चादि
 ५ अस्थिया नव, नस्थिया एक, विगते एक, अविगते नव (एव
 गणेतव्व) ।

अनुवोधे ।

पञ्चनीमुखारो

८७ सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयन
 पञ्चयो । (१)

- सप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्भपञ्चयन
 १० पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८८ अप्पटिघो धम्मो अप्पटिघस्स धम्मस्स आरम्भ-
 १५ पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,
 पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयन
 पञ्चयो आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन
 पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहार
 २० पञ्चयेन पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अप्पटिघो धम्मो सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स च धम्मस्स
 सहजातपञ्चयेन पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयन
 पञ्चयो आहारपञ्चयेन पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८९ सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स धम्मस्स
 २५ सहजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा अप्पटिघस्स धम्मस्स
 सहजात पुरेजात । (२)

सप्पटिघो च अप्पटिघो च धम्मा सप्पटिघस्स च अप्पटिघस्स
धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्खया

सुद्ध

६० नहेतुया नव .. पे० . नअनन्तरे नव, नसमनन्तरे नव,
सहजाते चत्तारि, नअञ्जमञ्जे नव, ननिस्सये चत्तारि,
उपनिस्सये नव, नपुरेजाते नव . पे० नसम्पयुत्ते नव, नविप्पयुत्ते नव, 5
नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया नव, नोविगते नव, नोअविगते चत्तारि ।
पच्चनीय ।

B. 120

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक

६१ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि पे० नअनन्तरे
तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि पे० नसम्पयुत्ते
तीणि, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।
अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुकं

६२ नहेतुपच्चया आरम्मणे द्वे, अधिपत्तिया चत्तारि 10
(अनुलोममातिका गणेतब्बा^१), अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोम ।

सप्पटिघदुक निद्वित ।

— ० —

११. रूपीदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६३ रूपिं धम्म पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया—
एक महाभूतं पटिच्च तयो महाभूता पे० द्वे महाभूते

B 121

१ गहेतब्बा — सी० ।

प०३-१६

पे० महाभूते पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपाश-
रूपं । (१)

रूपि धम्म पटिञ्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिञ्च अरूपिनो सन्धा । (२)

८ रूपि धम्म पटिञ्च रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खणे वत्थु पटिञ्च अरूपिनो सन्धा,
महाभूते पटिञ्च कटत्तारूप । (३)

९४ अरूपि धम्म पटिञ्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - अरूपि एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा पे० .. द्वे सन्धे
१० .. पे०.. पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

अरूपि धम्म पटिञ्च रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
अरूपिनो सन्धे पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे
पे० । (२)

अरूपि धम्म पटिञ्च रूपी च अरूपी च धम्मा उप्पज्जति
१५ हेतुपञ्चया - अरूपि एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान प
रूपं पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे प०.. । (३)

१५ रूपि च अरूपि च धम्म पटिञ्च रूपी धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अरूपिनो सन्धे च महाभूते च पटिञ्च
चित्तसमुद्धान रूपं, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

२० रूपि च अरूपि च धम्म पटिञ्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खणे अरूपि एकां सन्धं च वत्थुं च पटिञ्च
तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (२)

रूपि च अरूपि च धम्म पटिञ्च रूपी च अरूपी च धम्मा
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - पटिसन्धिक्खणे अरूपि एक सन्ध च वत्थु
२५ च पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० अरूपिनो सन्धे
च महाभूते च पटिञ्च कटत्तारूप (सङ्घित्तं) । (३)

(२) कटत्ता

एवं

१६ हेतुया नव आरम्भणे तीणि अधिपतिया पञ्च

१ अरूपी - सी एवमुपरि पि ।

अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जामञ्जे छ,
 निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते एकं, आसेवने एकं, कम्मे
 नव, विपाके नव, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव,
 सम्पयुत्ते तीणि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते
 तीणि, अविगते नव ।

5

अनुलोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

६७ रूपिं धम्म पटिच्च रूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
 पच्चया .. तीणि ।

अरूपिं धम्मं पटिच्च अरूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया —
 अहेतुक अरूपि एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा .. पे० . द्वे खन्धे
 . पे० . अहेतुकपटिसन्धिक्खणे .. पे० .. विचिकिच्छासहगते उद्धच्च- 10
 सहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो
 (नहेतुपच्चया नव पञ्चा, अहेतुकं ति नित्यामेतब्बं) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६८ नहेतुया नव, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जामञ्जे तीणि, न-
 उपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने 15
 नव, नकम्मे द्वे, नविपाके पञ्च, नआहारे एकं, नइन्द्रिये एकं,
 नज्ञाने द्वे, नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया
 तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्कं

६९ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
 नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जामञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 20
 तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे

B

20

एक, नविपाके पञ्च, नसम्पयुक्ते तीणि, नविष्ययुक्ते एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुसोमपञ्चमीर्त्तं ।

४ पञ्चमपञ्चनीयानुसोम

नहेतुपञ्च

- १०० नहेतुपञ्चया आरम्भणे तीणि, अनन्तरे तीणि समनन्तरे तीणि, सहजाते नव अञ्जमच्छे छ, निस्सये नव उपनिस्सये तीणि पुरेजाते एक, आसेवने एक, कम्मे नव, विपाके नव आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, भग्गे एक, सम्पयुक्ते तीणि विष्ययुक्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते तीणि, अविगते नव ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

१२ सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

१३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमज्जो

हेतुपञ्चयो

- १०१ रूपि धम्म पञ्चया रूपी धम्मो उप्पज्जति हेतु पञ्चया - एक महाभूत पे० (पटिच्चसदिस) । (१)

रूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया अरूपिणो सन्धा पटिसन्धिकक्षणे .. पे०.. । (२)

- १०२ रूपि धम्मं पञ्चया रयी च अरयी च धम्मा उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया अरूपिणो सन्धा, महाभूते पञ्चया निससमुद्धान रूप, पटिसन्धिकक्षणे पे०... (एवं अवसेसा पञ्हा पवत्तिपटिसन्धि विमज्जितव्या) । (३)

१ विमज्जितव्या - रवा ।

आरम्भणपञ्चयो

१०२ रूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति आरम्भण-
पञ्चया - चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाण . पे० कायायतनं
पञ्चया कायविञ्जाणं, वत्थु पञ्चया अरूपिनो खन्धा; पटि-
सन्धिवक्खणे पे० । (१)

अरूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति आरम्भण- 5
पञ्चया - अरूपि एक खन्ध पे० द्वे खन्धे पे०.. । (२)

रूपि च अरूपि च धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति
आरम्भणपञ्चया - चक्खुविञ्जाणसहगतं एकं खन्ध च चक्खायतनं
च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे पे०. कायविञ्जाण-
सहगत . पे०. अरूपि एक खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा 10
पे० द्वे खन्धे . पे० (सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

१०३ हेतुया नव, आरम्भणे तीणि, अधिपतिया नव,
अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ,
निस्सये नव, उपनिस्सये तीणि, पुरेजाते तीणि, आसेवने तीणि,
कम्मे नव . पे० मग्गे नव, सम्पयुत्ते तीणि, विप्पयुत्ते नव, 15
अत्थिया नव, नत्थिया तीणि, विगते तीणि, अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१०४ रूपि धम्मं पञ्चया रूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पञ्चया - एक महाभूतं पे० असञ्जसत्तानं एक महाभूत
.. पे० । (१)

रूपि धम्म पञ्चया अरूपी धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - 20
चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाण पे० कायायतनं पञ्चया
कायविञ्जाण, वत्थु पञ्चया अहेतुका अरूपिनो खन्धा; अहेतुका-

पटिसन्धिवक्खणे पे० वत्थु पञ्चया विचिक्खिञ्चासहगतो उद्वच्च-
सहगतो मोहो । (२)

रूपिं धम्मं पञ्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उपपज्जति
नहेतुपञ्चया (पवत्तिपटिसन्धि कातम्भा) । (३)

- ९ १०५ अरूपिं धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उपपज्जति
नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं सत्त्वं पे० पटिसन्धिवक्खणे
पे० विचिक्खिञ्चासहगत उद्वच्चसहगते सत्त्वे पञ्चया विचिक्खिञ्चा-
सहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

- अरूपिं धम्मं पञ्चया रूपी धम्मो उपपज्जति नहेतुपञ्चया -
१० अहेतुके अरूपिनो सत्त्वे पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, पटिसन्धिवक्खणे
पे० । (२)

- अरूपिं धम्मं पञ्चया रूपी च अरूपी च धम्मा उपपज्जति
नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं सत्त्वं पञ्चया तयो सत्त्वा
चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सत्त्वे पे० पटिसन्धिवक्खणे
१५ पे० । (१)

१०६ रूपिं च अरूपिं च धम्मं पञ्चया रूपी धम्मो
उपपज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुके अरूपिनो सत्त्वे च महाभूतं च
पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, पटिसन्धिवक्खणे पे० । (१)

- रूपिं च अरूपिं च धम्मं पञ्चया अरूपी धम्मो उपपज्जति
२० नहेतुपञ्चया - षड्विधविज्जाणसहगत एव सत्त्वं च षड्विधमयतनं च
पञ्चया तयो सत्त्वा पे० द्वे सत्त्वे पे० कायविज्जाण-
सहगतं पे० अरूपिं एकं सत्त्वं च वत्थुं च पञ्चया तयो सत्त्वा
पे० द्वे सत्त्वे पे० पटिसन्धिवक्खणे पे० विचिक्खिञ्चा-
सहगते उद्वच्चसहगते सत्त्वे च वत्थुं च पञ्चया विचिक्खिञ्चासहगतो
२५ उद्वच्चसहगतो मोहो । (२)

रूपिं च अरूपिं च धम्मं पञ्चया रूपी च अरूपी च धम्मा
उपपज्जन्ति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं अरूपिं एकं सत्त्वं च वत्थुं च
पञ्चया तयो सत्त्वा पे० द्वे सत्त्वे पे० अरूपिनो सत्त्वे च
महाभूतं च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं पटिसन्धिवक्खणे पे० । (१)

(२) सङ्ख्या

सुख

१०७ नहेतुया नव, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जामञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने
चत्तारि, नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया 5
तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्क

१०८ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि (सङ्खित्त, सब्बे
कातब्बा), नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते
एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४ पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्क

१०९ नहेतुपच्चया आरम्मणे तीणि (सब्बे कातब्बा) 10
पे० ज्ञाने नव, मग्गे तीणि पे० अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोमं ।

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्टवारो - सम्पयुक्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

११० अरूपिं धम्मं ससट्ठो अरूपी धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - अरूपिं एक खन्ध ससट्ठा तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० पटिसन्धिक्खणे . पे० ।

हेतुया एक पे० अविगते एकं ।

(एव पञ्चनीयादीनि गणना पि सम्पयुक्तदारे पि सम्भ
कातव्या । एकोयेव' पञ्हा) ।

§ ७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१११ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो-

५ अरूपी हेतू सम्पयुक्तकान सन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटि
सन्धिक्खणे पे० । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो- अरूपी
हेतू चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
पे० । (२)

१० अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो- अरूपी हेतू सम्पयुक्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

आरम्मणपञ्चयो

११२ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो- चक्खुं पे० वत्थुं, इत्थिन्द्रियं पुरिसिन्द्रिय जीवित्तिन्द्रिय

१५ आपोधातु, कवळीकारं आहारं अनिच्चतो पे० दोमनस्स
उप्यज्जति विम्बेन चक्खुना रूपं पस्सति दिब्बाय सोत्तधातुया
सह सुणाति रूपायतन चक्खुविज्झाणस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो
पे० फोटुब्बायतन कायविज्झाणस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो

रूपितो सन्धा इत्थिविषयाणस्स पुब्बेनिवासानुत्ततिआणस्स
२० अनागतसआणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

११३ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - धानं पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त

१ एकायेव - स्वा ।

पञ्चवेकखति, पुब्बे सुचिण्णानि पञ्चवेकखति, ज्ञाना . पे० अरिया
 मग्गा बुद्धिहत्वा मग्ग पञ्चवेकखन्ति, फल पञ्चवेकखन्ति, निब्बानं
 पञ्चवेकखन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स,
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो; अरिया पहीने किलेसे
 . पे० विक्खम्भिते किलेसे पे० . पुब्बे पे० . अरूपिनो खन्धे 5
 अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, चेतोपरियज्जाणेन अरूपि-
 चित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन पे०
 नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० अरूपिनो खन्धा इद्धिविध-
 ज्ञाणस्स, चेतोपरियज्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिज्ञाणस्स, यथाकम्मू-
 पगज्ञाणस्स, अनागतसज्ञाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन 10
 पच्चयो । (१)

अधिपतिपच्चयो

११४ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । आरम्मणाधिपति — चक्खु पे० कबळीकारं आहारं गरु
 कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । (१) 15

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो —
 आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दान पे० .
 (सङ्खित्त) निब्बानं मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो,
 अरूपिनो खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति पे० रागो उप्पज्जति,
 दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति — अरूपी अधिपति सम्पयुत्तकान् 20
 खन्धान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो ।
 सहजाताधिपति — अरूपी अधिपति चित्तसमुद्धानान् रूपान् अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स अधिपति- 25
 पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — अरूपी अधिपति सम्पयुत्तकान्
 खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

अनन्तरपच्चयादि

११५ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
 प० ३-१७

पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा अरूपिनो स्रग्धा पञ्चिमान पञ्चिमान
अरूपीन स्रग्धान पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो
समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो ।

(सहजातपञ्चये सत्त, मिह घटना नत्थि । अञ्जमञ्ज
५ पञ्चय छ, निस्सयपञ्चये सत्त पञ्हा, मिह घटना नत्थि) ।

उपनिस्सयपञ्चयो

११६ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूप
निस्सयो - उतु भोजन सेनासन उपनिस्साय धान देति पे०
सङ्ख भिन्दति, उतु भोजन सेनासन सदाय पे० फल
१० समापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो
- आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० ।
पक्खूपनिस्सयो - सदा उपनिस्साय दान देति सील .. पे०
कायिक दुक्ख उपनिस्साय दान देति पे० सङ्ख भिन्दति,
१५ सदा पे० कायिक दुक्ख सदाय पे० फलसमापत्तिया
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

पुरेजातपञ्चयो

११७ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन
पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु
पे० वत्थु पे० कबलीकार आहार अनिच्चतो पे०..
२० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति दिब्बाय
सोतधातुया सह सुणाति रूपायतन चक्खुविज्झाणस्स पे०..
फोट्टव्वायतन कायविज्झाणस्स पे० । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन
चक्खुविज्झाणस्स पे० कायायतन कायविज्झाणस्स पे०..
वत्थु अरूपीन स्रग्धान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

पञ्चाजातपञ्चयो

११८ अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स पञ्चाजातपञ्चयेन

पञ्चयो — पञ्छाजाता अरूपितो खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

११६ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आसेवनपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा अरूपितो खन्धा पच्छिमान पच्छिमान
अरूपीन खन्धानं आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो ।

5

कम्मपञ्चयो

१२० अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना
सम्पयुत्तकान् खन्धान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे
पे० । नानाखणिका — अरूपी चेतना विपाकानं खन्धान् कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना चित्तसमुद्धानान्
रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नाना-
खणिका — अरूपी चेतना कटत्तारूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — अरूपी चेतना
सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् कम्मपञ्चयेन
पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका — अरूपी चेतना
विपाकान् खन्धान् कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

15

विपाकाहारपञ्चया

१२१ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

20

रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो ..
कवळीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो ..
तीणि ।

25

इन्द्रियपञ्चयो

131

१२२ रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो-
रूपजीवितिन्द्रिय कट्ठारूपान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो -
चक्षुन्द्रिय पे० कायिन्द्रिय कायविज्झाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन
५ पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो
तीणि ।

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो - चक्षुन्द्रिय च चक्षुविज्झाण च चक्षुविज्झाणसहगतानं
१० स्रग्धान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो पे० कायिन्द्रि च पे० ।

ज्ञानपञ्चयाधि

१२३ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, सम्मयुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो एक । :

विषययुत्तपञ्चयो

१२४ रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स विषययुत्तपञ्चयेन
१५ पञ्चयो - सहजातं पुरेजात । सहजात - पटिसन्यक्त्तणे वत्थु
अरूपीन स्रग्धान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्कायतन
चक्षुविज्झाणस्स पे० कायायतन वायविज्झाणस्स पे० -
वत्थु अरूपीन स्रग्धान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो -
२० सहजातं पञ्चाजात । सहजात - अरूपीनो स्रग्धा वित्तसमुद्धानान
रूपान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्यक्त्तणे अरूपीनो स्रग्धा
कट्ठारूपान विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, अरूपीनो स्रग्धा वत्थुस्स
विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजात - अरूपीनो स्रग्धा पुरेजातरस
इमस्स पायस्स विषययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अतिथिपञ्चयादि

१२५. रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो—
सहजात, आहार, इन्द्रिय । सहजात—एक महाभूत . पे० (याव
असञ्जसत्ता), कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो, रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो — 5
सहजात, पुरेजात । सहजात—पटिसन्धिक्खणे वत्थु अरूपीन खन्धान
अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात—चक्खु पे० कवलीकार आहार
अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वेन चक्खुना रूपं
पस्सति, दिव्वाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतन चक्खु-
विज्जाणस्स पे० फोढुव्वायतन कायविज्जाणस्स पे० . 10
चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० कायायतनं कायविज्जाणस्स
.. पे० वत्थु अरूपीन खन्धान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१२६ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो—अरूपी एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान पे० . द्वे खन्धा
... पे० पटिसन्धिक्खणे . पे० । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो — 15
सहजात, पञ्छाजात । सहजाता—अरूपिनो खन्धा चित्तसमुद्धानान
रूपान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे . पे० .
पञ्छाजाता—अरूपिनो खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अतिथि-
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स अतिथि- 20
पञ्चयेन पञ्चयो—अरूपी एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे खन्धा पे०
पटिसन्धिक्खणे पे० । (३)

१२७ रूपी च अरूपी च धम्मा रूपिस्स धम्मस्स अतिथि- 25
पञ्चयेन पञ्चयो—सहजात, पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजाता—
अरूपी^१ खन्धा च महाभूता च चित्तसमुद्धानान रूपान अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । पञ्छाजाता—अरूपिनो खन्धा

च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
पञ्चोजाता - अरूपिनो सत्था च रूपजीवितिन्द्रिय च कटत्तारूपान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

- रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
५ पच्चयो - सहजात पुरेजातं । सहजातो - चक्खुविज्झाणसहगतो
एको सन्धो च चक्खायतन च तिण्णस्र सत्थान अत्थिपच्चयेन पच्चयो
पे० द्वे सन्धा च पे० कायविज्झाणसहगतो पे०
अरूपी एको सत्थो च वत्थु च तिण्णस्र सन्धान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो पे० द्वे सत्था च पे० पटिसधिमक्खणे अरूपी एको
१० सन्धो च वत्थु च तिण्णस्र सत्थान पे० द्वे सन्धा च
पे० । (२)

नत्थिपच्चयेन पच्चयो विगतपच्चयेन पच्चयो अविगत
पच्चयेन पच्चयो ।

(२) धत्तया

पुद्गल

- १२८ हेतुया तीणि आरम्मणे द्वे अधिपतिमा चत्तारि,
१५ अनन्तरे एक समनन्तर एक, सहजाते सत्त अठ्ठमज्जे छ निस्सये
सत्त उपनिस्सये द्वे पुरेजाते एक पञ्छाजाते एक आसेवने एक,
कम्मे तीणि विपाके तीणि आहार चत्तारि इन्द्रिये छ, ज्ञाने तीणि,
मम्मे तीणि सम्पयुत्ते एक विप्पयुत्ते द्वे अत्थिमा सत्त नत्थिमा एक
विगते एक अविगते सत्त ।

अनुत्तमं ।

पञ्चनीपुद्गारो

- १२९ रूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो,
आहारपच्चयेन पच्चयो इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)
रूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (२)

- २५ अरूपी धम्मो अरूपिस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो

सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अरूपी धम्मो रूपिस्स धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अरूपी धम्मो रूपिस्स च अरूपिस्स च धम्मस्स सहजात- 5 पञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

रूपी च अरूपी च धम्मा रूपिस्स धम्मस्स सहजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । (१)

रूपी च अरूपी च धम्मा अरूपिस्स धम्मस्स सहजात, पुरेजात । (२)

10

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्खया

सुद्ध

१३० नहेतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त, नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते छ, नअञ्जमञ्जे छ, ननिस्सये छ, नउपनिस्सये सत्त, नपुरेजाते सत्त पे० नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते छ, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोअत्थिया चत्तारि, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

15

पञ्चनीय ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुक

१३१ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एक, नउपनिस्सये तीणि (सब्बत्थ तीणि), नसम्पयुत्ते एक, नविप्पयुत्ते एक, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

अनुलोमपञ्चनीय ।

४. पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक

१३२ नहेतुपञ्चया आरम्मणे द्वे, अधिपतिया चत्तारि (अनुलोममात्तिका कातब्बा), अविगते सत्त ।

20 B

पञ्चनीयानुलोमं ।

रूपीदुक निद्वित्तं ।

१२ लोकिन्दुर्क

११ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयामुत्तोमं

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

१३३ लोकिन्दुर्क घम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क घम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - लोकिन्दुर्क एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान् च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिवक्खणे पे०... सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च सन्धा, एक महाभूते पे० महाभूते 5 पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूप कटत्ता रूप उपादा रूप ।

१३४ लोकुत्तर घम्म पटिञ्च लोकुत्तरो घम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - लोकुत्तर एक सध पटिञ्च तयो सन्धा पे०... द्वे सन्धे पे० । (१)

लोकुत्तर घम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क घम्मो उप्पज्जति हेतु 10 पञ्चया - लोकुत्तरे सन्धे पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूप । (२)

लोकुत्तर घम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क च लोकुत्तरो च घम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - लोकुत्तर एक सध पटिञ्च तयो सधा चित्तसमुद्धान् च रूप पे० द्वे सन्धे पे० । (३)

लोकिन्दुर्क च लोकुत्तर च घम्म पटिञ्च लोकिन्दुर्क घम्मो 15 उप्पज्जति हेतुपञ्चया - लोकुत्तरे सन्धे च महाभूते च पटिञ्च चित्तसमुद्धान् रूप (सङ्गित्त) । (१)

(२) सङ्गया

दुर्क

१३५ हेतुया पञ्च आरम्भणे द्वे अधिपतिया पञ्च अनन्तरे 20 द्वे समनन्तरे द्वे सहजाते पञ्च अठ्ठमज्जे द्वे निस्सये पञ्च उपनिस्सये द्वे पुरेजाते द्वे आसेवने द्वे कम्मे पञ्च विपाके पञ्च आहारे पञ्च, इन्द्रिये पञ्च ज्ञाने पञ्च मग्गे पञ्च सम्पमुत्ते द्वे, विप्यमुत्ते पञ्च, अतियया पञ्च नतियया द्वे विगत द्वे' अविगते पञ्च ।

धनुत्तोमं ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

२. हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव, चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे तस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि, आसेवने तस्मिन्ने नव, विपाके नव पे०.. मग्गे नव, सम्पयुत्ते विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 5 अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२. पञ्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१४३ लोकिय धम्म पच्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति पच्चया — अहेतुक लोकिय एक खन्धं पे० (याव असञ्ज- चक्खायंतन पच्चया चक्खुविञ्जाण पे० कायायतन कायविञ्जाण, वत्थु पच्चया अहेतुका लोकिया खन्धा, 10 आसहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पच्चया आसहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्त) ।

B 139

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, अने नव (लोकुत्तरे अरूपे विपाक ति 15 चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, तीणि ।

पच्चनीय ।

स्यानुलोमपच्चनीयं

हेतुक

आरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि,

§ २ सहजातवारो (सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१४० लोकिय धम्म पञ्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — लोकिय एकं सन्ध पञ्चया .. पे० एक महामूत पे० महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप कटत्तरूप उपादारूप, वत्थु पञ्चया लोकिया सखा । (१)

लोकिय धम्मं पञ्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतु पञ्चया — वत्थु पञ्चया लोकुत्तरा सन्धा । (२)

लोकिय धम्मं पञ्चया लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — वत्थु पञ्चया लोकुत्तरा सन्धा महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप । (१)

१४१ लोकुत्तर धम्मं पञ्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि ।

लोकिय च लोकुत्तरं च धम्म पञ्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — लोकुत्तरे सधे च महामूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूपं । (१)

लोकियं च लोकुत्तरं च धम्म पञ्चया लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — लोकुत्तर एकं सन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो सखा .. पे० द्वे सन्धे पे० । (२)

लोकिय च लोकुत्तरं च धम्म पञ्चया लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — लोकुत्तरं एकं सध च वत्थु च पञ्चया तयो सखा .. पे० द्वे सधे पे० लोकुत्तरे सधे च महामूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप (सङ्खित्त) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१४२. हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव, अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे चत्तारि, निस्सये नव, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि, आसेवने चत्तारि, कम्मे नव, विपाके नव पे०. मग्गे नव, सम्पयुत्ते चत्तारि, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया चत्तारि, विगते 5 चत्तारि, अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पञ्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

१४३ लोकिय धम्म पच्चया लोकियो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया — अहेतुक लोकिय एक खन्ध पे० (याव असञ्ज-सत्ता), चक्खायंतन पच्चया चक्खुविञ्जाण पे० . कायायतन पच्चया कायविञ्जाण, वत्थु पच्चया अहेतुका लोकिया खन्धा, 10 विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पच्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्तं) ।

B 139

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१४४ नहेतुया एक, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि, नअनन्तरे तीणि पे० नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते चत्तारि, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव (लोकुत्तरे अरूपे विपाक ति 15 नियामेतब्ब), नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

३ पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुवुक

१४५ हेतुपच्चया नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया चत्तारि,

नभनन्तरे तीणि (नसमनन्तरपदादी' पञ्चनीयसदिसा), नविपाके नव,
नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे नोनरियया तीणि, नोविगते तीणि ।
अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनोयानुसोम

नहेतुपञ्च

५ 140

१४६ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक, अनन्तरे एकं पे०...
अविगते एक ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

४४ निस्सयवारो

५

(निस्सयवारो पञ्चयवारसदिसो) ।

४५ ससट्ठवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१४७ लोकिम धम्म ससट्ठो लोकियो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया—लोकिम एक सन्धं संसट्ठा तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे
पे०... पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

लोकुत्तर धम्म ससट्ठो लोकुत्तरो धम्मो उप्पज्जति हेतु
१० पञ्चया—लोकुत्तरं एक सन्धं ससट्ठा तया सन्धा .. पे० द्वे सन्धे
.. पे० । (१)

(ससट्ठवारो एव वित्तारेतब्बो सह गणनाहि द्वे पञ्चा) ।

४६ सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो ससट्ठवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१४८ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - लोकिया हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुट्ठानानं च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो . तीणि ।

B. 141

5

आरम्मणपञ्चयो

१४९ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पञ्चवेक्खति, ज्ञाना . पे० अरिया गोत्रभु पञ्चवेक्खन्ति, वोदान पञ्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पञ्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे . पे० पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खु पे० वत्थ लोकिये खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन लोकियचित्त-समङ्गिस्स चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स . पे० आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स . पे० 10
रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोट्ठब्बायतन कायविञ्जाणस्स, लोकिया खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-नुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

15

१५० लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो - निब्बान मग्गस्स, फलस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

20

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पञ्चवेक्खन्ति, फल

पञ्चवेक्षन्ति, निध्वान पञ्चवेक्षन्ति, निध्वान गोत्रमुत्स, वोदानस्स,
 भावज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो, अरिया चेतोपरियआणेन
 लोकुत्तरचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानन्ति, लोकुत्तरा सखा चेतो
 परियआणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिआणस्स, अनागतसआणस्स,
 5 भावज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अधिपतिपञ्चयो

१५१ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
 पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति -
 दान वत्ता सीस पे० उपोसयकम्म पे० पुब्बे .. पे०..
 ज्ञाना पे० सेक्खा गोत्रमु गर कत्वा पञ्चवेक्षन्ति, वोदान गर
 10 कत्वा पञ्चवेक्षन्ति, चक्खु पे०.. वत्तु लोकिये खन्धे गर
 कत्वा अस्तावेति अभिनन्दति, स गर कत्वा रागो उप्पज्जति, विट्ठि
 उप्पज्जति । सहजाताधिपति - लोकियाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान
 चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१५२ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अधिपति
 15 पञ्चयन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्भणा
 धिपति - निध्वान मग्गस्स फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो ।
 सहजाताधिपति - लोकुत्तराधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान अधिपति
 पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
 20 पञ्चयो - आरम्भणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति -
 अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा मग्ग गर वत्ता पञ्चवेक्षन्ति, फल गरं
 वत्ता पञ्चवेक्षन्ति, निध्वान गरं वत्ता पञ्चवेक्षन्ति, निध्वान
 गोत्रमुत्स वोदानस्स अधिपतिपञ्चयन पञ्चयो । सहजाताधिपति -
 लोकुत्तराधिपति चित्तसमुद्धानान रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

25 लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
 अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति - लोकुत्तराधिपति
 सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

अनन्तरपञ्चयो

१५३ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकिया खन्धा पच्छिमानं पच्छिमान लोकियान खन्धान पे० अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोम वोदानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन 5 पञ्चयो - गोत्रभु मग्गस्स, वोदान मग्गस्स, अनुलोम फलसमापत्तिया, निरोधा वुट्ठहन्तस्स नेवसञ्जानासञ्जायतन फलसमापत्तिया अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१५४ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकुत्तरा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान 10 लोकुत्तरान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, मग्गो फलस्स, फल फलस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B 143

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - फल वुट्ठानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

समनन्तरपञ्चयादि

१५५ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स समनन्तरपञ्चयेन 15 पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो (पञ्च पञ्हा, घटना नत्थि), अञ्जमञ्जापञ्चयेन पञ्चयो द्वे, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो^१ ।

उपनिस्सयपञ्चयो

१५६ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स उपनिस्सय-पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-निस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - लोकिय सद्ध उपनिस्साय दान 20 देति पे० विपस्सन उप्पादेति, अभिञ्ज उप्पादेति, समापत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, लोकिय सील पे० सेनासन उपनिस्साय दान देति पे० सद्ध भिन्दति, लोकिया सद्धा पे०. सेनासन लोकियाय सद्धाय पे० कायिकस्स

दुष्कृत्स्व उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, कुसलाकुसल कम्मं विपाकस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूप
 5 निस्सयो - पठमस्स मग्गस्स परिकम्म पठमस्स मग्गस्स उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो पे० चतुत्थस्स मग्गस्स परिकम्म चतुत्थस्स मग्गस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१५७ लोकुत्तरगे धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप
 10 निस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - पठमो मग्गो दुतियस्स मग्गस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो पे० ततियो मग्गो चतुत्थस्स मग्गस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

B. 144 लोकुत्तरगे धम्मो लोकिस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पकतूपनिस्सयो
 15 .. पे० । पकतूपनिस्सयो - अरिया मग्ग उपनिस्साय अनुप्पन्न समापत्ति उप्पादेन्ति उप्पन्न समापज्जन्ति, सङ्खारे अनिञ्चतो दुक्खतो अनसतो विपस्सन्ति, अरियान मग्गो पे० .. ठानाठान कोसत्तस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो फलसमापत्ति कायिकस्स सुक्खस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

पुरेजातपञ्चयो

१५८ लोकियो धम्मो लोकिस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात यत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चकत्तु
 पे० यत्थु अनिञ्चतो दुक्खतो अनसतो पे०... दोमनस्स उप्पज्जति, दिग्घन चपलुना रूप पस्सति, दिग्घाय सोतधातुया मद् सुणाति, रूपायतनं चकत्तुविञ्जाणस्स पे० फोदुग्घायतनं
 23 कायविञ्जाणस्म पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । यत्थुपुरेजात - चकत्ता यतन चकत्तुविञ्जाणस्म पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स .. पे० .. यत्थु लोकियानं गघानं पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात - वत्थु लोकुत्तरानं खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

पच्छाजातपच्चयो

१५६ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 5
कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो - पच्छाजाता लोकुत्तरा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

१६० लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन 10 B 145
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा लोकिया खन्धा पच्छिमान पच्छिमानं लोकियान खन्धान आसेवनपच्चयेन पच्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स, अनुलोमं वोदानस्स आसेवनपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन
पच्चयो - गोत्रभु मग्गस्स, वोदान मग्गस्स आसेवनपच्चयेन 15
पच्चयो । (२)

कम्मपच्चयो

१६१ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - लोकिया चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^१ पे० । नानाखणिका - लोकिया चेतना 20
विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो -
सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - लोकुत्तरा चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - लोकुत्तरा चेतना
विपाकान खन्धान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो-
लोकुत्तरा चेतना चित्तसमुद्धानान रूपान धम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - लोकुत्तरा चेतना सम्पयुत्तकान सन्धान
5 चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

विपाकपञ्चयो

१६२ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो - विपाको लोकियो एको सन्धो तिण्णन्न सन्धान चित्त
समुद्धानान च रूपान विपाकपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा'
पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो .. तीणि ।

आहारपञ्चयो

१६३ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो - लोकिया आहारा सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान
च रूपान आहारपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे पे०..
15 कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)
लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

इन्द्रियपञ्चयो

१६४ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो (पटिसन्धि' कातव्या') चक्खुन्द्रिय चक्खुविज्जाणस्स
20 पे० कायिन्द्रिय कायविज्जाणस्स इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो,
रूपजीवित्तिन्द्रिय कटत्तारूपान इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

ज्ञानपञ्चयादि

१६५ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स ज्ञानपञ्चयेन

पञ्चयो . एक, लोकुत्तरो धम्मो पे०.. तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो, लोकिये एक, लोकुत्तरे तीणि ।

लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो एक, लोकुत्तरो धम्मो . पे० एक ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

१६६ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन 5
पञ्चयो—सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता—लोकिया खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात—चक्खायतन चक्खुविञ्जाणस्स . पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स पे० . वत्थु लोकियान 10 B 147
खन्धान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता—लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात—वत्थु लोकुत्तरान खन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन 15
पञ्चयो—सहजात, पच्छाजात । सहजाता—लोकुत्तरा खन्धा चित्त-समुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता—लोकुत्तरा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपञ्चयादि

१६७ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन 20
पञ्चयो—सहजात, पुरेजात, पच्छाजातं, आहार, इन्द्रिय । सहजातो—लोकियो एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान पे० (याव असञ्जसत्ता) । पुरेजात—चक्खु पे० वत्थु पे० (पुरेजातसदिस) । वत्थु लोकियान्न खन्धान अत्थि-पञ्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता—लोकिया खन्धा पुरेजातस्स इमस्स 25
कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, कवलीकारो आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, रूपजीवितिन्द्रिय कटत्तारूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो ।
पुरेजात - वत्थु लोकुत्तरान सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

१६८ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - लोकुत्तरो एको सन्धो तिण्णस्र सन्धान अत्थिपच्चयेन
५ पच्चयो... पे० द्वे सन्धा पे० । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकिस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजातं, पच्छाजात । सहजाता - लोकुत्तरा सन्धा चित्तसमुद्धानान
रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - लोकुत्तरा सन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 148 10

लोकुत्तरो धम्मो लोकिस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - लोकुत्तरो एको सन्धो तिण्णस्र सन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे सन्धा
.. पे० । (३)

१६९ लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकिस्स धम्मस्स
१५ अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं, आहार, इन्द्रियं ।
सहजाता - लोकुत्तरा सन्धा च महामूता च चित्तसमुद्धानानं रूपानं
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - लोकुत्तरा सन्धा च कवलीकारो
आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
लोकुत्तरा सन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च षट्तारूपानं अत्थिपच्चयेन
२० पच्चयो । (१)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकुत्तरस्स धम्मस्स अत्थि
पच्चयेन पच्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - लोकुत्तरो एको
सन्धो च वत्थु च तिण्णस्र सन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो .. पे०
द्वे सन्धा च पे० .. अत्थिपच्चयेन पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो,
२५ अविगतपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) सङ्ख्या

गुहं

१७० हेतुया चत्तारि, आरम्भणे सीणि, अधिपतिया चत्तारि,
अनन्तरे चत्तारि समनन्तरे चत्तारि, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे
इ निस्सये सत्त उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजात द्वे, पच्छाजाते द्वे,

आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके चत्तारि, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते तीणि, अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

१७१ लोकियो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, 5
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

B 149

लोकियो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

१७२ लोकुत्तरो धम्मो लोकुत्तरस्स धम्मस्स आरम्मण- 10
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 15

लोकुत्तरो धम्मो लोकियस्स च लोकुत्तरस्स च धम्मस्स
सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकियस्स धम्मस्स सहजात,
पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । (१)

लोकियो च लोकुत्तरो च धम्मा लोकुत्तरस्स धम्मस्स 20
सहजात, पुरेजात । (२)

२ पच्चयपच्चनीयं

सङ्खया

सुद्ध

१७३ नहेतुया सत्त पे० . नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते
पच्च, नअञ्जमञ्जे पच्च, ननिस्सये पच्च, नउपनिस्सये सत्त,
नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते सत्त पे० . नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते

पञ्च, नविष्पयुक्ते चत्तारि, नोभत्थिया चत्तारि नोनत्थिया सत्त,
नोविगते सत्त, नोभविगते चत्तारि ।

पञ्चनीय ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुपञ्च

१७४ हेतुपञ्चया नभारम्मणे चत्तारि पे० नसमनन्तरे
चत्तारि, नभञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये चत्तारि पे० नमगे
५ चत्तारि, नसम्पयुक्ते द्वे, नविष्पयुक्ते द्वे नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते
चत्तारि ।

अनुलोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

नहेतुपञ्च

१७५ नहेतुपञ्चया भारम्मणे तीणि, अधिपतिया चत्तारि
(अनुलोममासिका कातव्या), अधिगते सत्त ।

पञ्चनीयानुलोमं ।

सोक्कियदुक्कं निष्ठितं ।

— ० —

१३ केनचिविज्जेय्यदुक्कं

३१ पटिच्चयारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१७६ केनचि विज्जेय्यं धम्म पटिच्च केनचि विज्जेय्यो
१० धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — केनचि विज्जेय्य एवं सत्त पटिच्च
तयो सङ्घा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सत्ते पे० ..
पटिसच्चिक्खणे पे० .. सत्ते पटिच्च वरयु, वरयु पटिच्च सङ्घा,
एव महाभूत पटिच्च तयो महाभूता .. पे०.. महाभूते पटिच्च
चित्तसमुद्धानं रूपं षट्तात्तरुपं उपादारूपं । (१)

केनचि विञ्जेय्य धम्म पटिच्च केनचि नविञ्जेय्यो^१ धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि विञ्जेय्य एकं खन्ध पटिच्च केनचि
नविञ्जेय्यो^१ तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप .. पे०. द्वे खन्धे
.. पे० . पटिसन्धिकखणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च
खन्धा, एक महाभूत . पे० महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं 5
कटत्तरूप उपादारूप । (२)

केनचि विञ्जेय्यं धम्म पटिच्च केनचि विञ्जेय्यो च
केनचि नविञ्जेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - केनचि
विञ्जेय्य एक खन्ध पटिच्च केनचि विञ्जेय्या च केनचि
नविञ्जेय्या च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे०. द्वे खन्धे 10
पे० पटिसन्धिकखणे . पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च
खन्धा, एक महाभूत पे०.. महाभूते पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं
कटत्तरूप उपादारूप । (३)

१७७ केनचि नविञ्जेय्य^२ धम्म पटिच्च केनचि नविञ्जेय्यो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि नविञ्जेय्य^२ एकं खन्ध पटिच्च 15
केनचि नविञ्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप . पे०..
द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिकखणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु
पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धान रूप कटत्तरूप उपादारूप । (१)

केनचि नविञ्जेय्य धम्म पटिच्च केनचि विञ्जेय्यो धम्मो 20
उप्पज्जति हेतुपच्चया - केनचि नविञ्जेय्य एकं खन्ध पटिच्च
केनचि विञ्जेय्या तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे
खन्धे पे० पटिसन्धिकखणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु
पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिच्च चित्त-
समुद्धान रूप कटत्तरूप उपादारूप । (२)

केनचि नविञ्जेय्य धम्म पटिच्च केनचि विञ्जेय्यो च 25
केनचि नविञ्जेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - केनचि
नविञ्जेय्य एक खन्ध पटिच्च केनचि विञ्जेय्या च केनचि
नविञ्जेय्या च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे

पे० पटिसन्धिक्खणे .. पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च
सन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप
कटत्तारूप उपादारूप । (३)

१७८ केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्य च धम्मं
5 पटिञ्च केनचि विञ्झेय्यो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - केनचि
विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्य च एकं सधं पटिञ्च केनचि
विञ्झेय्या तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे
पे०.. पटिसन्धिक्खणे पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च
सन्धा, एक महाभूत पे० महाभूते पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप
10 कटत्तारूप उपादारूप । (१)

केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्यं च धम्मं
पटिञ्च केनचि नविञ्झेय्यो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्य च एक सन्ध
पटिञ्च केनचि नविञ्झेय्या तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च
15 रूपं पे० द्वे सन्धे .. पे० पटिसन्धिक्खणे .. पे०...
सन्धे पटिञ्च वत्थु वत्थु पटिञ्च सन्धा, एक महाभूत
पे० महाभूते पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप
उपादारूप । (२)

केनचि विञ्झेय्यं च केनचि नविञ्झेय्य च धम्मं पटिञ्च
20 केनचि विञ्झेय्यो च केनचि नविञ्झेय्यो च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपञ्चया - केनचि विञ्झेय्य च केनचि नविञ्झेय्यं च एक सध
पटिञ्च केनचि विञ्झेय्या च केनचि नविञ्झेय्या च तया सन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे .. पे० पटिसन्धिक्खणे
पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु वत्थु पटिञ्च सन्धा एक महाभूतं
25 पे० महाभूते पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूप उपादारूपं
(गट्ठित्त) । (३)

(१) लक्षण

१७९ हेतुया नय, धारम्मणे नय पे०... धविगत नय ।

धनुगोपं ।

२. पञ्चयपञ्चनी

(२) सङ्ख्या

१८० नहेतुया नव, नआरम्मणे नव पे०. नोविगते नव
(एवं चत्तारि पि गणना परिपुण्णा) ।

§ २-६. सहजातवारो – सम्पयुत्तवारो

(सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि निस्सयवारो पि ससट्ठवारो
पि सम्पयुत्तवारो पि एव वित्थारेतब्बा^१। पञ्चयवारे वत्थु च पञ्चा-
यतनानि च दस्सेतब्बानि । यथा यथा लब्भति तं त कातब्ब) ।

5

§ ७. पञ्हावारो

१-४. पञ्चयानुलोमादि

१८१ केनचि विञ्जेय्यो धम्मो केनचि विञ्जेय्यस्स धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो – केनचि विञ्जेय्या हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे०.
(सङ्घित्त) ।

B 153

हेतुया नव, आरम्मणे नव पे० अविगते नव ।

10

नहेतुया नव पे० नोविगते नव (एव चत्तारि पि गणना
परिपुण्णा) ।

अनुलोम ।

पञ्चनीय ।

केनचिविञ्जेय्यदुक्क निट्ठित ।

चूळन्तरदुक्क निट्ठित ।

१ वित्थारेतब्बो – सी० ।

३ आसवगोच्छ्रक

१४ आसवदुर्क

१ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

B. 154

१ आसव धम्मं पटिञ्च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - कामासव पटिञ्च विट्ठासवो अविज्जासवो, विट्ठासव
पटिञ्च कामासवो अविज्जासवो अविज्जासव पटिञ्च कामासवो
विट्ठासवो भवासव पटिञ्च अविज्जासवो विट्ठासव पटिञ्च
५ अविज्जासवो (एकेकं पि चक्कं कातन्व) । (१)

आसव धम्म पटिञ्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
आसव पटिञ्च आसवसम्पयुत्तका सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (२)

आसव धम्म पटिञ्च आसवो च नोआसवो^१ च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - कामासव पटिञ्च विट्ठासवो अविज्जासवो
१० सम्पयुत्तका च सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप (चक्क) । (३)

२ नोआसव धम्म पटिञ्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - नोआसव एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान
रूपं पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिकक्षणे पे० सन्धे
पटिञ्च वत्थु वत्थु पटिञ्च सन्धा एक महाभूत पे० महाभूते
१५ पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप । (१)

नोआसव धम्मं पटिञ्च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - नोआसवे सन्धे पटिञ्च आसवा^२ । (२)

नोआसव धम्म पटिञ्च आसवो च नोआसवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोआसव एक सन्ध पटिञ्च तयो सन्धा
२० आसवा च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे .. पे० । (३)

३. आसवं च नोआसवं च धम्मं पटिच्च आसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासव च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्क बन्धितव्व) । (१)

आसव च नोआसवं च धम्मं पटिच्च नोआसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोआसव एक खन्ध च आसवे च पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (२)

B. 155

आसव च नोआसव च धम्म पटिच्च आसवो च नोआसवो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोआसव एक खन्ध च कामासव
च पटिच्च तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो चित्तसमुद्धान च रूप
पे०. द्वे खन्धे च पे० (चक्क, सङ्घित्त) । (३)

10

(२) सङ्गहा

४ हेतुया नव, आरम्मणे नव (सव्वत्थ नव), विपाके एक,
आहारे नव पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५ नोआसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - अहेतुक नोआसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० अहेतुकपटिसन्धिक्खणे
पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत
पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१)

15

नोआसव धम्म पटिच्च आसवो धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो खन्धे पटिच्च
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

20

नआरम्मणपच्चयो

६ आसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति
नआरम्मणपच्चया - आसवे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूप । (१)

नोआसव धम्म पटिच्च नोआसवो धम्मो उप्पज्जति

नभारम्मणपच्चया - नोभासवे सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिवक्षणे पे० सन्धे पटिच्च वत्थु, एक महाभूत ... पे०
(याव भसञ्जसत्ता) । (१)

भासव च नोभासव च धम्मं पटिच्च नोभासवो धम्मो
५ उप्पज्जति नभारम्मणपच्चया - भासवे च सम्पयुक्ते च सन्धे पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप (सङ्घित्त) । (१)

(२) सङ्घा

सुखं

७ नहेतुया द्वे, नभारम्मणे तीणि, नभविपतिया नव,
नभनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नभञ्जमञ्जे तीणि, नउप
निस्सये तीणि नपुरेजाते नव, नपञ्छाजाते नव नभासेवने नव,
१० नकम्मे तीणि नविपाके नव, नभाहारे एक, नहन्त्रिये एकं नज्ञाने
एकं नमग्गे एक नसम्पयुक्ते तीणि, नविप्पयुक्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

पच्चनीय ।

१ पच्चयानुसोमपच्चनीयं

हेतुपच्च

८ हेतुपच्चया नभारम्मणे तीणि नभविपतिया नव नभनन्तरे
तीणि नसमनन्तरे तीणि नभञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि
१५ नपुरेजाते नव नपञ्छाजाते नव, नभासेवने नव नकम्मे तीणि,
नविपाके नव नसम्पयुक्ते तीणि नविप्पयुक्ते नव, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

अनुसोमपच्चनीयं ।

४ पच्चयपच्चनीयानुसोम

नहेतुपच्च

९ नहेतुपच्चया नभारम्मणे द्वे धनन्तरे द्वे पे० ... विपाके
एकं पे० मग्गे एक ... पे० अविगते द्वे ।

पच्चनीयानुसोमं ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१० आसव धम्म पञ्चया आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (आसवमूलक तीणि, पटिच्चसदिसा) ।

नोआसव धम्म पञ्चया नोआसवो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पञ्चया — नोआसव एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च 5
रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . खन्धे
पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान
रूप कटत्तारूप उपादारूपं, वत्थु पञ्चया नोआसवा खन्धा । (१)

नोआसव धम्म पञ्चया आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया—
नोआसवे खन्धे पञ्चया आसवा, वत्थु पञ्चया आसवा । (२) 10

नोआसव धम्म पञ्चया आसवो च नोआसवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोआसव एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा
आसवा च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० वत्थु
पञ्चया आसवा सम्पयुत्तका च खन्धा । (३)

११ आसव च नोआसवं च धम्म पञ्चया आसवो धम्मो 15
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — कामासव च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्क), कामासव च वत्थु च पञ्चया
दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्क) । (१)

आसव च नोआसव च धम्म पञ्चया नोआसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नोआसव एक खन्ध च आसवे च पञ्चया 20
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० आसव
च वत्थु च पञ्चया नोआसवा खन्धा । (२)

आसव च नोआसव च धम्म पञ्चया आसवो च नोआसवो

च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोभासव एक सन्ध च कामासव च पञ्चया तयो सन्धा दिट्ठासवो भविज्जासवो चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे .. पे०.. (चक्क), कामासव च वत्थु च पञ्चया दिट्ठासवो भविज्जासवो सम्पयुत्तका च सन्धा (चक्क, सङ्खित्तं) । (३)

(२) सङ्गहा

१२ हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव .. पे०.. विपाके एकं पे० भविगते नव ।

अनुसोमं ।

२ पञ्चयपञ्चमीय

(१) चित्तो

महेतुपञ्चयो

१३ नोभासव धम्म पञ्चया नोभासवो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - महेतुक नोभासव एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० द्वे सन्धे पे० महेतुकपटिसिधिमत्तणे पे० (याव भसञ्जसत्ता), चक्कायत्तन पञ्चया चक्कसुविञ्ज्जाणं .. पे० कायायत्तन पञ्चया कायविञ्ज्जाण, वत्थु पञ्चया महेतुका नोभासवा सन्धा । (१)

नोभासव धम्मं पञ्चया भासवो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (२)

(२) सङ्गहा

१४ महेतुया द्वे नआरम्मणे तीणि नअधिपतिया नव पे० नधम्मो तीणि .. पे०.. नविप्पयुत्ते नव मोनरियया तीणि नोविगते तीणि (एवं सन्धे^१ गणना गणेतव्या^२) ।

१४ निस्तयवारो

(निस्तयवारो पञ्चयवारसदिसा) ।

§ ५-६. संसट्टुवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

१५ आसव धम्म ससट्टो आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासव ससट्टो दिट्ठासवो अविज्जासवो (चक्कं, सङ्खित्तं) ।

हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं . पे०... अविगते नव ।

5

नहेतुया द्वे, नअधिपत्तिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मो तीणि, नविपाके नव, नज्ञाने एकं, नमग्गे एकं, नविप्पयुत्ते नव ।

(गणना पि सम्पयुत्तवारो पि ससट्टुवारसदिसो) ।

§ ७ पञ्चावारी

१. पच्चयानुलोम

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१६ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - 10
कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो, भवासवो अविज्जासवस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो (चक्कं) । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो -
आसवा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

15

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 10

१७ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन 20

पञ्चयो - नोभासवा हेतू सम्पयुक्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिनक्षणे पे० । (१)

नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा हेतू सम्पयुक्तकान् भासवान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

५ नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा हेतू सम्पयुक्तकान् सन्धानं भासवान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१० भासवो च नोभासवो च धम्मा नोभासवस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - भासवा च नोभासवा च हेतू सम्पयुक्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

भारम्मणपञ्चयो

१८ भासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स भारम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - भासवे भारम्म भासवा उपपज्जन्ति । (१)

भासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स भारम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - भासवे भारम्म नोभासवा सन्धा उपपज्जन्ति । (२)

१५ भासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स भारम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - भासवे भारम्म भासवा च सम्पयुक्तका च सन्धा उपपज्जन्ति । (१)

१९ नोभासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स भारम्मणपञ्चयेन पञ्चयो - दानं पे० सीलं पे० उपोसयकम्मं पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा मग्गा पञ्चवेकस्सन्ति फलं पञ्चवेकस्सन्ति निब्बानं पञ्चवेकस्सन्ति निब्बानं गोत्रभूस्स बोदानस्स मग्गस्स फलस्स भावज्जनाय भारम्मणपञ्चयेन पञ्चयो अरिया नोभासवे पहीने किलेसे पे० विक्कम्मितं किलेसे पे० पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति चक्कु पे० यत्थु नोभासवे सन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उपपज्जति दिव्यं चक्कुमा रूपं पस्सति दिव्याय सोतधातुयं सद् सुणाति चेतोपरियव्याणेन नोभासवचित्तसमङ्गिस्स चिरं जानाति भासासानञ्चायतनं विव्ख्याणञ्चायतनस्स ... पे०-

आकिञ्चञ्जायतनं नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स . पे० रूपायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स . पे० फोढुव्वायतनं कायविञ्जाणस्स पे०
नोआसवा खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-
नुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स^१, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१) 5

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो - दानं दत्त्वा . पे० . त अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
आसवा उप्पज्जन्ति, सील पे० उपोसथकम्म पे०.. पुब्बे
पे० ज्ञाना पे० चक्खु . पे० वत्थु नोआसवे खन्धे
अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति । (२) 10

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा^२ पे० . (दुतियगमनं)
नोआसवे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ आसवा च
सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

२० आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स 15
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ
आसवा उप्पज्जन्ति । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च खन्धे आरब्भ
नोआसवा खन्धा उप्पज्जन्ति । (२) 20

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स .
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवे च सम्पयुत्तके च
खन्धे आरब्भ आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

२१ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो । आरम्मणाधिपति - आसवे गरु कत्वा आसवा उप्पज्जन्ति 25
(तीणि. आरम्मणसदिसा, गरुकारम्मणा कातब्बा) ।

नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन

१ यथाकम्मूपगञ्जाणस्स - स्या० । २ देति - सी० ।

पञ्चयो - भारम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । भारम्मणाधिपति - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० पुब्बे पे० .. क्षाना पे० अरिया मग्गा पे० फल पे० निब्बान गर पे० निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपति

- 5 पञ्चयेन पञ्चयो, चक्खु पे० वत्थुं नोभासवे सन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोभासवा अधिपति सम्पयुत्तकान् सन्धान चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 10 नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - भारम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । भारम्मणाधिपति - दान पे० नोभासवे सन्धे गरु कत्वा अस्सादेति^१ अभिनन्दति, त गरु कत्वा भासवा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति - नोभासवा अधिपति सम्पयुत्तकान् भासवान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- 15 नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - भारम्मणाधिपति सहजाताधिपति । भारम्मणाधिपति - दान पे० नोभासवे सन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोभासवा अधिपति सम्पयुत्तकान् सन्धान भासवान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- 20 भासवो च नोभासवो च धम्मा भासवस्स धम्मस्स अधिपति पञ्चयेन पञ्चयो । भारम्मणाधिपति - भासवे च सम्पयुत्तके च सन्धे गरु कत्वा अस्सादेति .. पे० भासवा उप्पज्जन्ति (तीणि, गरुकारम्मणा) ।

अनन्तरपञ्चयो

- B. 163 22 भासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा भासवा पच्छिमान् पच्छिमान् भासवान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

भासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा भासवा पच्छिमान् पच्छिमान् नोभासवान् सन्धान

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आसवा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमान पच्छिमान आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन 5 पच्चयो । (३)

२३ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नोआसवान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, अनुलोम गोत्रभुस्स पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

10

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवान^१ अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना^२ आसवान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो^३ । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 15 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा नोआसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

२४ आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो . तीणि ।

20

समनन्तरपच्चयादि

२५ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो नव, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो नव (वत्थु च दस्सेतब्ब) ।

उपनिस्सयपच्चयो

२६ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकलूपनिस्सयो 25

B 164

.. पे० । पक्तूपनिस्सयो - आसवा आसवान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (तीणि)

२७ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप
 5 निस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दानं देति पे० समापत्तिं उप्पादेति मानं जप्पेति, दिट्ठिं गण्हाति
 सीलं पे० सेनासन उपनिस्साय दानं देति पे० सङ्गं
 भिन्दति, सद्धा पे० सेनासन सद्धाय पे० फलसमापत्तिया
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

10 नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
 पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय मानं जप्पेति, दिट्ठिं
 गण्हाति, सीलं पे० सङ्गं भिन्दति सद्धा पे० सेनासन
 रागस्स पे० .. पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

15 नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
 पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय मानं
 जप्पेति दिट्ठिं गण्हाति, सीलं पे० .. सेनासन उपनिस्साय
 पे० पाणं हनति पे० सङ्गं भिन्दति सद्धा पे०...
 20 सेनासन रागस्स पे० पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स उपनिस्सय पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप
 निस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

२८ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन
 B. 165 25 पच्चयो - आरम्मणपुरेजातं वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं - चक्खु
 पे० वत्थु (एव वित्थारेतव्वं) फोट्टव्वायतनं कायविज्जाणस्स
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजातं - चक्खायतनं चक्खुविज्जाणस्स
 पे० कायायतनं कायविज्जाणस्स, वत्थु नोआसवानं सन्धानं
 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो—
आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात — चक्खु पे० ..
वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति ।
वत्थुपुरेजात — वत्थु आसवान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 5
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात — चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात — वत्थु
आसवान च आसवसम्पयुत्तकान च खन्धान पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (३)

10

पच्छाजातपच्चयो

२९ आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो — पच्छाजाता आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो — पच्छाजाता नोआसवा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स 15
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो — पच्छाजाता आसवा च सम्पयुत्तका च
खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

३० आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आसेवनपच्चयेन 20
पच्चयो नव ।

कम्मपच्चयो

३१ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नोआसवा चेतना
सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन
पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका — नोआसवा

25

चेतना विपाकान स्रग्धान कटस्ता च रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो-
नोभासवा चेतना सम्पयुत्तकान भासवानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

१ नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा चेतना सम्पयुत्तकान सन्धानं
भासवानं चित्तसमुद्धानान च रूपानं कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकाहारपञ्चया

३२ नोभासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो एकं, आहारपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा आहारा
१० सम्पयुत्तकान सन्धानं चित्तसमुद्धानान च रूपानं आहारपञ्चयेन
पञ्चयो पटिसन्धिक्खण्णे .. पे० .. कवलीकारो आहारो इमस्स
कायस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोभासवो धम्मो भासवस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन पञ्चयो
- नोभासवा आहारा सम्पयुत्तकानं भासवानं आहारपञ्चयेन
१५ पञ्चयो । (२)

नोभासवो धम्मो भासवस्स च नोभासवस्स च धम्मस्स
आहारपञ्चयेन पञ्चयो - नोभासवा आहारा सम्पयुत्तकान सन्धानं
भासवानं चित्तसमुद्धानान च रूपानं आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

इन्द्रियपञ्चयादि

३३ नोभासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स इन्द्रियपञ्चयेन
२० पञ्चयो - नोभासवा इन्द्रिया सम्पयुत्तकान स्रग्धानं चित्तसमुद्धानान
च रूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खण्णे .. पे०
चक्षुस्सुन्द्रियं चक्षुर्विज्झाणस्स पे० कामिन्द्रियं कायविज्झाणस्स
पे० रूपजीवितिन्द्रियं कटत्तारूपानं इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो ...
सीणि, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो सीणि मग्गपञ्चयेन पञ्चयो
२५ नव सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

विषययुत्तपञ्चयो

३४ भासवो धम्मो नोभासवस्स धम्मस्स विषययुत्तपञ्चयेन

पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - आसवा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (१)

३५ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात । सहजाता - नोआसवा 5 खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो, पटि-सन्धिक्खणे . पे० खन्धा वत्थुस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो, वत्थु खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स . पे० वत्थु नोआसवान खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - 10 नोआसवा खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु आसवान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स 15 विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (३)

३६ आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन 20 पञ्चयो । पच्छाजाता - आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपच्चयो

३७ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (१)

25

B 1

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजाता - आसवा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पञ्चयो । पच्छाजाता - आसवा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - कामासवो दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स
सम्पयुत्तकान' संधान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो (चक्क^१) । (१)

- 5 ३८ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजात पुरेजात पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । सहजातो -
नोआसवो एको संधो तिण्णस्र संधान पे० (याव असञ्ज
सत्ता) । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे०...
दोमनस्स उप्पज्जति, दिव्वेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिव्वाय
10 सोतधातुया सद् सुणाति रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे०...
फोट्टव्वायतन कायविञ्जाणस्स पे० चक्खायतन चक्खु
विञ्जाणस्स पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स पे० वत्थु नो-
आसवान सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - नोआसवा
सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, कवलीकारो
15 आहारो इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, रूपजीवितिन्निर्ग
कट्ठारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजात पुरेजात । सहजाता - नोआसवा सन्धा आसवान अत्थि
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्तावेति
20 अभिनन्दति त आरब्ध आसवा उप्पज्जन्ति, वत्थु आसवान अत्थि
पच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 169

नोआसवो धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - नोआसवो
एको संधो तिण्णस्र संधान आसवान चित्तसमुद्धानान च रूपान
25 अत्थिपच्चयेन पच्चयो ... पे० द्वे पधा पे० (चक्क^१) । (१)

३९ आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - कामासवो
च सम्पयुत्तका' च सन्धा दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स अत्थिपच्चयेन

१ सन्धायुत्तकान च - डी स्या । २ नो स्या पोत्थेनु नत्थि । ३ न आहार
सम्पयुत्तका - स्या ।

पञ्चयो (चक्क), कामासवो च वत्थु च दिट्ठासवस्स अविज्जा-
सवस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क^१) । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्छाजात, आहार,
इन्द्रिय । सहजातो - नोआसवो एको खन्धो च आसवा च तिण्णन्न 5
खन्धान चित्तसमुट्ठानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाता -
आसवा महाभूता च चित्तसमुट्ठानान रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो,
आसवा च वत्थु च नोआसवान खन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्छाजाता - आसवा च कबलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता - आसवा च रूपजीवितिन्द्रिय 10
च कटत्तारूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स
च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो -
नोआसवो एको खन्धो च कामासवो च तिण्णन्न खन्धान दिट्ठासवस्स
अविज्जासवस्स चित्तसमुट्ठानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो 15
.पे० द्वे खन्धा^२ च पे० (चक्क) । सहजातो - कामासवो
च वत्थु च दिट्ठासवस्स अविज्जासवस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (३)

(२) सङ्खन्धा

सुद्ध

४० हेतुया सत्त, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये नव, 20
उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पञ्छाजाते तीणि, आसेवने नव,
कम्मे तीणि, विपाके एक, आहारे तीणि पे० मग्गे नव, सम्पयुत्ते
नव, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया^३ नव^३, विगते नव,
अविगते नव ।

B 170

अनुलोम ।

१ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । २ खन्धे - स्या० । ३-३ स्या० पोत्यके
नत्थि ।

पञ्चनीयुद्धारो

४१ आसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो,

5 पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

४२ नोआसवो धम्मो नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोआसवो धम्मो आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोआसवो धम्मो आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

४३ आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो च नोआसवो च धम्मा नोआसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो च नोआसवो च धम्मा आसवस्स च नोआसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्गत्था

४४ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
(सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

नहेतुदुक्क

४५. हेतुपच्चया नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त,
नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये
सत्त (सब्बत्थ सत्त), नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते 5
सत्त, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त ।

अनुलोमपच्चनीय ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुदुक्क

४६ नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनु-
लोमपदा परिपुण्णा), अविगते नव ।

पच्चनीयानुलोम ।

आसवदुक्क निद्रित ।

१५. सासवदुक्कं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

४७ सासव धम्मं पटिच्च सासवो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — सासव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च 10
रूप . पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . खन्धे
पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत . पे० महाभूते
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप । (१)

अनासवं धम्म पटिच्च अनासवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
अनासवं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे 15
.. पे० .. । (१)

अनासव धम्म पटिच्च सासवो धम्मो उप्पज्जति हेतु
पञ्चया - अनासवे सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

अनासव धम्म पटिच्च सासवो च अनासवो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - अनासव एक सध पटिच्च तयो सन्धा
5 चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

सासव च अनासव च धम्म पटिच्च सासवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - अनासवे सधे च महाभूते च पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप । (१)

(यथा चूलन्तरदुमे लोकिमनुक एव फातव्य निम्नानाकरण) ।
सासवदुक् निर्दिष्ट ।

१६ आसवसम्पयुत्तदुक्

१ पटिच्चवारो

१ पञ्चयानुमोम

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

10 ४८ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - आसवसम्पयुत्त एक सन्ध पटिच्च तयो
सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

B 173 आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - आसवसम्पयुत्ते सधे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं,
15 दोमनस्ससहगते विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सधे पटिच्च
मोहो चित्तसमुद्धान च रूपं । (२)

आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - आसवसम्पयुत्त
एकं सध पटिच्च तयो सध्या चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे
20 सन्धे पे० दोमनस्ससहगत विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
एकं सध पटिच्च तयो सध्या मोहो चित्तसमुद्धानं च रूप .. पे०..
द्वे सधे पे० .. । (३)

४९. आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवविप्पयुत्त एकं खन्ध पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दोमनस्स-
सहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च चित्तसमुद्धानं
रूप, पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च 5
खन्धा, एक महाभूत पटिच्च तयो महाभूता, तयो महाभूते पटिच्च
एक महाभूत, द्वे महाभूते पटिच्च द्वे महाभूता, महाभूते पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप । (१)

आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह 10
पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

आसवविप्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूप । (३) 15

५० आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो
खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च आसव- 20
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे च
महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते विचिकिच्छा-
सहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च पटिच्च चित्तसमुद्धान
रूप । (२)

आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च आसव- 25 B
सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एकं खन्ध च मोह
च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, द्वे खन्धे पे० । (३)

आरम्भणपच्चयो

५१ आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो

उप्यज्जति आरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्त एक सन्ध पटिञ्च
तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

आसवसम्पयुत्त धम्म पटिञ्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति
आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगते विचिकिञ्छासहगते उद्धञ्च
५ सहगते सन्धे पटिञ्च मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्त धम्म पटिञ्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्यज्जन्ति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिञ्छासहगत उद्धञ्चसहगत एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा
मोहो च पे० द्वे सन्धे पे० । (३)

१० ५२ आसवविप्पयुत्त धम्म पटिञ्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति आरम्मणपच्चया - आसवविप्पयुत्त एक सन्ध पटिञ्च
तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसिद्धिक्खणे पे०
वत्थु पटिञ्च सन्धा । (१)

आसवविप्पयुत्त धम्म पटिञ्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति
१५ आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगत विचिकिञ्छासहगत उद्धञ्चसहगत
मोह पटिञ्च सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

आसवसम्पयुत्त च आसवविप्पयुत्त च धम्मं पटिञ्च आसव
सम्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति आरम्मणपच्चया - दोमनस्ससहगत
विचिकिञ्छासहगत उद्धञ्चसहगत एक सन्धं च मोहं च पटिञ्च
२० तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

अधिपतिपच्चयो

५३ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिञ्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति अधिपतिपच्चया तीणि ।

B 175

आसवविप्पयुत्त धम्म पटिञ्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्यज्जति अधिपतिपच्चया - आसवविप्पयुत्त एक सन्ध पटिञ्च तयो
२५ सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्धे पे० दोमनस्स
सहगतं मोहं पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं एवं महाभूतं पे० महाभूते
पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं उपादारूपं । (१)

आसवविप्पयुत्त धम्मं पटिञ्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्यज्जति
अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगतं मोहं पटिञ्च सम्पयुत्तना सन्धा । (२)

आसवविप्पयुत्तं धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगत
मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३)

५४ आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्म पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - दोमनस्ससहगत 5
एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्म पटिच्च आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया - आसवसम्पयुत्ते खन्धे
च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे 10
च मोह च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्म पटिच्च आसव-
सम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति अधिपतिपच्चया
- दोमनस्ससहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे पे० । (३) 15
(एव सव्वे पच्चया वित्थारेतव्वा । सङ्खित्त) ।

(२) सङ्खया

सुद्ध

५५ हेतुया नव, आरम्मणे छ, अधिपतिया नव, अनन्तरे
छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, ग्रञ्जामब्जे छ, निस्सये नव,
उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एक,
आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, 20
विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव ।
अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

५६ आसवसम्पयुत्तं धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जन्ति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते खन्धे
पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो । (१)

आसवविष्ययुत्त धम्म पटिच्च आसवविष्ययुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक आसवविष्ययुत्त एक सन्ध पटिच्च
तयो सन्धा चित्तसमुद्धान रूप पे० द्वे सन्धे पे०...
अहेतुकपटिसिधिनक्षणे पे० (याव आसञ्जसत्ता) । (१)

नआरम्मणपच्चयो

५७ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविष्ययुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्ते सन्धे पटिच्च चित्त
समुद्धान रूप । (१)

आसवविष्ययुत्त धम्म पटिच्च आसवविष्ययुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - आसवविष्ययुत्ते सन्धे पटिच्च चित्त
१० समुद्धान रूप दोमनस्ससहगत विचिकिञ्छासहगत उदञ्चसहगत
मोह पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप पटिसिधिनक्षणे पे० सन्धे
पटिच्च वत्थु, एक महाभूत पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१)

आसवसम्पयुत्त च आसवविष्ययुत्त च धम्म पटिच्च आसव-
विष्ययुत्तो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - आसवसम्पयुत्ते
१५ सन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते
विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे च मोह च पटिच्च चित्त
समुद्धान रूप । (१)

नअधिपतिपच्चयो

५८ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नअधिपतिपच्चया (सङ्घित्त) ।

नपुरेजातपच्चयादि

५९ आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे आसवसम्पयुत्त एक सन्धं
पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

आसवसम्पयुत्त धम्म पटिच्च आसवविष्ययुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया - अरूपे विचिकिञ्छासहगते उदञ्च
२५ सहगते सन्धे पटिच्च विचिकिञ्छामहगतो उदञ्चसहगतो मोहो
आसवसम्पयुत्ते सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो च आसव-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया — अरूपे
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
मोहो च . पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

६० आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे आसवविप्पयुत्त एक खन्ध
पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे . पे० आसवविप्पयुत्ते खन्धे
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत
उद्धच्चसहगत मोहं पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिवक्खणे
पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो 10
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत
मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

६१ आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे 15
विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक खन्धं च मोहं च पटिच्च
तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० । (१)

आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — आसवसम्पयुत्ते खन्धे
च, महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते 20 B 178
विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च मोहं च पटिच्च चित्त-
समुद्धान रूप । (२)
(नपच्छाजातपच्चया नव, नआसेवनपच्चया नव) ।

नकम्मपच्चयादि

६२ आसवसम्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया — आसवसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च सम्पयुत्तका 25
चेतना । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पटिच्च आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नकम्मपच्चया — आसवविप्पयुत्ते खन्धे पटिच्च विप्पयुत्तका
चेतना । (१)

आसवविष्ययुक्त धम्म पटिच्च आसवसम्पयुतो धम्मो
उपपज्जति नकम्मपच्चया - दोमनस्ससहगत विचिकिञ्चासहगत
उद्वच्चसहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका चेतना । (२)

- आसवसम्पयुत्त च आसवविष्ययुत्त च धम्म पटिच्च आसव-
३ सम्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति नकम्मपच्चया - दोमनस्ससहगते
विचिकिञ्चासहगते उद्वच्चसहगत सन्धे च मोह च पटिच्च सम्पयुत्तका
चेतना नविपाकपच्चया, नआहारपच्चया, नइन्द्रियपच्चया नसान-
पच्चया, नमग्गपच्चया, नसम्पयुत्तपच्चया, नविष्ययुत्तपच्चया, नोनत्ति-
पच्चया, नोविगतपच्चया ।

(२) पञ्चपा

मुहं

- १० ६३ नहेतुया द्वे, नआरम्मणे तीणि, नअविपत्तिया मव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअरुज्जमञ्जे तीणि न-
उपनिस्सये तीणि नपुरेजाते सत्त, नपञ्चाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे चत्तारि नविपाके नव नआहारे एक, नइन्द्रिये एकं, नसाने
एक नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविष्ययुत्ते छ, नोनत्तिया
१५ तीणि, नोविगते तीणि ।

पञ्चनीयं ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

हेतुमुहं

B. 179

६४ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि .. प०.. नपुरेजाते छ
.. पे० मविपाके नव पे० नसम्पयुत्ते तीणि नविष्ययुत्ते
चत्तारि, नोनत्तिया तीणि नोविगते तीणि ।

अनुसोमपञ्चनीयं ।

४ पञ्चपञ्चनीयानुसोमं

नवेतुमुहं

- ६५ महतुपच्चया आरम्मण द्वे अनन्तरे द्वे समनन्तरे द्वे
२० पे०.. कम्मे द्वे विपाके एव आहार द्वे .. प० मग्गे एव,
सम्पयुत्ते द्व विष्ययुत्त द्व .. पे० .. अविगत द्व ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३. पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

६६. आसवसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया ... तीणि (पटिच्चवारसदिसो^१) ।

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - आसवविप्पयुत्तं एक खन्ध पञ्चया तयो खन्धा 5 चित्तसमुद्धान च रूपं ... पे०... द्वे खन्धे . पे० दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोह पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिक्खणे .. पे०.. खन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया खन्धा, एक महाभूत पे० .. महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप कटत्तारूप उपादारूप, वत्थु पञ्चया आसवविप्पयुत्ता खन्धा, वत्थु पञ्चया 10 दोमनस्ससहगतो मोहो^२ । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया आसवसम्पयुत्तका^३ खन्धा, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोह पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया आसवसम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगतं विचिकिच्छासहगतं उद्वच्चसहगतं मोह पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, वत्थु पञ्चया दोमनस्ससहगता खन्धा 20 च मोहो च । (३)

१ पटिच्चसदिसो - सी०, स्या० । २. विचिकिच्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो - सी०, स्या० । ३. आसवसम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि ।

- ६७ आसवसम्पयुक्तं च आसवविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया
 आसवसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया — आसवसम्पयुक्तं एकं
 सखं च वत्थुं च पञ्चया तयो सखा पे० द्वे सखे च .. पे०...
 दोमनस्ससहगतं विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं एकं सन्धं च मोहं
 5 च पञ्चया तयो सखा पे० द्वे सन्धे च पे० । (१)

- आसवसम्पयुक्तं च आसवविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया आसव
 विष्ययुक्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया — आसवसम्पयुक्तं सखे च
 महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगते विचिकिञ्छा
 सहगते उदञ्चसहगते सखे च मोहं च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं,
 10 दोमनस्ससहगते सखे च वत्थुं च पञ्चया दोमनस्ससहगतो मोहो । (२)

- आसवसम्पयुक्तं च आसवविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया आसव
 सम्पयुक्तो च आसवविष्ययुक्तो च धम्मा उपपज्जन्ति हेतुपञ्चया —
 आसवसम्पयुक्तं एकं सखं च वत्थुं च पञ्चया तयो सखा .. पे०...
 द्वे सखे पे० आसवसम्पयुक्तं सखे च महाभूते च पञ्चया
 15 चित्तसमुद्धानं रूपं, दोमनस्ससहगतं विचिकिञ्छासहगतं उदञ्चसहगतं
 एकं सन्धं च मोहं च पञ्चया तयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं
 पे० द्वे सखे पे० दोमनस्ससहगतं एकं सन्धं च वत्थुं च
 पञ्चया तयो सखा मोहो च पे० द्वे सखे पे० । (३)

आरम्मणपञ्चयाधि

अ. 101

- ६८ आसवसम्पयुक्तं धम्मं पञ्चया आसवसम्पयुक्तो धम्मो
 20 उपपज्जति आरम्मणपञ्चया .. तीणि (पटिञ्चवारसदिसा^१) ।

- आसवविष्ययुक्तं धम्मं पञ्चया आसवविष्ययुक्तो धम्मो उपपज्जति
 आरम्मणपञ्चया — आसवविष्ययुक्तं एकं सन्धं^२ पञ्चया तयो सन्धा
 पे० द्वे सखे पे० पटिसन्धिवसने पे० वत्थुं पञ्चया
 सखा, चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्ज्याणं पे०... कायायतनं
 25 पञ्चया कायविञ्ज्याणं वत्थुं पञ्चया आसवविष्ययुक्ता सन्धा,
 वत्थुं पञ्चया दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो
 मोहो । (१)

^१ पटिञ्चसदिसा — ही पटिञ्चसदिसो — स्या । ^२ सन्धं च वत्थुं च
 धी स्या ।

आसवविष्युत्त धम्म पच्चया आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
आरम्मणपच्चया — वत्थु पच्चया आसवसम्पयुत्तका खन्धा, दोमनस्स-
सहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत मोह पच्चया सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

आसवविष्युत्त धम्म पच्चया आसवसम्पयुत्तो च आसव- 5
विष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया — वत्थु पच्चया
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा^१ मोहो
च । (३)

६६ आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पच्चया
आसवसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — आसवसम्पयुत्त 10
एक खन्ध च वत्थु च पच्चया तयो खन्धा .. पे० द्वे खन्धे
. पे० । (१)

आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पच्चया आसव-
विष्युत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया — दोमनस्ससहगते
विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पच्चया 15
दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

आसवसम्पयुत्त च आसवविष्युत्त च धम्म पच्चया आसव-
सम्पयुत्तो च आसवविष्युत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मण-
पच्चया — दोमनस्ससहगत विचिकिच्छासहगत उद्धच्चसहगत एक
खन्ध च वत्थु च पच्चया तयो खन्धा मोहो च पे० द्वे 20
खन्धे पे० अधिपतिपच्चया, अनन्तरपच्चया पे० अविगत-
पच्चया । (३)

(२) सङ्ख्या

७० हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), कम्मे नव,
विपाके एक पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

७१ आसवसम्पयुत्त धम्म पच्चया आसवविष्युत्तो धम्मो 25

१ खन्धा च — स्या० ।

उपपज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे
पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

आसवविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया आसवविप्पयुत्तो धम्मो
उपपज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुक आसवविप्पयुत्त एक सन्धे पञ्चया
५ तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० .. द्वे सन्धे पे० .. अहेतुक-
पटिसिधिससणे पे० (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतन पञ्चया
चक्खुविञ्जाण पे० कायायतनं पञ्चया कायविञ्जाण, वत्थु
पञ्चया अहेतुका आसवविप्पयुत्ता सन्धा, वत्थु पञ्चया विचिकिञ्छा
सहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

१० आसवसम्पयुत्तं च आसवविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया आसव-
विप्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिञ्छासहगतो उदञ्च-
सहगतो सन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो
मोहो । (१) (सङ्कित) ।

(२) सङ्कथा

कुत्र

७२ नहेतुया तीणि, नभारम्मणे तीणि, नअधिपतिया
१५ नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जामञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि नपुरेजाते सत्त नपञ्छाजाते नव, नआसेवने
B. 183 नव नकम्मे चत्तारि नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिय एक,
नज्ञाने एकं नमग्गे एक नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
तीणि नोविगते तीणि (एवं इतरे पि द्वे गणना कातव्या) ।

§ ४ निस्सयवारो

२० (निस्सयवारो पि पञ्चयवारसदिसो) ।

§ ५ ससट्ठवारो

१-४ पञ्चयानुसोमादि

७३ आसवसम्पयुत्तं धम्मं संसट्ठो आसवसम्पयुत्तो धम्मो
उपपज्जति हेतुपञ्चया (सङ्कित) ।

हेतुया छ, आरम्मणे छ, अधिपतिया छ (सब्बत्थ छ),
विपाके एकं . पे० अविगत छ ।

आसवसम्पयुत्तं धम्म ससट्ठो आसवविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे संसट्ठो
विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

5

आसवविप्पयुत्तं धम्म ससट्ठो आसवविप्पयुत्तो' धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया पे० ।

नहेतुया द्वे, नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपच्छाजाते छ,
नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नज्ञाने एकं, नमग्गे
एकं, नविप्पयुत्ते छ (एवं इतरे पि द्वे गणना कातब्बा) ।

10

§ ६. सम्पयुत्तवारो

(सम्पयुत्तवारो पि ससट्ठवारसदिसो) ।

§ ७. पञ्हावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

७४ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान्
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपच्चयान्
पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपच्चयेन
पच्चयो, दोसो मोहस्स चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

15

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ता हेतू
सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपच्चयेन पच्चयो;

20

दोसो सम्पयुत्तकान सन्धान मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७५ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — आसवविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान सन्धान
 5 चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उद्वच्च-
 10 सहगतो मोहो सम्पयुत्तकान सन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छा-
 सहगतो उद्वच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

15 ७६ आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव सम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोसो च मोहो च आसवसम्पयुत्तकान सन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवविप्प-
 युत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दोसो च मोहो च चित्त
 20 समुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो —
 दोसो च मोहो च सम्पयुत्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

B. 185

आरम्भणपञ्चयो

25 ७७ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — आसवसम्पयुत्तो सधे आरम्भ आसव सम्पयुत्तका सन्धा उपपज्जन्ति । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण

पञ्चयेन पञ्चयो - आसवसम्पयुत्ते खन्धे आरब्ध आसवविप्पयुत्ता
खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - आसवसम्पयुत्ते खन्धे
आरब्ध दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा 5
च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

७८ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्वा सील पे० उपोसथकम्मं
कत्वा त पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे०...
अरिया मग्ग पे० फल पे० निब्बान पे० निब्बानं 10
गोत्रभुत्तस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो, अरिया आसवविप्पयुत्ते पहीने किलेसे पञ्चवेक्खन्ति,
विक्खम्भिते पे० पुब्बे पे० चक्खु पे० वत्थु आसव-
विप्पयुत्ते खन्धे अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो विपस्सति (इध अस्सादना
नत्थि) दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् 15
सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन आसवविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्त
जानाति, आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स पे०.
आकिञ्चञ्जायतन नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० रूपायतनं
चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोट्टुब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे०
आसवविप्पयुत्ता खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, 20
पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
आवज्जनाय मोहस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण-
पञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त
अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्ध रागो उप्पज्जति, दिट्ठि पे० 25
विचिकिच्छा पे० उद्धच्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति,
पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञान पे० चक्खु
पे० वत्थु आसवविप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं
आरब्ध रागो पे० दिट्ठि दोमनस्सं विचिकिच्छा . उद्धच्च
उप्पज्जति । (२)

B. 186

आसवविष्ययुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविष्य-
युत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — चन्सु ... पे०...
वत्थु आसवविष्ययुत्ते सन्धे आरम्भ दोमनस्ससहगता विचिकिञ्चा-
सहगता उदञ्चसहगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (१)

- ५ ७६ आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्ययुत्तो च धम्मा आसव
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दोमनस्ससहगते
विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सन्धे च मोह च आरम्भ आसव
सम्पयुत्ता सन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

- १० आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्ययुत्तो च धम्मा आसवविष्य-
युत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दोमनस्ससहगते
विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सन्धे च मोह च आरम्भ आसव
विष्ययुत्ता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (२)

- १५ आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्ययुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो — दोमनस्ससहगते विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सन्ध
च मोह च आरम्भ दोमनस्ससहगता विचिकिञ्चासहगता उदञ्च
सहगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

- ८० आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति ।
२० आरम्मणाधिपति — आसवसम्पयुत्ते सन्धे गठ क्त्वा आसवसम्पयुत्तका
सन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — आसवसम्पयुत्ताधिपति
सम्पयुत्तकान सन्धानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

B. 187

- आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविष्ययुत्तस्स धम्मस्स अधिपति
पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — आसवसम्पयुत्ताधिपति चित्त
२५ समुद्धानान रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो दोमनस्ससहगताधिपति
मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविष्य-
युत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति —
आसवसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान सन्धानं चित्तसमुद्धानान च

रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगताधिपति सम्पयुत्तकानं खन्धान मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

८१ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । 5
आरम्मणाधिपति - दान दत्वा सील पे० उपोसथकम्मं कत्वा त गरु कत्वा पञ्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा वुट्ठहित्वा मग्गा पे० फलं पे० . निब्बान गरु कत्वा पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति - 10
आसवविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-पञ्चयेन पञ्चयो । आरम्मणाधिपति - दान दत्वा सील .. पे०... उपोसथकम्म कत्वा त गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरुं 15
कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि .. पे०... ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु आसवविप्पयुत्ते खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपञ्चयो

८२ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवसम्पयुत्तका खन्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवसम्पयुत्तकान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता विचिकिच्छा- 25
सहगता उद्धच्चसहगता खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स दोमनस्स-सहगतस्स विचिकिच्छासहगतस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो, आसवसम्पयुत्ता खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तर-पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- आसवसम्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा दोमनस्स सहगता विचिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता खघा पञ्चिमानं पञ्चिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं
- ८ सन्धानं मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८३ आसवविप्पयुतो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमो पुरिमो दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स दोमनस्ससहगतस्स विचिकिञ्छासहगतस्स उदञ्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पुरिमा पुरिमा आसवविप्पयुत्ता खन्धा पञ्चिमानं पञ्चिमानं आसवविप्पयुत्तानं खघानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुभोम गोत्रभुस्स पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमो पुरिमो दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमानं पञ्चिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं सन्धानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो आवज्जना आसवसम्पयुत्तकानं खघानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- २० आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमो पुरिमो दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो पञ्चिमानं पञ्चिमानं दोमनस्ससहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं सन्धानं मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो आवज्जना दोमनस्ससहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं सन्धानं मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ८४ आसवसम्पयुतो च आसवविप्पयुतो च धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता खन्धा च मोहो

च पच्छिमानं पच्छिमान दोमनस्ससहगतान विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो 5
च पच्छिमस्स पच्छिमस्स दोमनस्ससहगतस्स विचिकिच्छासहगतस्स
उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता
विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च वुट्ठानस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव- 10
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो - पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता
उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमान पच्छिमान दोमनस्स-
सहगतान विचिकिच्छासहगतान उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

15

समनन्तरपच्चयादि

८५ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
समनन्तरपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो नव,
अञ्जामञ्जपच्चयेन पच्चयो छ, निस्सयपच्चयेन पच्चयो
नव ।

उपनिस्सयपच्चयो

८६ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - आसवसम्पयुत्ता खन्धा
आसवसम्पयुत्तान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । 25
पकतूपनिस्सयो - आसवसम्पयुत्ता खन्धा आसवविप्पयुत्तान खन्धान
मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स च आसवविप्प-
युतस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - आसवसम्पयुतका सन्धा
दोमनस्ससहगतान विचिकिञ्छासहगतान उद्वच्चसहगतान सन्धान
५ मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

८७ आसवविप्पयुतो धम्मो आसवविप्पयुतस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान
देति पे० सील पे० पञ्च, कायिक सुख पे०
१० सेनासन मोह उपनिस्साय दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति
सद्धा पे० पञ्चा, कायिक सुख, कायिक दुक्ख, मोहो च
सद्धाय पे० मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
१५ पक्खूपनिस्सयो .. पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय मार्त
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति सील पे० पञ्च, कायिक सुख,
कायिक दुक्ख, उत्तु भोजन, सेनासन मोह उपनिस्साय पाण हनति
पे० सद्ध भिन्वति सद्धा पे० .. मोहो च रागस्स .. पे० ..
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

२० आसवविप्पयुतो धम्मो आसवसम्पयुतस्स च आसवविप्प-
युतस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्खूपनिस्सयो पे० .. । पक्खूपनिस्सयो - सद्धा सील पे०
मोहो दोमनस्ससहगतान विचिकिञ्छासहगतान उद्वच्चसहगतान
सन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२५ आसवसम्पयुतो च आसवविप्पयुतो च धम्मा आसव-
सम्पयुतस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो
३० पक्खूपनिस्सयो .. पे० । पक्खूपनिस्सयो - दोमनस्ससहगा
विचिकिञ्छासहगा उद्वच्चसहगा सन्धा च मोहो च आसव
सम्पयुतकार्ण सन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (पुञ्जितम्)
मूलं) दोमनस्ससहगा विचिकिञ्छासहगा उद्वच्चसहगा सन्धा

च मोहो च आसवसम्पयुत्तकान^१ खन्धान^२ उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूप- 5
निस्सयो - दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता
खन्धा च मोहो च दोमनस्ससहगतान विचिकिच्छासहगतान उद्धच्च-
सहगतान खन्धान^३ मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

८६ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण- 10
पुरेजातं - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो
विपस्सति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्
सुणाति, रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोढुब्बायतन काय-
विञ्जाणस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन
चक्खुविञ्जाणस्स पे० कायायतन कायविञ्जाणस्स पे० 15
वत्थु आसवविप्पयुत्तान खन्धान मोहस्स च पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ 20
रागो उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात - वत्थु
आसवसम्पयुत्तकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात,
वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु आरब्भ 25
दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो
च उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात - वत्थु दोमनस्ससहगतान विचिकिच्छा-

१ आसवविप्पयुत्तान - सी०, स्या० । २ खन्धान मोहस्स च - सी०, स्या० ।

३ खन्धान च - स्या० ।

सहगतान उदञ्चसहगतान सन्धान मोहस्स च पुरजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

पञ्छाजातपञ्चयो

१० आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता आसवसम्पयुत्तका सन्धा
5 पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजात पञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता आसवविप्पयुत्ता सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10 आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवविप्प युत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता दोमनस्स सहगता विचिक्खिञ्छासहगता उदञ्चसहगता सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

११ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो नव (आयज्जना पि वुट्ठान पि नत्थि) ।

कम्मपञ्चयो

15 १२ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - आसवसम्पयुत्तका चेतना सम्पयुत्तकान सन्धान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म पञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता नानासणिका । सहजाता - आसव
20 सम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुट्ठानान रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्समहगता विचिक्खिञ्छासहगता उदञ्चसहगता चेतना मोहस्स चित्तसमुट्ठानान च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । नानासणिका - आसवसम्पयुत्तका चेतना विपाकान सन्धान वट्ठता च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

25 आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प

युत्तस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धच्चसहगता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

5

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — आसवविप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० . । नानाखणिका आसवविप्पयुत्ता चेतना विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपान 10 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

विपाकपच्चयो

६३ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो एक ।

आहारपच्चयो

६४ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकान 15 खन्धान आहारपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता आहारा चित्तसमुद्धानान रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धच्चसहगता आहारा मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान आहारपच्चयेन 20 पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो — आसवसम्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उद्धच्चसहगता आहारा 25 सम्पयुत्तकान खन्धान मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान आहारपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 194

- ६५ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आहारपञ्चयेन पञ्चयो - आसवविप्पयुत्ता आहारा सम्पयुत्तकान्
सन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान् आहारपञ्चयेन पञ्चयो,
पटिसिधिसत्तणे .. पे० कबलीकारो आहारो इमस्स कायस्स
५ आहारपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

इन्द्रियपञ्चयादि

६६ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो चत्तारि ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ... चत्तारि,
मगगपञ्चयेन पञ्चयो चत्तारि सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ध्व ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

- ६७ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
१० विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं पञ्छाजातं । सहजाता - आसव
सम्पयुत्ता सन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपान् विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्छाजाता - आसवसम्पयुत्ता सन्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त
१५ पञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं पुरेजातं पञ्छाजातं (सद्धित्तं, वित्तियारे
तम्भ) । (१)

६८ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - वत्थु आसवसम्पयुत्तकान्
सन्धानं विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- २० आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं - वत्थु
दोमनस्ससहगतानं विचिकिञ्छासहगतानं उदञ्चसहगतानं सन्धानं
मोहस्स च विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
२५ विप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पञ्छाजातं ।
सहजाता - दोमनस्ससहगता विचिकिञ्छासहगता उदञ्चसहगता
सन्धा च मोहो च चित्तसमुद्धानानं रूपान् विप्पयुत्तपञ्चयेन

पञ्चयो । पञ्छाजाता — दोमनस्ससहगता विचिकिच्छासहगता उद्धञ्च-
सहगता खन्धा च मोहो च पुरेजातस्स डमस्स कायस्स विप्पयुत्त-
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अत्थिपञ्चयो

६६ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो . . एक । (१) 5

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पञ्छाजात । सहजाता — आसवसम्पयुत्ता
खन्धा चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्स-
सहगता विचिकिच्छासहगता उद्धञ्चसहगता खन्धा मोहस्स च
चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्छाजाता — 10
आसवसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स डमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्प-
युत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो (सहजातसदिस) । (३)

१००. आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात, पञ्छाजातं, आहारं,
इन्द्रिय (सङ्खित्तं, वित्थारेतब्ब) । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात । सहजातो — दोमनस्ससहगतो
विचिकिच्छासहगतो उद्धञ्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं 20
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजातं — चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरब्ध रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति,
विचिकिच्छा उप्पज्जति, उद्धञ्च उप्पज्जति, दोमनस्स उप्पज्जति,
वत्थु आसवसम्पयुत्तकानं खन्धानं अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसव- 25
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात ।
सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिच्छासहगतो उद्धञ्चसहगतो
मोहो सम्पयुत्तकानं खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपानं अत्थिपञ्चयेन

पञ्चयो । पुरेजात — चक्षु पे० वत्सु आरम्भ दोमनस्ससहगतो
विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो खधा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (१)

- १०१ आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा
आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात ।
५ सहजातो — आसवसम्पयुत्तो एको सन्धो च वत्सु च तिण्णन्न सन्धान
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा च पे०... दोमनस्स-
सहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो एको सन्धो च मोहो
च तिण्णन्न सन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, द्वे सन्धा च पे० । (१)

- आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
१० विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजात,
पञ्चाजात, आहार इन्द्रियं । सहजाता — आसवसम्पयुत्ता सन्धा च
महाभूता च चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्स-
सहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धा च मोहो च
चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहगतो
१५ विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धा च वत्सु च मोहस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता — आसवसम्पयुत्ता सन्धा च
कबलीकारो आहारो च ढमस्स कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्चाजाता — आसवसम्पयुत्ता सन्धा च रूपजीवितिन्द्रियं च कट्ठा-
रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- २० आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-
सम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो —
सहजातं पुरेजात । सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो
उदञ्चसहगतो एको सन्धो च मोहो च तिण्णन्न सन्धान चित्त-
समुद्धानान च रूपान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो .. पे० द्वे सन्धा च
२५ पे० । सहजातो — दोमनस्ससहगतो विचिकिञ्छासहगतो उदञ्च
सहगतो एको सन्धो च वत्सु च तिण्णन्न सन्धान मोहस्स च
पे० द्वे सन्धा च पे०.. । (३)

(१) उदञ्चा

पुढ

अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पच्छाजाते तीणि, आसेवने नव, कम्मे चत्तारि, विपाके एक, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते पञ्च, अत्थिया नव, नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

5

पच्चनीयुद्धारो

१०३ आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०४ आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवविप्पयुत्तो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०५ आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविप्पयुत्तो च धम्मा आसव-

B

विष्णुयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो च आसवविष्णुयुत्तो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स च आसवविष्णुयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२ पञ्चयपञ्चनीय

सङ्ख्या

गुणं

१०६ नहेतुया नव नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव (सन्वत्थ नव), नोअविगते नव ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

हेतुगुणं

१०७ हेतुपञ्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव पे०-
नसमनन्तरे नव, नअरुअमरुअ तीणि, नउपनिस्सये नव पे०-
१० नम्मो नव नसम्पयुत्ते तीणि, नविष्णुयुत्ते छ, नोनत्थिया नव,
नोविगते नव ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

नहेतुगुणं

१०८ नहेतुपञ्चया आरम्मणे नव अधिपतिया पञ्च पे० अविगते नव ।

पञ्चनीयानुसोमं ।

आसवसम्पयुत्तदुक्कं निट्ठितं ।

— ० —

१७ आसवसासवदुक्कं

१-६ पटिञ्चवारादि

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०९ आसवं चैव सासवं च धम्मं पटिञ्च आसवो चैव
१५ सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया—नामासवं पटिञ्च दिट्ठासवो

अविज्जासवो (चक्क बन्धितव्व), भवासवं पटिच्च अविज्जासवो (चक्क बन्धितव्वं), दिट्ठासव पटिच्च अविज्जासवो । (१)

आसव चेव सासव च धम्म पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (२)

आसव चेव सासव च धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च धम्मा^१ उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - कामासवं पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, भवासव (चक्क बन्धितव्व) । (३)

११० सासव चेव नो च आसव धम्म पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासव चेव नो च आसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिवक्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत पे० । (१)

सासव चेव नो च आसव धम्मं पटिच्च आसवो चेव सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासवे चेव नो च आसवे खन्धे पटिच्च आसवा । (२)

सासव चेव नो च आसव धम्म पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सासव चेव नो च आसव एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा आसवा च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

१११ आसवं चेव सासव च सासव चेव नो च आसव च धम्म पटिच्च आसवो चेव सासवो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासवं च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो (एव चक्क बन्धितव्व) । (१)

आसव चेव सासव च सासव चेव नो च आसव च धम्मं पटिच्च सासवो चेव नो च आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सासव चेव नो च आसव एक खन्ध च आसवे च पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे च पे० । (२)

आसव चेव सासव च सासव चेव नो च आसव च धम्म
पटिच्च आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च
धम्मा उपपज्जन्ति हेतुपञ्चया - सासव चेव नो च आसव एक
सन्ध च कामासव च पटिच्च तयो संधा द्विद्वासवो अविज्जासवो
5 चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे च .. पे० (चकं,
सङ्गित्त) । (१)

(एव पटिच्चवारो पि सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि
निस्सयवारो पि ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि यथा आसवदुक् एव
कातब्ब, निभान) ।

१७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

10 (पञ्हावारे हेतुपञ्चये पि आरम्मणपञ्चये पि सोकृतरं न
कातब्बं, सेक्षा^१ गोत्रमु पञ्चवेक्खन्ति बोदान पञ्चवेक्खन्ती ति
कातब्बा^२ । अधिपतिपञ्चय^३ पि सम्ब जानित्वा कातब्ब) ।

अनन्तरपञ्चयो

B. 201 ११२ आसवो चेव सासवो च धम्मो आसवस्स चेव
सासवस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा
15 आगवा पञ्चिमान पञ्चिमान आसवान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)
आसवो चेव सासवो च धम्मो सासवस्स चेव नो च
आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा
पञ्चिमान पञ्चिमान सासव^४ चेव नो च आसवान संधानं अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो आसवा बुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)
20 आसवो चेव सासवो च धम्मो^५ आसवस्स चव सासवस्स च
सासवस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स^६ अनन्तरपञ्चयेन

१ गेक्षा - स्या । २ कातब्ब - स्या । ३ अधिपतिपञ्चये - स्या ।

४ आगवा - स्या । ५ नो वीरवके नचि अपमृरि पि । ६ नो वीरवके नचि
एवमृरि पि ।

पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा आसवा पच्छिमानं पच्छिमानं आसवानं
सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

११३ सासवो चेव नो च आसवो धम्मो सासवस्स चेव
नो च आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा
सासवा चेव नो च आसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान सासवान 5
चेव नो च आसवानं खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोमं
गोत्रभुस्स, अनुलोम वोदानस्स, आवज्जना सासवान चेव नो च
आसवान खन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सासवो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव सासवस्स
च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सासवा चेव 10
नो च आसवा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवान अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो, आवज्जना आसवान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सासवो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव सासवस्स
च सासवस्स चेव नो च आसवस्स च^१ धम्मस्स^१ अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सासवा चेव नो च आसवा खन्धा पच्छिमान 15
पच्छिमान आसवान सम्पयुत्तकान च खन्धानं अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो, आवज्जना आसवानं सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

११४ आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो
च धम्मा आसवस्स चेव सासवस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन 20
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा
पच्छिमान पच्छिमान आसवान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च
धम्मा सासवस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा पच्छिमानं 25
पच्छिमान सासवान चेव नो च आसवानं खन्धान अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो, आसवा च सम्पयुत्तका च खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तर-
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो चेव सासवो च सासवो चेव नो च आसवो च

धम्मा आसवस्स चेव सासवस्स च सासवस्स चेव नो च आसवस्स
 च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा आसवा १
 सम्पयुत्तका च स्रग्धा पच्छिमान पच्छिमान आसवानं सम्पयुत्तम्
 च स्रग्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो (एव स्रग्ध विचारतम्) । (१)

४ (आसवदुके पि अनन्तर इमिना' सदिस कातम्भं । आसवम्भ
 पि बुद्धान पि एव समुद्दिष्टं सत्ति त । सम्भ परिपुत्तं । आसवदु-
 सविस कातम्भ, निम्मान) ।

आसवसासवदुक् सिद्धिं ।

१८ आसवआसवसम्पयुत्तदुक्

१-६ पटिच्चवारादि

१ पञ्चयानुत्तोम

(१) विपङ्गो

हेतुपञ्चयो

११५ आसव चेव आसवसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च आसवो
 चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - आसवो
 १० पटिच्च विट्ठासवो अयिज्जासवो (चक्कं वधितम्भ), महाज्जं
 पटिच्च अयिज्जासवो (चक्कं वधितम्भ) विट्ठासव पञ्च
 अयिज्जासवो । (१)

आसव चेव आसवसम्पयुत्त च धम्मं पटिच्च आसवसम्पयुत्तो
 चेव नो च आसवो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - आसवो पञ्च
 १५ सम्पयुत्तका स्रग्धा । (२)

B. 203

आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च धम्म पटिच्च आसवो चेव
 आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मो
 उपपज्जति हेतुपञ्चया - आसवसम्पयुत्त नामासव पटिच्च विट्ठासवो
 अयिज्जासवो सम्पयुत्तका च स्रग्धा (स्रग्ध चक्कं) । (१)

२० ११६ आसवसम्पयुत्त चेव नो च आसवो धम्म पटिच्च
 आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया -

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
पे० . द्वे खन्धे पे० . । (१)

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसवं धम्म पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसव-
सम्पयुत्तं चेव नो च आसवे खन्धे पटिच्च आसवा । (२) 5

आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव धम्म पटिच्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव
एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा आसवा च पे० द्वे खन्धे
पे० । (३) 10

११७. आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव
नो च आसव च धम्म पटिच्च आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामासव च सम्पयुत्तके च खन्धे
पटिच्च दिट्ठासवो अविज्जासवो (सब्बं चक्क) । (१)

आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव नो च 15
आसव च धम्म पटिच्च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव एक
खन्ध च आसवे च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
पे० । (२)

आसव चेव आसवसम्पयुत्तं च आसवसम्पयुत्तं चेव नो च 20
आसव च धम्म पटिच्च आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसव-
सम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया -
आसवसम्पयुत्तं चेव नो च आसव एक खन्ध च कामासव च पटिच्च
तयो खन्धा दिट्ठासवो अविज्जासवो पे० द्वे खन्धे पे० । (३)
(चक्क, एव सब्बे पच्चया कातब्बा) । 25

(२) सङ्गच्छा

सुद्ध

११८ हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव (सब्बत्थ
नव, सङ्घित्त), कम्मे नव (विपाक नत्थि), आहारे नव पे०
अविगते नव ।

२ पञ्चयपञ्चनीय

(१) विमङ्गो

नम्रधिपतिपञ्चयादि

११६ आसव चेव आसवसम्पयुत्त धम्म^१ पटिञ्च आसवो
चेव आसवसम्पयुत्तो च^२ धम्मो उप्पज्जति नम्रधिपतिपञ्चया (नहेतु-
मूलकं नत्थि), नपुरेजातपञ्चया, नपञ्छाजातपञ्चया (सङ्घित्त) ।

(२) पट्टपा

पुत्रं

१२० नम्रधिपतिया नव, नपुरेजाते नव नपञ्छाजात नव,
५ नम्रासेवन नव, नकम्मे सीणि, नविपाकं नव, नधिप्पयुत्ते नव ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सहजातवारं^३ पि पञ्चयवारं पि
निस्सयवारं पि ससट्ठवारं पि सम्पयुत्तवारं पि परिपुण्णं^४ पञ्च-
सदिसा^५) ।

१७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुत्तोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१२१ आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स च
१० आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो सीणि

B. 205

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स
चेव नो च आसवस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — आसवसम्पयुत्तो
चेव नो च आसया हतुं सम्पयुत्तवानं सपानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

आरम्भणपञ्चयादि

१२२ आगयो चय आगयसम्पयुत्तो च धम्मो आगयस्स चेव
१५ आगयसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो .. सीणि ।

१ च वय - म्पा । २ नो पोचो नत्थि । ३ गृह्णवारी - एव
एववारीणि । ४ परिपुण्ण - म्पा । ५ पञ्चसदिसा - मी ।

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स
चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसव-
सम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे आरब्भ आसवसम्पयुत्ता चेव नो
च आसवा खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव 5
आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसव-
सम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे आरब्भ आसवा उप्पज्जन्ति । (२)

आसवसम्पयुतो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव
आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - आसवसम्पयुत्ते चेव नो च आसवे खन्धे 10
आरब्भ आसवा च आसवसम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च
आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो तीणि ।

अधिपतिपच्चया (आरम्मणसदिसा, गरुकारम्मणा), अनन्तर- 15
पच्चया (आरम्मणसदिसायेव, पुरिमा पुरिमा ति कातब्बा),
समनन्तरपच्चया, सहजातपच्चया, अञ्जमञ्जपच्चया, निस्सय-
पच्चया, उपनिस्सयपच्चया (आरम्मणसदिसयेव^१, विभजना नत्थि ।
तीणि । उपनिस्सय सब्ब कातब्ब) ।

कम्मपच्चयादि

१२३ आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसव- 20 B 206
सम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो
तीणि, आहारपच्चयेन पच्चयो तीणि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो
तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो तीणि, मग्गपच्चयेन पच्चयो नव,
सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो नव, अत्थिपच्चयेन पच्चयो, नत्थिपच्चयेन
पच्चयो, विगतपच्चयेन पच्चयो, अविगतपच्चयेन पच्चयो नव । 25

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

१२४ हेतुया चत्तारि, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे

१ आरम्मणसदिसायेव - त्या० ।

नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अरुणामध्ये नव, निस्सये नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अस्थिया नव, नस्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

१ पञ्चनीयुद्धारो

५ १२५ आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन
१० पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

B. 207 15 १२६ आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन
२० पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

23 १२७ आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च आसवो च धम्मो आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च
आसवो च धम्मा आसवसम्पयुत्तस्स चेव नो च आसवस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

आसवो चेव आसवसम्पयुत्तो च आसवसम्पयुत्तो चेव नो च 5
आसवो च धम्मा आसवस्स चेव आसवसम्पयुत्तस्स च आसवसम्पयुत्तस्स
चेव नो च आसवस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

१२८ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नो-
अविगते नव ।

10

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक

१२९ हेतुपच्चया नआरम्मणे चत्तारि पे०. नसमनन्तरे
चत्तारि, नउपनिस्सये चत्तारि पे० नमग्गे चत्तारि पे० . न-
विप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

B 208

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

१३० नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम-
पदानि गणितव्वानि^१) पे० अविगते नव ।

15

आसवआसवसम्पयुत्तदुक निद्धित ।

— ० —

१६. आसवविप्पयुत्तसासवदुकं

§ १. पटिच्चवारो

हेतुपच्चयो

१३१ आसवविप्पयुत्त सासव धम्म पटिच्च आसवविप्पयुत्तो
आसवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — आसवविप्पयुत्त सासवं एक

सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च स्स पे० द्वे सन्धे पे०
 पटिसन्धिवसणे पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु, वत्थु पटिञ्च सन्धा,
 एकं महाभूत पे० । (१)

आसवविप्पयुत्त अनासव धम्म पटिञ्च आसवविप्पयुत्तो
 ५ अनासवो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि ।

(यथा चूळन्तरदुके लोफियदुक एव वित्त्यारेतब्ब निघ्नाना
 करणं, सङ्खित्त) ।

आसवविप्पयुत्तसासवदुक निट्ठिष्ठ ।

आसवगोन्धकं निट्ठितं ।

४. सञ्जोजनगोच्छ्रकं

२०. सञ्जोजनदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

१ सञ्जोजन धम्म पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — कामरागसञ्जोजन पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जा-
सञ्जोजन, कामरागसञ्जोजन पटिच्च सीलव्वतपरामाससञ्जोजन
अविज्जासञ्जोजन, कामरागसञ्जोजन पटिच्च मानसञ्जोजन
अविज्जासञ्जोजन, कामरागसञ्जोजन पटिच्च अविज्जासञ्जो- 5
जन, पटिघसञ्जोजन पटिच्च इस्सासञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन,
पटिघसञ्जोजन पटिच्च मच्छरियसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन,
पटिघसञ्जोजन पटिच्च अविज्जासञ्जोजन, मानसञ्जोजन पटिच्च
भवरागसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन, भवरागसञ्जोजन पटिच्च
अविज्जासञ्जोजन, विचिकिच्छासञ्जोजन पटिच्च अविज्जा- 10
सञ्जोजन । (१)

सञ्जोजन धम्म पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति^१
हेतुपच्चया — सञ्जोजने पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च
रूप । (२)

सञ्जोजन धम्म पटिच्च^१ सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो 15
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — कामरागसञ्जोजन पटिच्च
दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन सम्पयुत्तका च^१ खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूप (चक्कं बन्धितव्व) । (३)

२ नोसञ्जोजन धम्मं पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया — नोसञ्जोजन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा 20

चित्तसमुद्धान च रूपं पे० .. द्वे सन्धे पे० .. पटिसन्धिवक्षणे .. पे०
सन्धे पटिञ्च वत्पु, वत्पु पटिञ्च सन्धा, एक महामूत .. पे० महामूत
पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं । (१)

- नोसञ्चोजनं धम्मं पटिञ्च सञ्चोजनो धम्मो उप्पज्जति
८ हेतुपञ्चया - नोसञ्चोजने सन्धे पटिञ्च सञ्चोजना । (२)

B. 210

नोसञ्चोजनं धम्मं पटिञ्च सञ्चोजनो च नोसञ्चोजनो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोसञ्चोजनं एकं सन्धं पटिञ्च
तयो सन्धा सञ्चोजना च चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० .. द्वे सन्धे
पे० । (३)

- १० ३ सञ्चोजनं च नोसञ्चोजनं च धम्मं पटिञ्च सञ्चोजनो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामरागसञ्चोजनं च सम्पयुक्तके
च सन्धे पटिञ्च दिट्ठिसञ्चोजनं अविज्जासञ्चोजनं (चक्कं
अधितथ्य) । (१)

- सञ्चोजनं च नोसञ्चोजनं च धम्मं पटिञ्च नोसञ्चोजनो
१३ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्चोजनं एकं सन्धं च सञ्चोजने
च पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं पे० द्वे सन्धे च
पे० .. । (२)

- सञ्चोजनं च नोसञ्चोजनं च धम्मं पटिञ्च सञ्चोजनो
च नोसञ्चोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोसञ्चोजनं
२० एकं सन्धं च कामरागसञ्चोजनं च पटिञ्च तयो सन्धा दिट्ठिसञ्चोजनं
अविज्जासञ्चोजनं चित्तसमुद्धान च रूपं ... पे० .. (चक्कं
अधितथ्य) । (३)

- (आरम्भणपञ्चय रूपं नत्थि । अधिपतिपञ्चयो हेतुसदिसो
विचिकिञ्छासञ्चोजनं नत्थि) अनन्तरपञ्चया पे० .. अविगते
२३ पञ्चया ।

(१) सत्तुपा

गुहं

४ हेतुया नव आरम्भणं नव अधिपतिया नव अनन्तरे नव
(सम्यत्थं नव) विपाके एकं आहारे नव पे० अविगते नव ।

अनुसोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. सञ्जोजनं धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासञ्जोजन पटिच्च अविज्जासञ्जोजन । (१)

B 211

नोसञ्जोजनं धम्मं पटिच्च नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति नहेतु-
पच्चया - अहेतुक नोसञ्जोजन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्त-
समुद्धान च रूप .. पे०.. द्वे खन्धे . पे० (याव अस्सञ्जसत्ता) । (१) 5

नोसञ्जोजन धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च
अविज्जासञ्जोजन । (२)

सञ्जोजन च नोसञ्जोजन च धम्मं पटिच्च सञ्जोजनो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासञ्जोजनं च सम्पयुत्तके 10
च खन्धे पटिच्च अविज्जासञ्जोजन । (३)

(सङ्खित्त, आसवगोच्छकसदिस । नआरम्मणा^१ पि सब्बे
उद्धरितव्वा) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

६ नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअज्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये 15
तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि,
नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक,
नसम्पयुक्ते तीणि, नविप्पयुक्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।
पच्चनीय ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुबुक्कं

७ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं
सब्ब गणेतव्वं) ।

20

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

नहेतुबुक्कं

८ नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि (सव्वत्थ चत्तारि).

B. 2

विपाके एक, ग्राहारे चत्तारि पे० मग्गे तीणि, सम्पयुत्ते चत्तारि पे० अविगते चत्तारि ।

पञ्चनीयानुसोम ।

§ २ सहजातवारो

६ सञ्जोजन धम्मं सहजातो सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (पटिच्चवारसदिसं) ।

§ ३-४ पञ्चयवारो - मिस्सयवारो

१-४ पञ्चयानुसोमादि

हेतुपञ्चयो

५ १० सञ्जोजन धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिच्चसदिसं) ।

नोसञ्जोजन धम्मं पञ्चया नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिरक्षणं पे० सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सन्धा, एक महामूत ... पे० महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं कटत्तारूपं उपादारूपं, वत्थु पञ्चया नोसञ्जोजना सन्धा । (१)

नोसञ्जोजन धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजने सन्धे पञ्चया सञ्जोजना वत्थु पञ्चया सञ्जोजना । (२)

नोसञ्जोजन धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा सञ्जोजन च चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे पे०... वत्थु पञ्चया सञ्जोजना महामूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, वत्थु पञ्चया सञ्जोजना सम्पयुत्तका च सन्धा । (३)

११ सञ्जोजन च नोसञ्जोजनं च धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामरागसञ्जोजन च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजनं, कामरागसञ्जोजनं च वत्थु च पञ्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजन (चक्क) (१)

5

सञ्जोजन च नोसञ्जोजन च धम्म पञ्चया नोसञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक खन्ध च सञ्जोजने च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठान च रूप . पे० .. द्वे खन्धे पे० . (चक्कं), सञ्जोजने च वत्थु च पञ्चया नोसञ्जोजना खन्धा । (२)

सञ्जोजन च नोसञ्जोजन च धम्मं पञ्चया सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोसञ्जोजन एक खन्धं च कामरागसञ्जोजन च पञ्चया तयो खन्धा दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन चित्तसमुट्ठान च रूप, द्वे खन्धे पे०. (चक्क), कामरागसञ्जोजन च वत्थु च पञ्चया दिट्ठिसञ्जोजनं अविज्जासञ्जोजन सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क, सङ्घित्त) । (३)

15

१२ हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एक पे० अविगते नव ।

१३ नहेतुया चत्तारि (यत्थ यत्थ वत्थु लब्भात तत्थ^१ तत्थ^२ निन्नेतब्ब^३), नआरम्मणे तीणि पे० नोविगते तीणि ।

(एव इतरे पि द्वे गणना च निस्सयवारो च कातब्बा^३) ।

20

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१. पञ्चयानुलोमं

हेतुपञ्चयो

१४ सञ्जोजन धम्म ससट्ठो सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामरागसञ्जोजन ससट्ठ दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन (एव नव पञ्हा अरूपायेव कातब्बा) ।

(ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि एव कातब्बा^१) ।

१-१ सब्बत्थ - सी० । २ निन्नानं कातब्ब - स्या० । ३. कातब्बी - सी० ।

६७. पञ्चद्वारो

१ पञ्चयानुत्तोर्म

(१) विज्ञो

हेतुपञ्चयो

B. 214

१५ सञ्चोजनो धम्मो सञ्चोजनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्चोजना हेतू सम्पयुत्तकान सञ्चोजनान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्चोजनो धम्मो नोसञ्चोजनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्चोजना हेतू सम्पयुत्तकानं सन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्चोजनो धम्मो सञ्चोजनस्स च नोसञ्चोजनस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्चोजना हेतू सम्पयुत्तकान सन्धानं सञ्चोजनानं चित्तसमुद्धानान च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१६ नोसञ्चोजनो धम्मो नोसञ्चोजनस्स धम्मस्स हेतु पञ्चयेन पञ्चयो — नोसञ्चोजना हेतू सम्पयुत्तकान सन्धानं चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसन्धिक्कसणे पे० । (१)

आरम्भणपञ्चयो

१७ सञ्चोजनो धम्मो सञ्चोजनस्स धम्मस्स आरम्भण पञ्चयेन पञ्चयो — सञ्चोजने आरम्भ सञ्चोजना उप्पज्जन्ति । (मूल कातव्य) सञ्चोजने आरम्भ नोसञ्चोजना सन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल कातव्य) सञ्चोजने आरम्भ सञ्चोजना च सम्पयुत्तका च सन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१८ नोसञ्चोजनो धम्मो नोसञ्चोजनस्स धम्मस्स आरम्भण पञ्चयेन पञ्चयो — दान दत्था सीलं पे० .. उपोसषकम्म कत्वा पुत्त पञ्चवेक्खन्ति पुब्बे सुविष्णानि पे० .. ज्ञाना पे० .. अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा मग्गं पञ्चवेक्खन्ति फल पे० निब्बानं पञ्चवेक्खन्ति, निब्बानं गोत्रमुत्त दानानस्स मग्गस्स, फलस्स आवज्जनाय आरम्भण

पञ्चयेन^१ पञ्चयो^१, अरिया नोसञ्जो जने^२ पहीने किलेसे^३ पे० .
 विक्खम्भिते किलेसे पे० पुब्बे पे० .. चक्खु पे० वत्थु नो-
 सञ्जो जने खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन
 चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन
 नोसञ्जो जनचित्तसमङ्गिस्स चित्त^३ जानाति^३, आकासानञ्चायतन 5
 विञ्जाणञ्चायतनस्स . पे० आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्जा-
 यतनस्स . पे० रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० . फोटुब्बायतन
 कायविञ्जाणस्स . पे० नोसञ्जो जना खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स,
 चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपग-
 ञ्जाणस्स, अनागतंसञ्जाणस्स, आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन 10
 पञ्चयो । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पञ्चयेन पञ्चयो — दानं पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० .
 पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु नोसञ्जो जने खन्धे
 अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति . पे० दोमनस्सं 15
 उप्पज्जति । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च धम्मस्स
 आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म
 पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० . वत्थु नोसञ्जो जने
 खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ सञ्जो जना च सञ्जो जन- 20
 सम्पयुत्तका^४ च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स धम्मस्स
 आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो तीणि (आरब्भयेव कातब्बा) ।

अधिपतिपञ्चयो

१६ सञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन
 पञ्चयो । आरम्मणाधिपति — सञ्जो जन^५ गरु कत्वा . पे० . 25
 तीणि (गरुकारम्मणा) ।

नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स अधिपति-

१-१ स्या० पोत्यके नत्थि । २-२ नोसञ्जो जन पहीन किलेस — सी० । ३-३ सी०
 पोत्यके नत्थि । ४ सञ्जो जनसम्पयुत्ता — स्या० । ५ सञ्जो जने — स्या० ।

पञ्चयन पञ्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दान दत्त्वा सील पे० तीणि (तिष्ण पि आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति पि' कातम्भा विभजितम्भा तीणि पि) ।

216

सञ्जोवनो च नोसञ्जोवनो च धम्मा सञ्जोवनस्स
5 धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । आरम्भणाधिपति — सञ्जोवने च सम्पयुक्ते च सधे ग० कत्वा पे० तीणि ।

अनन्तरपञ्चयो

२० सञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सञ्जोवना पञ्चिमान पञ्चिमान सञ्जोवनान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

10 नोसञ्जोवनो धम्मो नोसञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नोसञ्जोवना सन्धा पञ्चिमान पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोसञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नोसञ्जोवना सन्धा पञ्चिमानं पञ्चिमान
15 सञ्जोवनान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, आवज्जना सञ्जोवनान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो (एव द्वे पि कातम्भा) । (३)

सञ्जोवनो च नोसञ्जोवनो च धम्मा सञ्जोवनस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

समनन्तरपञ्चयादि

२१ सञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो नव सहजातपञ्चयेन पञ्चयो नव,
20 अञ्जमञ्जपञ्चयेन पञ्चयो नव निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

उपनिस्सयपञ्चयो

२२ सञ्जोवनो धम्मो सञ्जोवनस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो — सञ्जोवना सञ्जोवनान
25 उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (एव तीणि पि) ।

२३ नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-

पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो . पे० . । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दानं
देति पे०... समापत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति,
सीलं . पे०... पञ्ज, राग पे०.. पत्थन पे० सेनासन ५
उपनिस्साय दान देति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा पे० सेनासनं
सद्धाय .. पे०. फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
निस्सयो ... पे० . । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय मान 10
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० सेनासन उपनिस्साय
पाण हनति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा पे० सेनासन
रागस्स ... पे० . पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स
च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, 15
अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो पे० . । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध
उपनिस्साय मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील . पे० सेनासनं
उपनिस्साय पाण हनति पे०. सद्ध भिन्दति, सद्धा पे०
सेनासनं सञ्जो जनान सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (३) 20

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स
धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो तीणि ।

पुरेजातपच्चयो

२४ नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० दोमनस्स 25
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्
सुणाति, रूपायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० फोट्टुब्बायतन काय-
विज्जाणस्स पे० . । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स
.. पे० कायायतन कायविज्जाणस्स पे० वत्थु नोसञ्जो जनान
खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोसञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति त आरम्भ रागो उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात - वत्थु

8 सञ्जोजनान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोसञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स च नोसञ्जोजनस्स च धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थु पुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति त आरम्भ सञ्जोजना च सम्पयुत्तका च क्षन्धा 10 उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात - वत्थु सञ्जोजनान सम्पयुत्तकानं च क्षन्धान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

पञ्छाजातपञ्चयो

२५ सञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स पञ्छाजात पञ्चयेन पञ्चयो एक ।

13 नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स पञ्छाजात पञ्चयेन पञ्चयो पे० । (१)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो पे० । (१)

आसेवनपञ्चयो

२६ सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स आसेवन पञ्चयेन पञ्चयो नव ।

कम्मपञ्चयादि

20 २७ नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स कम्म पञ्चयेन पञ्चयो तीणि विपाक्कपञ्चयेन पञ्चयो .. एकं, आहारपञ्चयेन पञ्चयो तीणि इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो नव सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

विप्पयुत्तपञ्चयो

22 सञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स विप्पयुत्त पञ्चयेन पञ्चयो-- सहजात पञ्छाजात (विभजितम्य) । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात (विभजितब्ब) । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो । पुरेजात - वत्थु सञ्जो जनान^१ विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स ३
च धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु सञ्जो जनान
सम्पयुत्तकान च खन्धान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा नोसञ्जो जनस्स
धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं (विभजि-
तब्ब) । (१)

10

अत्थिपच्चयो

२६ सञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन १
पच्चयो एक (पटिच्चसदिस) । (१)

सञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन
पच्चयो - सहजात, पच्छाजातं (सङ्घित्त) । (२)

सञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च 15
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (पटिच्चसदिस) । (३)

३० नोसञ्जो जनो धम्मो नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय
(सङ्घित्त) । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजाता - नोसञ्जो जना खन्धा
सम्पयुत्तकान सञ्जो जनान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात -
चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो
उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति, वत्थु सञ्जो जनान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

25 ६ - -

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स
च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो
- नोसञ्जो जनो पे० (सङ्घित्त, आसवसदिस) । (३)

B 22

३१ सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात (आसव
सदिस) । (१)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा नोसञ्जोजनस्स
५ धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात,
आहारं, इन्द्रिय (विभजितव्य आसवसदिस) । (२)

सञ्जोजनो च नोसञ्जोजनो च धम्मा सञ्जोजनस्स
च नोसञ्जोजनस्स च धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात,
पुरेजात (विभजितव्य आसवसदिस) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुखं

३२ हेतुया चत्तारि आरम्भणे नव अधिपतिया नव,
अनन्तरे नव समनन्तरे नव सहजाते नव अञ्जमञ्जे नव,
निस्सये नव उपनिस्सये नव, पुरेजाते तीणि, पञ्चाजाते तीणि,
आसेवने नव कम्मे तीणि, विपाके एक आहारे तीणि इन्द्रिये
तीणि ज्ञाने तीणि मग्गे नव सम्पयुत्ते नव विप्पयुत्ते पञ्च,
१५ अत्थिया नव नत्थिया नव विगते नव अविगते नव ।

अनुमोमं ।

पञ्चत्तिमुदात्ते

३३ सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्भण
पच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन
२० पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पञ्चाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B. 221

सञ्जोजनो धम्मो सञ्जोजनस्स च नोसञ्जोजनस्स
च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

३४ नोसञ्जोजनो धम्मो नोसञ्जोजनस्स धम्मस्स
आरम्भणपच्चयेन पच्चयो सहजातपच्चयेन पच्चयो उपनिस्सय

पञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रिय-पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन 5 पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोसञ्जो जनो धम्मो सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

३५. सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स 10 धम्मस्स, आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा नोसञ्जो जनस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२) 15

सञ्जो जनो च नोसञ्जो जनो च धम्मा सञ्जो जनस्स च नोसञ्जो जनस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजात-पञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

३६ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

20

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुदुक

३७ हेतुपञ्चया नआरम्मणे चत्तारि पे० नसमनन्तरे चत्तारि, नअञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये चत्तारि पे० नमग्गे चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

नहेतुदुर्क

३८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव अधिपतिया नव (अनुलोम मातिका), अविगते नव ।

सञ्जोजनदुर्कं निष्ठित ।

— ० —

२१ सञ्जोजनियदुर्क

१-७ पटिञ्चवारावि

३९ सञ्जोजनिय धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनियो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनियं एक सन्धं पटिञ्च तयो सञ्घा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सन्धे पे०... पटिसन्धि वसणे पे० सन्धे पटिञ्च वत्थु वत्थु पटिञ्च सञ्घा, एक महामूत पे० ।

(चूळन्तरवुके लोकियदुर्कसदिस निम्नानाकरण) ।

सञ्जोजनियदुर्कं निष्ठित ।

— ० —

२२ सञ्जोजनसम्पयुत्तदुर्क

१ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विपङ्गो

हेतुपञ्चयो

४० सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च सञ्जोजन सम्पयुत्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं सन्धं पटिञ्च तयो सञ्घा पे० द्वे सन्धे पे०... । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनविप्यमुत्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते सञ्घे पटिञ्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो - सी ।

सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो च
सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोजन-
सम्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप
पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

४१ सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो 5
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्त एक खन्ध
पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे०
उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिकखणे^१
पे० एक महाभूत पे०^१ । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो 10
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - उद्धच्चसहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका
खन्धा । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो च
सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - उद्धच्च-
सहगत मोह पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३) 15

४२ सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म
पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - उद्धच्च-
सहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे
खन्धे पे० । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च 20
सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, उद्धच्चसहगते
खन्धे च मोह च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु- 25
पच्चया - उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोह च पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

आरम्मणपच्चयो

४३ सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो

धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - सञ्जो जनसम्पयुत्त एकं सन्धं पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

सञ्जो जनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जो जनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगतं सन्धं पटिच्च उदच्च सहगतो मोहो । (२)

सञ्जो जनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जो जनसम्पयुत्तो च सञ्जो जनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगत एक सन्धं पटिच्च तयो सन्धा मोहो च पे०.. द्वे सन्धे पे०.. । (३)

४४ सञ्जो जनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जो जनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - सञ्जो जनविप्पयुत्त एक सन्धं पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसिध्दक्षणे पे०.. यत्तु पटिच्च सन्धा । (१)

सञ्जो जनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जो जनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगत मोहं पटिच्च सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

सञ्जो जनसम्पयुत्त च सञ्जो जनविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च सञ्जो जनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति आरम्मणपच्चया - उदच्चसहगत एकं सन्धं च मोहं च पटिच्च तयो सन्धा .. पे०.. द्वे सन्धे पे०.. । (१)

अधिपतिपच्चयो

४५ सञ्जो जनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जो जनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया तीणि ।

सञ्जो जनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्जो जनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया एकं ।

सञ्जो जनसम्पयुत्त च सञ्जो जनविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च सञ्जो जनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति अधिपतिपच्चया - सञ्जो जनसम्पयुत्तवे' सन्धे च महाभूतं च पटिच्च भित्तसमुद्धान् - रूप । (१) (सद्वित्त) ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

४६ हेतुया नव, आरम्भणे छ, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एक, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते 5 नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

४७ सञ्भोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो 10 उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्धच्चसहगते खन्धे पटिच्च उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

सञ्भोजनविप्पयुत्त धम्म पटिच्च सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक सञ्भोजनविप्पयुत्त एकं 15 खन्ध पे० (याव असञ्जसत्ता, सङ्खित्तं) । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्धं

४८ नहेतुया तीणि, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, 20 नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

B 221

३ पञ्चयानुसोमपञ्चमीय

हेतुपञ्च

४६ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि, नभधिपतिया नव
 पे० नउपनिस्समे तीणि, नपुरेजाते छ नपञ्चाजाते नव,
 नभासेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नसम्पयुत्ते तीणि,
 नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोनत्तिया तीणि, नोविगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

नहेतुपञ्च

- ५ ५० नहेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि पे० विपाके एक
 भाहारे तीणि .. पे० मन्ने द्वे .. पे० .. नविगते तीणि ।

६ २ सहजातवारो

(सहजातवारो पटिच्चवारसविसो) ।

६ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमज्झो

हेतुपञ्चयो

५१ सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो
 धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिच्चसविस) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्मं पञ्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो
 धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (याव पटिच्चसवि), एक महामूतं
 पे० वत्थु पञ्चया सञ्जोजनविप्पयुत्ता सन्धा वत्थु पञ्चया
 उट्ठञ्चसहगतो मोहो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो
 १५ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तका
 सन्धा उट्ठञ्चसहगतं मोह पञ्चया सम्पयुत्तका सन्धा । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्म पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो न

१ सञ्जोजनसम्पयुत्ता - त्या एवमुपरि पि ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थुं पञ्चया
सञ्जोजनसम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं,
उद्धच्चसहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धानं च
रूपं । (३)

५२ सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं 5
पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा .. पे०
द्वे खन्धे .. पे०.. उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोह च पञ्चया तयो खन्धा
.. पे० .. द्वे खन्धे . पे०.. । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया 10
सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते^२
खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्धच्चसहगते खन्धे च
मोहं च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु- 15
पञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्तं एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा
. पे०... द्वे खन्धे . पे० . सञ्जोजनसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं, उद्धच्चसहगत एक खन्ध च मोहं
च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं . पे० . द्वे खन्धे
पे० . । (३)

20

आरम्भणपञ्चयो

५३ सञ्जोजनसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया तीणि (पटिच्चसदिसा) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति आरम्भणपञ्चया (याव पटिसन्धि), वत्थु पञ्चया
सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा, चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाणं 25
पे०. कायायतनं पञ्चया कायविज्जाणं, वत्थु पञ्चया सञ्जोजन-
विप्पयुत्ता खन्धा, वत्थु पञ्चया उद्धच्चसहगतो मोहो । (१)

B. 228

सञ्जो जनविष्ययुक्तं धम्मं पञ्चया सञ्जो जनसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्भणपञ्चया - वत्थु पञ्चया सञ्जो जनसम्पयुक्तका
सञ्चा उदञ्चसहगतं मोहं पञ्चया सम्पयुक्तका सञ्चा । (२)

सञ्जो जनविष्ययुक्तं धम्मं पञ्चया सञ्जो जनसम्पयुक्तो च
५ सञ्जो जनविष्ययुक्तो च धम्मा उपपज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - वत्थु
पञ्चया उदञ्चसहगता सञ्चा च मोहो च । (३)

५४ सञ्जो जनसम्पयुक्तं च सञ्जो जनविष्ययुक्तं च धम्मं
पञ्चया सञ्जो जनसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति आरम्भणपञ्चया -
सञ्जो जनसम्पयुक्त एक सञ्च च वत्थु च पञ्चया तयो सञ्चा पे०...
१० द्वे सञ्चे पे० उदञ्चसहगत एक सञ्च च मोहं च पञ्चया तयो सञ्चा
पे० द्वे सञ्चे पे० । (१)

सञ्जो जनसम्पयुक्तं च सञ्जो जनविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया
सञ्जो जनविष्ययुक्तो धम्मो उपपज्जति आरम्भणपञ्चया - उदञ्च
सहगते सञ्चे च वत्थु च पञ्चया उदञ्चसहगतो मोहो । (२)
१५ सञ्जो जनसम्पयुक्तं च सञ्जो जनविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया
सञ्जो जनसम्पयुक्तो च सञ्जो जनविष्ययुक्तो च धम्मा उपपज्जन्ति
आरम्भणपञ्चया - उदञ्चसहगत एक सञ्च च वत्थु च पञ्चया तयो
सञ्चा मोहो च पे० द्वे सञ्चे पे० । (३)

अधिपतिपञ्चयादि

५५ सञ्जो जनसम्पयुक्तं धम्मं पञ्चया सञ्जो जनसम्पयुक्तो
२० धम्मो उपपज्जति अधिपतिपञ्चया पे० अविगतपञ्चया पे०... ।

(२) पञ्चया

द्वयं

५६ हेतुया नव आरम्भणे नव अधिपतिया नव (सम्बन्ध नव),
विपाके एक आहारे नव पे० अविगते नव ।

अनुसोमं ।

२ पञ्चपपञ्चनीय

(१) विज्ज्ञो

नहेतुपञ्चयो

५७ सञ्जो जनसम्पयुक्तं धम्मं पञ्चया सञ्जो जनसम्पयुक्तो

धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते खन्धे पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म पच्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्धच्चसहगते खन्धे पच्चया उद्धच्चसहगतो मोहो । (२)

5

५८ सञ्जोजनविप्पयुत्तं धम्म पच्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक सञ्जोजनविप्पयुत्त एकं खन्धं पे० (याव अस्सज्जसत्ता), चक्खायतन पच्चया चक्खुविज्जाण पे० कायायतन पच्चया कायविज्जाण, वत्थु पच्चया अहेतुका सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा च उद्धच्चसहगतो मोहो च । (१)

10

सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - वत्थुं पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (२)

५९. सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्म पच्चया सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते खन्धे च वत्थु च पच्चया विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

15

सञ्जोजनसम्पयुत्तं च सञ्जोजनविप्पयुत्तं च धम्म पच्चया सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु च पच्चया उद्धच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्त) । (२)

20

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

६० नहेतुया छ, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअज्जमज्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

B 230

25

३ पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

६१. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (सङ्खित्त, एव कातब्बं) ।

४ पञ्चपञ्चनीयानुसोमं

नहेतु^१

६२ नहेतुपञ्चया आरम्भणे छ (सञ्चस्थ छ), विपाके एक,
आहारे छ .. पे० मगगे छ पे० अविगते छ ।

१४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पि पञ्चयवारसदिसो) ।

१५-६ ससट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४ पञ्चयानुसोमादि

६३ सञ्जोजनसम्पयुत्त धम्म ससट्ठो सञ्जोजनसम्पयुत्तो
५ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्त एक सन्ध संसट्ठा
तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्त^१ धम्म ससट्ठो सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्त एक^२ सन्ध ससट्ठा तयो
सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्कसणे पे० । (१)

१० सञ्जोजनविप्पयुत्त धम्म ससट्ठो सञ्जोजनसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - उदञ्चसहगत मोहं संसट्ठा सम्पयुत्तका
सन्धा । (२)

२३१ सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनविप्पयुत्त च धम्म संसट्ठो
सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - उदञ्चसहगत
१५ एक सन्ध च मोहं च ससट्ठा तयो सन्धा पे० .. द्वे सन्धे
पे० । (१) (सङ्घित्त) ।

६४ हेतुया चत्तारि आरम्भणे छ अधिपतिया द्वे अनन्तरे
छ समनन्तरे छ .. पे० अविगते छ ।

६५ नहेतुया सीणि नमधिपतिया छ, नपुरेजाते छ,
२० नपञ्छाजाते छ, नमासेवने छ नकम्म चत्तारि, नविपाके छ ममाने
एक^३ ममगो एकं नविप्पयुत्ते छ ।

(इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बा^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

६६ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजनसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजनसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजनसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान्^२ खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

६७ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — सञ्जोजनविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, उद्धच्चसहगतो मोहो चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान् खन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — उद्धच्चसहगतो मोहो सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१ कातब्बा — सी० । २ सञ्जोजनसम्पयुत्तकान् — सी०. स्या० ।

आरम्भणपञ्चयो

६८ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स
 धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ते सन्धे
 आरब्ध सञ्जोजनसम्पयुत्तका सन्धा उपपज्जन्ति । (मूल कातव्व)
 सञ्जोजनसम्पयुत्ते सन्धे आरब्ध सञ्जोजनविप्पयुत्ता सन्धा च
 ५ मोहो च उपपज्जन्ति । (मूल कातव्व) सञ्जोजनसम्पयुत्ते सधे
 आरब्ध उद्वच्चसहृगता सन्धा च मोहो च उपपज्जन्ति । (३)

६९ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
 धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्त्वा सील पे०
 उपोसयकम्म कत्त्वा तं पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पे०..
 १० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धिहत्त्वा मग्गा पञ्चवेक्खन्ति, फल
 पञ्चवेक्खन्ति निब्बान पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रमुत्त, बोधानत्त,
 मग्गस्स फलत्त, आद्यज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो अरिया
 सञ्जोजनविप्पयुत्ते' पहीने किलेसे' पञ्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे
 पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खुं .. पे०..
 १५ यत्थु सञ्जोजनविप्पयुत्ते सधे च मोह च अनिच्छतो पे०...
 विपस्सति' पे० दिव्वेन चक्खुना रूप पस्सति, दिव्वाय सोत
 धातुया सहं सुणाति चेतोपरियञ्जाणेन सञ्जोजनविप्पयुत्तचित्त
 समङ्गिस्स चित्त जानाति' आभासानञ्चायतन विञ्ज्याणञ्चायतनत्त
 पे० रूपायतन पे० फोद्विञ्चायतन पे० सञ्जोजन
 २० विप्पयुत्ता सन्धा इद्विविधञ्जाणस्स चेतोपरियञ्जाणस्स पुब्बे
 निदासानुस्सतिञ्जाणस्स यथाकम्मूपगञ्जाणस्स' अनागतंसञ्जाणस्स
 आद्यज्जनाय मोहस्स च आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान दत्त्वा सील पे०.. उपोसयकम्म
 २५ पे० पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना बुद्धिहत्त्वा ज्ञान पे०..
 चक्खु पे० यत्थु सञ्जोजनविप्पयुत्ते सधे च मोह च अस्सादति

१-१ सञ्जोजनविप्पयुत्त पहीनचित्त - धी । २ विपस्सति - सी रया ।
 १ जानन्ति - रया । ४ यथाकम्मूपगञ्जाणस्स - रया ।

अभिनन्दति, तं आरब्ध रागो उप्पज्जति पे०. दोमनस्स उप्पज्जति । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — चक्खु पे० .
वत्थु सञ्जोजनविप्पयुत्ते खन्धे च मोह च आरब्ध उद्धच्चसहगता 5
खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

७० सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो — उद्धच्च-
सहगते खन्धे च मोह च आरब्ध सञ्जोजनसम्पयुत्तका खन्धा
उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च 10
आरब्ध सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति ।
(मूल कातब्ब) उद्धच्चसहगते खन्धे च मोह च आरब्ध उद्धच्च-
सहगता खन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति । (३)

अधिपतिपच्चयो

७१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । 15
आरम्भणाधिपति — राग पे० दिट्ठि गरु कत्वा अस्सादेति
अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति ।
सहजाताधिपति — सञ्जोजनसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान् खन्धान्
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — सञ्जोजनसम्पयुत्ताधि-
पति चित्तसमुद्धानान् रूपान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति —
सञ्जोजनसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान् खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च 25
रूपान् अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

७२ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति ।

भारम्मणाधिपति—दान दत्त्वा सीस पे० उपोसथकम्म कत्वा तं
 गरु कत्वा पञ्चवेस्सति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० .. ज्ञाना पे०...
 भरिया मग्गा पे० फल पे० निब्बान पे० निब्बान
 गोत्रभुत्स, बोदानत्स, मग्गत्स, फलत्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो ।

५ सहजासाधिपति — सञ्जोजनविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान सन्धानं
 चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । भारम्मणाधिपति — दान दत्त्वा सीसं
 ... पे० उपोसथकम्म कत्वा तं गरु कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति,
 १० तं गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, विट्ठि उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि
 .. पे० .. ज्ञाना .. पे० चक्खु पे० वत्थु सञ्जोजनविप्पयुत्ते
 सन्धे गरु कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा रागो
 उप्पज्जति, विट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपञ्चयो

७३ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 १५ अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा
 पच्छिमान पच्छिमान सञ्जोजनसम्पयुत्तकान^१ सन्धान अनन्तरपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा उद्वज्जसहगता सन्धा
 २० पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्वज्जसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपञ्चयेन
 पञ्चयो सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा वुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन
 पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन
 विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा
 २५ उद्वज्जसहगता सन्धा पच्छिमान पच्छिमान उद्वज्जसहगतान सन्धानं
 मोहस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७४ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो उद्धच्चसहगतो मोहो
पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्धच्चसहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो, पुरिमा पुरिमा सञ्जोजनविप्पयुत्ता खन्धा पच्छिमानं
.. पे० .. फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 5
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो उद्धच्चसहगतो मोहो
पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो, आवज्जना सञ्जोजनसम्पयुत्तकानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन- 10
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमो पुरिमो
उद्धच्चसहगतो मोहो पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं
मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना उद्धच्चसहगतानं
खन्धानं मोहस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

७५ सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा 15
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा
पुरिमा उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमानं पच्छिमानं
उद्धच्चसहगतानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजन-
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा 20
उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च पच्छिमस्स पच्छिमस्स उद्धच्च-
सहगतस्स मोहस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, उद्धच्चसहगता खन्धा
च मोहो च वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तर- 25
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च
पच्छिमानं पच्छिमानं उद्धच्चसहगतानं खन्धानं मोहस्स च अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

७६ सञ्जोजनसम्पयुत्तो - धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स

धम्मस्स समनत्तरपञ्चयेन पञ्चयो नव, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो..
नव, अरुणमरुणपञ्चयेन पञ्चयो छ, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो ..
नव ।

उपनिस्सयपञ्चयो

७७ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स

- ८ धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूप
निस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे० .. । पक्खूपनिस्सयो - सञ्जोजन
सम्पयुत्ता स्रग्धा सञ्जोजनसम्पयुत्तकान स्रग्धान उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

- सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
१० उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो
पे० । पक्खूपनिस्सयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता स्रग्धा सञ्जोजन
विप्पयुत्तान स्रग्धान मोहस्स च उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो -
१५ अनन्तरूपनिस्सयो, पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सञ्जो-
जनसम्पयुत्ता स्रग्धा उद्वज्जसहगतान स्रग्धान मोहस्स च उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ७८ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूप
२० निस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्य उपनिस्साय
दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति, सीलं पे० पच्छी,
वायिकं सुख वायिकं दुक्ख उत्तु भोजन सेनासन मोह उपनिस्साय
दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति सद्या पे०... सेनासन
मोहो च सद्याय पे० फलसमापत्तिया मोहस्स च उपनिस्सय
२५ पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

२३७

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्खूपनिस्सयो .. पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्य उपनिस्साय मानं
जप्पति दिट्ठि गण्हाति सील पे० पच्छी, वायिकं सुख

कायिक दुःख, उत्तु, भोजन, सेनासन मोह उपनिस्साय पाणं हनति
 . पे० सङ्घ भिन्दति, सद्धा . पे० सेनासन मोहो रागस्स
 पे० पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
 सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - 5
 अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्धा
 पे० पञ्जा, कायिक सुख पे० सेनासन मोहो च उद्धच्च-
 सहगतान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

७६ सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
 सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्त- 10
 रूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - उद्धच्च-
 सहगता खन्धा च मोहो च सञ्जोजनसम्पयुत्तकान खन्धान
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
 सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्त- 15
 रूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - उद्धच्च-
 सहगता खन्धा च मोहो च सञ्जोजनविप्पयुत्तान खन्धान मोहस्स
 च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
 सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स 20
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो
 पे० । पकतूपनिस्सयो - उद्धच्चसहगता खन्धा च मोहो च
 उद्धच्चसहगतान खन्धान मोहस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

८० सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स
 धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । 25
 आरम्मणपुरेजातं - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० विपस्सति,
 दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति, दिब्बाय सोतघातुया सह सुणाति,
 रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स . पे० फोढुब्बायतन कायविञ्जाणस्स

पे० । वत्थुपुरेजात - चक्खुविठ्ठाणस्स पे० ..
कायायतन कायविठ्ठाणस्स पे० वत्थु सञ्जोजनविप्पयुत्तान
सन्धान मोहस्स च पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
८ पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण
पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सावेति अभिनन्दति, त आरम्म
रागो उप्पज्जति पे० दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात -
वत्थु सञ्जोजनसम्पयुत्तकान सन्धान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
१० सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो -
आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे०..
वत्थु आरम्म उद्वच्चसहगता सन्धा च मोहो च उप्पज्जन्ति ।
वत्थुपुरेजात - वत्थु उद्वच्चसहगतान सन्धान मोहस्स च पुरेजातपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

पञ्छाजातपञ्चयो

१५ ८१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा
पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता सञ्जोजनविप्पयुत्ता
२० सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

२३० सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च धम्मा सञ्जोजन
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो - पञ्छाजाता
उद्वच्चसहगता सन्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
२५ पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आसेवनपञ्चयो

८२ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो .. तथ (आवज्जता पि बुद्धानं पि
मरिय) ।

कम्मपच्चयो

८३ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता चेतना सञ्जोजनसम्पयुत्तकान खन्धान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - 5 सञ्जोजनसम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, उद्धच्चसहगता चेतना मोहस्स चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानाखणिका - सञ्जोजनसम्पयुत्तका चेतना विपाकानं खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजन- 10 विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो - सञ्जोजनसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, उद्धच्चसहगता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान मोहस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15 कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - सञ्जोजनविप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका - सञ्जोजनविप्पयुत्ता चेतना विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । 20

विपाकपच्चयो

८४ सञ्जोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विपाकपच्चयेन पच्चयो एक ।

B 240

आहारपच्चयादि

८५ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, मग्गपच्चयेन पच्चयो 25 चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो छ ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

८६ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्चाजात (सङ्गित्त) । (१)

सञ्जोजनविष्ययुत्तो धम्मो सञ्जोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात
8 (सङ्गित्त) । (१)

सञ्जोजनविष्ययुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु सञ्जोजनसम्पयुत्तकान् सन्धान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनविष्ययुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
10 सञ्जोजनविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु उदञ्चसहगतान् सन्धान मोहस्स च विष्ययुत्त पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविष्ययुत्तो च धम्मा सञ्जोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो -
15 सहजात पञ्चाजात (सङ्गित्त) । (१)

अतिपञ्चयादि

८७ सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो एक (पटिञ्चवारसदिसं) । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनविष्ययुत्तस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पञ्चाजात । सहजाता -
20 सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा चित्तसमुद्धानान् रूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो उदञ्चसहगता सन्धा मोहस्स चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - सञ्जोजनसम्पयुत्ता सन्धा पुरेजातस्स धम्मस्स कायस्स अतिपञ्चयन पञ्चयो । (२)

सञ्जोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च
25 सञ्जोजनविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सञ्जोजन सम्पयुत्तो एको सन्धा तिण्णसं सन्धान चित्तसमुद्धानान् च रूपान्

सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो । (२)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजन- 5
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन
पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

६२ सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन 10
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो । (१)

सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 15

सञ्भोजनविप्पयुत्तो धम्मो सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च
सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजात-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

६३ सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च 20
धम्मा सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो,
सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजात- 25
पच्चयेन पच्चयो । (२)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो च सञ्भोजनविप्पयुत्तो च धम्मा
सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजनविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (३)

- पञ्चयो, उदञ्चसहगता स्रग्धा च वत्सु च मोहस्त अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - उदञ्चसहगता स्रग्धा च मोहो च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - सञ्जोजन सम्पयुत्ता स्रग्धा च कवळीकारो' आहारो च इमस्स कायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - सञ्जोजनसम्पयुत्ता स्रग्धा च रूपजीवित्तिन्द्रिय च कटप्पारूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्पयुत्तो च घम्मा सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्जोजनविप्पयुत्तस्स च घम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात । सहजातो - उदञ्च सहगतो एको स्रग्धा च मोहो च तिण्णन्न स्रग्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे स्रग्धा च ...पे० .. । सहजातो - उदञ्चसहगतो एको स्रग्धा च वत्सु च तिण्णन्न स्रग्धान मोहस्स च अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे० .. द्वे स्रग्धा .. पे० .. । (३)

- १५ अतिपञ्चयेन पञ्चयो, विगतपञ्चयेन पञ्चयो अविगत पञ्चयेन पञ्चयो ।

(२) सत्तपा

पुट्ट

- २० हेतुया छ आरम्भणे नव अधिपत्तिया पञ्च, अनन्तरे नव, समनन्तरे नव सहजाते नव अञ्जामञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये नव पुरेजाते तीणि पञ्चाजाते तीणि आसेवने नव कम्मे चत्तारि विपाके एक आहारे चत्तारि इन्द्रिये चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि मग्गे चत्तारि सम्पयुत्ते छ, विप्पयुत्त पञ्च, अतिपया नव अतिपया नव विगते नव अविगते नव ।

अनुसोमं ।

पञ्चनीयुद्धारो

- २१ सञ्जोजनसम्पयुत्तो घम्मो सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स घम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

१ कवळीकारो - स्वा एवमुपरि रि ।

जनो चेव सञ्जोनियो च सञ्जोनियो चेव नो च सञ्जोनो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - कामरागसञ्जोन पटिच्च
दिट्ठिसञ्जोन अविज्जासञ्जोन सम्पयुत्तका खन्धा^१ चित्त-
समुद्धान च रूप (चक्कं) । (३)

६८ सञ्जोनिय चेव नो च सञ्जोन धम्म पटिच्च 5
सञ्जोनियो चेव नो च सञ्जोनो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया - सञ्जोनिय चेव नो च सञ्जोन एक खन्ध पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं . पे० द्वे खन्धे पे० . पटिसन्धि-
क्खणे पे० (याव महाभूता) । (१)

सञ्जोनिय चेव नो च सञ्जोनं धम्म पटिच्च 10
सञ्जोनो चेव सञ्जोनियो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया
- सञ्जोनिये चेव नो च सञ्जोने खन्धे पटिच्च सञ्जो-
जना । (२)

सञ्जोनियं चव नो च सञ्जोन धम्म पटिच्च
सञ्जोनो चेव सञ्जोनियो च सञ्जोनियो चेव नो च 15
सञ्जोनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा सञ्जोजना च
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

६९ सञ्जोन चेव सञ्जोनिय च सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन धम्म पटिच्च सञ्जोनो चेव सञ्जोनियो च 20
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामरागसञ्जोन च सम्पयुत्तके च
खन्धे पटिच्च दिट्ठिसञ्जोन अविज्जासञ्जोन (चक्कं) । (१)

सञ्जोन चेव सञ्जोनिय च सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन च धम्म पटिच्च सञ्जोनियो चेव नो च
सञ्जोनो धम्मो उप्पज्जति^२ हेतुपच्चया - सञ्जोनिय चेव 25
नो च सञ्जोन एक खन्ध च सञ्जोने च पटिच्च तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे . पे० । (२)

सञ्जोन चेव सञ्जोनिय च सञ्जोनिय चेव
नो च सञ्जोन च धम्म पटिच्च सञ्जोनो चेव सञ्जो-

२ पञ्चयपञ्चनीय

सप्तथा

६४ नहेतुया नव नभारम्मणे नव (सख्ख नव), नोविगते नव नोभविगते नव ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

हेतुपञ्च

६५ हेतुपञ्चया नभारम्मणे छ पे० नसमनन्तरे छ, नभञ्जमञ्जे द्वे, नउपनिस्सये छ पे० नमग्गे छ नसम्पमुत्ते
३ द्वे, नविप्पयुत्ते तीणि, नोनत्तिया छ नोविगते छ ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

६६ नहेतुपञ्चया नभारम्मणे नव अधिपत्तिया पञ्च (अनुसोमपदानि गणितम्भानि), मविगते नव ।

सञ्जोजनसम्पमुत्तदुक्क निट्ठिं ।

— ० —

२३ सञ्जोजनसञ्जोजनियदुक्कं

१ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुसोम

(१) चिमङ्गो

हेतुपञ्चयो

६७ सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनिय च धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनियो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया -
१० कामरागसञ्जोजन पटिञ्च दिट्ठिसञ्जोजन भविज्जासञ्जोजन (षड्क) । (१)

B 243

सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनिय च धम्मं पटिञ्च सञ्जोजनियो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतु पञ्चया - सञ्जोजने पटिञ्च सम्पयुत्तका सञ्चा चित्तसमुद्दामं च
१५ रूप । (२)

सञ्जोजनं चेव सञ्जोजनिय च धम्मं पटिञ्च सञ्जो

पटिच्च सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन
एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन धम्म पटिच्च
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतु- 5
पच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्ते चेव नो च सञ्जोजने खन्धे पटिच्च
सञ्जोजना (२)

B 24/

सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन धम्म पटिच्च
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव
नो च सञ्जोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोजन- 10
सम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
सञ्जोजना च पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

१०२ सञ्जोजन चेव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजन-
सम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चेव
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामराग- 15
सञ्जोजन च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च दिट्ठिसञ्जोजन
अविज्जासञ्जोजन (चक्क) । (१)

सञ्जोजन चेव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजन-
सम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजन-
सम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - 20
सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्जोजन एक खन्ध च सञ्जोजने
च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० । (२)

सञ्जोजन चेव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनसम्पयुत्त
चेव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चेव सञ्जोजन-
सम्पयुत्तो च सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो च 25
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्जोजनसम्पयुत्त चेव नो च
सञ्जोजन एक खन्ध च कामरागसञ्जोजन च पटिच्च तयो
खन्धा दिट्ठिसञ्जोजन अविज्जासञ्जोजन पे० . द्वे खन्धे च
पे० (चक्क) । (३)

जनियो च सञ्भोजनियो चेव नो च सञ्भोजनो ष धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - सञ्भोजनिय चेव नो च सञ्भोजन
एक सन्ध ष कामरागसञ्भोजन च पटिच्च तयो सथा
दिट्ठिसञ्भोजन भविज्जासञ्भोजन चित्तसमुद्धान ष रूप पे०...

५ द्वे सथे च पे० (चक्क बधितव्य) । (३)

(सञ्भोजनगोच्छके पठमदुकसदिस । एव इमं पि दुक्
वित्थारेतब्ब निम्नानाकरण ठपेत्वा लोक्तर) ।

सञ्भोजनसञ्भोजनियदुक् निर्दिष्ट ।

२४ सञ्भोजनसञ्भोजनसम्पयुत्तदुक्

§ १-६ पटिच्चवाराधि

१ पञ्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

१०० सञ्भोजन चेव सञ्भोजनसम्पयुत्त च धम्मं
पटिच्च सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो ष धम्मो उप्पज्जति
१० हेतुपच्चया - कामरागसञ्भोजन पटिच्च दिट्ठिसञ्भोजनं भविज्जा
सञ्भोजन (चक्क') । (१)

सञ्भोजन चेव सञ्भोजनसम्पयुत्त ष धम्म पटिच्च
सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव भो च सञ्भोजनो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - सञ्भोजने पटिच्च सम्पयुत्तवा सथा । (२)

१५ सञ्भोजन चय सञ्भोजनसम्पयुत्त ष धम्म पटिच्च
सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो ष सञ्भोजनसम्पयुत्तो
चय नो ष सञ्भोजनो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - काम-
रागसञ्भोजन पटिच्च दिट्ठिसञ्भोजनं भविज्जासञ्भोजन
सम्पयुत्तवा च सथा (अयक्) । (३)

२० १०१ सञ्भोजनसम्पयुत्त चेव नो च सञ्भोजन धम्म

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०६. सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
सञ्भोजनस्स चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - कामरागसञ्भोजनो^१ दिट्ठिसञ्भोजनस्स अविज्जा-
सञ्भोजनस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (१)

B 249

सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्भोजन- 5
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्भोजनस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो-
सञ्भोजना^२ चेव सञ्भोजनसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्भोजनस्स
चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च 10
सञ्भोजनस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - कामरागसञ्भोजनो
दिट्ठिसञ्भोजनस्स अविज्जासञ्भोजनस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (३)

आरम्भणपञ्चयो

१०७ सञ्भोजनो चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तो च धम्मो
सञ्भोजनस्स चेव सञ्भोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन 15
पञ्चयो - सञ्भोजने आरब्भ सञ्भोजना उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब)
सञ्भोजने आरब्भ सञ्भोजनसम्पयुत्ता चेव नो च सञ्भोजना खन्धा
उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) सञ्भोजने आरब्भ सञ्भोजना च
सञ्भोजनसम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

सञ्भोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्भोजनो धम्मो सञ्भोजन- 20
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्भोजनस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन
पञ्चयो - सञ्भोजनसम्पयुत्ते चेव नो च सञ्भोजने खन्धे आरब्भ
सञ्भोजनसम्पयुत्ता चेव नो च सञ्भोजना खन्धा उप्पज्जन्ति । (१)

१ कामरागसञ्भोजन - स्या० । २ सञ्भोजनो - सी० ।
प० ३-३२

(२) सङ्गणा

मुद्रं

१०३ हतुया नव, आरम्मणे नव मधिपतिया नव (सम्बत्त नव) कम्मे नव, माहारे नव ५० मधिगत नव ।

अनुसोम ।

२ पञ्चयपञ्चमीय

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

B 248

१०४ सञ्जोजन चव सञ्जोजनसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहतु
 ५ पञ्चया — विचिकिच्छासञ्जोजन पटिच्च मविज्जासञ्जोजन । (१)

सञ्जोजनसम्पयुत्त चव नो च सञ्जोजन धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहतु-
 पञ्चया — विचिकिच्छासहगते स च पटिच्च विचिकिच्छासहगतो मोहो । (१)

१० सञ्जोजन चव सञ्जोजनसम्पयुत्त च सञ्जोजनसम्पयुत्तं चव नो च सञ्जोजन च धम्म पटिच्च सञ्जोजनो चव सञ्जोजन सम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिच्छा सञ्जोजन च सम्पयुत्तके च सन्धे पटिच्च मविज्जासञ्जोजन । (१)

(२) पठान

मुद्रं

१०५ नहेतुया तीणि नमधिपतिया मव नपुरजात नव
 १५ नपञ्चाजाते मव नघासेवन नव नकम्मे तीणि नविपाके नव नविप्पयुत्त नव ।

(एव इतरे द्व गणना पि सहजातवारो पि वातग्गो । पञ्चम वारो पि निस्सयवारो पि ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारा पि पटिच्चवार गदिगा) ।

अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो नव,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो . नव (आरम्मणनयेन कातब्बा),
आसेवनपच्चयेन पच्चयो नव ।

कम्मपच्चयादि

११० सञ्जोजनसम्पयुत्तो चेव नो च सञ्जोजनो धम्मो
सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्जोजनस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन 5
पच्चयो तीणि, आहारपच्चयेन पच्चयो तीणि, इन्द्रियपच्चयेन
पच्चयो तीणि, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो तीणि, मग्गपच्चयेन
पच्चयो नव, सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो नव, अत्थिपच्चयेन^१
पच्चयो नव, नत्थिपच्चयेन पच्चयो नव, विगतपच्चयेन पच्चयो
. नव, अविगतपच्चयेन पच्चयो नव ।

B 251

10

(२) सङ्खपा

सुद्ध

१११. हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अधिपत्तिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे नव, निस्सये
नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि,
इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अत्थिया नव,
नत्थिया नव, विगते नव, अविगते नव ।

15

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

११२ सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च धम्मो सञ्जो-
जनस्स चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
(सङ्खित्त, एव नव पञ्हा कातब्बा । तीसुयेव पदेसु परिवत्तेतब्बा,
नानाखणिका नत्थि) ।

20

२. पच्चयपच्चनीय

सङ्खपा

११३ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव),
नोअविगते नव ।

१ विप्ययुत्तपच्चयेन पच्चयो नव, अत्थिपच्चयेन - सी०, स्या० ।

सञ्चोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्चोजनो धम्मो सञ्चोजनस्स
चेव सञ्चोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो -
सञ्चोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्चोजने खन्वे आरब्भ सञ्चोजना
उप्पज्जन्ति । (२)

5 सञ्चोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्चोजनो धम्मो सञ्चोजनस्स
चेव सञ्चोजनसम्पयुत्तस्स च सञ्चोजनसम्पयुत्तस्स चेव नो च
सञ्चोजनस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - सञ्चोजन
सम्पयुतो चेव नो च सञ्चोजने खन्वे आरब्भ सञ्चोजना च
सञ्चोजनसम्पयुत्तका च खन्वा उप्पज्जन्ति । (३)

10 सञ्चोजनो चेव सञ्चोजनसम्पयुतो च सञ्चोजनसम्पयुतो
चेव नो च सञ्चोजनो च धम्मा सञ्चोजनस्स चेव सञ्चोजन
सम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो तीणि ।

अधिपतिपच्चयो

१०८ सञ्चोजनो चेव सञ्चोजनसम्पयुतो च धम्मो
सञ्चोजनस्स चेव सञ्चोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
15 पच्चयो - आरम्मणाधिपति तीणि ।

सञ्चोजनसम्पयुतो चेव नो च सञ्चोजनो धम्मो सञ्चोजन
सम्पयुत्तस्स चेव नो च सञ्चोजनस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति तीणि (इमासु सीसु पि
पट्हासु आरम्मणाधिपति पि सहजाताधिपति पि कातब्बा) ।

20 सञ्चोजनो चेव सञ्चोजनसम्पयुतो च सञ्चोजनसम्पयुतो
च नो च सञ्चोजनो च धम्मा सञ्चोजनस्स चेव सञ्चोजन
सम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति
तीणि ।

अनन्तरपच्चयादि

१०९ सञ्चोजनो चेव सञ्चोजनसम्पयुतो च धम्मो
25 सञ्चोजनस्स चेव सञ्चोजनसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो नव (निदानावरण विभजना नत्थि । आरम्मणसदिता)
समनन्तरपच्चयन पच्चया .. नव सहजातपच्चयन पच्चयो नव

५. गन्थगोच्छ्रक

२६. गन्थदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

१ गन्थ धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
सीलव्वतपरामास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झा-
कायगन्थ पटिच्च सीलव्वतपरामासो कायगन्थो, इदसच्चाभिनिवेस
कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च
इदसच्चाभिनिवेसो कायगन्थो । (१)

B 253

5

गन्थ धम्म पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
गन्थे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (२)

गन्थ धम्म पटिच्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया — सीलव्वतपरामास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो
सम्पयुत्तका च खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप (चक्क) । (३)

10

२ नोगन्थ धम्म पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पच्चया — नोगन्थ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च
रूपं पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे
पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक महाभूत . पे० । (१)

नोगन्थ धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया —
नोगन्थे खन्धे पटिच्च गन्था । (२)

15

नोगन्थ धम्म पटिच्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति
हेतुपच्चया — नोगन्थ एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा गन्था च
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

३ गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति 20

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीय

हेतुदुर्क

११४ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि पे० नसमनन्तरे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते तीणि पे० नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते तीणि नोनत्थिया तीणि नोविमठे तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

११५ नहेतुपञ्चया भारम्मणे नव अधिपतिया नव (धनु लोमपदानि कातव्वानि) पे० अविगते नव ।

सञ्जोजनसञ्जोजनसम्पयुत्तदुर्कं निष्ठितं ।

— ० —

२५ सञ्जोजनविप्पयुत्तसञ्जोजनियदुर्क

१ पटिच्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

११६ सञ्जोजनविप्पयुत्त सञ्जोजनियं धम्म पटिच्च सञ्जोजनविप्पयुत्तो सञ्जोजनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजनविप्पयुत्त सञ्जोजनिय एक सखं पटिच्च तयो सखा 10 धित्तममुद्धान च मप पे० द्वे सखे पे० पटिसन्धिक्खसपे पे० (याव असञ्जसत्ता महाभूता) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्त असञ्जोजनिय धम्म पटिच्च सञ्जोजन विप्पयुत्तो असञ्जोजनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सञ्जोजन विप्पयुत्त असञ्जोजनिय एक सख पटिच्च तयो सखा ... पे०... 13 द्वे सखे पे० ।

सञ्जोजनविप्पयुत्त असञ्जोजनियं धम्मं पे०... (द्वे पञ्हा कातव्व्या) ।

(इम दुर्कं पूढन्तरदुके सोवियदुपसदिसं निम्नानाकरणं) ।

सञ्जोजनविप्पयुत्तसञ्जोजनियदुर्कं निष्ठितं ।

सञ्जोजनगोमदुर्कं निष्ठितं ।

— ० —

पच्चया — नोगन्थे खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठान रूप, पटिसन्धिकखणे पे० (याव अस्सञ्जसत्ता) । (१)

गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिच्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया — गन्थे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुट्ठान रूप (सङ्खित्त) ।

B 255

5

नअधिपतिपच्चया नव, नअनन्तरपच्चया तीणि, नसमन्तरपच्चया तीणि, नअञ्जमञ्जपच्चया . तीणि, नउपनिस्सयपच्चया . . तीणि ।

नपुरेजातपच्चयादि

७ गन्थ धम्म पटिच्च गन्थो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया — अरूपे इदसच्चाभिनिवेस कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च इदसच्चाभिनिवेसो कायगन्थो (अरूपे सीलव्वतपरामासो नत्थि, एव नव पञ्हा कातव्वा), नपच्छाजाते^१ नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

15

(२) सङ्ख्या

सुख

८ नहेतुया एक, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

20

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

९ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (सङ्खित्त^२, एव गणेतव्व) ।

१ नपच्छाजातपच्चया — स्या०, एवमुपरि पि । २ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि ।

हेतुपञ्चया - सीलव्वतपरामास कायगन्थ च सम्पयुत्तके च सधे पटिञ्च अभिज्झाकायगन्थो (चक्क) । (१)

254

गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोगन्थ एक सध च गन्थे च पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे च पे० गन्थे च सम्पयुत्तके सन्धे च पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूप । (२)

गन्थ च नोगन्थ च धम्म पटिञ्च गन्थो च नोगन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोगन्थ एक सध च सीलव्वत परामासकायगन्थ च पटिञ्च तयो सधया अभिज्झाकायगन्थो चित्त समुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे च पे० । (चक्कं, सङ्खित्त) (१)

आरम्भणपञ्चया पे० अविगतपञ्चया ।

(२) सङ्कपा

गुडं

४ हेतुया नव आरम्भणे नव अधिपत्तिया नव (सव्वत्थ नव), विपाके एकं, आहार नव पे० अविगते नव ।

धनुसोमं ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

महेतुपञ्चयो

५ नोगन्थ धम्म पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति 15 नहेतुपञ्चया - महत्तुक् नोगन्थ एक सध पटिञ्च तयो सधया चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सधे पे० महत्तुकपटि सधिवक्खणे (याव असञ्छसत्ता) विविचिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो सध पटिञ्च विविचिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

नआरम्भणपञ्चयादि

६ गन्थं धम्मं पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्भण 20 पञ्चया - गधे पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

नोगन्थं धम्म पटिञ्च नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति नआरम्भण

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पञ्चया नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोगन्थ एक खन्धं च गन्थे च पञ्चया तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं . पे० . द्वे खन्धे पे० . गन्थे च वत्थु च
पञ्चया नोगन्था खन्धा । (२)

गन्थं च नोगन्थं च धम्मं पञ्चया गन्थो च नोगन्थो च 5
धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोगन्थ एक खन्धं च सीलव्वत-
परामासं कायगन्थं च पञ्चया तयो खन्धा अभिज्झाकायगन्थो च
चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० . (चक्क), सीलव्वत-
परामासं कायगन्थं च वत्थु च पञ्चया अभिज्झाकायगन्थो च
सम्पयुत्तका च खन्धा^१ (चक्क) । (३)

10

(२) सङ्ख्या

१३ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव पे०..
अविगते नव ।

B 257

अनुलोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१४ नोगन्थं धम्मं पञ्चया नोगन्थो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपञ्चया — अहेतुकं नोगन्थ एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा
चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिकखणे 15
पे० (याव असञ्जसत्ता), चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविज्जाण
पे० कायायतनं पञ्चया कायविज्जाण, वत्थु पञ्चया अहेतुका
नोगन्था खन्धा, विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे च वत्थु
च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो (सङ्खित्त) ।

(२) सङ्ख्या

१५ नहेतुया एक, नआरम्भणे तीणि, नअधिपतिया नव 20
(एव गणेतव्व) ।

१ खन्धा उप्पज्जन्ति — स्या० ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

१० नहेतुपञ्चया धारम्मण एक पे० अनन्तरे एक पे० अविगते एक ।

४२ सहजातवारो

(सहजातवारो पटिच्चवारसदिसो) ।

४३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुलोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

३. 256

११ गन्ध धम्म पञ्चया गन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतु

५ पञ्चया तीणि (पटिच्चवारसदिसो) ।

नोगन्ध धम्म पञ्चया नोगन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतु पञ्चया - नोगन्ध एक सन्ध पञ्चया तयो सन्ध चित्तसमुद्धान्ध रूपं पे० द्वे सन्धे पे० पटिसच्चिक्खणे पे० सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सन्ध एक महामूतं पे० वत्थु

१० पञ्चया नोगन्धा सन्धा । (१)

नोगन्ध धम्म पञ्चया गन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोगन्धे सन्धे पञ्चया गन्धा वत्थु पञ्चया गन्धा । (२)

नोगन्ध धम्म पञ्चया गन्धो च नोगन्धो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोगन्ध एक सन्ध पञ्चया तयो सन्धा गन्धा च

११ चित्तसमुद्धान्ध च रूप पे० द्वे सन्धे पे० वत्थु पञ्चया गन्धा सम्पयुत्तका च सन्धा । (३)

१२ गन्ध च नोगन्ध च धम्म पञ्चया गन्धो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - सीलब्धतपरामास कायगन्ध च सम्पयुत्तके च सन्ध पञ्चया अभिज्झाकायगन्धो (चक्कं) सीलब्धतपरामासं

१० कायगन्ध च वत्थु च पञ्चया अभिज्झाकायगन्धो (चक्कं) । (१)

पञ्चयेन पञ्चयो - नोगन्था हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान गन्थानं च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२० गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स हेतु-
पञ्चयेन पञ्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्तकान गन्थान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१) 5

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धानं चित्त-
समुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च
धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - गन्था च नोगन्था च हेतू सम्पयुत्त- 10
कान खन्धान गन्थान च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (३) B 259

आरम्मणपञ्चयो

२१ गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - गन्थे आरब्ध गन्था उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्बं) गन्थे
आरब्ध नोगन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थे आरब्ध 15
गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

२२ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो - दान दत्त्वा सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त
पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० . अरिया
मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पञ्चवेक्खन्ति, फल पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान 20
पञ्चवेक्खन्ति, निब्बान गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स,
आवज्जनाय आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, अरिया नोगन्थे पहीने
किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे पे०
चक्खु पे० वत्थु नोगन्थे खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् 25
सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन नोगन्थचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति,
आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स . पे० आकिञ्चञ्जा-
यतन नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० रूपायतन चक्खु-
विञ्जाणस्स . पे० फोढ्ढवायतन कायविञ्जाणस्स ... पे० .

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीय

१६ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि, नभधिपत्तिया नव
प०.. नाधिगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोम

१७ नहेतुपञ्चया नभारम्मणे एक पे० अधिगते एकं ।

§ ४-६ निस्सयवारो - सम्पयुत्तवारो

(निस्सयवारो' पञ्चयधारसदिसोय । ससट्ठवारो पि सम्पयुत्त
५ वारो पि नव पञ्हा कातव्वा, स्य नत्थि) ।

§ ७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

U 258

१८ गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
गन्था हेतू सम्पयुत्तकान् गन्थान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
गन्था हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतु
१० पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्था धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - गन्था हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं गन्थान् च चित्तसमुद्धानान्
च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१९ नोगन्था धम्मो नागन्थस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
१५ पञ्चयो - नागन्था हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च
रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिगम्पिक्कण प०.. । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो -
नोगन्था हेतू सम्पयुत्तकान् गन्थां हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नागन्था धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स हेतु

१ निगन्थवारो । - स्या ।

आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति — दानं . पे० .
 सील . पे० उपोसथकम्मं पे०.. पुब्बे सुचिण्णानि . पे०.
 ज्ञाना पे० चक्खु पे०.. वत्थुं नोगन्थे खन्धे गरु कत्वा तं
 अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि
 उप्पज्जति । सहजाताधिपति — नोगन्थाधिपति गन्थान अधिपति- 5
 पच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधि-
 पति — दान . पे० नोगन्थे खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभि-
 नन्दति, त गरु कत्वा गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । 10
 सहजाताधिपति — नोगन्थाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान गन्थानं च
 चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

२४ गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अधि-
 पतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति तीणि ।

अनन्तरपच्चयो

२५ गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो 15
 — पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमान पच्छिमान गन्थान अनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो —
 पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमान पच्छिमान नोगन्थानं खन्धान
 अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, गन्था वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा गन्था पच्छिमान पच्छिमान गन्थान
 सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

२६ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो तीणि (द्वे आवज्जना कातब्बा, पठमो नत्थि) । 25

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो तीणि (एक पि वुट्ठान कातब्ब, मज्झे) ।

समनन्तरपच्चयादि

२७ गन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन पच्चयो

नोगन्या स्रग्धा इद्विविधआणस्स, चेतोपरियआणस्स, पुब्बेनिवासा
नुस्सतिआणस्स, यथाकम्मूपगआणस्स अनागतसआणस्स, आवज्ज
नाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्यो धम्मो गयस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो-
५ दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्त्वा तं अस्सादेति
अभिनन्दति तं आरब्धं रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्स
उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना, पे० चक्खुं पे०
वत्थुं नोगन्ये स्रग्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं रागो
उप्पज्जति पे० दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

१० नोगन्यो धम्मो गन्यस्स च नोगन्यस्स च धम्मस्स आरम्मण
पच्चयेन पच्चयो - दानं दत्त्वा सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्त्वा
तं अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं गय्या च सम्पयुत्तका च
स्रग्धा उप्पज्जन्ति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० .. चक्खुं
पे० वत्थुं नोगन्ये स्रग्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं
१५ गन्या च सम्पयुत्तका च स्रग्धा उप्पज्जन्ति । (३)

गन्यो च नोगन्यो च धम्मा गयस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो सीणि (आरब्धं कातव्वा) ।

अधिपतिपच्चयो

२३ गन्यो धम्मो गन्यस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो
सीणि (आरम्मणसदिसां गहकारम्मणां कातव्वा) ।

२० नोगन्यो धम्मो नोगन्यस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो,
- आरम्मणाधिपतिं सहजाताधिपतिं । आरम्मणाधिपतिं - दानं
पे० सीलं .. पे० उपोसथकम्मं पे० पुब्बे पे० ज्ञाना
पे० अरिया मग्गा .. पे० फलं पे० .. निम्बानं ... पे० ..
निम्बानं गोत्रमुस्स बोदानस्स मग्गस्स फलस्स अधिपतिपच्चयेन
२५ पच्चयो चक्खुं पे० वत्थुं नोगन्ये स्रग्धे गहं कत्त्वा अस्सादेति
अभिनन्दति तं गहं कत्त्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति ।
सहजाताधिपतिं - नोगन्याधिपतिं सम्पयुत्तकानं स्रग्धानं चित्तसमुद्धानानं
च रूपानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्यो धम्मो गन्यस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो-

पुरेजातपच्चयो

३० नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजातं — चक्खु . पे० . वत्थु अनिच्चतो . पे० . दोमनस्सं उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतनं चक्खुविज्जाणस्स पे० . फोढुब्बायतन कायविज्जाणस्स . पे० । 5
वत्थुपुरेजात — चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स .. पे० .. कायायतन कायविज्जाणस्स पे० वत्थु नोगन्थान खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात — चक्खु . पे० . 10
वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्स उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात — वत्थु गन्थान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

B 263

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण- 15
पुरेजात — चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात — वत्थु गन्थान सम्पयुत्तकान च खन्धान पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो तीणि, आसेवनपच्चयेन पच्चयो नव ।

20

कम्मपच्चयो

३१ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुद्धानां च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे^२ पे०^३ । नानाखणिका — नोगन्था चेतना विपाकानं खन्धान कटत्ता च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१) 25

१ आरब्भ रागो उप्पज्जति दिट्ठि पे० दोमनस्स उप्पज्जति — सी०, स्या० ।
२-२ स्या० पोत्यके नत्थि ।

नव, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो नव, अठ्ठमठ्ठापञ्चयेन पञ्चयो
नव, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

उपनिस्सयपञ्चयो

२८ गथो धम्मो गन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्कूपनिस्सयो
५ पे० । पक्कूपनिस्सयो — गन्धा गन्धान उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ।

२९ नोगन्धो धम्मो नोगन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्कूपनिस्सयो
पे० । पक्कूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय धान वेति .. पे०...
१० मान जप्पेति दिट्ठि गण्हाति सीलं पे० सेनासन उपनिस्साय
दान वेति पे० सङ्गं भिन्दति सद्या .. पे० सेनासन सद्या
.. पे० फलसमापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोगन्धो धम्मो गन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो
— आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो पक्कूपनिस्सयो .. पे० ।
१५ पक्कूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय दिट्ठि^१ गण्हाति सीलं ... पे०...
सेनासन उपनिस्साय पाण हनति पे० सङ्गं भिन्दति सद्या
पे० सेनासन रागस्स पे० पत्थनाय उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

नोगन्धो धम्मो गन्धस्स च नोगन्धस्स च धम्मस्स
२० उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो
पक्कूपनिस्सयो पे० । पक्कूपनिस्सयो — सद्य उपनिस्साय मानं
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति सीलं पे० सेनासन उपनिस्साय पाण
हनति पे० सङ्गं भिन्दति सद्या पे० .. सेनासन मन्धान
सम्पयुक्तकाम च सत्तमं उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२५ गथो च नोगन्धो च धम्मा गन्धस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्कूप-
निस्सयो पे० .. । पक्कूपनिस्सयो ... तीणि (आरम्मणनयेन
कासम्मा) ।

चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
गन्था पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो एक (पटिच्चसदिसं) । (३)

३५ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 5
पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय (सङ्खित्त) । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो -
सहजात, पुरेजात । सहजाता - नोगन्था खन्धा गन्थान अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्स 10
उप्पज्जति, वत्थु गन्थान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - नोगन्थो एको
खन्धो तिण्णन्न खन्धान गन्थान च चित्तसमुद्धानान च रूपान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० । पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु 15
अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा
उप्पज्जन्ति, वत्थु गन्थान सम्पयुत्तकानं च खन्धान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । (३)

३६ गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो - सीलब्बतपरामासो 20
कायगन्थो च सम्पयुत्तका च खन्धा अभिज्झाकायगन्थस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो (चक्क) । सहजातो - सीलब्बतपरामासो कायगन्थो
च वत्थु च अभिज्झाकायगन्थस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (चक्क) । (१)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहारं, इन्द्रिय । 25
सहजातो - नोगन्थो एको खन्धो च गन्थो^१ च तिण्णन्न खन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे खन्धा^२
च पे० । सहजाता - गन्था च वत्थु च नोगन्थान खन्धान
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता - गन्था च महाभूता च चित्त-

१ गन्था - स्या० । २ खन्वे - स्या० ।

नोगन्थो धम्मो गयस्स धम्मस्स कम्मपञ्चयेन पञ्चयो -
नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकान गयान' कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स कम्म
पञ्चयेन पञ्चयो - नोगन्था चेतना सम्पयुत्तकान सन्धान गन्थान
५ च चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

विपाकपञ्चयाधि

३२ नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विपाकपञ्चयेन
पञ्चयो एक, आहारपञ्चयेन पञ्चयो तीणि इन्द्रियपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन
पञ्चयो नव, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

विष्ययुत्तपञ्चयो

10 ३३ गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात, पञ्छाजात (सङ्गित्त) । (१)

B. 264 नोगन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो
- सहजात, पुरेजात, पञ्छाजात (सङ्गित्त) । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो ।
15 पुरेजात - वत्थु गन्थान विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स विष्य-
युत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - वत्थु गन्थान सम्पयुत्तकान च सन्धान
विष्ययुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा नोगन्थस्स धम्मस्स विष्य
20 युत्तपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पञ्छाजात (सङ्गित्त) । (१)

अतिपञ्चयो

३४ गन्थो धम्मो गयस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो
- एक (पटिञ्चसवित्त) ।

गन्थो धम्मो नोगन्थस्स धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो -
सहजात पञ्छाजात । सहजाता - गन्था सम्पयुत्तकान सन्धान

पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन 5 पञ्चयो । (२)

नोगन्थो धम्मो गन्थस्स च नोगन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

४० गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स आरम्मण- 10 B 267 पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स धम्मस्स आरम्मण-पञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पच्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थो च नोगन्थो च धम्मा गन्थस्स च नोगन्थस्स च 15 धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

२. पञ्चयपञ्चनीयं

सङ्ख्या

४१ नहतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव ।

20

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

हेतुबुक्क

४२ हेतुपञ्चया नआरम्मणे नव प० नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये नव (सब्बत्थ नव), नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयत्ते नव, नोनत्थिया नव, नोविगते नव ।

समुद्धानान च रूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - गन्धा
 च सम्पयुक्तका च स्रग्धा पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अतिपञ्चयेन
 पञ्चयो । पञ्चाजाता - गन्धा च कबलीकारो आहारो च इमस्स
 कायस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - गन्धा च रूप

5 जीवितिन्द्रिय च कटस्तारूपान अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्धो च नोगन्धो च धम्मा गन्धस्स च नोगन्धस्स च
 धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजातो -
 नोगन्धो एको सन्धो च सीलब्धतपरामासो कायगन्धो च तिण्णं
 स्रग्धान अभिज्ज्ञाकायगन्धस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अति
 10 पञ्चयेन पञ्चयो पे० । सहजातो - सीलब्धतपरामासो कायगन्धो
 च वत्थु च अभिज्ज्ञाकायगन्धस्स च सम्पयुक्तकान च सन्धानं
 अतिपञ्चयेन पञ्चयो (चक्क) । (३)

(२) वत्थुपा

पुढ

B. 266

३७ हेतुया नव आरम्मणे नव (सन्धत्थ नव), उपनिस्सये
 नव पुरेजाते तीणि पञ्चाजाते तीणि आसेवने नव कम्मे तीणि
 15 विपाके एक, आहारे तीणि इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, ममो नव,
 सम्पयुक्ते नव विप्पयुक्ते पञ्च अस्थिया नव, नस्थिया नव, विगते
 नव अविगते नव ।

धनुत्तोने ।

पञ्चलीमुद्धारो

३८ गन्धो धम्मो गन्धस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन
 पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

20 गन्धो धम्मो नोगन्धस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो,
 सहजातपञ्चयन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्चाजात
 पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्धो धम्मो गन्धस्स च नोगन्धस्स च धम्मस्स आरम्मण
 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
 25 पञ्चयो । (३)

३९ नोगन्धो धम्मो नोगन्धस्स धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा लोभो
च चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दोमनस्स-
सहगत एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पटिघं च चित्तसमुद्धान च
रूप . पे० . द्वे खन्धे पे० . । (३)

४६ गन्थविप्पयुत्त^१ धम्मं पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थविप्पयुत्त एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दिट्ठिगतविप्पयुत्त
लोभ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिघ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिक्खणे पे० खन्धे पटिच्च (सङ्खित्त) । (१)

गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 10
हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थविप्पयुत्त धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्पयुत्तं लोभं पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं, पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका 15
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३)

४७ गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्मं पटिच्च गन्थ-
सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत
एक खन्ध च लोभं च पटिच्च तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे
पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च पटिघ च पटिच्च तयो खन्धा 20
. पे० द्वे खन्धे पे० । (१)

B 269

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे च 25
पटिघ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो
च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — दिट्ठिगतविप्प-
युत्तलोभसहगत एक खन्ध च लोभ च पटिच्च तयो खन्धा चित्त-

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

४३ नहेतुपञ्चया भारम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनुलोम पदानि परिपुण्णानि वातव्यानि), अधिगत नव ।

गन्धदुकं निष्ठितं ।

— ० —

२७ गन्धनियदुकं

१-७ धारसत्तकं

४४ गन्धनिय धम्म पटिञ्च गन्धनियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्धनिय एक सन्धं (सङ्खित्तं) ।

५ (यथा चूलन्तरदुके लोक्कियदुकं एवं विभजितत्वं निम्नाना करण) ।

गन्धनियदुकं निष्ठितं ।

— ० —

२८ गन्धसम्पयुत्तदुकं

१ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विभज्जो

हेतुपञ्चयो

B. 258

४५ गन्धसम्पयुत्त धम्मं पटिञ्च गन्धसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्धसम्पयुत्तं एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा पे० द्व सन्धे ... पे०... । (१)

१० गन्धसम्पयुत्त धम्मं पटिञ्च गन्धविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्धसम्पयुत्ते सन्धे पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं, विट्ठितं विप्पयुत्तलोभसहगते सन्धे पटिञ्च लोभो चित्तसमुद्धानं च रूपं, दोमनस्ससहगते सन्धे पटिञ्च पटिञ्च चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

१५ गन्धसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — गन्धसम्पयुत्त एक सन्धं पटिञ्च तयो सन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे०.. द्वे सन्धे .. पे०—

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा लोभो
च चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० . द्वे खन्धे पे० दोमनस्स-
सहगत एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा पटिघ च चित्तसमुद्धान च
रूपं . पे० द्वे खन्धे . पे० . । (३)

४६. गन्थविप्पयुत्त^१ धम्म पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थविप्पयुत्त एक खन्धं पटिच्च तयो खन्धा
चित्तसमुद्धान च रूपं .. पे० द्वे खन्धे . पे० . दिट्ठिगतविप्पयुत्तं
लोभ पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिघं पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप,
पटिसन्धिकखणे पे० खन्धे पटिच्च (सङ्खित्त) । (१)

गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 10
हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ पटिच्च
सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप, पटिघ पटिच्च सम्पयुत्तका 15
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (३)

४७ गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थ-
सम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत
एक खन्ध च लोभ च पटिच्च तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे
पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च पटिघ च पटिच्च तयो खन्धा 20
. पे० . द्वे खन्धे पे० । (१)

B 269

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे च 25
पटिघ च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो
च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - दिट्ठिगतविप्प-
युत्तलोभसहगत एक खन्ध च लोभ च पटिच्च तयो खन्धा चित्त-

समुद्धान च रूप पे० द्वे स्रग्धे पे०.. दोमनस्ससहगतं एकं
सन्ध च पटिघ च पटिच्च तयो स्रग्धा चित्तसमुद्धान च रूप
पे०.. द्वे स्रग्धे पे० । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- ४८ गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्भणपञ्चया - गन्धसम्पयुक्तं एकं स्रग्ध पटिच्च तयो
स्रग्धा पे० द्वे स्रग्धे .. पे० । (१)

गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धविष्ययुक्तो धम्मो उपपज्जति
आरम्भणपञ्चया - दिट्ठिगतविष्ययुक्तलोभसहगतं स्रग्धे पटिच्च लोभो
दोमनस्ससहगतं स्रग्धे पटिच्च पटिघ । (२)

- १० गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्ययुक्तो
च धम्मा उपपज्जन्ति आरम्भणपञ्चया - दिट्ठिगतविष्ययुक्तलोभसहगतं
एकं सन्ध पटिच्च तयो स्रग्धा लोभो च पे० द्वे स्रग्धे ... पे०..
दोमनस्ससहगतं एकं स्रग्ध पटिच्च तयो स्रग्धा पटिघं च ... पे०..
द्वे स्रग्धे पे०... । (३)

- ११ गन्धविष्ययुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धविष्ययुक्तो धम्मो
उपपज्जति आरम्भणपञ्चया - गन्धविष्ययुक्तं एकं सन्ध पटिच्च तयो
स्रग्धा पे० द्वे स्रग्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे०.. बन्धु
पटिच्च स्रग्धा । (१)

- गन्धविष्ययुक्तं धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति
२० आरम्भणपञ्चया - दिट्ठिगतविष्ययुक्तं लोभं पटिच्च सम्पयुक्तका स्रग्धा,
पटिघ पटिच्च सम्पयुक्तका स्रग्धा । (२)

- गन्धसम्पयुक्तं च गन्धविष्ययुक्तं च धम्मं पटिच्च गन्धसम्पयुक्तो
धम्मो उपपज्जति आरम्भणपञ्चया - दिट्ठिगतविष्ययुक्तलोभसहगतं एकं
सन्ध च लोभं च पटिच्च तयो स्रग्धा पे० द्वे स्रग्धे ... पे०..
२३ दोमनस्ससहगतं एकं स्रग्धं च पटिघं च पटिच्च तयो स्रग्धा ... पे०..
द्वे स्रग्धे .. पे० (सङ्घित्तं) । (१)

(२) चत्तया

सुखं

५० हेतुया नव आरम्भणे छ, अविपत्तिया नव, अनन्तर

छ, समनन्तरे छ, सहजाते नव, अञ्जमञ्जे छ, निस्सये नव, उपनिस्सये छ, पुरेजाते छ, आसेवने छ, कम्मे नव, विपाके एकं, आहारे नव, इन्द्रिये नव, ज्ञाने नव, मग्गे नव, सम्पयुत्ते छ, विप्प-युत्ते नव, अत्थिया नव, नत्थिया छ, विगते छ, अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५१ गन्थविप्पयुत्त धम्म पटिच्च गन्थावप्पयुत्तो धम्मो 5
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक गन्थविप्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे०
अहेतुकपटिसन्धिवक्खणे पे० (याव असञ्जसत्ता), विचिकिच्छा-
सहगते उद्वच्चसहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च-
सहगतो मोहो (सङ्घित्तं) । (१)

10

(२) सङ्खया

सुद्ध

५२ नहेतुया एक, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते सत्त (नपुरेजाते विभजन्तेन अरूप
पठम कातब्ब, रूप यत्थ लब्भति पच्छा कातब्ब, पटिघ च
अरूपे नत्थि), नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, 15
नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे
एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि, नोविगते
तीणि ।

B 271

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

५३ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एव
गणेतब्ब, सङ्घित्तं), नोविगते तीणि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

20

५४. नहेतुपच्चया आरम्मणे एक .. पे० अविगते एक ।

§ २ सहजातवारो (सहजातवारोऽपि एवं कातव्यो^१) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

५५ गन्धसम्पयुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिञ्चसदिसा) ।

गन्धविष्णुयुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धविष्णुयुक्तो धम्मो उपपज्जति
५ हेतुपञ्चया—गन्धविष्णुयुक्तं एकं सन्धं पञ्चया पे० पटिसन्धिससमे
पे०... सन्धे पञ्चया वत्थु, वत्थु पञ्चया सन्धा, एकं महाभूतं
पे० वत्थु पञ्चया गन्धविष्णुयुक्तं सन्धा । (१)

B. 272 गन्धविष्णुयुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति
हेतुपञ्चया—वत्थु पञ्चया गन्धसम्पयुक्तका^१ सन्धा, दिट्ठिगतविष्णुयुक्तं
१० लोमं पञ्चया सम्पयुक्तका सन्धा पटिष पञ्चया सम्पयुक्तका
सन्धा । (२)

गन्धविष्णुयुक्तं धम्मं पञ्चया गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्णुयुक्तो
च धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया—वत्थु पञ्चया गन्धसम्पयुक्तका
सन्धा महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान् रूपं दिट्ठिगतविष्णुयुक्तं सोमं
१५ पञ्चया सम्पयुक्तका सन्धा चित्तसमुद्धान् च रूपं, पटिष पञ्चया
सम्पयुक्तका सन्धा चित्तसमुद्धान् च रूपं वत्थु पञ्चया दिट्ठिगत
विष्णुयुक्तलोमसहगता^२ सन्धा च लोमो च वत्थु पञ्चया दोमनस्य
सहगता सन्धा च पटिष च । (३)

५६ गन्धसम्पयुक्तं च गन्धविष्णुयुक्तं च धम्मं पञ्चया
२० गन्धसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया—गन्धसम्पयुक्तं एकं सन्धं
च वत्थु च पञ्चया तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० दिट्ठिगत

१ कातव्य—सी । २ गन्धसम्पयुक्त—स्या एवमुपरि वि । ३ दिट्ठिगत-
विष्णुयुक्त—सी स्या ।

विप्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध च वत्थु च लोभ च पञ्चया
तयो खन्धा पे० . द्वे खन्धे पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध
च वत्थु च पटिघ च पञ्चया तयो खन्धा . पे० द्वे खन्धे
... पे०... । (१)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पञ्चया गन्थविप्पयुत्तो 5
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च
पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
लोभ च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दोमनस्ससहगते खन्धे च पटिघ
च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च
वत्थु च पञ्चया लोभो, दोमनस्ससहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया 10
पटिघं । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्म पञ्चया गन्थ-
सम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया —
गन्थसम्पयुत्त एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे०
द्वे खन्धे पे० गन्थसम्पयुत्ते खन्धे च महाभूते च पञ्चया 15
चित्तसमुद्धान रूपं, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध च लोभ
च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे
पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च पटिघ च पञ्चया तयो
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगत एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा 20
लोभो च पे० द्वे खन्धे पे० दोमनस्ससहगत एक खन्ध च
वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पटिघ च . पे० द्वे खन्धे पे० .
(सङ्खित्त) । (३)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

५७ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एक, आहारे नव 25
.. पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२ पञ्चयपञ्चमीय

(१) विमङ्गो

नहेतुपञ्चयो

५८ गन्यविप्पयुत्त घम्म पञ्चया गन्यविप्पयुत्तो घम्मो
उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुक गन्यविप्पयुत्तं ... पे०.. अहेतुक
पटिसन्धिक्खणे (याव अस्सञ्जसत्ता), चक्खायतन पञ्चया चक्खु
विञ्जाण पे० कायायतन पञ्चया कायविञ्जाण, वत्थु पञ्चया
५ अहेतुका गन्यविप्पयुत्ता सखा, विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो
सन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो
(सङ्घित्त) ।

(२) लङ्का

सुखं

५९ नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
नअनन्तरे सीणि पे० नउपनिस्सये सीणि, नपुरेजाते सस
१० नपञ्चाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे चत्तारि, नविपाके नव,
नआहारे एक नइन्द्रिये एक, नआने एक, नमग्गे एकं, नसम्पयुत्ते
सीणि नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चमीय

६० हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव (एवं
गणेतम्भ) ।

४ पञ्चयपञ्चमीयानुसोमं

३. 274 15

६१ नहेतुपञ्चया आरम्मणे एक पे० अविगते एकं ।

५ ४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चयवारसदितो) ।

§ ५ संसद्वारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

६२. गन्थसम्पयुत्त धम्मं संसद्वो गन्थसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्थसम्पयुत्त एक खन्धं ससद्वो तयो खन्धा
... पे० .. द्वे खन्धे .. पे० . । (१)

गन्थसम्पयुत्तं धम्मं संसद्वो गन्थविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो खन्धो संसद्वो लोभो, 5
दोमनस्ससहगतो खन्धो संसद्वो पटिघ । (२)

गन्थसम्पयुत्त धम्मं संसद्वो गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो
च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगत एक
खन्ध संसद्वो तयो खन्धा लोभो च पे० द्वे खन्धे . पे०
दोमनस्ससहगतं एकं खन्ध संसद्वो तयो खन्धा पटिघ च . पे० . 10
द्वे खन्धे . पे० .. । (३)

६३ गन्थविप्पयुत्त धम्मं संसद्वो गन्थविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्थविप्पयुत्तं एकं खन्धं संसद्वो तयो खन्धा
... पे० द्वे खन्धे . पे० पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

गन्थविप्पयुत्त धम्मं संसद्वो गन्थसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति 15
हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभ संसद्वो सम्पयुत्तका खन्धा,
पटिघ संसद्वो सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

गन्थसम्पयुत्त च गन्थविप्पयुत्त च धम्मं संसद्वो गन्थसम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - दिट्ठिगतविप्पयुत्त लोभसहगत एक
खन्ध च लोभ च संसद्वो तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे पे० 20 B. 275
दोमनस्ससहगत एक खन्ध च पटिघ च संसद्वो तयो खन्धा पे०
द्वे खन्धे पे० . (सङ्खित्त) ।

(२) सङ्गहा

६४ हेतुया छ, आरम्मणे छ, अधिपतिया छ (सव्वत्थ'छ),
विपाके एकं, आहारे छ . पे० अविगते छ ।

अनुलोम ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

महेतुपञ्चयो

६५ गन्धविष्ययुक्त धम्म संसट्ठो गन्धविष्ययुक्तो धम्मो
उपपज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुक गन्धविष्ययुक्त पे० अहेतुक-
पटिसिद्धिनिक्षणे पे० विचिकिच्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे
ससट्ठो विचिकिच्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो (संस्मित) ।

(२) सङ्गपा

- ६६ नहेतुया एक, नअधिपतिया छ नपुरेजाते छ, नपञ्चा
जाते छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि नविपाके छ, नमान एक,
नमग्गे एक, नविष्ययुक्ते छ ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

६७ हेतुपञ्चया नअधिपतिया छ, नपुरेजाते छ, नपञ्चाजाते
छ, नआसेवने छ, नकम्मे चत्तारि, नविपाके छ, नविष्ययुक्ते छ ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

- ६८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक, अनन्तरे एक .. पे०-
अविगते एक ।

१६ सम्पयुक्तवारो

(सम्पयुक्तवारो ससट्ठवारसदिसो) ।

१७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

६९ गयसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्त धम्मस्स हेतु

पञ्चयेन पञ्चयो - गन्थसम्पयुत्ता^१ हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान हेतु-
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - गन्थसम्पयुत्ता हेतू चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो, दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु लोभस्स चित्तसमुद्धानान 5
च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगतो हेतु पटिघस्स
चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च
धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - गन्थसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान
खन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दिट्ठिगत- 10
विप्पयुत्तलोभसहगतो हेतु सम्पयुत्तकान खन्धान लोभस्स च चित्त-
समुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहगतो हेतु
सम्पयुत्तकान खन्धान पटिघस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

७० गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतु- 15
पञ्चयेन पञ्चयो - गन्थविप्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्त-
समुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
चित्तसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिघ चित्तसमुद्धानान
रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

B 277

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन 20
पञ्चयो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो सम्पयुत्तकानं खन्धान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो; पटिघ सम्पयुत्तकान खन्धान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो; 25
पटिघ सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (३)

७१ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
युत्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतो

हेतु च लोभो च सम्पयुत्तकान् सन्धानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो,
दोमनस्ससहगतो हेतु च पटिष च सम्पयुत्तकान् सन्धानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

- गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविष्ययुत्तो च धम्मा गन्धविष्ययुत्तस्स
५ धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दिट्ठिगतविष्ययुत्तलोभसहगतो हेतु च
लोभो च चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्स
सहगतो हेतु च पटिष च चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (२)

- गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविष्ययुत्तो च धम्मा गन्धसम्पयुत्तस्स
१० च गन्धविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — दिट्ठिगत
विष्ययुत्तलोभसहगतो हेतु च लोभो च सम्पयुत्तकान् सन्धानं
चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहगतो
हेतु च पटिष च सम्पयुत्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान्
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

आरम्भणपञ्चयो

- १५ ७२ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण
पञ्चयेन पञ्चयो — गन्धसम्पयुत्ते सत्थे आरम्भ गन्धसम्पयुत्तका
सत्था उपपज्जन्ति । (तीसु पि मूला पुच्छित्तव्या) गन्धसम्पयुत्ते सत्थे
आरम्भ गन्धविष्ययुत्ता सत्था उपपज्जन्ति, गन्धसम्पयुत्ते सत्थे
आरम्भ दिट्ठिगतविष्ययुत्तलोभसहगता सत्था च लोभो च उपपज्जन्ति,
२० दोमनस्ससहगता सत्था च पटिष च उपपज्जन्ति । (१)

- ७३ गन्धविष्ययुत्तो धम्मो गन्धविष्ययुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण
पञ्चयेन पञ्चयो — दानं दत्त्वा सीलं पे०.. उपोसथधम्मं कत्वा
त पञ्चयेकवन्ति पुण्ये सुविण्णानि पञ्चवक्कन्ति दाना वुट्ठहिस्वा
ज्ञानं पञ्चयेकवन्ति अरिया मग्गा वुट्ठहिस्वा मग्ग पञ्चयेकवन्ति, फलं
२५ पञ्चयेकवन्ति निम्बान् पञ्चवक्कन्ति निम्बान् गोत्रमुत्तं बोदानस्स,
मग्गस्स फलस्स आयज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो अरिया
गन्धविष्ययुत्ते पहीने पिलेसे पञ्चयेकवन्ति, विकरम्मिसे विलेसे
पञ्चयेकवन्ति पुण्ये गमुत्ताविण्ण विमते जानन्ति चरन्तु .. पे०..
यस्य गन्धविष्ययुत्तो गन्धे च लोभं च पटिष च अनिष्पत्तो पे०..

विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ गन्थविप्पयुत्तो रागो
 उप्पज्जति, विचिकिच्छा . पे० उद्धच्च . पे० दोमनस्सं
 उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्दं
 सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन गन्थविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्त जानाति,
 आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स पे० आकिञ्चञ्जा- 5
 यतन नेवसञ्जानासञ्जायतनस्स पे० रूपायतन चक्खु-
 विञ्जाणस्स पे० फोढुब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे० ..
 गन्थविप्पयुत्ता खन्धा इद्विविधञ्जाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स,
 पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाणस्स, यथाकम्मूपगञ्जाणस्स, अनागतसञ्जाणस्स,
 आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

10

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो—दान दत्त्वा सील . पे० उपोसथकम्म पे० ..
 पुब्बे पे० ज्ञाना पे० त अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
 गन्थसम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दोमनस्स उप्पज्जति
 (सङ्घित्त) । (२)

15

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
 च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — चक्खु पे० वत्थु
 गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभ च पटिघ च आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्त-
 लोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ
 च उप्पज्जन्ति । (३)

20

७४ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
 युत्तस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ-
 सहगते खन्धे च लोभ च दोमनस्ससहगते खन्धे च पटिघ च
 आरब्भ गन्थसम्पयुत्तका खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल पुच्छित्तब्ब)
 दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभ च दोमनस्ससहगते खन्धे 25
 च पटिघ च आरब्भ गन्थविप्पयुत्ता खन्धा उप्पज्जन्ति, दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभ च दोमनस्ससहगते खन्धे च
 पटिघ च आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च
 दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च उप्पज्जन्ति । (३)

B 279

अधिपतिपच्चयो

७५. गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति- 30

पञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - गन्धसम्पयुक्ते स्तब्धे गरु कत्वा गन्धसम्पयुक्तका सन्धा उप्यज्जन्ति । सहजाताधिपति - गन्धसम्पयुक्ताधिपति सम्पयुक्तकान सन्धान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 5 गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धविष्ययुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - गन्धसम्पयुक्ते स्तब्धे गरु कत्वा दिट्ठिगतविष्ययुक्तो सोभो उप्यज्जन्ति । सहजाताधिपति - गन्धसम्पयुक्ताधिपति चित्तसमुद्धानान रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो दिट्ठिगतविष्ययुत्तलोभसहजाताधिपति
- 10 सोभस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, दोमनस्ससहजाताधिपति पटिघस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविष्ययुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति ।
- 15 आरम्भणाधिपति - गन्धसम्पयुक्ते स्तब्धे गरु कत्वा दिट्ठिगतविष्ययुत्तलोभसहजाता स्तब्धा च सोभो च उप्यज्जन्ति । सहजाताधिपति - दिट्ठिगतविष्ययुत्तलोभसहजाताधिपति सम्पयुक्तकान सन्धान सोमस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो दोमनस्ससहजाताधिपति सम्पयुक्तकान सन्धान पटिघस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)
- 20

- ७६ गन्धविष्ययुक्तो धम्मो गन्धविष्ययुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्भणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा तं गरु मत्वा पञ्चवेकस्सति पुब्बे सुचिण्णामि गरु कत्वा पञ्चवेकस्सति,
- 25 ज्ञाना वुट्ठहिस्वा ज्ञान गरु मत्वा पञ्चवेकस्सति अरिया मग्गा वुट्ठहिस्वा मग्गं गरु कत्वा पञ्चवेकस्सन्ति फला वुट्ठहिस्वा फलं गरु मत्वा पञ्चवेकस्सन्ति निव्वान गरु मत्वा पञ्चवेकस्सन्ति, निव्वानं गोत्रभुत्त बोदानस्स मग्गस्स फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो, चकसु पे० वत्थु गन्धविष्ययुक्ते स्तब्धे च सोभं च गरु कत्वा
- अस्सादेति अभिमन्वति तं गरु मत्वा गन्धविष्ययुक्तो रागो उप्यज्जन्ति ।

सहजाताधिपति - गन्थविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान चित्त-
समुद्धानानं च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - दान पे० सीलं . पे०...
उपोसथकम्मं पे० . पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठहित्वा 5
ज्ञान . पे० . चक्खु . पे० वत्थु गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभ
च गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा गन्थसम्पयुत्तो
रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति - चक्खु 10
पे० वत्थु गन्थविप्पयुत्ते खन्धे च लोभ च गरु कत्वा दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च उप्पज्जन्ति । (३)

७७ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थ-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति -
दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे च लोभ च गरु कत्वा गन्थ- 15
सम्पयुत्तका खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूला^१ पुच्छितब्बा^१) दिट्ठिगतविप्पयुत्त-
लोभसहगते खन्धे च लोभ च गरु कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
उप्पज्जति । (मूला पुच्छितब्बा) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगते खन्धे
च लोभ च गरु कत्वा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो
च उप्पज्जन्ति । (३)

20

अनन्तरपच्चयो

७८ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा गन्थसम्पयुत्ता खन्धा पच्छिमान
पच्छिमान गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूला पुच्छितब्बा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता
खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स दिट्ठिगतविप्पयुत्तस्स लोभस्स अनन्तर- 25
पच्चयेन पच्चयो, पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा पच्छिमस्स
पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो; गन्थसम्पयुत्ता खन्धा

B 281

१ मूल पुच्छितब्ब - स

- धुट्टानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूला पुच्छितत्वा) पुरिमा
पुरिमा दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता सन्धा पच्छिमान पच्छिमान
दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतान सन्धान लोभस्स च अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो, पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता सन्धा पच्छिमान पच्छिमान
५ दोमनस्ससहगतान सन्धान पटिघस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- ७९ गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो पच्छिमस्स
पच्छिमस्स दिट्ठिगतविप्पयुत्तस्स लोभस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
पुरिम पुरिम^१ पटिघ पच्छिमस्स पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तर
१० पञ्चयेन पञ्चयो पुरिमा पुरिमा गन्धविप्पयुत्ता सन्धा पच्छिमान
पच्छिमान गन्धविप्पयुत्तान^२ सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, अनुलोभं
गोत्रभुस्स पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो पच्छिमान
१५ पच्छिमान दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतान^३ सन्धान अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो पुरिम पुरिम पटिघ पच्छिमान पच्छिमान दोमनस्स
सहगतान सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो भावज्जना गन्ध
सम्पयुत्तकान सन्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स
२० च धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमो पुरिमो दिट्ठिगत
विप्पयुत्तो लोभो पच्छिमान पच्छिमान दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतान
सन्धान लोभस्स च अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पुरिम पुरिम पटिघ
पच्छिमान पच्छिमान दोमनस्ससहगतान सन्धान पटिघस्स च
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो भावज्जना दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतान
२५ सन्धान लोभस्स च दोमनस्ससहगतान सन्धान पटिघस्स च अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो । (३)

८० गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्धसम्प
युत्तस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो—पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगत-

१ पुरिम दोमनस्ससहगत - सी त्या । २ गन्धविप्पयुत्तकान - सी । ३ दिट्ठि
गतविप्पयुत्तकान - सी दिट्ठिगतविप्पयुत्तान - त्या ।

विष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च पच्छिमान पच्छिमान
 दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगतान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो;
 पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च पच्छिमान
 पच्छिमान दोमनस्ससहगतान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
 (मूला पुच्छित्त्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता 5
 खन्धा च लोभो च पच्छिमस्स पच्छिमस्स दिट्ठिगतविष्पयुत्तस्स
 लोभस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, पुरिमा पुरिमा दोमनस्ससहगता
 खन्धा च पटिघ च पच्छिमस्स पच्छिमस्स पटिघस्स अनन्तरपच्चयेन
 पच्चयो, दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्स-
 सहगता खन्धा च पटिघ च वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । 10
 (मूला पुच्छित्त्वा) पुरिमा पुरिमा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगता
 खन्धा च लोभो च पच्छिमान पच्छिमान दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभ-
 सहगतान खन्धान लोभस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, पुरिमा
 पुरिमा दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च पच्छिमानं पच्छिमान
 दोमनस्ससहगतान खन्धानं पटिघस्स च अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३) 15

समनन्तरपच्चयादि

८१ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स समनन्तर-
 पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जामञ्जपच्चयेन
 पच्चयो, निस्सयपच्चयेन पच्चयो ।

उपनिस्सयपच्चयो

८२ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, 20
 पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो — गन्थसम्पयुत्ता खन्धा
 गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूल
 पुच्छित्त्वा, तीणि पि उपनिस्सया) गन्थसम्पयुत्ता खन्धा गन्थ-
 विष्पयुत्तान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (मूल, तीणि पि
 उपनिस्सया) गन्थसम्पयुत्ता खन्धा दिट्ठिगतविष्पयुत्तलोभसहगतान 25

स धान लोभस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगतान
स धान पटिघस्स च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

- ८३ गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
५ पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय दानं
वेति पे० समारपत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, सील पे०...
पञ्च, राग दोस, मोहं मान, पत्थनं, कामिकं सुख, कामिकं
दुक्खं, उतु, भोजन, सेनासन उपनिस्साय धान देति पे०
समारपत्ति उप्पादेति, पाण हनति पे० सद्ध भिन्दति, सद्धा
१० .. पे० पञ्चा रागो पे० पत्थना .. पे० सेनासन सद्धाय
.. पे० पञ्चाय रागस्स दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, पत्थनाय
पे०... फलसमारपत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

- गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूप-
१५ निस्सयो .. पे० । पक्तूपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय मान जप्पेति,
विट्ठि गम्हाति, सील पे० पञ्च राग पे० .. मान, पत्थन
.. पे० सेनासन उपनिस्साय पाण हनति पे० सद्ध भिन्दति,
सद्धा पे० सेनासन रागस्स दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, विट्ठिया,
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

- २० गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो (तीणि उपनिस्साया), सद्ध
उपनिस्साय मान जप्पेति सील पे० पञ्च, राग दोस,
मोहं मान पत्थन कामिक सुख पे० सेनासन उपनिस्साय पाण
हनति पे०... सद्ध भिन्दति सद्धा पे० पञ्चा रागो,
२५ दोसो मोहो मानो पत्थना पे० सेनासन विट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ
सहगतानं धम्मान लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं स धान पटिघस्स
च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

८४ गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्ध
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणूपनिस्सयो
अनन्तरूपनिस्सयो पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो —

दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता
 खन्धा च पटिघ च गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन
 पच्चयो । (मूल कातव्व^१) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च
 लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च गन्थविप्पयुत्तानं
 खन्धानं दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभस्स^२ च पटिघस्स च उपनिस्सयपच्चयेन 5
 पच्चयो । (मूल पुच्छितव्व) दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च
 लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघं च दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभ-
 सहगतान खन्धान लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं खन्धान पटिघस्स
 च उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

पुरेजातपच्चयो

८५ गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात- 10
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मणपुरेजातं -
 चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति,
 त आरब्भ गन्थविप्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, विचिकिच्छा पे० .
 उद्वच्च . पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं
 पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद् सुणाति, रूपायतन चक्खु- 15
 विज्जाणस्स . पे० फोढुब्बायतन कायविज्जाणस्स पे० . ।
 वत्थुपुरेजात - चक्खायतन चक्खुविज्जाणस्स पे० कायायतन
 कायविज्जाणस्स पे० वत्थु गन्थविप्पयुत्तान खन्धान दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तस्स लोभस्स च पटिघस्स च पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात- 20
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
 पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
 गन्थसम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, दिट्ठि पे० दोमनस्स उप्पज्जति ।
 वत्थुपुरेजात - वत्थु गन्थसम्पयुत्तकान खन्धान पुरेजातपच्चयेन
 पच्चयो । (२)

25

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
 च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात ।
 आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु आरब्भ दिट्ठिगतविप्पयुत्त-

लोभसहगता सन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता सन्धा च पटिष
च उप्पज्जन्ति । वत्थुपुरेजात — वत्थु दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगतानं
सन्धानं लोभस्स च दोमनस्ससहगतानं सन्धानं पटिषस्स च
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

पञ्छाजातपच्चयो

5 ८६ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो एक ।

गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स पञ्छाजात-
पच्चयेन पच्चयो एक ।

10 गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्धविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स पञ्छाजातपच्चयेन पच्चयो — पञ्छाजाता दिट्ठिगत-
विप्पयुत्तलोभसहगता सन्धा च लोभो च दोमनस्ससहगता सन्धा च
पटिष च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स पञ्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

आसेवनपच्चयो

८७ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आसेवन-
पच्चयेन पच्चयो (अनन्तरसदिसं आवज्जना पि भुट्ठान पि नत्थि) ।

कम्मपच्चयो

15 ८८ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म
पच्चयेन पच्चयो — गन्धसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तफानं सन्धानं
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन
पच्चयो — सहजाता नानासणिका । सहजाता — गन्धसम्पयुत्ता चेतना
20 चित्तसमुद्धानानं रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो दिट्ठिगतविप्पयुत्त
लोभसहगता चेतना लोभस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्म
पच्चयेन पच्चयो दोमनस्ससहगता चेतना पटिषस्स च चित्त
समुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । नानासणिका — गन्ध
सम्पयुत्ता चेतना विपाकानं सन्धानं कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन
25 पच्चयो । (२)

गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — गन्थसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं
 खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो, दिट्ठगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगता चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धान लोभस्स च
 चित्तसमुद्धानान च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता
 चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान पटिघस्स च चित्तसमुद्धानानं च रूपान 5
 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

८६ गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
 पच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — गन्थ-
 विप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान
 कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका — 10
 गन्थविप्पयुत्ता चेतना विपाकान खन्धान कटत्ता च रूपान कम्म-
 पच्चयेन पच्चयो । (१)

विपाकपच्चयादि

९० गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विपाक-
 पच्चयेन पच्चयो एक ।

गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आहारपच्चयेन 15
 पच्चयो चत्तारि, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, ज्ञानपच्चयेन
 पच्चयो चत्तारि, भगपच्चयेन पच्चयो चत्तारि, सम्पयुत्तपच्चयेन
 पच्चयो छ ।

विप्पयुत्तपच्चयो

९१ गन्थसम्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पच्छाजात (सङ्घित्त, 20
 विभजितब्ब) (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
 पच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजात (सङ्घित्त) । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
 पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात — वत्थु गन्थसम्पयुत्तकान खन्धानं 25
 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात — वत्थु दिट्ठिगत विप्पयुत्तलोभसहगतान सन्धान लोभस्स च दोमनस्ससहगतान सन्धान पटिघस्स च विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 287

- ६२ गन्धसम्पयुत्तो च गन्धविप्पयुत्तो च धम्मा गन्धविप्प-
 5 युत्तस्स धम्मस्स विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पञ्चाजात ।
 सहजाता — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता सन्धा च लोभो च चित्त-
 समुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो, दोमनस्ससहगता सन्धा
 च पटिघ च चित्तसमुद्धानान रूपान विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो ।
 पञ्चाजाता — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता सन्धा च लोभो च
 10 दोमनस्ससहगता सन्धा च पटिघ च पुरेजातस्स इमस्स कायस्स
 विप्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (१)

अतिपच्चयो

६३ गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अति-
 पच्चयेन पच्चयो एक (पटिच्चसदिस) । (१)

- गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अतिपच्चयेन
 15 पच्चयो — सहजात पञ्चाजात (सद्दित्त, विभजितच्च) । (२)

गन्धसम्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स च
 धम्मस्स अतिपच्चयेन पच्चयो एक (पटिच्चसदिस) । (३)

- ६४ गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अति-
 पच्चयेन पच्चयो — सहजात पुरेजात, पञ्चाजात, आहारं, इन्द्रिय
 20 (सद्दित्तं विभजितच्च) । (१)

- गन्धविप्पयुत्तो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अतिपच्चयेन
 पच्चया — सहजातं पुरेजातं । सहजातो — दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो
 सम्पयुत्तपान सन्धानं अतिपच्चयेन पच्चया दोमनस्ससहगतं पटिघं
 सम्पयुत्तपान सन्धानं अतिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं — पानु
 25 पे० यत्थु घग्गादति अभिनन्ति तं आरम्भ गन्धसम्पयुत्तो
 रागो पे० दिट्ठि पे० दोमनस्स उपज्जति यत्थु गन्ध
 सम्पयुत्तपानं सन्धानं अतिपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्धविप्पयुत्तो धम्मा गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धविप्पयुत्तस्स च

धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजातं, पुरेजातं । सहजातो —
 दिट्ठिगतविप्पयुत्तो लोभो सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च
 रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो, पटिघ सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्त-
 समुद्धानानं च रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं — चक्खु
 .. पे० . वत्थु आरब्ध दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो 5
 च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च उप्पज्जन्ति, वत्थु दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगतान खन्धान लोभस्स च दोमनस्ससहगतान खन्धान
 पटिघस्स च अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 288

६५ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजातं । सहजातो — 10
 गन्थसम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च तिण्णन्न खन्धान अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो पे० . द्वे खन्धा च पे० . । सहजातो — दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगतो एको खन्धो च लोभो च तिण्णन्न खन्धान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो पे० द्वे खन्धा च पे० . दोमनस्स-
 सहगतो एको खन्धो च पटिघ च तिण्णन्नं खन्धान अत्थिपच्चयेन 15
 पच्चयो . पे० . द्वे खन्धा च पे० . । (१)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
 धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजातं,
 आहार, इन्द्रियं । सहजाता — गन्थसम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता च
 चित्तसमुद्धानान रूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता — दिट्ठिगत- 20
 विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च लोभो च चित्तसमुद्धानान रूपान
 अत्थिपच्चयेन पच्चयो । सहजाता — दोमनस्ससहगता खन्धा च
 पटिघ च चित्तसमुद्धानानं रूपानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो, दिट्ठिगत-
 विप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा च वत्थु च लोभस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो, दोमनस्ससहगता खन्धा च वत्थु च पटिघस्स अत्थि- 25
 पच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — दिट्ठिगतविप्पयुत्तलोभसहगता खन्धा
 च लोभो च दोमनस्ससहगता खन्धा च पटिघ च पुरेजातस्स
 इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता — गन्थसम्पयुत्ता
 खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थिपच्चयेन
 पच्चयो । पच्छाजाता — गन्थसम्पयुत्ता खन्धा च रूपजीवितिन्द्रिय 30
 च कटत्तारूपान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

- गन्धसम्पयुक्तो च गन्धविष्ययुक्तो च धम्मा गन्धसम्पयुक्तस्स
 च गन्धविष्ययुक्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात,
 पुरेजात । सहजातो - दिट्ठिगतविष्ययुत्तलोमसहगतो एको सन्धो च
 सोमो च तिण्णन्न सन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान् अत्थि
 5 पञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा च पे० । सहजातो -
 दोमनस्ससहगतो एको सन्धो च पटिघ च तिण्णन्न सन्धान चित्त
 समुद्धानान च रूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे सन्धा च
 पे० । सहजातो - दिट्ठिगतविष्ययुत्तलोमसहगतो एको सन्धो च
 वत्थु च तिण्णन्न सन्धान सोमस्स च अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो.. पे०..
 10 द्वे सन्धा च पे० । सहजातो - दोमनस्ससहगतो एको सन्धो
 च वत्थु च तिण्णन्न सन्धान पटिघस्स च अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो
 पे०.. द्वे सन्धा च पे० । (३)

(२) सत्त्वपा

पुत्रं

- २६ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपितया नव, अनन्तरे
 नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव अञ्जामञ्जे छ, निस्सये नव
 15 उपनिस्सये नव पुरेजाते तीणि पञ्चाजाते तीणि, आसेवने नव,
 कम्मे चत्तारि विपाके एक आहारे चत्तारि, इन्द्रिये चत्तारि
 ज्ञाने चत्तारि भग्गे चत्तारि सम्पयुत्ते छ, विष्ययुत्ते पञ्च अत्थिया
 नव नत्थिया नव विगते नव अविगते नव ।

अनुसोमं ।

पञ्चनीपुद्धारो

- २७ गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्स धम्मस्स आरम्भण
 20 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन
 पञ्चयो । (१)

गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धविष्ययुक्तस्स धम्मस्स आरम्भण-
 पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन
 पञ्चयो पञ्चाजातपञ्चयेन पञ्चयो कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- 25 गन्धसम्पयुक्तो धम्मो गन्धसम्पयुक्तस्स च गन्धविष्ययुक्तस्स
 च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो
 उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

६८ गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थविप्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो,
पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण- 5
पच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थविप्पयुत्तो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थविप्पयुत्तस्स
च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३) 10

६९ गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्प-
युत्तस्स^१ धम्मस्स^१ आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो,
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थविप्पयुत्तस्स
धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, 15
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

गन्थसम्पयुत्तो च गन्थविप्पयुत्तो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स
च गन्थविप्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजात-
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

१०० नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), 20
नोअविगते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक्कं

१०१ हेतुपच्चया नआरम्मणे नव, नअधिपतिया नव
पे० नसमनन्तरे नव, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये^२ नव
पे० नमग्गे नव, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते छ, नोनत्थिया
नव, नोविगते नव ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं
नहेतुपञ्च

१०२ नहेतुपञ्चया आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (अनुसोम-
मातिका वित्पारेतत्वा) .. पे० अविगते नव ।

गम्यसम्पयुक्तदुकं निष्ठितं ।

— ० —

२६ गन्थगन्थनियदुकं

११-६ पटिञ्चवारादि

हेतुपञ्चयो

१०३ गन्थ चेव गन्थनिय च घम्म पटिञ्च गन्थो चेव
गन्थनियो च घम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — सीलब्धतपरामासं
५ कायगन्थं पटिञ्च अभिज्झाकायगन्थो, अभिज्झाकायगन्थं पटिञ्च
सीलब्धतपरामासो कायगन्थो, इदसञ्चाभिनिवेसकायगन्थ पटिञ्च
अभिज्झाकायगन्थो अभिज्झाकायगन्थ पटिञ्च इदसञ्चाभिनिवेस
कायगन्थो । (१)

गन्थ चेव गन्थनिय च घम्म पटिञ्च गन्थनियो चेव नो
१० च गन्थो घम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — गन्थे पटिञ्च सम्पयुक्ता
सन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं । (२)

गन्थ चेव गन्थनिय च घम्म पटिञ्च गन्थो चेव गन्थनियो च
गन्थनियो चेव नो च गन्थो च घम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया । (१)

(पटिञ्चवारं^१ पि सहजातवारं पि पञ्चयवारं पि निस्सयवारं^२
१५ पि ससट्ठवारं पि सम्पयुक्तवारं पि गण्डुकसदित्तं^३ निभानाकरणं^४) ।

१७ पञ्चाधारा

१ पञ्चयानुसोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१०४ गयो चेव गयनियो च घम्मो गन्थस्स चेव

१ पटिञ्चवारो — एवा एवमुपरि पि । २-२ गण्डुकसदित्तं विभानाकरणं —
एवा ।

गन्थनियस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो — गन्था हेतू सम्पयुत्तकान्
गन्थान् हेतुपच्चयेन पच्चयो (एवं नव पञ्हा वित्थारेतव्वा) ।

आरम्मणपच्चयो

१०५ गन्थो चेव गन्थनियो च धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ-
नियस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — गन्थे आरब्भ गन्था
उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छितव्व) गन्थे आरब्भ गन्थनिया चेव नो 5
च गन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूलं पुच्छितव्व) गन्थे आरब्भ
गन्था च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

१०६ गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थनियस्स चेव
नो च गन्थस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दान पे० .
सील पे० उपोसथकम्म कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि 10
पे० ज्ञाना पे० अरिया गोत्रभु पच्चवेक्खन्ति, वोदान पच्च-
वेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे पच्चवेक्खन्ति,
पुब्बे समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, चक्खु पे० वत्थु गन्थनिये
चेव नो च गन्थे खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति,
दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सह सुणाति 15
(सव्व वित्थारेतव्व) आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ-
नियस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दान पे० सील
पे० उपोसथकम्म कत्वा त अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ
रागो उप्पज्जति, दिट्ठि पे० . विचिकिच्छा . पे० दोमनस्स 20
उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि . पे० ज्ञाना बुद्धित्वा ज्ञान पे० .
चक्खु पे० वत्थु गन्थनिये चेव नो च गन्थे खन्धे अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरब्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि . पे० दोमनस्स
उप्पज्जति । (२)

गन्थनियो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थस्स चेव गन्थ- 25 B 293
नियस्स च गन्थनियस्स चेव नो च गन्थस्स च धम्मस्स आरम्मण-
पच्चयेन पच्चयो — दान पे० . सील पे० उपोसथकम्म
पे० पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना बुद्धित्वा ज्ञानं पे० .

चक्षु पे० वत्थु गन्थनिये चैव नो च गन्थे सन्धे अत्सावेति अभिनन्दति, त आरम्भ गन्था च सम्पयुक्तका च सन्धा उपपज्जति (एव इतरे पि तीणि वित्थारेत्तव्वा) । (३)

- (आरम्भ कातव्वा । इमस्मिं दुके लोकुत्तर नत्थि, गन्थदुकं
५ सदिस, निम्नानाकरण । “गन्थनिय” ति नियामेतव्व, मग्गे नव पम्हा कातव्वा) ।

गन्थगन्थनियदुकं विद्धि ।

३० गन्थगन्थसम्पयुक्तदुकं

१-६ पटिच्चवारादि

१-४ पञ्चपञ्चतुक्कं

हेतुपञ्चयो

- १०७ गन्थ चैव गन्थसम्पयुक्त च धम्म पटिच्च गन्थो चैव गन्थसम्पयुक्तो च धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - सीलन्धतपरमास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च
१० सीलन्धतपरमासो कायगन्थो इदसञ्चामिनिवेसकायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो अभिज्झाकायगन्थ पटिच्च इदसञ्चामिनिवेसो कायगन्थो । (१)

- गन्थ चैव गन्थसम्पयुक्त च धम्मं पटिच्च गन्थसम्पयुक्तो चैव नो च गन्थो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - गन्थे पटिच्च
१५ सम्पयुक्तका सन्धा । (२)

गन्थ चैव गन्थसम्पयुक्त च धम्म पटिच्च गन्थो चैव गन्थ सम्पयुक्तो च गन्थसम्पयुक्तो चैव नो च गन्थो च धम्मा उपपज्जति हेतुपञ्चया - सीलन्धतपरमास कायगन्थ पटिच्च अभिज्झाकायगन्थो सम्पयुक्तका च सन्धा (चक्क) । (३)

- १०८ गन्थसम्पयुक्त चैव नो च गन्थं धम्म पटिच्च
२० गन्थसम्पयुक्तो चैव नो च गन्थो धम्मो उपपज्जति हेतुपञ्चया - गन्थसम्पयुक्त चैव नो च गन्थं एव सार्थं पटिच्च तयो सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० .. । (१)

गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्ते चेव
नो च गन्थे खन्धे पटिच्च गन्था । (२)

गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं धम्मं पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति 5
हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थ एक खन्धं पटिच्च तयो
खन्धा गन्था च पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

१०९ गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च
गन्थ च धम्म पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया – गन्थे च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च गन्था । (१) 10

गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थ
च धम्म पटिच्च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थं एक खन्ध च गन्थे च
पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० । (२)

गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च गन्थसम्पयुत्तं चेव नो च गन्थ 15
च धम्म पटिच्च गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव
नो च गन्थो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया – गन्थसम्पयुत्तं चेव
नो च गन्थं एक खन्ध च सीलव्वतपरामासं कायगन्थ च पटिच्च
तयो खन्धा अभिज्झाकायगन्थो-च पे० द्वे खन्धे च पे०
(चक्क बन्धितव्व, सङ्घित्त) । (३) 20

११०. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सव्वत्थ नव), कम्म
नव, आहारे नव पे० अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

१११ गन्थ चेव गन्थसम्पयुत्तं च धम्म पटिच्च गन्थो चेव
गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति नअधिपत्तिपच्चया (सङ्घित्त) ।

(इध नहेतुपच्चयो नत्थि) नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, 25 B. 295
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नविप्पयुत्ते नव ।

(एष इत्यरे द्वे गणना पि सहजातवारो पि पञ्चयवारो पि निस्सयवारो पि ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिता^१) ।

१७ पञ्चावारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

११२ गन्धो चेव गन्धसम्पयुत्तो च धम्मो गन्धस्स चेव गन्धसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धा चेव गन्धसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान् गन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्धो चेव गन्धसम्पयुत्तो च धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धा चेव गन्धसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

गन्धो चेव गन्धसम्पयुत्तो च धम्मो गन्धस्स चेव मन्व सम्पयुत्तस्स च गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धा चेव गन्धसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं गन्धान् च हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

११३ गन्धसम्पयुत्तो चेव नो च गन्धो धम्मो गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — मन्व सम्पयुत्ता चेव नो च गन्धा हेतू सम्पयुत्तकान् गन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

गन्धसम्पयुत्तो चेव नो च गन्धो धम्मो गन्धस्स चेव गन्धसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धसम्पयुत्ता चेव नो च गन्धा हेतू सम्पयुत्तकान् गन्धान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

२० गन्धसम्पयुत्तो चेव नो च गन्धो धम्मो गन्धस्स चेव गन्धसम्पयुत्तस्स च गन्धसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्धस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — गन्धसम्पयुत्ता चेव नो च गन्धा हेतू सम्पयुत्तकान् सन्धानं गन्धान् च हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

११४. गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो
च गन्थो च धम्मा गन्थस्स चेव गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थसम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता चेव
नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धानं हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च 5
गन्थो च धम्मा गन्थसम्पयुत्तस्स चेव नो च गन्थस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थसम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता
चेव नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो 10
च धम्मा गन्थस्स चेव गन्थसम्पयुत्तस्स च गन्थसम्पयुत्तस्स चेव नो
च गन्थस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - गन्था चेव गन्थ-
सम्पयुत्ता च गन्थसम्पयुत्ता चेव नो च गन्था च हेतू सम्पयुत्तकान
खन्धान गन्थान च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (३)

आरम्भणपच्चयादि

११५ गन्थो चेव गन्थसम्पयुत्तो च धम्मो गन्थस्स चेव 15
गन्थसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - गन्थे
आरब्भ गन्था उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थे आरब्भ गन्थ-
सम्पयुत्ता चेव नो च गन्था खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब)
गन्थे आरब्भ गन्था च गन्थसम्पयुत्तका^१ च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

गन्थसम्पयुत्तो चेव नो च गन्थो धम्मो गन्थसम्पयुत्तस्स चेव 20
नो च गन्थस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - गन्थसम्पयुत्ते
चेव नो च गन्थे खन्धे आरब्भ गन्थसम्पयुत्ता चेव नो च गन्था
खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थसम्पयुत्ते चेव नो च गन्थे
खन्धे आरब्भ गन्था उप्पज्जन्ति । (मूल कातब्ब) गन्थसम्पयुत्ते
चेव नो च गन्थे खन्धे आरब्भ गन्था च गन्थसम्पयुत्तका च खन्धा 25
उप्पज्जन्ति । (३)

(एव इतरे पि तीणि पञ्हा कातब्बा आरम्भणसदिस^२
येव, अधिपतिया पि अनन्तरे पि उपनिस्सये पि विभागो^३ नत्थि) ।

१ गन्थसम्पयुत्ता - स्या० । २ आरम्भणसदिसा - स्या० । ३ विभङ्गो - स्या० ।

(२) चतुष्पा

सुखं

B 297

११६ हेतुया नव, आरम्भणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तर
नव, समनन्तरे नव, सहजाते नव, अठ्ठममध्ये नव, निस्सये नव,
उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे तीणि, इन्द्रिये
तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे नव, सम्पयुत्ते नव, अत्थिया नव, मत्थिया
५ नव, विगते नव, अविगते नव ।

(अरूपयेध पञ्चय, एकेकस्स तीणि तीणि कातव्वा ।
आरम्भण च सहजात च उपनिस्सयं च नवसु पि परिवत्तेतव्व ।
एव पञ्हावार पि सम्ब कातव्वं) ।

गन्धगन्धसम्पयुत्तदुक्कं निष्ठितं ।

— ० —

३१ गन्धविषयुत्तगन्धनियदुक्कं

११ पटिच्चवारो

हेतुपञ्चयो

११७ गन्धविषयुत्तगन्धनिय धम्म पटिच्च गन्धविषयुत्त-
10 गन्धनियो' धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - गन्धविषयुत्त गन्धनिय एकं
ज्ञानं पटिच्च तयो सञ्जा चित्तसमुद्धान च रूप पे०... द्वे ज्ञाने
पे० पटिसम्भिवक्खणे पे० एकं महाभूत पे०.. (यथा
सुल्लन्तरदुक्कं सोकियदुक्क एव वित्त्यारेतव्व निष्पानाकरणं) ।

गन्धविषयुत्तगन्धनियदुक्कं निष्ठितं ।

गन्धगोचरं निष्ठितं ।

— ० —

६-७. ओघयोगगोच्छकं

३२-४३. ओघादिदुकं

१. ओघ धम्म पटिच्च ओघो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया

... पे०... ।

२. योगं धम्मं पटिच्च योगो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया

... पे०... (हे पि गोच्छका आसवगोच्छकसदिसा निन्नानाकरणा) ।

ओघयोगगोच्छक निवृत्ति ।

—:०:—

८ नीवरणगोच्छर्क

४४ नीवरणदुर्क

१ पटिच्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विवङ्गो

हेतुपञ्चयो

B. 296

- १ नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वञ्च नीवरणं अविज्जानीवरणं, कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च उद्वञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं व्यापादनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वञ्च नीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च उद्वञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं व्यापादनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वञ्च नीवरणं कुक्कुच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, व्यापादनीवरणं पटिच्च उद्वञ्चनीवरणं कुक्कुच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, विविक्किञ्चानीवरणं पटिच्च उद्वञ्चनीवरणं, उद्वञ्चनीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (२)

- नीवरणं धम्मं पटिच्च नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरणं पटिच्च धीनमिद्वनीवरणं उद्वञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं सम्पयुत्तका च सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं (चक्क) । (३)

२ नोनीवरणं धम्मं पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोनीवरणं एव सखं पटिच्च सयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० ६ सखे ... पे० ... पटिसिधिसरणे .. पे० । (१)

१ विविक्किञ्चनीवरणं - च एवमुत्तरि वि । २ नी सखा चोचनेनु नति ।

नोनीवरण धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपच्चया - नोनीवरणे खन्धे पटिच्च नीवरणा । (२)

नोनीवरण धम्म पटिच्च नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरण एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा
नीवरणा च चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे पे० । (३) 5

३ नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - कामच्छन्दनीवरण च सम्पयुत्तके च
खन्धे पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण
(चक्कं) । (१)

B 299

नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो 10
उप्पज्जति हेतुपच्चया - नोनीवरण एकं खन्ध च नीवरणं च पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे च .. पे०
नीवरणे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो च
नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - नोनीवरणं एक खन्ध 15
च कामच्छन्दनीवरणं च पटिच्च तयो खन्धा थीनमिद्धनीवरण
उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण पे० द्वे खन्धे च पे० .
(चक्क, सङ्घित) । (३)

(२) सङ्घा

सुद्ध

४ हेतुया नव, आरम्मणे नव, अधिपतिया नव, अनन्तरे
नव, समनन्तरे नव (सब्बत्थ नव), विपाके एकं, आहारे नव 20
पे० . अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विमङ्गो

नहेतुपच्चयो

५ नीवरण धम्मं पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरण पटिच्च अविज्जानीवरण, उद्धच्च-
नीवरणं पटिच्च अविज्जानीवरणं । (१)

नोनीवरण धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नहेतुपच्चया - अहेतुक नोनीवरण एकं सार्धं पटिच्च तयो सन्धा
 चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे पे० अहेतुकपटिसन्धिक्खणे
 पे० (याव असञ्खसत्ता) । (१)

300 5 नोनीवरण धम्म पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उदञ्चसहगते सार्धे पटिच्च
 अविज्जानीवरण । (२)

६ नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो धम्मो
 उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छानीवरण च सम्पयुक्ते च
 10 सन्धे पटिच्च अविज्जानीवरण, उदञ्चनीवरणं च सम्पयुक्ते च
 सार्धे पटिच्च अविज्जानीवरण । (१)

मभारम्मणपच्चयादि

७ नीवरणं धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नभारम्मणपच्चया - नीवरणे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूपं । (१)

नोनीवरण धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 15 नभारम्मणपच्चया - नोनीवरणे सन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धानं रूपं,
 पटिसन्धिक्खणे' .. पे०.. ' (याव असञ्खसत्ता) । (१)

नीवरणं च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो
 उप्पज्जति नभारम्मणपच्चया - नीवरणे च सम्पयुक्ते च सन्धे
 पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप (सङ्घित्त) नअधिपतिपच्चया, नअनन्तर
 20 पच्चया नसमनन्तरपच्चया नअञ्जमञ्जपच्चया मउपनिस्सम
 पच्चया ।

नपुरेजातपच्चयो

1

८ नीवरण धम्म पटिच्च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
 नपुरेजातपच्चया - अरूपे कामञ्छन्दनीवरणं पटिच्च बीनमिदानीवरणं
 उदञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं, अरूपे कामञ्छन्दनीवरणं पटिच्च
 25 उदञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं अरूपे विचिकिच्छानीवरणं पटिच्च
 उदञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं अरूपे उदञ्चनीवरणं पटिच्च
 अविज्जानीवरण । (१)

नीवरण धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नपुरेजात-
पच्चया—अरूपे नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा, नीवरणे पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप (अवसेसा पञ्हा सब्बे^१ वित्थारेतव्वा । अरूप
पठम कातव्व, रूप पच्छा यथा लभति^२) ।

६. नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो धम्मो 5 B 301
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया—अरूपे नोनीवरणे खन्धे च कामच्छन्द-
नीवरण च पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण (चक्क) । (१)

नीवरणं च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नोनीवरणो धम्मो
उप्पज्जति नपुरेजातपच्चया—अरूपे नोनीवरण एक खन्ध च नीवरणे
च पटिच्च तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे च पे० नीवरणे च 10
सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, नीवरणे च महाभूते
च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (२)

नीवरण च नोनीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो च
नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति नपुरेजातपच्चया—अरूपे नोनीवरण
एक खन्ध च कामच्छन्दनीवरण च पटिच्च तयो खन्धा थीनमिद्ध- 15
नीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण (चक्क, सङ्घित्त) । (३)

(२) सङ्घया

सुद्ध

१० नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप-
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव,
नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने 20
एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

११. हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
(सङ्घित्त) ।

पञ्चया नाययिञ्ज्वाण, यत्पु पञ्चया ग्रहेतुषा नोनीवरणा
स्रधा । (१)

नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपञ्चया - विचिक्खिञ्ज्वासहगते उट्ठञ्चसहगते स्रधे पञ्चया
५ अविज्जानीवरण, यत्पु पञ्चया अविज्जानीवरण । (२)

१७ नीवरण च नोनीवरण च धम्म पञ्चया नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - विचिक्खिञ्ज्वाणीवरण च सम्पयुक्ते
च स्रधे पञ्चया अविज्जानीवरण, उट्ठञ्चनीवरणं च सम्पयुक्ते च
स्रधे पञ्चया अविज्जानीवरण, विचिक्खिञ्ज्वाणीवरणं च यत्पु च
१० पञ्चया अविज्जानीवरण उट्ठञ्चनीवरण च यत्पु च पञ्चया
अविज्जानीवरणं (सङ्कित्त) । (१)

(१) उट्ठञ्च

स्रध

B. 304

१८ नहेतुया चत्तारि, नभारम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि नअञ्जमञ्जे तीणि, नउप
निस्सये तीणि, नपुरेजात्ते नव, नपञ्छाजात्ते नव, नआसेवने नव,
१५ नकम्मो तीणि नविपाके नव, नआहारे एक नइन्द्रिये एक, नआने
एक नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया
तीणि, मोविगते तीणि ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

१९ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि नअधिपतिया नव
(सङ्कित्त) ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोमं

२० नहेतुपञ्चया भारम्मणे चत्तारि अनन्तरे चत्तारि
समनन्तरे चत्तारि .. पे०.. म्मो तीणि अविगते चत्तारि ।

१५-६ ससट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४ पञ्चयपञ्चनीयं

२१ नीवरण धम्मं ससट्ठो नीवरणो धम्मो उप्पज्जति

हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरण संसद्वृथीनमिद्वनीवरण उद्वच्च-
नीवरण अविज्जानीवरण (चक्कं, सब्ब नीवरण वित्थारेतब्बं) ।

२२. हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके
एकं . पे० .. अविगते नव ।

अनुलोमं ।

२३. नीवरण धम्म ससद्वृथो नीवरणो धम्मो उप्पज्जति 5 B 305
नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छानीवरण ससद्वृथ अविज्जानीवरणं, उद्वच्च-
नीवरण ससद्वृथ अविज्जानीवरण (सङ्खित्त) ।

२४. नहेतुया चत्तारि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपञ्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नविप्पयुत्ते नव । 10

पञ्चनीयं ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

...

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

२५ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान नीवरणानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - 15
नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकानं खन्धान नीवरणानं
चित्तसमुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३) 20

नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन

१ कातब्बा - स्या० ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

१२ नहेतुपञ्चया धारम्मणे चत्तारि पे० मग्गे तीणि
पे० अविगते चत्तारि ।

१२ सहजातवारो

(सहजातवारो पि एव वित्तपारेतब्बो) ।

१३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१३ नीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
५ हेतुपञ्चया तीणि ।

नोनीवरण धम्म पञ्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोनीवरण एक सन्ध पञ्चया तयो सधा चित्तसमुद्धानं
च रूप पे० (याव भज्जत्तिका महाभूता) वत्थुं पञ्चया
नोनीवरणा सन्धा । (१)

१० नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पञ्चया — नोनीवरणे सधे पञ्चया नीवरणा वत्थु पञ्चया
नीवरणा । (२)

नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा
उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोनीवरण एक सध पञ्चया तयो सधा
१५ नीवरणा च चित्तसमुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे .. पे० .. वत्थु
पञ्चया नीवरणा महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूप वत्थु पञ्चया
नीवरणा च सम्पयुत्तका च सन्धा । (३)

१४ नीवरणं च नोनीवरणं च धम्म पञ्चया नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — कामञ्ज्वलीवरणं च सम्पयुत्तके च
२० सन्ध पञ्चया धीनमिदानीवरण उद्वञ्चनीवरणं अविज्जानीवरणं

(चक्क), कामच्छन्दनीवरणं च वत्थु च पञ्चया थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं^१ अविज्जानीवरणं (चक्क) । (१)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पञ्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नोनीवरणं एकं खन्धं च नीवरणं^३ च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं .. पे० द्वे खन्धे . पे०. 5
नीवरणं च वत्थु च पञ्चया सम्पयुत्तका खन्धा, नीवरणं च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं, नीवरणे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुट्ठानं रूपं । (२)

नीवरणं च नोनीवरणं च धम्मं पञ्चया नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोनीवरणं एकं 10
खन्धं च कामच्छन्दनीवरणं च पञ्चया तयो खन्धा थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं पे० द्वे खन्धे . पे०.
(चक्क), कामच्छन्दनीवरणं च वत्थु च पञ्चया थीनमिद्धनीवरणं उद्धच्चनीवरणं अविज्जानीवरणं सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क, सङ्खित्त) । (३)

B. 303

15

(२) सङ्ख्या

१५ हेतुया नव, आरम्भणे नव (सब्बत्थं नव), विपाके एकं . पे०. अविगते नव ।

अनुलोम ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१६. नीवरणं धम्मं पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिच्छानीवरणं पञ्चया अविज्जानीवरणं, उद्धच्चनीवरणं पञ्चया अविज्जानीवरणं । (१)

20

नोनीवरणं धम्मं पञ्चया नोनीवरणो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुकं नोनीवरणं एकं खन्धं पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठानं च रूपं . पे० द्वे खन्धे पे० (याव अस्सञ्ज-सत्ता), चक्खायतनं पञ्चया चक्खुविञ्जाणं पे० कायायतनं

१ सी०, न्या० पोट्यकेसु नत्थि । २ नीवरणे . स्वा०, एनमुपरि पि ।

पञ्चया कायविच्छाण वत्थु पञ्चया अहेतुका नोनीवरणा
संघा । (१)

नोनीवरण धम्म पञ्चया नीवरणो धम्मो उप्पज्जति
नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छासहगते उद्वच्चसहगते सन्धे पञ्चया
१ अविज्जानीवरण, वत्थु पञ्चया अविज्जानीवरण । (२)

१७ नीवरण च नोनीवरणं च धम्म पञ्चया नीवरणो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छानीवरण च सम्पयुत्तके
च संघे पञ्चया अविज्जानीवरण, उद्वच्चनीवरण च सम्पयुत्तके च
सन्धे पञ्चया अविज्जानीवरण, विचिकिच्छानीवरण च वत्थु च
१० पञ्चया अविज्जानीवरण उद्वच्चनीवरण च वत्थु च पञ्चया
अविज्जानीवरण (सङ्खित्त) । (१)

(२) घट्टणा

घुडं

B. 304

१८ नहेतुया चत्तारि, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव,
नअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नअच्छामञ्जे तीणि, नउप
निस्सये तीणि, नपुरेजाते नव नपच्छाजाते नव नआसेवने नव,
१५ नकम्मे तीणि नविपाके नव, नआहारे एक नइन्द्रिये एक, नमाने
एक नमग्गे एक नसम्पयुत्त तीणि, नविप्पयुत्ते नव, नोनत्थिया
तीणि नोविगते तीणि ।

१ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

११ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि नअधिपतिया नव
(सङ्खित्त) ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

२० नहेतुपञ्चया आरम्मणे चत्तारि अनन्तरे चत्तारि
समनन्तरे चत्तारि .. पे० मग्गे तीणि अविगते चत्तारि ।

१५-६ सप्तद्वारो - सम्पयुत्तवारो

१-४ पञ्चयचतुष्वं

२१ नीवरणं धम्मं संसट्ठा नीवरणो धम्मो उप्पज्जति

हेतुपञ्चया - कामच्छन्दनीवरण संसट्ट थीनमिद्धनीवरण उद्धच्च-
नीवरणं अविज्जानीवरण (चक्कं, सब्ब नीवरण वित्थारेतब्बं) ।

२२ हेतुया नव, आरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), विपाके
एक . पे०.. अविगते नव ।

अनुलोम ।

२३. नीवरण धम्म संसट्टो नीवरणो धम्मो उप्पज्जति 5 B 305
नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छानीवरण संसट्ट अविज्जानीवरणं, उद्धच्च-
नीवरण संसट्ट अविज्जानीवरण (सङ्घित्त) ।

२४ नहेतुया चत्तारि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव,
नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव,
नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नविप्पयुत्ते नव । 10

पञ्चनीयं ।

(एवं इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

२५ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान नीवरणान हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - 15
नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान नीवरणान
च चित्तसमुद्धानानं च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३) 20

नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन

पञ्चयो — नोनीवरणा हेतु सम्पयुक्तकान सन्धान चित्तसमुद्धानान् च
रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसधिमक्षणे पे० .. । (१)

भारम्मणपञ्चयो

२६ नीवरणो घम्मो नीवरणस्स घम्मस्स भारम्मणपञ्चयेन
पञ्चयो — नीवरणे भारम्म नीवरणा उपपज्जन्ति । (मूल पुञ्चि-
१ तम्भ) नीवरणे भारम्म नोनीवरणा सन्धा उपपज्जन्ति । (मूल
कातम्भ) नीवरणे भारम्म नीवरणा च सम्पयुक्तका च सन्धा
उपपज्जन्ति । (१)

२७ नोनीवरणो घम्मो नोनीवरणस्स घम्मस्स भारम्मण-
पञ्चयेन पञ्चयो — दान पे० सील पे० उपोसयकम्म कत्वा
१० त पञ्चवेकस्सति पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना वुट्ठित्वा ज्ञान
पे० भरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग पे० पत्त .. पे०...
निम्मान पे० निम्मान गोत्रमुत्त, बोधानस्स, मग्गस्स, फत्तस्स
भावज्जनाय भारम्मणपञ्चयेन पञ्चयो भरिया नोनीवरणे पहीने
किलेसे पञ्चवेकस्सन्ति, धिक्कस्मिन्ते किलेसे पे० पुब्बे समुदाचिण्ये
१५ ... पे० चक्खु पे० वत्थु नोनीवरणे सन्धे भनिच्चतो पे०
दोमनस्सं उपपज्जति दिम्बेन चक्खुना रूप पत्तति, दिम्बाय सोत्त
धातुया सह सुणाति चेतोपरियञ्जाणेन नोनीवरणचित्तसमङ्गिस्स
चित्त जानाति आकासानञ्चायतन विठ्ठाणञ्चायतनस्स पे०
आकिञ्चञ्चायतनं नेवसञ्चानासञ्चायतनस्स पे० रूपायतनं
२० चक्खुविठ्ठाणस्स पे० फोट्टञ्चायतनं कायविठ्ठाणस्स .. पे०...
नोनीवरणा सन्धा इद्धिविधञ्चाणस्स चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बे
मिवासानुत्ततिञ्चाणस्स यथाकम्मूपगञ्चाणस्स, अनागतसञ्चाणस्स
भावज्जनाय भारम्मणपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोनीवरणो घम्मो नीवरणस्स घम्मस्स भारम्मणपञ्चयेन
२५ पञ्चयो — दान पे० सील पे०... उपोसयकम्मं ... पे०... पुब्बे
सुचिण्णानि पे० ज्ञाना .. पे० चक्खु पे०... वत्थु नोनीवरणे
सन्धे अस्तादेति भनिन्दति तं भारम्म रागो उपपज्जति, दिद्धि

पे० विचिकिच्छा पे० उद्धच्च पे० दोमनस्सं
उप्पज्जति । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दान पे० सीलं पे० उपोसथ-
कम्म पे० पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० 5
चक्खु पे० वत्थु नोनीवरणे खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त
आरब्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो तीणि (आरब्भ कातब्बा) ।

B 307

अधिपतिपच्चयो

२८ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन 10
पच्चयो । आरम्मणाधिपति - नीवरणे गरु कत्वा नीवरणा
उप्पज्जन्ति . तीणि (आरम्मणसदिस) । (३)

२९ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधि-
पति - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त गरु 15
कत्वा पच्चवेक्खति^१, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे०
अरिया मग्गा वुट्ठहिक्वा मग्ग पे० फल पे० निब्बान
पे० निब्बान गोत्रभुत्स, वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपति-
पच्चयेन पच्चयो, चक्खु पे० वत्थु नोनीवरणे खन्धे गरु
कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि 20
उप्पज्जति । सहजाताधिपति - नोनीवरणाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धान
चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
दान पे० सीलं पे० उपोसथकम्म पे० . पुब्बे पे० . 25
ज्ञाना पे० चक्खु पे० . वत्थु नोनीवरणे खन्धे गरु कत्वा
अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि

१ एत्थ 'अस्सादेति अभिनन्दति त गरु कत्वा रागो उप्पज्जति दिट्ठि उप्पज्जती' ति
नी०, स्या० पोत्यकेसु अधिको पाठो विस्सति ।

उप्यज्जति । सहजाताधिपति - नानीवरणाधिपति सम्पुत्तकान्
नीवरणान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - भारम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।

८ भारम्मणाधिपति - दान पे० सीस .. पे०... उपोसवकम्म

पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे०... इत्थं
नोनीवरणे सधे गरु कत्वा अस्सावेति अभिनन्दति, स गरु कत्वा
नीवरणा च सम्पुत्तका च सन्धा उप्यज्जन्ति । सहजाताधिपति -
नोनीवरणाधिपति सम्पुत्तकान् सधान् नीवरणान् च त्रित्तसमुद्धान्

१० च रूपान् अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो - भारम्मणाधिपति तीणि (भारम्मणा-
धिपतिमेव) ।

अनन्तरपञ्चयो

३० नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन
११ पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा नीवरणा पञ्चिमान् पञ्चिमान् नीवरणान्
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चिमतब्बं) पुरिमा पुरिमा नीवरणा

पञ्चिमान् पञ्चिमान् नोनीवरणान् सधान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
नीवरणा बुद्धानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चिमतब्बं)
पुरिमा पुरिमा नीवरणा पञ्चिमान् पञ्चिमान् नीवरणान् सम्पुत्तकान्

२० च सधान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

३१ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा सन्धा पञ्चिमान्
पञ्चिमान् नोनीवरणान् सधान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो पे०...
निरोधा बुद्धान्तस्स मेवसञ्जानासञ्जानमतनं फलसमापत्तिया अनन्तर

२३ पञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चिमतब्बं) पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा
सध्या पञ्चिमान् पञ्चिमान् नीवरणान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो,
आवज्जना नीवरणान् अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं पुञ्चिमतब्बं)

१ ती बोधने मतिः । २-२ मूला पुञ्चिमतब्बा - ती बुद्धाणि पुञ्चिमतब्बाणि -
स्या । ३-३ स्या पोत्तके मतिः ।

पुरिमा पुरिमा नोनीवरणा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नीवरणानं
सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना
नीवरणान सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

३२ नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका 5
च खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नीवरणान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूलं पुच्छितव्व) पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा
पच्छिमान पच्छिमान नोनीवरणान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो,
नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो ।
(मूलं पुच्छितव्व) पुरिमा पुरिमा नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा 10
पच्छिमान पच्छिमान नीवरणान च सम्पयुत्तकान च खन्धान
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

समनन्तरपच्चयादि

३३ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स समनन्तरपच्चयेन
पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, अञ्जामञ्जपच्चयेन पच्चयो,
निस्सयपच्चयेन पच्चयो ।

B 309

15

उपनिस्सयपच्चयो

३४ नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
निस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो — नीवरणानि नीवरणान' उप-
निस्सयपच्चयेन पच्चयो' तीणि ।

३५ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सय- 20
पच्चयेन पच्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूप-
निस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय दान देति
. पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० ज्ञान उप्पादेति,
विपस्सन पे० मग्ग पे० अभिञ्ज पे० समापत्ति
उप्पादेति, मानं जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० पञ्ज 25
पे० मान, दिट्ठि, पत्थन, कायिक सुख, कायिक दुक्ख, उत्तु,

भोजन, सेनासन उपनिस्साय दान देति .. पे० .. सङ्ग भिन्दति,
सद्धा पे० सेनासन सद्धाय पे० पञ्जाय, रागस्स .. पे० ..
पत्थनाय कायिकस्स सुखस्स कायिकस्स दुक्खस्स, मग्गस्स
फलसमापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- 5 नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन
पञ्चयो (तीणि उपनिस्सया) । पक्खुपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय
मान जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० सेनासन उपनिस्साय
पाण हनति पे० सङ्ग भिन्दति सद्धा पे० .. सेनासन
रागस्स पे० पत्थनाय उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- 10 नोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स च नोनीवरणस्स च धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्खुपनिस्सयो — पे० । पक्खुपनिस्सयो — सद्ध उपनिस्साय मान
जप्पेति दिट्ठि गण्हाति, सील पे० .. सेनासन उपनिस्साय पाण
हनति पे० सङ्ग भिन्दति, सद्धा पे० सेनासन नीवरणान्
15 सम्पयुत्तकान च सञ्चान उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्खुपनिस्सयो पे० । पक्खुपनिस्सयो — नीवरणा च सम्पयुत्तका
च सञ्चा नीवरणान उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।

पुरेजातपञ्चयो

- 20 ३६ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स पुरजात
पञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात
— चक्खु पे० वत्थु अनिञ्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति
पे० तीणि (पुरेजात आरम्मणसदिस भुसलाहुसलस्स
विमज्जितम्भ) ।

पञ्छाजात - आसेवनपञ्चया

- 23 ३७ नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स पञ्छाजात
पञ्चयेन पञ्चयो तीणि आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो नव ।

कम्मपच्चयो

३८. नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो — सहजाता, नानाखणिका । सहजाता — नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकानं खन्धान चित्तसमुद्धानानं च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे . पे० । नानाखणिका — नोनीवरणा चेतना विपाकानं खन्धान कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । 5
(मूल पुच्छितब्ब) नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकान नीवरणान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल पुच्छितब्ब) नोनीवरणा चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान नीवरणान च चित्तसमुद्धानान च रूपान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयादि

३९ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स विपाक- 10
पच्चयेन पच्चयो एक, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो, ज्ञानपच्चयेन पच्चयो, मग्गपच्चयेन पच्चयो, सम्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो ।

विप्पयुत्तपच्चयो

४०. नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स विप्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो — सहजात, पच्छाजातं (एव अवसेसा चत्तारि 15
पञ्हा कातब्बा) ।

B. 311

अत्थिपच्चयो

४१. नीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — कामच्छन्दनीवरण थीनमिद्धनीवरणस्स उद्धच्चनीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो (चक्क) । (१)

नीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — 20
सहजात, पच्छाजात (एव नीवरणमूले^१ तीणि) । (३)

४२ नोनीवरणो धम्मो नोनीवरणस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो — सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रियं (सङ्खित्त) । (१)

१ नीवरणमूल — सी० ।

तोनीवरणो धम्मो नीवरणस्स धम्मस्स भत्तिपञ्चयेन
पञ्चयो - सहजात, पुरेजात (सङ्घित्त) । (२)

अतिथिपञ्चमेन पञ्चमो - सहजात, पुरेजात (संज्ञित) (३)

४३ नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्स धम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात । सहजात - कामञ्चर-
नीवरण च सम्पयुत्तका च स्रग्धा थीनमिद्वनीवरणस्स उद्वञ्च-
नीवरणस्स अविज्जानीवरणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो, कामञ्चर-
नीवरण च वत्थु च थीनमिद्वनीवरणस्स उद्वञ्चनीवरणस्स अविज्ज-
नीवरणस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो-। (१)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नोनीवरणस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात, पञ्चाजात आहारं,
इन्द्रिय । सहजातो - नोनीवरणो एको सन्धो च नीवरणा च
तिण्णस्र सन्धान चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो
15 पे० द्वे सखा पे० नीवरणा च वत्थु च नोनीवरणान्
सन्धान अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो नीवरणा च सम्पयुत्तका च सन्धा
चित्तसमुद्धानान् रूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो नीवरणा च
महाभूता च चित्तसमुद्धानान् रूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चा-
जाता - नीवरणा च सम्पयुत्तका च सन्धा पुरेजातस्स इमस्स
20 कायस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - नीवरणा च सम्प-
युत्तका सखा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अत्थि
पञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजाता - नीवरणा च सम्पयुत्तका सन्धा च
रूपजीवितिन्द्रिय च कटत्तरूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नीवरणो च नोनीवरणो च धम्मा नीवरणस्त च नो-
 23 नीवरणस्त च धम्मस्त अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं ।
 सहजातो - नोनीवरणो एको स्रघो च कामच्छन्दनीवरणं च तिण्णप्र-
 खन्धान धीनमिदानीवरणस्त उदञ्चनीवरणस्त अविज्जानीवरणस्त
 च वित्तसमुद्धानान च रूपान अस्थिपञ्चयेन पञ्चयो द्वे स्रघा च
 पे० कामच्छन्दनीवरणं च वर्यु च धीनमिदानीवरणस्त उदञ्च

द्विक्खत्तु कामच्छन्देन, चतुक्खत्तु पटिघेन च ।
 उद्वच्च विचिकिच्छा च, उभो पेते सकिं सकिं ।
 नीवरणान नीवरणेहि, अट्ठविधं पयोजनं ॥
 (नीवरणदुकस्स मातिका इध कता) ।

नीवरणियदुक निट्ठित ।

— ० —

४६. नीवरणसम्पयुत्तदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

५२ नीवरणसम्पयुत्त धम्मं पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो 5
 उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो
 खन्धा ... पे० . द्वे खन्धे पे० . । (१)

नीवरणसम्पयुत्त धम्म पटिच्च नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
 उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान
 रूप । (२)

B 315

10

नीवरणसम्पयुत्त धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरण-
 विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्त एक
 खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप . पे० द्वे खन्धे
 . पे० । (३)

५३ नीवरणविप्पयुत्त धम्म पटिच्च नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो 15
 उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणविप्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो
 खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
 . पे० (याव अज्झत्तिका महाभूता) । (१)

नीवरणसम्पयुत्त च नीवरणविप्पयुत्त च धम्म पटिच्च
 नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते 20
 खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप (सङ्घित्त) ।

(२) सङ्ख्या

५४ हेतुया पञ्च, आरम्भणे द्वे, अधिपतिया पञ्च ... पे०
नत्थिया द्वे .. पे० अविगते पञ्च ।

अनुसोम ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

५५ नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पटिञ्च नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — विचिकिञ्छासहगते उद्वञ्चसहगते सन्ने
१ पटिञ्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणविषययुत्तं धम्मं पटिञ्च नीवरणविषययुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुकं नीवरणविषययुत्तं ... पे०... (याव
असञ्जसत्ता सञ्चित्त) ।

(२) सङ्ख्या

शुद्धं

५६ नहेतुया द्वे नआरम्भणे तीणि नअधिपतिया पञ्च
१० नअनन्तरे नसमनन्तरे नअञ्जमञ्ज्ये नउपनिस्सये तीणि नपुरेजाते
अत्तारि, नपञ्छाजाते पञ्च नआसेवने पञ्च नकम्मो द्वे, नविपाके
पञ्च नआहारे एकं नइन्द्रिये एकं नमाने एकं नमग्गे एकं
नसम्पयुत्तं तीणि नविषययुत्ते द्वे नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

३ पञ्चयानुसोमपञ्चनीयं

हेतुञ्च

५७ हेतुपञ्चया नआरम्भणे तीणि नअधिपतिया पञ्च,
१३ नपुरेजाते अत्तारि .. पे० नकम्मो द्वे नविपाके पञ्च नसम्पयुत्ते
तीणि नविषययुत्ते द्वे नोनत्थिया तीणि नोविगते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुसोमं

५८ नहेतुपञ्चया आरम्भणे द्वे पे० .. मग्गे एकं ... पे०...
अविगतं द्वे ।

§ २. सहजातवारो (सहजातवारो पि एवं कातव्वो^१) ।

§ ३-४. पञ्चयवारो — निस्सयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

५६ नीवरणसम्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि ।

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणविप्पयुत्तं एकं खन्धं पञ्चया तयो 5
खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
पे० एकं महाभूतं . पे० वत्थु पञ्चया नीवरणविप्पयुत्ता
खन्धा । (१)

B 317

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपञ्चया — वत्थु पञ्चया नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा । (२) 10

नीवरणविप्पयुत्तं धम्मं पञ्चया नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरण-
विप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — वत्थु पञ्चया नीवरण-
सम्पयुत्ता खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (३)

६० नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणसम्पयुत्त 15
एकं खन्धं च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे० द्वे खन्धे
... पे० । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणसम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं । (२)

20

नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणविप्पयुत्तं च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतु-

पञ्चया - नीवरणसम्पयुक्त एक सन्ध च वत्सु च पञ्चया तस्य
सन्धा पे० द्वे सन्धे पे० नीवरणसम्पयुक्ते सन्धे च महाकृते
च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप (सङ्क्षिप्त) । (१)

(२) घट्टया

गुह्यं

६१ हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव
५ अनन्तरे चत्तारि पे० विपाके एक पे० .. अविगते नव ।
अनुसरे ।

२ पञ्चयपञ्चमीर्म

(१) विमङ्गो

महेतुपञ्चयो

B. 518

६२ नीवरणसम्पयुक्त धम्म पञ्चया नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो
उपपज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छासहगतो उदञ्चसहगतो सन्धे
पञ्चया अविज्जानीवरण । (१)

नीवरणविप्यमुत्त धम्मं पञ्चया नीवरणविप्यमुत्तो धम्मो
१० उपपज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुक नीवरणविप्यमुत्त एकं स च पञ्चया
तस्यो स च चित्तसमुद्धानं च रूप पे० (याव असञ्जसत्ता),
असत्तायतन पञ्चया चक्षुविज्जाण .. पे० कायायतन पञ्चया
कायविज्जाणं वत्सु पञ्चया अहेतुका नीवरणविप्यमुत्ता स च । (१)

नीवरणविप्यमुत्त धम्म पञ्चया नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो
१५ उपपज्जति नहेतुपञ्चया - वत्सु पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उदञ्च
सहगतो मोहो । (२)

नीवरणसम्पयुक्त च नीवरणविप्यमुत्त च धम्मं पञ्चया
नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो उपपज्जति नहेतुपञ्चया - विचिकिच्छासहगतो
उदञ्चसहगत सन्धे च वत्सु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उदञ्च-
२० सहगतो मोहो (सङ्क्षिप्त) । (१)

(२) ऋद्धया

गुह्यं

६३ नहेतुया चत्तारि अपारम्भणे तीणि .. पे० .. तपुरेजाते
चत्तारि, अपञ्छाजाते नव, नप्रासेयनं नव, नवम्ये चत्तारि, नविपाके

नव ... पे०... नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

(एव इतरे द्वे गणना पि निस्सयवारो पि कातब्बो^१) ।

§ ५-६. संसट्ठवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयचतुक्क

६४ नीवरणसम्पयुत्त धम्म ससट्ठो नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो B 319
उप्पज्जति हेतुपच्चया पे० । 5

हेतुया द्वे, आरम्मणे द्वे (सव्वत्थ द्वे), विपाके एक पे०
अविगते द्वे ।

अनुलोम ।

६५ नीवरणसम्पयुत्त धम्म ससट्ठो नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नहेतुपच्चया - विचिकिच्छासहगते उद्धच्चसहगते खन्धे
ससट्ठो विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । 10

नीवरणविप्पयुत्त धम्म ससट्ठो (सङ्घित्त) ।

नहेतुया द्वे, नअधिपतिया द्वे, नपुरेजाते द्वे, नकम्मे द्वे,
नविपाके द्वे, नज्ञाने एकं, नमग्गे एक, नविप्पयुत्ते द्वे ।

पच्चनीय ।

(एव इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो पि कातब्बो) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६६ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणसम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान् खन्धान्
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (मूल^२ पुच्छितब्ब^२) नीवरणसम्पयुत्ता हेतू

१ कातब्बा - स्या० । २-२ मूला पुच्छितब्बा - सी०, मूलानि पुच्छितब्बानि -
स्या० ।

चित्तसमुद्धानान् रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल पुञ्जित्वा)
नीवरणसम्पयुक्ता हेतु सम्पयुक्तकान् सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च
रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- नीवरणविष्ययुक्तो धम्मो नीवरणविष्ययुक्तस्स धम्मस्स हेतु
५ पञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणविष्ययुक्ता हेतु सम्पयुक्तकान् सन्धानं
चित्तसमुद्धानान् च रूपान् हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसन्धिक्खत्ते
पे० । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- ६७ नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो नीवरणसम्पयुक्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - रागं अस्सावेति अभिनन्दति, त आरम्भ
१० रागो उप्पज्जति दिट्ठि पे० विचिकिञ्छा पे० .. उट्ठञ्च
पे० दोमनस्सं उप्पज्जति, दिट्ठि अस्सावेति अभिनन्दति, त
आरम्भ रागो उप्पज्जति दिट्ठि पे० विचिकिञ्छा .. पे०
उट्ठञ्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति विचिकिञ्छं आरम्भ
विचिकिञ्छा पे० दिट्ठि पे० उट्ठञ्च पे० दोमनस्स
१५ उप्पज्जति उट्ठञ्च आरम्भ उट्ठञ्च उप्पज्जति दिट्ठि पे० -
विचिकिञ्छा, दोमनस्सं उप्पज्जति दोमनस्स आरम्भ दोमनस्सं
उप्पज्जति, दिट्ठि पे० विचिकिञ्छा पे० उट्ठञ्च
उप्पज्जति । (१)

- नीवरणसम्पयुक्तो धम्मो नीवरणविष्ययुक्तस्स धम्मस्स
२० आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - अरिया नीवरणसम्पयुक्ते पहीने किसेसे
पञ्चवेक्खन्ति, विक्खम्भिते किलेसे पञ्चवेक्खन्ति, पुब्बे समुदाधिग्गे
किसेसे जानन्ति नीवरणसम्पयुक्ते खये अमिच्चतो दुक्खतो अनसतो
विपस्सति चेतोपरियव्वाणेन नीवरणसम्पयुक्तचित्तसमङ्गिस्स चित्तं
जानाति नीवरणसम्पयुक्ता स'धा' चेतोपरियव्वाणस्स पुब्बेनिवासा
२५ मुत्सत्तिव्वाणस्स यथाकम्मूपगव्वाणस्स अनागतसव्वाणस्स आबज्जनाय
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

६८ नीवरणविष्ययुक्तो धम्मो नीवरणविष्ययुक्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान पे० सील पे० उपोसथ

कम्म कत्वा तं पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० . ज्ञाना
 वुट्ठहत्वा ज्ञानं .. पे० अरिया मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं . पे० .
 फलं पे० निब्बानं पे० निब्बानं गोत्रभुस्स, वोदानस्स,
 मग्गस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, चक्खु
 पे० वत्थु नीवरणविप्पयुत्ते खन्धे अनिच्चतो दुक्खतो अनत्ततो 5
 विपस्सति, दिब्बेन चक्खुना रूपं पस्सति (याव आवज्जनाय) । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण-

B 321

पच्चयेन पच्चयो — दानं पे० सीलं पे० . उपोसथकम्म
 पे० पुब्बे पे० . ज्ञानां पे० चक्खु पे० वत्थु
 नीवरणविप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्धं रागो 10
 उप्पज्जति, दिट्ठि पे० विचिकिच्छा पे०... उद्धच्च पे०..
 दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

अधिपतिपच्चयो

६६. नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 आरम्मणाधिपति — रागं गुरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गुरुं 15
 कत्वा रागो उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति, दिट्ठिं गुरु कत्वा
 अस्सादेति पे० । सहजाताधिपति — नीवरणसम्पयुत्ताधिपति
 नीवरणसम्पयुत्तकानां खन्धानां अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो । सहजाताधिपति — नीवरणसम्पयुत्ताधिपति चित्त- 20
 समुद्धानां रूपानां अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूलं पुच्छित्तत्वं)
 नीवरणसम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानां खन्धानां चित्तसमुद्धानां च
 रूपानां अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

७०. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । 25
 आरम्मणाधिपति — दानं पे० सीलं पे० उपोसथकम्मं कत्वा
 तं गुरु कत्वा पच्चवेक्खति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० . ज्ञाना
 वुट्ठहत्वा ज्ञानं पे० अरिया मग्गा वुट्ठहत्वा मग्गं गुरुं कत्वा
 पे० फलं पे० निब्बानं पे० निब्बानं गोत्रभुस्स,

वोदानस्स, मग्गस्स, फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाण-
धिपति — नीवरणविप्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्तकानं सञ्चानं चित्त-
समुद्धानानं च रूपानं अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अधिपति-
5 पञ्चयेन पञ्चयो । आरम्मणाधिपति — दानं पे० सीलं .. पे० —
पुब्बे पे० ज्ञानं पे० चक्खुं पे० वत्थुं नीवरणविप्पयुत्ते
सन्त्ये गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, तं गरु कत्वा रामो
उप्पज्जति, दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

अनन्तरपञ्चयो

D. 322

७१ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
10 अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा पुरिमा नीवरणसम्पयुत्ता सन्त्या
पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणसम्पयुत्तकानं सञ्चानं अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो । (मूलं पुच्छिस्तव्यं) नीवरणसम्पयुत्ता सञ्चा बुद्धानस्स
अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो (इधं पुरिमा पुरिमा ति नत्वि) । (२)

(मूलं पुच्छिस्तव्यं) पुरिमा पुरिमा नीवरणविप्पयुत्ता सन्त्या
15 पच्छिमानं पच्छिमानं नीवरणविप्पयुत्तानं सञ्चानं अनन्तरपञ्चयेन
पञ्चयो अनुसोमं गोत्रमुत्सं .. पे० * फलसमापत्तिया अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स अनन्तर
पञ्चयेन पञ्चयो — भावज्जना नीवरणसम्पयुत्तकानं सन्त्यानं अनन्तर
20 पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

समनन्तरपञ्चयादि

७२ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो अरुज्जमरुज्ज
पञ्चयेन पञ्चयो निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो ।

उपनिस्सयपञ्चयो

७३ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
23 उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो — आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो

१ नीवरणसम्पयुत्तानं — रत्ता । २-२ एवां शोचने नत्वि ।

पक्तूपनिस्सयो .. पे० । पक्तूपनिस्सयो - राग उपनिस्साय पाण
हनति .. पे० सङ्घं भिन्दति, दोस, मोह, मान, दिट्ठि, पत्थन
उपनिस्साय पाणं हनति पे० सङ्घं भिन्दति; रागो . पे०
पत्थना रागस्स पे० पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 5
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - अनन्तरूपनिस्सयो, पक्तूपनिस्सयो
.. पे० . । पक्तूपनिस्सयो - रागं उपनिस्साय दान देति . पे०
सील पे० उपोसथकम्म ... पे०... ज्ञानं पे० विपस्सनं,
मग्ग, अभिञ्ज, समापत्ति उप्पादेति, दोस पे० पत्थनं
उपनिस्साय दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति, रागो 10
. पे० पत्थना सद्धाय पे० पञ्जाय, कायिकस्स सुखस्स,
कायिकस्स दुक्खस्स, मग्गस्स, फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन
पच्चयो । (२)

B 323

७४. नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, 15
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दान
देति, सील पे० मग्ग . पे० अभिञ्ज पे० समापत्ति
उप्पादेति, सील पे० पञ्ज पे० सेनासन उपनिस्साय दान
देति पे० समापत्ति उप्पादेति, सद्धा . पे० सेनासन सद्धाय
पे०. पञ्जाय पे० मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सय- 20
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय मान
जप्पेति, दिट्ठि गण्हाति, सील पे० पञ्ज, कायिक सुख पे० . 25
सेनासन उपनिस्साय पाण हनति . पे० सङ्घं भिन्दति, सद्धा
. पे० सेनासन रागस्स, दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, दिट्ठिया,
पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

७५ नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स

पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो - भारम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । भारम्मण-
 पुरेजात - चक्खु .. पे० वत्थु अनिच्चतो दुक्खतो अनततो
 विपस्ममि, दिव्वेन चक्खुना रूप पस्सति, दिव्वाय सोतघातुया स
 सुणाति, रूपायतन चक्खुविञ्जाणस्स पे० फोट्टव्वायतन कम्-
 ५ विञ्जाणस्स पे० । वत्थुपुरेजात - चक्खायतनं चक्खुविञ्जाणस्स
 पे० कायायतनं कायविञ्जाणस्स .. पे० वत्थु नीवरण-
 विप्पयुत्तान सन्धान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरेजात-
 पञ्चयेन पञ्चयो - भारम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । भारम्मण-
 १० पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सावेति अभिनन्दति, त भारम्म
 रागो दोसो मोहो । वत्थुपुरेजात - वत्थु नीवरणसम्पयुत्तानं
 सन्धान पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

पञ्छाजातासेवनपञ्चया

७६ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चयो हे, आसेवनपञ्चयेन पञ्चयो .. हे ।

कम्मपञ्चयादि

७७ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं सन्धान
 कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातव्वं) सहजाता नानासज्जिका ।
 सहजाता - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानां रूपान् कम्म-
 पञ्चयेन पञ्चयो । नानासज्जिका - नीवरणसम्पयुत्ता चेतना विपाकानं
 २० सन्धान कटत्ता च रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातव्वं)
 नीवरणसम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकानं सन्धान चित्तसमुद्धानां च
 रूपान् कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म
 पञ्चयेन पञ्चयो - सहजाता नानासज्जिका (सङ्घित्तं) । विपाक-
 २५ पञ्चया^१ एक ।

आहारपञ्चयादि

७८ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो,
संगपञ्चयेन पञ्चयो, सम्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो द्वे ।

विष्पयुत्तपञ्चयो

७९ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविष्पयुत्तस्स धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पच्छाजात (सङ्घित्त) । (१) 5

नीवरणविष्पयुत्तो धम्मो नीवरणविष्पयुत्तस्स धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो — सहजात, पुरेजातं, पच्छाजात
(सङ्घित्त) । (१)

नीवरणविष्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात — वत्थु नीवरणसम्पयुत्तकान् 10
खन्धान् विष्पयुत्तपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

अत्थिपञ्चयो

८० नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — नीवरणसम्पयुत्तो एको खन्धो तिण्णन्न
खन्धान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो पे० । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविष्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि- 15
पञ्चयेन पञ्चयो — सहजात^१, पच्छाजात । सहजाता — नीवरण-
सम्पयुत्ता खन्धा चित्तसमुद्धानान् च^२ रूपान् अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पच्छाजाता — नीवरणसम्पयुत्ता खन्धा पुरेजातस्स ङमस्स कायस्स
अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरण- 20
विष्पयुत्तस्स च धम्मस्स अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो — नीवरणसम्पयुत्तो
एको खन्धो तिण्णन्न खन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अत्थि-
पञ्चयेन पञ्चयो पे० द्वे खन्धा द्विन्न खन्धान् चित्तसमुद्धानान्^३
च रूपान्^३ अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

१ सहजात पुरेजात — सी०, स्या० । २ सी०, स्या० पोत्यकेसु नत्थि । ३-३ स्या०
पोत्यके नत्थि ।

८१ नीवरणविष्ययुक्तो घम्मो नीवरणविष्ययुक्तस्स घम्मस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पञ्चाजात आहार,
इन्द्रिय (सङ्घित्त) । (१)

नीवरणविष्ययुक्तो घम्मो नीवरणसम्पयुक्तस्स घम्मस्स अत्थि-
५ पच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु .. पे० वत्थु अत्थारेति
अभिनन्दति, त आरब्ध रागो पे० दिट्ठि पे० विचिकिञ्च
पे० उदञ्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति, वत्थु नीवरण-
सम्पयुक्तकान्, सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

८२ नीवरणसम्पयुक्तो च नीवरणविष्ययुक्तो च घम्मा
१० नीवरणसम्पयुक्तस्स घम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात,
पुरेजात । सहजातो - नीवरणसम्पयुक्तो एको सन्धो च वत्थु च
तिण्णन्न सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो .. पे० द्वे सन्धा च वत्थु
च द्विन्न सन्धान अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुक्तो च नीवरणविष्ययुक्तो च घम्मा नीवरण-
१५ विष्ययुक्तस्स घम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पञ्चाजात
आहार इन्द्रिय । सहजाता - नीवरणसम्पयुक्ता सन्धा च महामूता
च चित्तसमुद्धानाम् रूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पञ्चाजाता -
नीवरणसम्पयुक्ता सन्धा च कबलीकागे आहारो च इमस्स कामस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पञ्चाजाता - नीवरणसम्पयुक्ता सन्धा च
२० रूपजीवितिन्द्रिय च कटत्तारूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) उद्वृण

पुढं

८३ हेतुया चत्तारि, आरम्भणे चत्तारि अधिपतिया पच्च,
अनन्तरे चत्तारि समनन्तरे चत्तारि सहजाते पच्च अज्जमज्जे
द्वे निस्सये सत्त उपनिस्सये चत्तारि पुरेजाते द्वे, पञ्चाजाते द्वे,
आसेवने द्वे कम्मे चत्तारि विपाके एक आहारे चत्तारि, इन्द्रिये
२५ चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि मग्गे चत्तारि सम्पयुक्ते द्वे विष्ययुक्ते तीणि,
अत्थिया सत्त नत्थिया चत्तारि विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनन्तोमं ।

पञ्चनीयुद्धारो

८४ नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय- 5
पच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरण-
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स सहजातपच्चयेन पच्चयो । (३)

८५ नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 10
आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन
पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रिय-
पच्चयेन पच्चयो । (१) B. 327

नीवरणविप्पयुत्तो धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स धम्मस्स आरम्मण- 15
पच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा नीवरण-
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात, पुरेजात । (१)

नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणविप्पयुत्तो च धम्मा नीवरण- 20
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय । (२)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

सुद्ध

८६ नहेतुयां सत्त, नआरम्मणे सत्त, नअधिपतिया सत्त,
नअनन्तरे सत्त, नसमनन्तरे सत्त, नसहजाते पञ्च, नअञ्जमञ्जे
पञ्च, ननिस्सये पञ्च, नउपनिस्सये सत्त, नपुरेजाते छ पे०
नमग्गे सत्त, नसम्पयुत्ते पञ्च, नविप्पयुत्ते चत्तारि, नोअत्थिया 25
चत्तारि, नोनत्थिया सत्त, नोविगते सत्त, नोअविगते चत्तारि ।

पच्चनीय ।

॥ पञ्चयानुलोमपञ्चनीमं

हेतुदुर्कं

८७ हेतुपञ्चया नम्रारम्भणे चत्तारि, नम्रधिपतिया चत्तारि
नम्रनन्तरे चत्तारि नसमनन्तरं चत्तारि नम्रञ्जमञ्छे द्वे, नरा
निस्सये चत्तारि पे० नमगगे चत्तारि नसम्पयुत्ते द्वे नविष्य
द्वे नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुलोम

D. 528 5 ८८ नहेतुपञ्चया भारम्भणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च
(अनुलोमगणना) पे० अधिगते सत्त ।
मीवरणसम्पयुत्तदुर्कं तिष्ठिं ।

— ० —

४७ नीवरणनीवरणियदुर्कं

§ १ पटिञ्चवारो

१-४ पञ्चयानुलोमादि

८९ नीवरणं अथ नीवरणियं च धम्मं पटिञ्च मीवरणो
अथ नीवरणियो अ धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - कामञ्छन्दनीवरण
पटिञ्च मीनमिद्धनीवरण उदञ्चनीवरण अधिज्जानीवरण (एवं
10 सञ्च गणना विभजित्वा मीयरणदुर्कसदिसं निभानाकरणं) ।

४७ पञ्चहावारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विभक्तो

हेतुपञ्चयो

९० मीयरणो अथ नीवरणियो अ धम्मो मीयरणस्स अथ
नीवरणियस्स अ धम्मस्स हेतुपञ्चया पञ्चयो - नीवरणा अथ
नीवरणिया अ हेतू सम्पयुत्तपाण मीयरणानं हेतुपञ्चयेन
पञ्चयो । (१)

नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो नीवरणियस्स चेव नो
च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव
नीवरणिया च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
हेतुपच्चयेन पच्चयो । (२)

नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो नीवरणस्स चेव 5
नीवरणियस्स च नीवरणियस्स चेव नो च नीवरणस्स च धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव नीवरणिया च हेतू सम्पयुत्तकान
खन्धान नीवरणान च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (३)

B 329

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणियस्स चेव 10
नो च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणिया चेव
नो च नीवरणा हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानानं च
रूपान हेतुपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । (१)

आरम्भणपच्चयो

६१ नीवरणो चेव नीवरणियो च धम्मो^१ नीवरणस्स चेव
नीवरणियस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - नीवरणे 15
आरम्भ नीवरणा उप्पज्जन्ति । (मूल पुच्छित्तब्ब) नीवरणे आरम्भ
नीवरणिया चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । (मूल
पुच्छित्तब्ब) नीवरणे आरम्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च खन्धा
उप्पज्जन्ति । (३)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणियस्स चेव 20
नो च नीवरणस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - दान पे०
सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त पच्चवेक्खति, अस्सादेति
अभिनन्दति, त आरम्भ रागो उप्पज्जति, दिट्ठि विचिकिच्छा
उद्धच्च दोमनस्स उप्पज्जति, पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना
पे० अरिया गोत्रभु पच्चवेक्खन्ति, वोदान पे० पहीने किलेसे 25
पे० विक्खम्भिते किलेसे पे० पुब्बे समुदाचिण्णे पे०
चक्खु पे० वत्थु नीवरणिये चेव नो च नीवरणे खन्धे अनिच्चतो
पे० विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति पे० दोमनस्स

उप्पज्जति, दिव्येन चक्खुना रूपं पस्सति पे० (याव भावना ताव कातब्बा) । (१)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणस्स पेव
नीवरणियस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — दान पे०
५ सील पे० उपोसथकम्म पे० .. पुट्थे सुचिण्णानि .. पे०
ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु नीवरणिये चेव नो च नीवरणे
सन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरम्भ रागो पे० विट्ठि
विचिकिञ्छा उट्ठच्च दोमनस्सं उप्पज्जति । (२)

नीवरणियो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरणस्स पेव
१० नीवरणियस्स च नीवरणियस्स चेव नो च नीवरणस्स च धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो — दान पे० .. सील पे० .. उपोसथ
१५ कम्म पे० पुट्थे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० .. चक्खु
पे० वत्थु नीवरणिये चेव नो च नीवरणे सन्धे अस्सादेति
अभिनन्दति त आरम्भ नीवरणा च सम्पयुत्तका च सन्धा उप्पज्जति
(एव हतरे पि तीणि कातब्बा) । (३)

(आरम्मणसदिसा अधिपतिपञ्चया' पुरेजास पि आरम्मण-
सदिस । उपनिस्सये पि लोकुत्तर न कातब्ब । सद्धिस्सं, एव वित्थारेतब्ब
यथा नीवरणदुक एवं पञ्चवेक्सत्वा कातब्ब) ।

नीवरणनीवरणियदुकं तिष्ठित ।

— ० —

४८ नीवरणनीवरणसम्पयुत्तदुकं

११ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुत्तोमं

(१) विमङ्गी

हेतुपञ्चयो

१२ नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्त च धम्म पटिञ्च
२० नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया —

कामच्छन्दनीवरण पटिच्च थीनमिद्धनीवरण^१ उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण (चक्क, सब्बे पि नीवरणा कातब्बा) । (१)

नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणे पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा । (२)

5

नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च धम्म पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरण पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण सम्पयुत्तका च खन्धा (चक्क) । (३)

10

६३ नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरणं धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया— नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा .. पे० .. द्वे खन्धे पे० । (१)

नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण धम्मं पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे पटिच्च नीवरणा । (२)

15 B. 331

नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण धम्म पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया — नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा नीवरणा च पे० द्वे खन्धे पे० । (३)

20

६४ नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — कामच्छन्दनीवरण च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च थीनमिद्धनीवरण उद्धच्चनीवरण अविज्जानीवरण (चक्क) । (१)

25

नीवरण चेव नीवरणसम्पयुत्त च नीवरणसम्पयुत्त चेव नो च नीवरण च धम्म पटिच्च नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो

१ थीनमिद्धनीवरण — म०, एवमुपरि पि ।

धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नीवरणसम्पयुत्तं च नो च नीवरण
एकं सन्धं च नीवरणं च पटिञ्च तयो सन्धा .. पे० द्वे सन्धे
च पे० । (२)

- नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो
८ च नीवरणं च धम्मं पटिञ्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च
नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो च धम्मो उप्पज्जति हेतु-
पञ्चया — नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं एकं सन्धं च
कामच्छन्दनीवरणं च पटिञ्च तयो सन्धा धीनमिदानीवरणं उदञ्च-
नीवरणं अविज्जानीवरणं पे० द्वे सन्धे च पे०.. (४५,
१० मङ्गित्त) १। (१)

(२) पञ्चपा

६५ हेतुया नव आरम्भणे नव, अधिपतिया नव (सम्भत्त
नव), कम्मे नव आहारे नव पे० अधिगते नव ।

प्रतुषीय ।

२ पञ्चपपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

महेतुपञ्चयो

८ ३३२

- ६६ नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च धम्मं पटिञ्च नीवरणो
चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति महेतुपञ्चया —
१५ विचिकिञ्छानीवरणं पटिञ्च अविज्जानीवरणं, उदञ्चनीवरणं
पटिञ्च अविज्जानीवरणं । (१)

नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो च नीवरणं धम्मं पटिञ्च
नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो उप्पज्जति महेतुपञ्चया —
विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सन्धे पटिञ्च अविज्जानीवरणं । (१)

- २० नीवरणं चेव नीवरणसम्पयुत्तं च नीवरणसम्पयुत्तं चेव नो
च नीवरणं च धम्मं पटिञ्च नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च
धम्मो उप्पज्जति महेतुपञ्चया — विचिकिञ्छानीवरणं च सम्पयुत्तके
च सन्धे पटिञ्च अविज्जानीवरणं उदञ्चनीवरणं च सम्पयुत्तके
च सन्धे पटिञ्च अविज्जानीवरणं (सङ्गित्त) । (१)

१ नी नीवरणे नीति ।

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

९७ नहेतुया तीणि, नअधिपतिया नव, नपुरेजाते नव, नपच्छाजाते नव, नआसेवने नव, नकम्मे तीणि, नविपाके नव, नविप्पयुत्ते नव ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीय

९८ हेतुपच्चया नअधिपतिया नव पे० नविप्पयुत्ते नव ।

5

४ पच्चयपच्चनीयानुलोम

९९ नहेतुपच्चया आरम्भणे तीणि, अनन्तरे तीणि, समनन्तरे तीणि (सब्बत्थ तीणि), मग्गे तीणि पे० अविगते तीणि ।

§ २-६. सहजातवारो - सम्पयुत्तवारो

(एव सहजातवारो पि पच्चयवारो पि निस्सयवारो पि ससट्ठ-वारो पि सम्पयुत्तवारो पि पटिच्चवारसदिसा निज्ञानाकरणा) ।

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

१०० नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स 10 B 333
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा
चेव नीवरणसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान नीवरणान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (१)

नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणसम्पयुत्तस्स
चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा चेव 15
नीवरणसम्पयुत्ता च हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान हेतुपच्चयेन
पच्चयो । (२)

नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स चेव
नीवरणसम्पयुत्तस्स च नीवरणसम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स

च धम्मस्स हेतुपच्चयेन पच्चयो - नीवरणा च नीवरणसम्पयुता
हेतु सम्पयुत्तकान स्रधान नीवरणान च हेतुपच्चयेन पच्चयो । (१)

आरम्भणपच्चयो

- १०१ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च^१ धम्मो नीवरण
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो ।
८ नीवरणे आरब्ध नीवरणा उपपज्जन्ति । (मूल कातब्ब^२) नीवर
आरब्ध नीवरणसम्पयुत्ता चेव नो च नीवरणा स्रधा उपपज्जन्ति
(मूल^३ कातब्ब^३) नीवरणे आरब्ध नीवरणा च सम्पयुत्तका^४
स्रधा^५ उपपज्जन्ति । (३)

- नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण
१० सम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन
पच्चयो - नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे स्रधे आरब्ध नीवरण
सम्पयुत्ता चेव नो च नीवरणा स्रध्वा उपपज्जन्ति । (मूल
पुच्छित्तब्ब^६) नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च नीवरणे स्रधे आरब्ध
नीवरणा उपपज्जन्ति । (मूल पुच्छित्तब्ब^६) नीवरणसम्पयुत्ते चेव नो च
१५ नीवरणे स्रधे आरब्ध नीवरणा च सम्पयुत्तका च स्रध्वा
उपपज्जन्ति । (३)

B. 334

नीवरणो च नीवरणसम्पयुत्तो च नीवरणसम्पयुत्तो च
नो च नीवरणो च धम्मा नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च
धम्मस्स आरम्भणपच्चयेन पच्चयो - तीणि । (३)

अधिपतिपच्चयाधि

- १०२ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुत्तो च धम्मो नीवरणस्स
चेव नीवरणसम्पयुत्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो -
आरम्भणाधिपति तीणि (गरकारम्भणायेव) ।

- नीवरणसम्पयुत्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण
सम्पयुत्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
२५ पच्चयो - आरम्भणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्भणाधिपति -

१ ती पोत्थके नत्ति । २ पुच्छित्तब्ब - स्वा । ३-१ स्वा पोत्थके नत्ति ।
४ कात्ता च - ती । ५-५ मूला पुच्छित्तब्बा - ती मूलानि पुच्छित्तब्बानि - स्वा ।

नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे गरुं कत्वा नीवरण-
 सम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति —
 नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणाधिपति सम्पयुक्तकान खन्धान
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) आरम्भणाधिपति —
 नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे खन्धे गरुं कत्वा नीवरणा 5
 उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा-
 धिपति सम्पयुक्तकान नीवरणानं अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (मूल
 कातब्ब) आरम्भणाधिपति — नीवरणसम्पयुक्ते चेव नो च नीवरणे
 खन्धे गरुं कत्वा नीवरणा च सम्पयुक्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति ।
 सहजाताधिपति — नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणाधिपति 10
 सम्पयुक्तकान खन्धान नीवरणान च अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

१०३ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुक्तो च नीवरणसम्पयुक्तो
 चेव नो च नीवरणो च धम्मा नीवरणस्स चेव नीवरणसम्पयुक्तस्स
 च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्भणाधिपति ..
 तीणि । (३)

15

अनन्तरपच्चयेन पच्चयो (आवज्जना पि वुट्ठान पि नत्थि,
 सब्बत्थ पुरिमा पुरिमा कातब्बा), समनन्तरपच्चयेन पच्चयो नव,
 सहजातपच्चयेन पच्चयो नव, अञ्जमञ्जपच्चयेन पच्चयो .
 नव, निस्सयपच्चयेन पच्चयो नव, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो
 . नव (आरम्भणसदिस, विपाको^१ नत्थि), आसेवनपच्चयेन 20
 पच्चयो पञ्च ।

कम्मपच्चयो

१०४ नीवरणसम्पयुक्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो नीवरण-
 सम्पयुक्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो —
 नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा चेतना सम्पयुक्तकान खन्धान
 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो 25
 च नीवरणा चेतना सम्पयुक्तकान नीवरणान कम्मपच्चयेन पच्चयो ।
 (मूल कातब्ब) नीवरणसम्पयुक्ता चेव नो च नीवरणा चेतना
 सम्पयुक्तकान खन्धान नीवरणान च कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 335

आहारपञ्चयावि

१०५ नीवरणसम्पयुक्तो चेव नो च नीवरणो धम्मो
नीवरणसम्पयुक्तस्स चेव नो च नीवरणस्स धम्मस्स आहारपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो तीणि, ज्ञानपञ्चयेन
पञ्चयो तीणि, मग्गपञ्चयेन पञ्चयो तीणि सम्पयुक्तपञ्चयेन
४ पञ्चयो नव अत्थिपञ्चयेन पञ्चयो ... नव, नत्थिपञ्चयेन
पञ्चयो नव, विगतपञ्चयेन पञ्चयो नव, अविगतपञ्चयेन
पञ्चयो नव ।

(२) सत्तथा

पुढं

१०६ हेतुया तीणि, आरम्मणे नव, अविपत्तिया नव,
अनन्तरे नव, समनन्तरे नव सहजाते नव, अरुद्धमञ्छे नव,
१० निस्सये नव, उपनिस्सये नव, आसेवने नव, कम्मे तीणि, आहारे
तीणि, इन्द्रिये तीणि, ज्ञाने तीणि, मग्गे तीणि, सम्पयुक्ते नव
अत्थिया नव नत्थिया नव विगते नव अविगते नव ।

पञ्चनीयुद्धारो

१०७ नीवरणो चेव नीवरणसम्पयुक्तो च धम्मो नीवरणस्स
चेव नीवरणसम्पयुक्तस्स च धम्मस्स आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो
१५ सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो (एवं नव पि
वीसु पदेसु परिवसतब्बा) ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

सत्तथा

१०८ नहेतुया नव नआरम्मणे नव .. पे०.. नोअविगते
नव ।

३ पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

१०९ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि नअविपत्तिया तीणि
२० मअनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नउपनिस्सये तीणि
नमग्गे तीणि नविप्पयुक्ते तीणि नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि,

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

११०. नहेतुपच्चया आरम्मणे नव, अधिपतिया नव (अनु-
लोममातिका) . पे० अविगते नव ।

नीवरणनीवरणसम्पयुत्तदुक निद्वित ।

— ० —

४६. नीवरणविप्पयुत्तनीवरणियदुकं

§ १. पटिच्चवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

१११ नीवरणविप्पयुत्त नीवरणिय धम्मं पटिच्च नीवरण-
विप्पयुत्तो नीवरणियो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — नीवरणविप्पयुत्तं
नीवरणियं एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूपं ५
.. पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे० . (सङ्घित्त) ।

(यथा चूळन्तरदुके लोकियदुक एव कातब्ब निन्नानाकरणं)

नीवरणविप्पयुत्तनीवरणियदुक निद्वित ।

नीवरणगोच्छक निद्वित ।

६ परामासगोच्छ्रक

५० परामासदुर्क

§ १ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुलोमं

(१) विनङ्गो

हेतुपञ्चयो

B. 337

१ परामासं धम्मं पटिञ्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामासं^१ पटिञ्च सम्पयुत्तका सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं । (१)

२ नोपरामासं धम्मं पटिञ्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोपरामास एकं सखं पटिञ्च तयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सखे पे० पटिसन्धिक्खणे पे०... (याव भसञ्जासत्ता महामूता) । (१)

नोपरामासं धम्मं पटिञ्च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोपरामासे सन्धे पटिञ्च परामासो । (२)

१० नोपरामास धम्मं पटिञ्च परामासो च नोपरामासो च धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - नोपरामास एकं सखं पटिञ्च तयो सन्धा परामासो च चित्तसमुद्धानं च रूपं .. पे०.. द्वे सन्धे पे० । (३)

३ परामास च नोपरामासं च धम्मं पटिञ्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - नोपरामासं एकं सन्धं च परामासं च पटिञ्च तयो सखा चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्धे च पे० परामासे च महामूते च पटिञ्च चित्तसमुद्धानं रूपं । (१)

(१) कट्ठपा

४ हेतुया पञ्च, धारम्मणे पञ्च (सम्बल्य पञ्च), विपाके एकं ... पे० अविगते पञ्च ।

धनुसोमं ।

२. पच्चयपच्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५. नोपरामासं धम्म पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुक नोपरामास एकं खन्धं पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धानं च रूप .पे० द्वे खन्धे पे० अहेतुकपटि-सन्धिकखणे .पे०. (याव असञ्जसत्ता), विकिच्छासहगते उद्धच्च-सहगते खन्धे पटिच्च विचिकिच्छासहगतो उद्धच्चसहगतो मोहो । (१) 5

नआरम्मणपच्चयो

६ परामास धम्म पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामास पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (१)

नोपरामास धम्म पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - नोपरामासे खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप, पटिसन्धिकखणे पे० (याव असञ्जसत्ता) । (१) 10

परामास च नोपरामास च धम्म पटिच्च नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नआरम्मणपच्चया - परामास च सम्पयुत्तके च खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप । (१)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

७ नहेतुया एकं, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पच्च, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे तीणि, नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते पच्च, नपच्छाजाते पच्च, नआसेवने पच्च, नकम्मे तीणि, नविपाके पच्च, नआहारे एक, नइन्द्रिये एकं, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते पच्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि । 15

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

हेतुदुक

८ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पच्च पे० नविपाके पच्च पे० नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते पच्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि । 20 B. 339

४ पञ्चयपञ्चनीयानुत्तमं

नहेतुपञ्च

६ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक, अनन्तरे एक (सन्तस एक), अधिगते एक ।

१२ सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिञ्चवारसदिसो) ।

१३ पञ्चयवारो

१ पञ्चयानुत्तमं

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

१० परामास धम्म पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
५ हेतुपञ्चया — परामास पञ्चया सम्पयुत्तका सञ्चा चित्तसमुद्धानं
च रूप । (१)

नोपरामासं धम्मं पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोपरामास एकं सन्ध पञ्चया तयो सन्धा चित्त-
समुद्धानं च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
१० पे० (माव अज्झत्तिका महाभूता), वत्थु पञ्चया नोपरामासा
सञ्चा । (१)

नोपरामास धम्मं पञ्चया परामासो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया — नोपरामासे सन्धे पञ्चया परामासो वत्थु पञ्चया
परामासो । (२)

१५ नोपरामासं धम्मं पञ्चया परामासो धम्मो नोपरामासो धम्मो
धम्मो उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया — नोपरामासं एकं सञ्च पञ्चया
तयो सञ्चा परामासो च चित्तसमुद्धानं च रूपं पे० द्वे सन्धे
पे० वत्थु पञ्चया परामासो महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धानं
रूपं वत्थु पञ्चया परामासो च सम्पयुत्तका च सञ्चा । (१)

११ परामास च नोपरामास च धम्म पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया — नोपरामास एक खन्ध च परामास च पञ्चया तयो खन्धा चित्तसमुट्ठान च रूप पे० द्वे खन्धे च पे० परामास च सम्पयुत्तके च खन्धे पञ्चया चित्तसमुट्ठान रूप, परामास च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुट्ठान रूप, परामास 5 च वत्थु च पञ्चया नोपरामासा खन्धा (सङ्खित्त) । (१)

(२) सङ्खया

१२ हेतुया पञ्च, आरम्मणे पञ्च, अधिपतिया पञ्च (सब्बत्थ पञ्च), विपाके एकं पे० अविगते पञ्च ।

२. पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विभङ्गो

नहेतुपञ्चयो

१३ नोपरामास धम्मं पञ्चया नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया — अहेतुक नोपरामास एक खन्ध पञ्चया 10 तयो खन्धा चित्तसमुट्ठान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० अहेतुक-पटिसन्धिक्खणे पे० (याव असञ्जासत्ता), चक्खायतन पञ्चया चक्खुविञ्जाण पे० कायायतन पञ्चया कायविञ्जाण, वत्थु पञ्चया अहेतुका नोपरामासा खन्धा, विचिकिच्छासहगते उद्वच्च-सहगते खन्धे च वत्थु च पञ्चया विचिकिच्छासहगतो उद्वच्च- 15 सहगतो मोहो (सङ्खित्त) ।

(२) सङ्खया

सुद्धं

१४ नहेतुया एक, नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च, नअनन्तरे तीणि पे० नउपनिस्सये तीणि, नपुरेजाते पञ्च, नपच्छाजाते पञ्च, नआसेवने पञ्च, नकम्मे तीणि, नविपाके पञ्च, नआहारे एक, नइन्द्रिये एक, नज्ञाने एक, नमग्गे एक, नसम्पयुत्ते 20 तीणि, नविप्पयुत्ते पञ्च, नोनत्थिया तीणि, नोविगते तीणि ।

३. पञ्चयानुलोमपञ्चनीयं

१५ हेतुपञ्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया पञ्च (एव सब्बत्थ कातव्व) ।

४ पञ्चयपञ्चनीयानुत्तोमं

१६ नहेतुपञ्चया आरम्भणे एक वे० अविगते एहं ।

§ ४ निस्सयवारो

(निस्सयवारो पञ्चमवारसदिसो) ।

§ ५-६ ससट्ठवारो-सम्पयुत्तवारो

१७ परामास धम्म ससट्ठो नोपरामासो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - परामास ससट्ठा सम्पयुत्तका सन्त्या (एव पञ्च
५ पञ्हा कातब्बा अरूपेयेव ससट्ठवारो पि सम्पयुत्तवारो पि एव
कातब्बा) ।

§ ७ पञ्हावारो

१ पञ्चयानुत्तोमं

(१) चित्तो

हेतुपञ्चयो

१८ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स हतु
पञ्चयेन पञ्चयो - नोपरामासा हतु सम्पयुत्तकान् सप्तानं
चित्तसमुद्धानान् च रूपानं हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटिसचिक्खाने
१० प०... । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयन
पञ्चयो - नोपरामासा हेतु परामासस्स हेतुपञ्चयन पञ्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च
धम्मस्स हतुपञ्चयेन पञ्चयो - नोपरामासा हेतु सम्पयुत्तकान्
१५ सप्तानं परामासस्स च चित्तसमुद्धानान् च रूपानं हेतुपञ्चयन
पञ्चयो । (३)

आरम्भणपञ्चयो

१९ परामागा धम्मो परामागग्ग धम्मग्ग आरम्भण
पञ्चयन पञ्चयो - परामाग आरम्भण परामागा उप्पज्जति । (मूम

B. 343

उपोसथकम्म पे० त अस्सादेति अभिनन्दति, त आरम्म परामासो
 च सम्पयुत्तका च सन्धा उपपज्जन्ति, पुब्बे पे०.. ज्ञाना ... पे०..
 चक्खु पे० वत्थु नोपरामास सन्धे अस्सादेति अभिनन्दति
 त आरम्म परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा उपपज्जन्ति । (१)

५ २१ परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स
 धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - परामास च सम्पयुत्तके च
 सन्धे आरम्म परामासो उपपज्जति तीणि ।

अधिपतिपच्चयो

२२ परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अधिपति
 पच्चयेन पच्चयो - परामास गरु कत्वा परामासो उपपज्जति ...
 १० तीणि (आरम्मणाधिपतियेव कातव्वा) ।

२३ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अधिपति-
 पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणा-
 धिपति - दान पे० सील पे० उपोसथकम्म पे०... त गरु
 कत्वा पच्चयेन सति, अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा रागो
 १५ उपपज्जति, पुब्बे पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा बुद्धिहत्वा
 मग्ग गरु कत्वा पे० फल गरु कत्वा पे० निब्बान गरु कत्वा
 पे० निब्बान गोत्रमुत्स वोदानस्स, मग्गस्स फलस्स अधिपति
 पच्चयेन पच्चयो चक्खु पे० वत्थु नोपरामासे सन्धे गरु
 कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति त गरु कत्वा रागो उपपज्जति ।
 २० सहजाताधिपति - नोपरामासाधिपति सम्पयुत्तमान राघानं अति
 समुद्धानान च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो - आरम्मणाधिपति सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति -
 दान पे० सील पे० उपोसथकम्म पे० पुब्बे पे०...
 २५ ज्ञाना पे० चक्खु पे०.. वत्थु नोपरामास सन्धे गरु
 कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति त गरु कत्वा बुद्धि उपपज्जति ।
 सहजाताधिपति - मापगमागाधिपति परामागग्ग अधिपतिपच्चयेन
 पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति । आरम्मणाधिपति — दान पे० सील पे० उपोसथ-कम्म पे० . पुब्बे पे० ज्ञाना . पे० चक्खु पे० वत्थु नोपरामासे खन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । सहजाताधिपति — नोपरामासाधिपति सम्पयुत्तकान खन्धानं परामासस्स च चित्त-समुट्ठानानं च रूपान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 344

परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । आरम्मणाधिपति — परामास च सम्पयुत्तके च खन्धे गरु कत्वा परामासो तीणि ।

अनन्तरपच्चयो

२४ परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो — पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमान पच्छिमानं नोपरामासान खन्धानं अनन्तर-पच्चयेन पच्चयो, परामासो बुद्धानस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमो पुरिमो परामासो पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

२५ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अनन्तर-पच्चयेन पच्चयो — पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमान पच्छिमान नोपरामासान खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो . पे० . अनुलोम फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना परामासस्स अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातब्ब) पुरिमा पुरिमा नोपरामासा खन्धा पच्छिमस्स पच्छिमस्स परामासस्स च सम्पयुत्तकान च खन्धानं अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, आवज्जना परामासस्स च सम्पयुत्तकानं च खन्धान अनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (३)

B. 345

- २६ परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो - पुरिमो पुरिमा परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स परामासस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं कातव्वं) पुरिमो पुरिमो परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमानं पञ्चिमानं नोपरामासानं सन्धानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा वुट्ठानस्स अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (मूलं कातव्वं) पुरिमो पुरिमो परामासो च सम्पयुत्तका च सन्धा पञ्चिमस्स पञ्चिमस्स परामासस्स सम्पयुत्तकानं च सन्धानं अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

समनन्तरपञ्चयादि

- १० २७ परामासो धम्मो^१ परामासस्स धम्मस्स^१ समनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, अठ्ठममञ्जपञ्चयेन पञ्चयो, निस्सयपञ्चयेन पञ्चयो .. पञ्च ।

उपनिस्सयपञ्चयो

- २८ परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - परामासो परामासस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो तीणि ।
- २९ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो पक्खूपनिस्सयो पे० । पक्खूपनिस्सयो - सद्य उपनिस्साय दानं दत्ति पे० समापत्तिं उप्पादेति मानं जप्पेति सीसं पे०.. पञ्च रागं दोषं मोहं मानं पत्थनं, कामिकं सुखं पे० सेनासनं उपनिस्साय ज्ञानं दत्ति पे०.. समापत्तिं उप्पादेति, पाणं हनति .. पे०.. सङ्गं भिन्दति सद्धा पे०.. सेनासनं सद्धाय .. पे०.. पञ्चाय रागस्स पे० परषणाय कामिकस्स सुखस्स .. पे०..
- ३० मग्गस्स फलसमापत्तिया उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपञ्चयेन

पच्चयो - आरम्मणूनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सील पे० पञ्ञा, राग पे० पत्थन, कायिकं सुख पे० सेनासनं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सद्धा पे० सेनासन परामासस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

5

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो, पकतूपनिस्सयो पे० । पकतूपनिस्सयो - सद्धं उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सील पे० सेनासन उपनिस्साय दिट्ठिं गण्हाति, सद्धा पे० सेनासन परामासस्स सम्पयुत्तकान च खन्धान उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 346

३० परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो^१ - परामासो च सम्पयुत्तका च खन्धा परामासस्स उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो तीणि । *

पुरेजातपच्चयो

३१ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मण- पुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अनिच्चतो पे० विपस्सति अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ रागो पे० विचिकिच्छा पे० उद्धच्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया सद्द सुणाति, रूपायतन चक्खु- विञ्ञाणस्स पे० फोट्ठव्वायतन कायविञ्ञाणस्स पे० । वत्थुपुरेजात - चक्खायतन चक्खुविञ्ञाणस्स पे० कायायतन कायविञ्ञाणस्स पे० वत्थु नोपरामासान खन्धान पुरेजात- पच्चयेन पच्चयो । (१)

15

20

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजात । आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ दिट्ठि

25

उप्पज्जति । वत्थुपुरेजात - वत्थु परामासस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

- नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरजात ।
 ५ आरम्मणपुरेजात - चक्खु पे० यत्थु अस्सादेति अभिनन्दति त आरम्म परामासो च सम्पयुत्तका च संधान उप्पज्जन्ति । वत्थु पुरेजात - वत्थु परामासस्स च सम्पयुत्तकान च संधान पुरेजात पच्चयेन पच्चयो । (३)

पञ्छाजातसेवनपच्चया

- ३२ परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स पञ्छाजात
 10 पच्चयेन पच्चयो तीणि (पञ्छाजाता कातव्या), आसेवन पच्चयेन पच्चयो नव ।

कम्मपच्चयो

- ३३ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स कम्म पच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानासणिका । सहजाता - नोपरामासा चेतना सम्पयुत्तकान संधान चित्तसमुद्धानान च रूपान
 15 कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे .. पे० । नानासणिका - नोपरामासा चेतना विपाकान संधान कटत्ता च रूपानं कम्म पच्चयेन पच्चयो । (मूल कातव्य) नोपरामासा चेतना परामासस्स कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल कातव्य) नोपरामासा चेतना परामासस्स च सम्पयुत्तकान च संधान चित्तसमुद्धानान च रूपान
 20 कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

विपाकपच्चयाणि ,

- ३४ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विपाक-
 पच्चयेन पच्चयो एकं आहारपच्चयेन पच्चयो तीणि इन्द्रिय
 पच्चयेन पच्चयो तीणि ज्ञानपच्चयेन पच्चयो तीणि ।
 परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स ममापच्चयेन
 25 पच्चयो - परामासानि मग्गज्ज्ञानि पे० (एवं पञ्च पञ्हा कातव्या) सम्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो पञ्च ।

विष्पयुत्तपच्चयो

३५ परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्त-
पच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पच्छाजात (सङ्खित्त) । (१)

नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन
पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात (सङ्खित्त) । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन 5
पच्चयो । पुरेजात - वत्थु परामासस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च
धम्मस्स विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - वत्थु परामासस्स च
सम्पयुत्तकान च खन्धान विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो । (३)

B 348

परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स धम्मस्स 10
विष्पयुत्तपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात (सङ्खित्त) । (१)

अत्थिपच्चयो

३६ परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात । सहजातो - परामासो
सम्पयुत्तकान च खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अत्थिपच्चयेन
पच्चयो । पच्छाजातो - परामासो पुरेजातस्स इमस्स कायस्स अत्थि- 15
पच्चयेन पच्चयो । (१)

३७ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो - सहजात, पुरेजात, पच्छाजात, आहार, इन्द्रिय
(सङ्खित्त) । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन 20
पच्चयो - सहजात, पुरेजातं । सहजाता - नोपरामासा खन्धा
परामासस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पुरेजात - चक्खु पे०
वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरब्भ दिट्ठि उप्पज्जति, वत्थु
परामासस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च 25
धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजातं, पुरेजात । सहजातो -
नोपरामासो एको खन्धो तिण्णन्न खन्धानं परामासस्स च चित्त-

समुद्धानान् च रूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो ५० । पुरेजात-
चक्षु पे० वत्थु अस्तादेति अभिनन्दति, त आरम्भ परामासो
च सम्पयुक्तका च क्षधा उपपज्जन्ति, वत्थु परामासस्स च
सम्पयुक्तकान् च क्षधान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- ५ ३८ परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स
धम्मस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजातं, पुरेजातं, पञ्चाजातं
आहारं, इन्द्रियं । सहजातो - नोपरामासो एको क्षधो च परामासो
च तिण्णश्च क्षन्धान् चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अतिथिपञ्चयेन
पञ्चयो पे० द्वे क्षन्धा च .. पे० परामासो च सम्पयुक्तका च
१० क्षन्धा चित्तसमुद्धानान् रूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो, परामासो
च महामूता च चित्तसमुद्धानान् रूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो
परामासो च वत्थु च नोपरामासान् क्षधान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो ।
पञ्चाजातो - परामासो च सम्पयुक्तका च क्षधा पुरेजातस्स इमस्स
कायस्स अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजातो - परामासो च
१५ सम्पयुक्तका च क्षधा कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स अतिथि
पञ्चयेन पञ्चयो । पञ्चाजातो - परामासो च सम्पयुक्तका च क्षन्धा
रूपजीवित्तिन्द्रियं च कटत्तरूपान् अतिथिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

(१) पञ्चधा

पुरुषं

- ३९ हेतुया तीणि आरम्भणे नव, अधिपत्तिया नव,
अनन्तरे नव समनन्तरे नव सहजाते पञ्च, अरम्भमञ्च पञ्च
२० निस्सये पञ्च उपनिस्सये नव पुरेजाते तीणि, पञ्चाजाते तीणि,
आसेवने नव कम्मे तीणि विपाक एकं आहारे तीणि इन्द्रिये
तीणि ज्ञाने तीणि मग्गे पञ्च सम्पयुक्ते पञ्च विप्ययुक्ते पञ्च
अतिथिया पञ्च नतिथिया नव विगते नव अविगते पञ्च ।

अनुसोमं ।

पञ्चनीपुद्गासो

- ४० परामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्भण
२५ पञ्चयेन पञ्चयो उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

परामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

परामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३) 5

४१ नोपरामासो धम्मो नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो, कम्मपच्चयेन पच्चयो, आहारपच्चयेन पच्चयो, इन्द्रियपच्चयेन पच्चयो । (१)

नोपरामासो धम्मो परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 10

नोपरामासो धम्मो परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (३) 15

४२ परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासो च नोपरामासो च धम्मा नोपरामासस्स धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो, पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो । (२) 20

परामासो च नोपरामासो च धम्मा परामासस्स च नोपरामासस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (३)

२. पच्चयपच्चनीयं

सङ्ख्या

४३ नहेतुया नव, नआरम्मणे नव (सब्बत्थ नव), नोअविगते नव । 25

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

४४ हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया तीणि, नअनन्तरे तीणि, नसमनन्तरे तीणि, नअञ्जमञ्जे एक, नउपनिस्सये

तीणि.. पे० नमग्गे तीणि, नसम्पयुत्ते एक, नविप्पयुत्ते तीणि,
नोनत्थिया तीणि, नोविगत्ते तीणि ।

४ पञ्चयपञ्चमीमानुसोमं

४५ नहेतुपञ्चया आरम्मणे नन, अधिपतिमा नव (अनु
लोममासिका) पे० अविगत्ते पञ्च ।

परमासदुक्कं निष्ठितं ।

— ० —

५१ परामट्टदुक्कं

१-७ पटिञ्चवारावि

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गी

हेतुपञ्चयो

४६ परामट्टं धम्म पटिञ्च परामट्टो धम्मो उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - परामट्ट एक सन्य पटिञ्च तयो सखा चित्तसमुद्धान
च रूप पे० द्वे सन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे पे०.. (याव
अज्झसत्तिका महाभूता) ।

परामट्ट धम्म पटिञ्च पे० (परामट्टदुक्क यथा चूळत्तर
१० दुक्के भोक्कियदुक्क एव कातम्भ निम्मानाकरण) ।

परामट्टदुक्कं निष्ठितं ।

— ० —

५२ परामाससम्पयुत्तदुक्कं

१ पटिञ्चवारो

१ पञ्चयानुसोमं

(१) विमङ्गी

हेतुपञ्चयो

४७ परामाससम्पयुत्त धम्म पटिञ्च परामाससम्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुत्त एक सन्य पटिञ्च
तयो सन्या पे०.. द्वे सन्धे पे० । (१)

परामाससम्पयुत्तं धम्म पटिच्च परामासविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामाससम्पयुत्ते खन्धे पटिच्च चित्तसमुद्धान
रूपं । (२)

परामाससम्पयुत्त धम्म पटिच्च परामाससम्पयुत्तो च
परामासविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपच्चया - परामास- 5
सम्पयुत्त एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे०
द्वे खन्धे .. पे०.. । (३)

४८ परामासविप्पयुत्त^१ धम्म पटिच्च परामासविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामासविप्पयुत्त एकं खन्ध पटिच्च
तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे .पे० पटिसन्धि- 10
क्खणे पे० खन्धे पटिच्च वत्थु, वत्थु पटिच्च खन्धा, एक
महाभूत पे० । (१)

परामाससम्पयुत्त च परामासविप्पयुत्तं च धम्मं पटिच्च
परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामाससम्पयुत्ते
खन्धे च महाभूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप (सङ्घित्तं) । (१) 15

(२) सङ्घा

सुद्धं

४९ हेतुया पञ्च, आरम्मणे द्वे, अधिपतिया पञ्च, अनन्तरे
द्वे, समनन्तरे द्वे, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे द्वे, निस्सये पञ्च,
उपनिस्सये द्वे, पुरेजाते द्वे, आसेवने द्वे, कम्मे पञ्च, विपाके एक,
आहारे पञ्च पे० मग्गे पञ्च, सम्पयुत्ते द्वे, विप्पयुत्ते पञ्च,
अत्थिया पञ्च, नत्थिया द्वे, विगते द्वे, अविगते पञ्च । 20
अनुलोम ।

२. पच्चयपच्चनीय

(१) विभङ्गो

नहेतुपच्चयो

५० परामासविप्पयुत्त धम्म पटिच्च परामासविप्पयुत्तो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपच्चया - अहेतुकं परामासविप्पयुत्त एक
खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे

॥ पे० ग्रहेतुकपटिसचिक्खणे पे० (याव असञ्जसत्ता),
विचिकिञ्चासहगते उदञ्चसहगते सधे पटिच्च विचिकिञ्चासहगते
उदञ्चसहगतो मोहो । (१)

नभारम्मणपञ्चया

५१ परामाससम्पयुत्त धम्म पटिच्च परामासविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नभारम्मणपञ्चया - परामाससम्पयुत्ते सन्धे पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप (सङ्घित्त) । (१)

परामासविप्पयुत्त धम्म पटिच्च परामासविप्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति नभारम्मणपञ्चया - परामासविप्पयुत्ते सन्धे पटिच्च
चित्तसमुद्धान रूप (याव असञ्जसत्ता) । (१)

१० परामाससम्पयुत्त च परामासविप्पयुत्त च धम्मं पटिच्च
परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति नभारम्मणपञ्चया - परामास-
सम्पयुत्ते सन्धे च महामूते च पटिच्च चित्तसमुद्धान रूप
(सङ्घित्त) । (१)

(९) सङ्ख्या

पुढं

५२ नहेतुया एक नभारम्मणे तीणि नभघिपतिमा पञ्च
१५ नभनन्तरे तीणि नसमनन्तरे तीणि नभञ्जमञ्जे तीणि,
नउपनिस्सये तीणि नपुरेजाते चत्तारि नपञ्चाजाते पञ्च, नभासेवन
पञ्च नकम्मे द्वे नविपाके पञ्च, नभाहारे एक, नहन्निमे एक,
नज्ञाने एक, नमग्गे एकं नसम्पयुत्ते तीणि नविप्पयुत्ते द्वे, मोनत्थिमा
तीणि नोविगते तीणि ।

१ पञ्चयानुत्तोमपञ्चनीमं

२० ५३ हेतुपञ्चया नभारम्मणे तीणि, नभघिपतिमा पञ्च
(एवं गणेतम्ब)

४ पञ्चयपञ्चनीयानुत्तोमं

५४ नहेतुपञ्चया नभारम्मणे एक (सङ्घित्त) अविगत
एक ।

§ २. सहजातवारो

(सहजातवारो पि पटिच्चवारसदिसो) ।

§ ३ पञ्चयवारो

१. पञ्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपञ्चयो

५५ परामाससम्पयुत्त धम्म पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया तीणि (पटिच्चवारसदिसो^१) ।

B 354

परामासविप्पयुत्त धम्म पञ्चया परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामासविप्पयुत्त एक खन्ध पञ्चया तयो 5
खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिक्खणे
पे० (याव अज्झत्तिका महाभूता), वत्थु पञ्चया परामासविप्पयुत्ता
खन्धा । (१)

परामासविप्पयुत्त धम्मं पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया परामाससम्पयुत्तका^२ 10
खन्धा । (२)

परामासविप्पयुत्तं धम्म पञ्चया परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा उप्पज्जन्ति हेतुपञ्चया - वत्थु पञ्चया परामाससम्पयुत्तका खन्धा, महाभूते पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप । (३)

५६ परामाससम्पयुत्त च परामासविप्पयुत्त च धम्म 15
पञ्चया परामाससम्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामास-
सम्पयुत्त एक खन्ध च वत्थु च पञ्चया तयो खन्धा पे० . द्वे
खन्धे पे० .। (१)

परामाससम्पयुत्त च परामासविप्पयुत्त च धम्म पञ्चया परामासविप्पयुत्तो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुत्ते 20
खन्धे च महाभूते च पञ्चया चित्तसमुद्धान रूप । (२)

१ पञ्चयवारसदिसो - सी०, पटिच्चवारसदिसा - स्या० । २ परामाससम्पयुत्ता - स्या०, एवमुपरि पि ।

परामाससम्पयुक्तं च परामासविष्ययुक्तं च धम्मं पञ्चया
परामाससम्पयुक्तो च परामासविष्ययुक्तो च धम्मा उप्पज्जति
हेतुपञ्चया - परामाससम्पयुक्तं एकं सत्त्वं च वत्थुं च पञ्चया तथो
सन्त्या पे० द्वे सत्त्वे पे० परामाससम्पयुक्ते सत्त्वे च महाभूते
५ च पञ्चया चित्तसमुद्धानं रूपं (सङ्खित्तं) । (१)

(१) सङ्खया

सुखं

B. १५३

५७ हेतुया नव, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया नव
अनन्तरे चत्तारि समनन्तरे चत्तारि, सहजाते नव अञ्जमञ्ज
चत्तारि निस्सये नव उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते चत्तारि आसेवने
चत्तारि कम्मे नव विपाके एक, आहारे नव पे० अविगते नव ।
अनुसोम ।

२ पञ्चयपञ्चनीयं

(१) विमङ्गो

१० ५८ परामासविष्ययुक्तं^१ धम्मं पञ्चया परामासविष्ययुक्तो
धम्मो उप्पज्जति नहेतुपञ्चया - अहेतुकं परामासविष्ययुक्तं एकं
सत्त्वं पञ्चया तथो सत्त्वा चित्तसमुद्धानं च^२ रूपं पे० द्वे सत्त्वे
पे०.. अहेतुकपटिसन्धिक्कण्णे .. पे० .. (याव अस्सञ्जसत्ता), चत्तारि-
यतनं पञ्चया चत्तारिक्कण्णाणं पे० .. कायायतनं पञ्चया
१५ कायविक्कण्णाणं वत्थुं पञ्चया अहेतुकपरामासविष्ययुक्ता सत्त्वा
विचिकिञ्छासहगते उदञ्चसहगते सत्त्वे च वत्थुं च पञ्चया
विचिकिञ्छासहगतो उदञ्चसहगतो मोहो ।

(१) सङ्खया

सुखं

५९ नहेतुया एव न आरम्भणे तीणि, न अधिपतिया नव
न अनन्तरे तीणि न समनन्तरे तीणि न अञ्जमञ्जरे तीणि न उपनिस्सये
२० तीणि न पुरेजाते चत्तारि न पञ्चाजाते नव न आसेवने नव न कम्मे
चत्तारि न विपाके नव न आहारे एव न इन्द्रिये एव न ज्ञाने एव

नमगो एक, नसम्पयुत्ते तीणि, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया तीणि,
नोविगते तीणि ।

३. पच्चयानुलोमपच्चनीयं

६० हेतुपच्चया नआरम्मणे तीणि, नअधिपतिया नव
(एव गणेतब्ब) ।

B 356

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

६१. नहेतुपच्चया आरम्मणे एक ... पे०.. अविगते एक । 5

§ ४. निस्सयवारो

(निस्सयवारो पच्चयवारसदिसो) ।

§ ५-६. संसट्टवारो - सम्पयुत्तवारो

१-४. पच्चयानुलोमादि

६२ परामाससम्पयुत्त धम्म ससट्ठो परामाससम्पयुत्तो धम्मो
उप्पज्जति हेतुपच्चया (सङ्घित्त) ।

सुद्ध

६३ हेतुया द्वे (सब्बत्थ द्वे), विपाके एक पे० अविगते द्वे ।
नहेतुया एक, नअधिपतिया द्वे, नपुरेजाते द्वे, नपच्छाजाते 10
द्वे, नआसेवने द्वे, नकम्मे द्वे, नविपाके द्वे, नज्ञाने एक, नमगो एक,
नविप्पयुत्ते द्वे ।

(एव इतरे द्वे गणना पि सम्पयुत्तवारो^१ पि कातब्बा ।)

§ ७. पञ्चावारो

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

६४ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
हेतुपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्ता हेतू सम्पयुत्तकान खन्धान 15 B 357

१ सम्पयुत्तवारा - म० ।

हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातव्य) परामाससम्पयुक्ता ह्युचितसमुद्धानान रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातव्य) परामाससम्पयुक्ता हेतु सम्पयुक्तकान स्रधान चित्तसमुद्धानान च त्थान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- 5 परामासविष्ययुक्तो धम्मो परामासविष्ययुक्तस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो — परामासविष्ययुक्ता हेतु सम्पयुक्तकान स्रधान चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो, पटितन्धित्तपे पे० । (१)

आरम्भणपञ्चयो

- 6५ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुक्तस्स धम्मस्स
10 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — राग अस्तादेति अभिनन्दति, त आरम्भ परामाससम्पयुक्तो रागो उप्पज्जति परामाससम्पयुक्त सन्धे अस्तादेति अभिनन्दति, त आरम्भ परामाससम्पयुक्तो रागो उप्पज्जति । (१)

- परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविष्ययुक्तस्स धम्मस्स
15 आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — अरिया परामाससम्पयुक्तो पहीने^१ किलेसे पञ्चवेकस्सन्ति^२ पुब्बे^३ समुदाचिण्णे किलेसे जानन्ति, परामाससम्पयुक्तो सन्धे अनिष्पतो पे० विपस्सति अस्तावति अभिनन्दति त आरम्भ परामासविष्ययुक्तो रागो ..पे०.. विचिकिञ्छा पे० उट्ठञ्च ..पे० दोमनस्स उप्पज्जति चेतोपरियञ्जाणेन परामाससम्पयुक्त
20 चित्तसमङ्गिस्स चित्त आनाति परामाससम्पयुक्ता स्रधा चेतोपरिय आणस्स पुब्बेनिवासानुस्सतिआणस्स यथाकम्मूपगआणस्स अनागतस आणस्स आवज्जनाय आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- ६६ परामासविष्ययुक्तो धम्मो परामासविष्ययुक्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो — दान पे० सीसं पे० उपोसथकम्मं
25 कत्वा तं पञ्चवेकस्सति अस्तादेति अभिनन्दति त आरम्भ परामास विष्ययुक्तो रागो पे० विचिकिञ्छा ..पे०.. उट्ठञ्च पे० दोमनस्स उप्पज्जति पुब्बे सुचिण्णानि पे० ज्ञाना पे० अरिया मग्गा

१ ती त्या पोरवपेसु गरिण पवमुपरि पि । २-२ पहीनकिलेस पञ्चवेकस्सति - ती । ३ विपस्मिते किलेसे पञ्चवेकस्सति पुब्बे - ती त्या ।

बुद्धित्वा मग पच्चवेक्खन्ति, फल पे० निब्बानं पे० निब्बान
 गोत्रभुस्स, वोदानस्स, मगस्स, फलस्स, आवज्जनाय आरम्मणपच्चयेन
 पच्चयो, अरिया परामासविप्पयुत्ते पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते
 किलेसे . पे० . पुब्बे पे० चक्खु पे० वत्थु परामासविप्पयुत्ते
 खन्धे अनिच्चतो पे० . विपस्सति, अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ 5 B 358
 परामासविप्पयुत्तो रागो पे० . विचिकिच्छा . पे० उद्धच्च . पे०
 दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूप पस्सति, दिब्बाय सोतधातुया
 सह सुणाति, चेतोपरियञ्जाणेन परामासविप्पयुत्तचित्तसमङ्गिस्स
 चित्त जानाति, आकासानञ्चायतन विञ्जाणञ्चायतनस्स पे०
 आकिञ्चञ्चायतन नेवसञ्जानासञ्चायतनस्स पे० . रूपायतन चक्खु- 10
 विञ्जाणस्स . पे० फोट्टब्बायतन कायविञ्जाणस्स पे० परामास-
 विप्पयुत्ता खन्धा इद्धिविधजाणस्स, चेतोपरियञ्जाणस्स, पुब्बेनिवासा-
 नुस्सतिजाणस्स, यथाकम्मूपगजाणस्स, अनागतसजाणस्स, आवज्जनाय
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
 आरम्मणपच्चयेन पच्चयो — दानं पे० .. सील .. पे० उपोसथकम्म
 पे० पुब्बे पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु परामास-
 विप्पयुत्ते खन्धे अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्भ परामाससम्पयुत्तो^१
 रागो उप्पज्जति । (२)

अधिपतिपच्चयो

६७ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।
 आरम्मणाधिपति — राग गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु
 कत्वा परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, परामाससम्पयुत्ते खन्धे
 गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामाससम्पयुत्तो
 रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति — परामाससम्पयुत्ताधिपति सम्पयुत्त- 25
 कान खन्धान अधिपतिपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
 अधिपतिपच्चयेन पच्चयो — आरम्मणाधिपति, सहजाताधिपति ।

भारम्मणाधिपति — परामाससम्पयुक्ते स्रग्ध गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामासविप्पयुक्तो रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति — परामाससम्पयुक्ताधिपति चित्तसमुद्धानान रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

- ५ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुक्तस्स च परामासविप्पयुक्तस्स च धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । सहजाताधिपति — परामाससम्पयुक्ताधिपति सम्पयुक्तान स्रग्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

- ६८ परामासविप्पयुक्तो धम्मो परामासविप्पयुक्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो — भारम्मणाधिपति सहजाताधिपति । भारम्मणाधिपति — दान पे० सील पे० उपोसथकम्म कत्वा त गरु कत्वा पञ्चवेक्खति अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामासविप्पयुक्तो रागो उप्पज्जति पुब्बे .. पे० ज्ञाना पे० .. अरिया मग्गा वुट्ठित्वा मग्ग गरु कत्वा .. पे० फलं पे० निब्बान पे० .. निब्बान गोत्रमुत्त, बोधानस्स, मग्गस्स फलस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो चक्खु .. पे० वत्थु परामासविप्पयुक्ते सन्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामासविप्पयुक्तो रागो उप्पज्जति । सहजाताधिपति — परामासविप्पयुक्ताधिपति सम्पयुक्तानं सन्धानं चित्तसमुद्धानानं च रूपान अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- २० परामासविप्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुक्तस्स धम्मस्स अधिपतिपञ्चयेन पञ्चयो । भारम्मणाधिपति — दान पे०.. सीलं ... पे०... उपोसथकम्म कत्वा त गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति, त गरु कत्वा परामाससम्पयुक्तो रागो उप्पज्जति पुब्बे... पे०... ज्ञाना... पे०... चक्खु... पे० .. वत्थु परामासविप्पयुक्ते स्रग्धे गरु कत्वा अस्सादेति अभिनन्दति त गरु कत्वा परामाससम्पयुक्तो रागो उप्पज्जति । (२)

अमन्तर-समनन्तरपञ्चया

६९ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुक्तस्स धम्मस्स अमन्तरपञ्चयेन पञ्चयो — पुरिमा परिमा परामाससम्पयुक्ता स्रग्धा पच्छिमानं पच्छिमान परामाससम्पयुक्तान स्रग्धान अनन्तरपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुक्ता खन्धा वुट्ठानस्स अनन्तर-
पच्चयेन पच्चयो । (२)

७० परामासविप्पयुक्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - पुरिमा पुरिमा परामासविप्पयुक्ता खन्धा 5
पच्छिमान पच्छिमान परामासविप्पयुत्तानं खन्धानं अनन्तरपच्चयेन^१
पच्चयो^१, अनुलोमं पे० फलसमापत्तिया अनन्तरपच्चयेन
पच्चयो । (१)

B 360

परामासविप्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो - आवज्जना परामाससम्पयुत्तकान खन्धान 10
अनन्तरपच्चयेन पच्चयो, समनन्तरपच्चयेन पच्चयो । (२)

सहजातपच्चयादि

७१ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
सहजातपच्चयेन पच्चयो पञ्च, अञ्जामञ्जापच्चयेन पच्चयो .
द्वे, निस्सयपच्चयेन पच्चयो सत्त ।

उपनिस्सयपच्चयो

७२ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - परामाससम्पयुक्तो रागो,
मोहो, पत्थना परामाससम्पयुत्तस्स रागस्स, मोहस्स, पत्थनाय
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 20
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
पक्तूपनिस्सयो पे० । पक्तूपनिस्सयो - परामाससम्पयुत्त राग
उपनिस्साय दान देति पे० समापत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति,
परामाससम्पयुत्त मोहं, पत्थन उपनिस्साय दानं देति पे० समापत्ति
उप्पादेति, मान जप्पेति, पाण हनति पे० सङ्ख भिन्दति, परामास- 25
सम्पयुक्तो रागो, मोहो, पत्थना सद्दाय पे० पञ्जाय, रागस्स,

दोसस्स, मोहस्स, मानस्स, पत्थनाय, कायिकस्स सुखस्स ...पे०
फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

- ७३ परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो
B. 361 5 पक्कूपनिस्सयो पे० । पक्कूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय दानं देति
पे० समापत्ति उप्पादेति, मान जप्पेति, सील पे० पच्छं राग
पे० मान पे० पत्थन उपनिस्साय दानं देति ..पे० .. समापत्ति
उप्पादेति, पाणं हनति पे० सद्ध भिन्दति कायिक सुख पे०
सेनासन उपनिस्साय दानं देति पे० .. सद्ध भिन्दति, सद्धा ..पे०...
10 पच्छा, रागो पे० भानो, पत्थना, कायिकं सुख पे०.. सेनासन
सद्धाय पे० पच्छाय, रागस्स पे० मानस्स पत्थनाय कायिकस्स
सुखस्स पे० .. फलसमापत्तिया उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (१)

- परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणूपनिस्सयो, अनन्तरूपनिस्सयो,
15 पक्कूपनिस्सयो पे० । पक्कूपनिस्सयो - सद्ध उपनिस्साय परामास
सम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति सील पे० सेनासन उपनिस्साय
परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, सद्धा पे० .. सेनासन परामास
सम्पयुत्तस्स रागस्स पे० .. पत्थनाय उपनिस्सयपच्चयेन पच्चयो । (२)

पुरेजातपच्चयो

- ७४ परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
20 पुरेजातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात वत्थुपुरेजात । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु ..पे० वत्थु अनिप्पवतो पे० विपस्सति
अस्सादेति अभिमतवति त आरम्भ परामासविप्पयुत्तो रागो ..पे०
विचिकिच्छा ..पे० उद्वज्जं पे०... होमनस्सं उप्पज्जति दिग्घेन
चक्खुना रूपं पस्सति दिग्घाय सोतभातुया सहं सुणाति रूपामतन
25 चक्खुविज्झाणस्स पे० फोढुम्मायतनं कायविज्झाणस्स पुरेजात
पच्चयेन पच्चयो । वत्थुपुरेजात - चक्खुमायतनं चक्खुविज्झाणस्स
..पे० कामायतनं कामविज्झाणस्स ..पे०.. वत्थु परामासविप्पयुत्तान
संघातं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स पुरे-
जातपच्चयेन पच्चयो - आरम्मणपुरेजात, वत्थुपुरेजातं । आरम्मण-
पुरेजात - चक्खु . पे०... वत्थु अस्सादेति अभिनन्दति, तं आरम्भ
परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति । वत्थुपुरेजातं - वत्थु परामास-
सम्पयुत्तकान खन्धानं पुरेजातपच्चयेन पच्चयो । (२)

5

पच्छाजातासेवनपच्चया

७५ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (सङ्खित्त) । (१)

B 362

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
पच्छाजातपच्चयेन पच्चयो (सङ्खित्त) । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स 10
आसेवनपच्चयेन पच्चयो द्वे ।

कम्मपच्चयादि

७६ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
कम्मपच्चयेन पच्चयो - परामाससम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान
खन्धान कम्मपच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स 15
कम्मपच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता -
परामाससम्पयुत्ता चेतना चित्तसमुद्धानान रूपान कम्मपच्चयेन
पच्चयो । नानाखणिका - परामाससम्पयुत्ता चेतना विपाकान खन्धान
कटत्ता च रूपानं कम्मपच्चयेन पच्चयो । (मूल^१ कातब्ब^१) परामास-
सम्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान 20
कम्मपच्चयेन पच्चयो । (३)

परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स कम्म-
पच्चयेन पच्चयो - सहजाता, नानाखणिका । सहजाता - परामास-
विप्पयुत्ता चेतना सम्पयुत्तकान खन्धान चित्तसमुद्धानान च रूपान
कम्मपच्चयेन पच्चयो, पटिसन्धिक्खणे पे० । नानाखणिका - 25

परामासविष्ययुक्ता चतुर्णा विपाकान् सन्धानं कटत्वा च रूपान्
कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

- विपाकपञ्चयेन पञ्चयो एक आहारपञ्चयेन पञ्चयो
चत्वारि, इन्द्रियपञ्चयेन पञ्चयो .. चत्वारि, ज्ञानपञ्चयेन पञ्चयो ..
5 चत्वारि मग्नपञ्चयेन पञ्चयो चत्वारि सम्पयुतपञ्चयेन पञ्चयो
द्वे ।

विष्ययुतपञ्चयो

B. 363

७७ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविष्ययुतस्स धम्मस्स
विष्ययुतपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात, पञ्चाजात (सङ्घित) । (१)

- परामासविष्ययुक्तो धम्मो परामासविष्ययुतस्स धम्मस्स
10 विष्ययुतपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात, पञ्चाजात
(सङ्घित) । (१)

परामासविष्ययुक्तो धम्मो परामाससम्पयुतस्स धम्मस्स
विष्ययुतपञ्चयेन पञ्चयो । पुरेजात - यत्पु परामाससम्पयुतकान्
सन्धानं विष्ययुतपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

अतिपञ्चयो

- 15 ७८ परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुतस्स धम्मस्स
अतिपञ्चयेन पञ्चयो - परामाससम्पयुक्तो एको सन्धो तिष्णन्नं
सन्धानं अतिपञ्चयेन पञ्चयो पे०.. द्वे सन्धा .. पे० । (१)

- परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामासविष्ययुतस्स धम्मस्स अतिप
पञ्चयेन पञ्चयो - परामाससम्पयुक्ता सन्धा चित्तसमुद्धानान् रूपान्
20 अतिपञ्चयेन पञ्चयो । (मूल कातन्त्र) (२)

परामाससम्पयुक्तो धम्मो परामाससम्पयुतस्स च परामास
विष्ययुतस्स च धम्मस्स अतिपञ्चयेन पञ्चयो - परामाससम्पयुक्तो
एको सन्धो तिष्णन्नं सन्धानं चित्तसमुद्धानान् च रूपान् अतिपञ्चयेन
पञ्चयो पे० द्वे सन्धा पे०.. । (१)

- 25 ७९ परामासविष्ययुक्तो धम्मो परामासविष्ययुतस्स धम्मस्स
अतिपञ्चयेन पञ्चयो - सहजात पुरेजात पञ्चाजात आहार
इन्द्रिय (सङ्घित) । (१)

परामासविष्ययुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थि-
पच्चयेन पच्चयो । पुरेजातं - चक्खु . पे० वत्थु अस्सादेति
अभिनन्दति, तं आरब्ध परामाससम्पयुत्तो रागो उप्पज्जति, वत्थु
परामाससम्पयुत्तकान् खन्धानं अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

८० परामाससम्पयुत्तो च परामासविष्ययुत्तो च धम्मा 5 B 364

परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात,
पुरेजात । सहजातो - परामाससम्पयुत्तो एको खन्धो च वत्थु च
तिण्णन्न खन्धान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो . पे० . द्वे खन्धा च
पे० । (१)

परामाससम्पयुत्तो च परामासविष्ययुत्तो च धम्मा परामास- 10 -
विष्ययुत्तस्स धम्मस्स अत्थिपच्चयेन पच्चयो - सहजात, पच्छाजात,
आहार, इन्द्रिय । सहजाता - परामाससम्पयुत्ता खन्धा च महाभूता
च चित्तसमुद्धानानं रूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता -
परामाससम्पयुत्ता खन्धा च कवलीकारो आहारो च इमस्स कायस्स
अत्थिपच्चयेन पच्चयो । पच्छाजाता - परामाससम्पयुत्ता खन्धा च 15
रूपजीवितिन्द्रिय च कटत्तारूपान् अत्थिपच्चयेन पच्चयो । (२)

(२) सङ्ख्या

सुद्ध

८१ हेतुया चत्तारि, आरम्भणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च,
अनन्तरे चत्तारि, समनन्तरे चत्तारि, सहजाते पञ्च, अञ्जमञ्जे
द्वे, निस्सये सत्त, उपनिस्सये चत्तारि, पुरेजाते द्वे, पच्छाजाते द्वे,
आसेवने द्वे, कम्मे चत्तारि, विपाके एक, आहारे चत्तारि, इन्द्रिये 20
चत्तारि, ज्ञाने चत्तारि, मग्गे चत्तारि, सम्पयुत्ते द्वे, विष्ययुत्ते तीणि,
अत्थिया सत्त, नत्थिया चत्तारि, विगते चत्तारि, अविगते सत्त ।

अनुलोम ।

पच्चनीयुद्धारो

८२ परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्भणपच्चयेन पच्चयो, सहजातपच्चयेन पच्चयो, उपनिस्सय-
पच्चयेन पच्चयो । (१)

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामासविष्ययुत्तस्स धम्मस्स आरम्भण-

पञ्चयेन पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो
पञ्छाजातपञ्चयेन पञ्चया, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

B. 363

परामाससम्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स च परामास
विप्पयुत्तस्स च धम्मस्स सहजातपञ्चयेन पञ्चयो । (३)

5 ८३ परामासविप्पयुत्तो धम्मा परामासविप्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, सहजातपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सय
पञ्चयेन पञ्चयो, पुरेजातपञ्चयेन पञ्चयो, पञ्छाजातपञ्चयेन
पञ्चयो, कम्मपञ्चयेन पञ्चयो, आहारपञ्चयेन पञ्चयो, इन्द्रिय
पञ्चयेन पञ्चयो । (१)

10 परामासविप्पयुत्तो धम्मो परामाससम्पयुत्तस्स धम्मस्स
आरम्मणपञ्चयेन पञ्चयो, उपनिस्सयपञ्चयेन पञ्चयो, पुरजात
पञ्चयेन पञ्चयो । (२)

परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा परामास
सम्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात पुरेजात । (१)

15 परामाससम्पयुत्तो च परामासविप्पयुत्तो च धम्मा परामास
विप्पयुत्तस्स धम्मस्स सहजात, पञ्छाजात, आहार, इन्द्रिय । (२)

२ पञ्चयपञ्चमीयं

तत्त्वया

मुदं

20 ८४ नहतुया सत्त, नआरम्मणे सत्त नअधिपतिया सत्त
मअनन्तर सत्त, नसमनन्तरे सत्त नसहजात पञ्च मअञ्जमञ्ज
पञ्च, मनिस्सये पञ्च मउपनिस्सय सत्त, नपुरेजाते छ, नपञ्छा
जाते सत्त (सञ्चरय सत्त), ममगे सत्त, नसम्पयुत्त पञ्च,
मविप्पयुत्त अत्तारि, नोअत्थिया अत्तारि, नोनत्थिया सत्त नोविगते
सत्त, नोअविगते अत्तारि ।

३ पञ्चयानुत्तोमपञ्चमीयं

हेतुमुदं

८५ हतुगञ्चया मआरम्मणे अत्तारि, मअधिपतिया अत्तारि
मअनन्तरे अत्तारि नअनन्तर अत्तारि मअञ्जमञ्जरे हे मउपनिस्सय

१ पञ्चयो सहजातपञ्चयेन पञ्चयो - की. सत्त ।

चत्तारि (सब्बत्थ चत्तारि), नमग्गे चत्तारि, नसम्पयुत्ते द्वे, नविप्पयुत्ते द्वे, नोनत्थिया चत्तारि, नोविगते चत्तारि ।

४. पच्चयपच्चनीयानुलोमं

८६ नहेतुपच्चया आरम्मणे चत्तारि, अधिपतिया पञ्च (अनुलोममातिका कातव्वा) पे० अविगते सत्त ।

परामाससम्पयुत्तदुक्क निद्धित ।

— ० —

५३. परामासपरामट्टदुक्कं

§ १-६. पटिच्चवारादि :

१. पच्चयानुलोमं

(१) विभङ्गो

हेतुपच्चयो

८७ परामासं चेव परामट्टं च धम्मं पटिच्च परामट्टो 5
चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — परामास
पटिच्च सम्पयुत्तका खन्धा चित्तसमुद्धान च रूप । (१)

परामट्टं चेव नो च परामास धम्मं पटिच्च परामट्टो
चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — परामट्टं चेव
नो च परामास एक खन्ध पटिच्च तयो खन्धा चित्तसमुद्धान च 10
रूप पे० द्वे खन्धे पे० पटिसन्धिवक्खणे पे० (याव
अज्झत्तिका महाभूता) । (१)

परामट्टं चेव नो च परामास धम्मं पटिच्च परामासो चेव
परामट्टो च धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया — परामट्टे चेव नो च
परामासे खन्धे पटिच्च परामासो । (२)

परामट्टं चेव नो च परामास धम्मं पटिच्च परामासो चेव
परामट्टो च परामट्टो चेव नो च परामासो च धम्मा^१ उप्पज्जन्ति^१
हेतुपच्चया — परामट्टं चेव नो च परामास एक खन्ध पटिच्च तयो
खन्धा परामासो च चित्तसमुद्धान च रूप पे० . द्वे खन्धे
पे० । (३)

१-१ धम्मो — सी० ।

परामास चेव परामट्ट चेव नो च परामास च धम्म
पटिच्च परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया -
परामट्ट चेव नो च परामास एक सार्थ च परामास च पटिच्च
तयो सन्त्या चित्तसमुद्धान च रूप पे० द्वे सार्थे च ... पे० -
5 (सङ्खित्त) ।

(सन्ने वारा मथा परामासदुक् एव कातव्य निम्नानाकरण) ।

१७ पञ्चाधारो

१ पञ्चयानुत्तोम

(१) विमङ्गो

हेतुपञ्चयो

८८ परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामट्टस्स चेव
नो च परामासस्स धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - परामट्टा चेव
नो च परामासा हेतू सम्पयुत्तकान सार्धान चित्तसमुद्धानानं च
रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो पटिसिद्धिभक्षणो .. पे० .. । (१)

10 परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो - परामट्टा चेव नो च
परामासा हेतू परामासस्स हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (२)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च परामट्टस्स चेव नो च परामासस्स च धम्मस्स हेतुपञ्चयेन
15 पञ्चयो - परामट्टा चेव नो च परामासा हेतू सम्पयुत्तकानं सन्त्यानं
परामासस्स च चित्तसमुद्धानान च रूपान हेतुपञ्चयेन पञ्चयो । (१)

आरम्भणपञ्चयो

८९ परामासो चेव परामट्टो च धम्मो परामासस्स चेव
परामट्टस्स च धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो .. तीणि (आरम्भ
यातन्मानि परामासदुक्कसदिसिं) ।

२० ९० परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामट्टस्स चेव
नो च परामासस्स धम्मस्स आरम्भणपञ्चयेन पञ्चयो - दान
पे० मीम पे० उपोमयधम्मं कत्था त पञ्चवक्कति, धत्तादेति

अभिनन्दति, तं आरब्ध रागो . पे० . विचिकिच्छा, उद्धृत्तं, दोमनस्स
 उप्पज्जति, पुब्बे . पे०.. ज्ञाना पे० अरिया गोत्रभु पच्चवेक्खन्ति,
 वोदानं पच्चवेक्खन्ति, पहीने किलेसे पे० विक्खम्भिते किलेसे
 ...पे० . पुब्बे पे० चक्खु पे० वत्थु परामट्टे चेव नो च परामासे
 खन्धे अनिच्चतो पे० दोमनस्स उप्पज्जति, दिब्बेन चक्खुना रूपं 5
 पस्सति (याव आवज्जना^१ सब्ब कातब्ब) । (१)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
 परामट्टस्स च धम्मस्स आरम्मणपच्चयेन पच्चयो - दान पे०
 सील पे० उपोसथकम्म पे०.. पुब्बे पे० ज्ञाना पे०. चक्खु
 . पे० वत्थु परामट्टे चेव नो च परामासे खन्धे अस्सादेति 10
 अभिनन्दति, त आरब्ध दिट्ठि उप्पज्जति । (२)

परामट्टो चेव नो च परामासो धम्मो परामासस्स चेव
 परामट्टस्स च परामट्टस्स चेव नो च परामासस्स च धम्मस्स आरम्मण-
 पच्चयेन पच्चयो - दान . पे० सील .. पे० उपोसथकम्म पे०
 पुब्बे . पे० ज्ञाना पे० चक्खु पे० वत्थु परामट्टे चेव नो 15
 च परामासे खन्धे^२ अस्सादेति अभिनन्दति, त आरब्ध परामासो
 च सम्पयुत्तका च खन्धा उप्पज्जन्ति । (३)

(एव इतरे पि तीणि आरब्ध कातब्बानि^३ । इम दुक्क
 परामासदुक्कसदिस । लोकुत्तर यहि^४ न लब्धति तहि^५ न कातब्ब) ।

परामासपरामट्टदुक्क निट्ठित ।

— ० —

५.४. परामासविप्पयुत्तपरामट्टदुक्कं

§ १. पटिच्चवारो

१ पच्चयानुलोमं

(१) विमङ्गो

हेतुपच्चयो

६१ परामासविप्पयुत्त परामट्ट धम्मं पटिच्च परामास- 20
 विप्पयुत्तो परामट्टो धम्मो उप्पज्जति हेतुपच्चया - परामास-

१ आवज्जनाय - म्या० । २ खन्धे अनिच्चतो विपस्मति - सी०, म्या० ।
 ३. कातब्बा - स्या० । ४ यम्हि - म्या० । ५ तम्हि - स्या० ।

विष्णुयुक्त परामट्ट एक स्रघ पटिच्च तयो स्रघा चित्तसमुद्धान च
रूप पे० द्वे सन्धे ..प० ।

परामासविष्णुयुक्त अपरामट्ट धम्म पटिच्च परामास
विष्णुयुक्तो अपरामट्टो धम्मो उप्पज्जति हेतुपञ्चया (सद्विस्तं) ।

५ (यथा ब्रूहन्तरदुके लोकियदुक एव कातव्व निघानाकरण)

परामासविष्णुयुक्तपरामट्टदुकं निद्रितं ।

परामासगोष्ठकं निद्रितं ।

विसेसपदानं
अनुक्कमणिका

अ	अनामवो, धम्मो	१७१
अञ्जमञ्जपच्चयो ५, १३, २६, ३५, ७८,	अनिदस्सना, खन्वा	६४, ६८-१०२
१०८, ११४, १३०, १४३,	- चेतना	१००
१८६, २०५, २६१, २८३	- हेतु	६६
अतिपच्चयो १८-२०, २७, ५१-५३,	अनिदस्सतो, कायो	६६
६७, ८२-८४, १०१-१०३,	- धम्मो	६०-१०४
११७, १३३, १३४, १४७, १६७,	अनुलोम	१६३, २०१
१६५, २०५, २४०, २८८, २८६,	अप्पच्चयो, धम्मो	८८
३१३, ३२७	अप्पटिघा, आहारा	११६
अदोसो ३, ४, ६, ७, १६, १८,	- खन्वा	११२-११६
२०, ५६-५८, ६६	- चेतना	११५, ११६
अधिपतिपच्चयो ४, २५, ३४, ३८, ६१	अप्पटिघो, धम्मो	१०५-१०८, ११०-१२०
-६८, ७६, ७७, ६१, १०७,	- विपाको	११६
१११-११३, १२६, १४२, १६१,	अभिज्झाकायगन्थो	२५३, २६५, २६६
१७४, १८६, २०५, २१५, २२४,	अभिज्झा	१४३, ३११, ३२५
२२८, २३३, २५०, २७६, २८०,	अमोहो	३, ४, ६, ७, १६, १८,
३२३, ३३६, ३६१	अरूपिनो, खन्वा	२०, ५६-५८, ६६
अनन्तरपच्चयो ४, १२, १३, २५, ३४,	अरूपी, चेतना	१२२, १३१, १३२, १३४
३८, ४३-४५, ६३, ६४,	- धम्मो -	१३१
७७, ८६, ६८, १०७, ११३,	- हेतु	१२२-१३५
१२६, १४३, १६२, १८७, २००,	अलोमो	१२८
२१६, २३४, २५०, २६१, २८१,	अविगतपच्चयो	३, ४, ६, ७, १६, १८,
३१०, ३२४, ३४७, ३६२	२०, ५६-५८, ६६	
अनन्तरूपनिस्सयो १३, १४, ४५-४७,	अविगतपच्चयो	२०, २७, ३५, ६७, ८६, १०३,
७८, ६८, १३०, १४३,	१०८, १११, १३४, १४८, २०५	
१४४, १६३, १६४, १८६,	अविज्जानीवरण	३००-३०७, ३१८, ३२०,
१६०, २१६, २१७, २३६,	३३०, ३३४	
२३७, २६१, २८३, २८४,	अविज्जासञ्जो जन	२०६-२११, २१३, २४८-२५०
३११, ३२५, ३४८, ३४६,	अविज्जासवो	१५४, १५५, १५७-१५६,
३६३, ३६४	१६६, २००, २०२, २०३	
अनागतसञ्जाण ४१, ४२, ६०, ७५, ७६,	असञ्जसत्ता	५, ७, ८, १६, ६२
८८, ६६, ६७, ११२, १२८,	अहेतुकपरामासविप्पयुत्ता, खन्वा	३५८, ३६३
१४१, १४२, १६१, १८५, २१५,	अहेतुका, इन्द्रिया	५०
२३२, २६०, २७६, ३०८, ३२२,	- खन्वा	२४, ३६, ४१, ४४,
३४५, ३६०, ३६१	- चेतना	४८, ५०-५२
		३०, ४६

बहेलुकानि घातज्ञानि
बहेलुको बम्भो
- विपाको
बहेलुको मधुजं

५०
२३-४४
४१ ४७ ४२
४४

आरम्भपुनित्तुको ११ १४ ४१-४७, ४८
१८, १९, ११४ ११ ११७
१४४ १९३ १९४ १८९, १९६
२१७ २१८, २१७ २१९, २०६
३११ ३४८ ३४९, ३५१, ३५४

आ

आनासातम्भायतर्न

१ ४१ ५ ७५

८८ ११२ १४१ १६

१८५, २१५, २३२ २३१

२७१ ३ ८ ३४५, ३६१

आकिष्णकम्भायतर्न

१ ४१ ५ ७५

८८ ११२, १४१ १६१

१८५, २१५, २३२ २३१

२७१, ३०८ ३४५, ३६१

आपोषातु

१ ५-१ ७ ११२-११४

आरम्भपञ्चमो

४ ८, २१ २२ २४

३३ ३४ ३७ ३८ ४१

४४ ४५, ५ ४१ ५७

६८ ७० ७१ ८४ ८५

८६, ८९ ८४ ८९ ९०

११२, १२ १२५, १२८ १२९

१३४ १४१ १४२, १४५, १६

१७३ १८ १८४ २ ५, २२३

२२४ २२७ २२८, २३२, २४५

२६ २६५, २६७ २७ २७८

२८ २८१ २८३ ३ ८ ३२२

३३१ ३३५, ३४४ ३६

आरम्भपुनित्तु

१४ १५, ७८, ८८

११४ ११५, ११८ १४४

१६५, १८१ २१७ २१८

२३७, २३८ २८५, ३२६

३४५, ३६४ ३६५

आरम्भवाधिवि

११ ४३ ६१-६३

८८, ८७ ११३, १२८

१४२, १६२ १८६ १८७

२१५, २१६ २३३ २३

२६ २६१ २८ २८१

३ ८, ३१ ३२३ ३३६

३३७ ३४६ ३४७ ३६१

आसवजासवसम्भुतुर्न

२०१

आसवभुर्न

११४

आसवविष्णुमुत्तासवभुर्न

२७

आसवविष्णुमुत्ता आहारा

११४

- बम्भो १७८, १८ १८८, १८९

- हेतु १८४

आसवविष्णुमुत्ता वनासवो बम्भो

२४

- बम्भो १७२-१८७

- सासवो बम्भो २७

आसवसम्भुत्ता आहारा

१११

- बम्भो ११४ १८१ १८६, १८७

आसवसम्भुत्तो वेम नो ब आसवो बम्भो २ २-२७

- बम्भो १७२-१८७

आसवसासवभुर्न

१८८

आसवो ब नो आसवो ब बम्भो ११४ ११७ ११

११९, ११९, ११९

- वेम आसवसम्भुत्तो ब बम्भो २०२-२०७

- सासवो ब बम्भो १८८-२१

- बम्भो ११४-१७

आसवपञ्चमो

५, १५, ४८ ६५ ७८

८ १ १३१ १४५, १६५

१८२, २१८ २३८ २६३ २८६

३१२ ३१६

आहारापञ्चमो

२१ २७ ४४ ६६ ८१

८४ ८८, १ १ १ १४

११९ १२ १३४ १४६, १४८

१८३ २ ५, २१८ २३८, २६४

२८७ २८१ ३१७ ३१८

आहारापञ्चम

५ ७ ८ १८, ८८

१ १ १ ८ ११८, ११९

आहारा अपठिया

११६

- आसवविष्णुमुत्ता

११४

- आसवसम्भुत्ता

१११

- मोमानवा

११६

- मोमिवा

१४६

आहारो, कवलीकारो

१६, १८, २०, ५०,
५२, ५३, ८३, ८५,
१०२, १०५-१०८, ११०,
११२-११४, ११८, ११९,
१२८-१३१, १३३, १३४,
१४६, १४७, १६८, १६९,
१८४, २६६, २८६, ३१४

आहार

१६, २०, ५२, ५३, ८३, १०२,
११६, १३३, १३५, १४७, १४८, २४१,
२६५, २८८, ३१३

इ

इत्थिन्द्रिय

१०५-१०८, ११०, ११२-११४,
११८, १२८

इद्विविषयाण

१०, ४१, ४२, ६०, ७५, ७६,
८८, ८९, ९७, ११२, १२८,
१४१, १६१, १८५, २१५, २३२,
२६०, २७६, ३०८, ३४५, ३६१

इन्द्रियपञ्चयो

२१, २७, ५०, ५४, ८१,
८४, ८६, १००, १०३, १०४,
११६, १२०, १३२, १३४, १४६,
१४७, १४८, १६६, १६४, २०५,
२१८, २३६, २६४, २८७, २९१
५०

इन्द्रिया, अहेतुका

इन्द्रिय

१६, २०, ५२, ५३, ८३, १०२,
११६, १३३, १३५, १४७, १४८, २४१,
२६५, २८८, ३१३
२०६

इत्सासञ्जो जन

उ

उतुसमुद्धान

५, ७, ८, १६, ६२,
१०३, १०६, ११८, ११९
३११

उतु

उद्धचनीवरण

३००-३०७, ३३०, ३३४
४२-४८, ५३, ६२, ६५

उद्धचसहगता, खन्वा

उपनिस्सयपञ्चयो

५, १३, २२, २७, ४५,
५४, ५५, ६४-६८, ७८,
८४, ८६, १०३, ११४, १२०,
१३४, १३५, १४३, १४४, १४६,
१६३, १८६, २०५, २१६, २१७,
२३६, २६६, २६७, २८३, २८०,
२९१, ३११, ३२४, ३४८, ३६४

उपादारूप

८६, ६१, ६३, ६८, १०२, १०३,
१०५-१०६, ११८, १२२, १३६, १३८,
१५०-१५२, १५४, १५७, १७६

उपोसयकम्म

१०, ११, ४१, ६०, ७५, ७६,
८७, ८८, ९७, ९८, ११२, ११३,
१२८, १४१, १४२, १६०, १६२, १८२,
१८७, २१४, २३२, २३४, २५६, २८०,
२८१, २८३, ३०८, ३०९, ३११, ३२३,
३२५, ३४५, ३४७, ३६०-३६२, ३७०

ओ

ओघो, धम्मो

२९६

क

कटत्तारूप

१७, ८६, ६३, ६४, १०२, १०३,
१०५-१०६, ११५, ११८, १२२, १३६,
१४६, १५०-१५२, १५४, १५७, १६८,
१७६, २८६

कवलीकारो, आहारो (आहारो कवलीकारो दट्टव्वो)

कम्मपञ्चयो

५, १५, २१, २७, ४७,
५४, ६५, ६७, ६८, ८०,
८४, ८६, १००, १०४, ११५,
१२०, १३१, १३५, १४५, १४६,
१६५, १६२, २०५, २१८, २३६,
२५७, २८६, २९०, २९१, ३१६,
३२६, ३३७, ३५०, ३६५

कामच्छन्दनीवरण ३००-३०७, ३१३, ३३०, ३३४

कामासवो

१५४, १५५, १५७, १६६, १६९,
१६९, २०२, २०३, २०६, २१०,
२१३, २४६

कायगन्धो, इदसच्चाभिनिवेसो

२५३, २९४

- सीलव्वत्तरामासो २५३, २६६, २९४

कायविञ्जाण १०, १७, १६, ४७, ५०-५२,

७५, ७६, ८२, ८३, ८८, ९४,
९५, ९६, १०२, ११०-११२, ११४,
११६, १२५, १२८, १३०, १३२, १३३,
१३६, १४१, १४४, १४६, १४७, १५८,
१६१, १८०, १८२, १८१, २३७, २३८,
२५७, २५९, २६३, २७४, २७६, २८५,
३०६, ३२०, ३४३, ३५८

कायायन	१७ १६, ३३ ३४ ४०
	५१ ५२ ७५, ७६ ८२,
	८३ ८४ ८५, ८६, १ २,
	११० १११ ११४ ११८ ११९,
	१२५, १३ १३३ १३६ १४४
	१४७ १४८ १४९ १५७ १६८
	१८ १८२, १८१ २१७ २२७
	२२६ २३७ २७४ २८५, ३ ५,
	३२ ३४३ ३४६, ३४८ ३४९

कामिनिर्व	१७ ५ ११६, ११२, १४६, १६६
कायो कतिवस्तनो	६६
कुम्भकुम्भनीवरण	३ ०
किमपि नविज्ज्ञेय्यो धम्मो	१५०-१५३
- विज्ज्ञेय्या हेतु	१५३
- विज्ज्ञेय्यो धम्मो	१५०-१५३
केनविजिज्ज्ञेय्यदुक्तं	१५

ख

खम्भा कतिवस्तनो	६४ ६८-१ २
- कप्पटिवा	११२-११५, ११७-११९
- कक्कपिनो	१२१ १३१ १३२, १३४
- जहेतुकपणमासविष्णुता	३३८ ३३९
- जहेतुका	२४ ३६, ४१ ४४ ४८
	५-५२
- मासविष्णुता	१७६ १८ १८२, १८६
- मासवसम्पुता	१५४ १८१ १८६, १८७
- सत्तम्भसङ्गता	४२-४८ ५३ ६२,
	६५, १२३ १२६, १८१
	१८६, १८८
- सत्तविष्णुता	२७४ २७६
- सत्तसम्पुता	२७६, २८३ २८८ २८९
- तयो	१ ४ ६, ७ १६, २
	२३-२७ ३२-३५, ३७ ३८,
	४३ ४७ ७ ८३ ८६, ८७
	९-९५, १ ८ १२२ १२५-१२७
	१३३ १३४ १३६, १३७ १४ १५
	१५६, २२७ २३६, २४७ २६५, २६६,
	२७३ २७५, २८ २८५

खम्भा ४	२ ४६, ५३ ११६, ११८
	१४ १५
- जहेतु	६, १० १२, १५, १७ १८
- जहेतुका	७५, ७७ ७८, ८२, ८३
- सहेतुका	७३ ७५, ७७-८
	८२, ८४
- नीवरमविष्णुता	११६, १२
- नीवरमसम्पुता	११६, १२२, १२४
- नोमासवा	१५७ १६७ १६८
- नोमावा	२५७ २६ २६१
- नोनीवरणा	१०४ ११
- नोपणमास	१४३ १४५, १४७, १४९
- नोसम्भोजना	२१४
- पणमाससम्पुता	१५७ १६
- कपिनो	१२८
- लोकिया	१३८ १३९, १४१ १४५, १४७
- लोकुत्तरा	१३८, १४२, १४६, १४८,
	१४७, १४८
- सत्तम्भोजनविष्णुता	२२७, २३२
- सत्तम्भोजनसम्पुता	२२६, २२८ २३२
- सप्पटिवा	११२
- सम्पुता	१७६
- सहेतुका	२ ४ १२, ४१ ४३
	४४ ४८-५१
- वेव न ज हेतु	१०-११

घ

गन्धगन्धनिमगुक्तं	२६३
गन्धनिमो वेव नो न गन्धो धम्मो	२६२, २६३
- धम्मो	२६८
गन्धविष्णुतागन्धनिमो धम्मो	२६८
गन्धविष्णुता खम्भा	२७४ २७६
- वेवता	२८७
गन्धविष्णुता धम्मो	२६८-२७ २७२-२८२,
	२८४-२८६
- रावो	२७६, २८५
गन्धसम्पुता, खम्भा	२७६, २८३ २८८ २८९
- हेतु	२७७

गन्धसम्पयुक्तो चैव नो च गन्धो, धम्मो	२६४-२६७
- धम्मो	२६८-२७०, २७२,
	२७५-२६१
- रागो	२८१, २८८
गन्धा, सहजाता	२६४
- हेतु	२५८
गन्धो चैव गन्धनियो च, धम्मो	२६२, २६३
- गन्धसम्पयुक्तो च, धम्मो	२६४-२६७
- धम्मो	२५३, २५५, २५६, २५८-२६२,
	२६४-२६६
गोत्रभु	१८५, १८७, २००, २१४, २३२, २५८,
	२६३, ३०८, ३०९, ३२६, ३४५, ३४६, ३६१

च

चक्षुना, दिव्येन	१०, १४, १५, १६, ४२,
	४७, ५२, ७३, ८३, ८८,
	९६, १०१, ११२, ११४, ११८,
	१२८, १३०, १३३, १४१, १४४,
	१६०, १६८, १८५, १९१, २१५,
	२१७, २३२, २३७, २५६, २७६,
	२८५, २९३, ३०८, ३२६, ३४५,
	३४६, ३६१, ३६४, ३७१
चक्षुस्त्रिय	१७, ५०, ११६, १३२, १४६, १६६
चक्षुर्विज्ञाण	१०, १७, १९, ३३, ३४,
	४२, ४७, ५०-५२, ७५,
	७६, ८२, ८३, ८८, ९४-
	९६, ९९, १०१, १०३, ११०,
	११२, ११४, ११६, ११८, ११९,
	१२५, १२८, १३०, १३१, १३३,
	१३६, १४१, १४४, १४७, १५८,
	१६१, १८०, १८२, १९१, २१५,
	२२७, २२९, २३७, २५६, २६३,
	२७४, २७६, २८५, ३०५, ३०८,
	३२०, ३४३, ३५८, ३६४
चित्तसमुद्धान, रूप	३-७, ९, १६-२०,
	२५, २८, २९, ३२, ३४,
	३५, ४०, ४३, ४६-५४,
	५६, ६९, ७२, ७३, ८१-
	८८, १०१-१०८, ११०-११३,

चित्तसमुद्धान, रूप	११५-११९, १२२, १२८, १३१,
	१३२, १३६-१३९, १४२, १४६-
	१४८, १५०-१५२, १५४, १५७,
	१७९, १८०, २२७, २५४-२५६,
	२६३-२६६, २६८-२७३, २७७,
	२७८, २८०, २८१, २९०, २९२,
	३०२-३०५, ३१७, ३१९, ३४२

चूळन्तरदुक

चेतना, अनिदस्सना	१००
- अप्पटिघा	११५, ११६
- अरूपी	१३१
- अहेतुका	३०, ४६
- गन्धविप्पयुत्ता	२८७
- गन्धसम्पयुत्ता	२८६
- नहेतु	१५, १६
- अहेतुका	८०
- सहेतुका	८०
- नीवरणसम्पयुत्ता	३२६
- नोगन्धा	२६३, २६४
- नोनीवरणा	३१३
- लोकिया	१४५
- लोक्कुत्तरा	१४५, १४६
- विप्पयुत्तका	१७७
- सञ्जोजनसम्पयुत्ता	२३९
- सम्पयुत्तका	१७८
- सहेतुका	४८, ४९

चेतोपरियञ्जाण	१०, ४१, ४२, ६०, ७५,
	७६, ८८, ९७, ११२, १४१,
	१४२, १६०, १६१, १८५, २१५,
	२३२, २५६, २६०, २७६, ३०८,
	३२२, ३४५, ३६०, ३६१

ज

जीवित्तिन्त्रिय	११२-११४, १२८, २६६
-----------------	-------------------

झ

ज्ञानज्ञानि, अहेतुकानि	५०
ज्ञानपञ्चयो	१७, २७, ५०, ५१, १३२,
	१४७, १९१, २०५, २१८, २३९,
	२५४, २८७

त	धम्मा कयो च व गन्धनियो च गन्धनिया च नो च गन्धो २११	
तृतीया मगा	१४४	- गन्धसम्पुत्तो च गन्धसम्प-
तयो चन्धा	(चन्धा तया दृष्ट्या)	पुत्तो येव नो च गन्धो २१४
- महाभूता	१२१ १४०	- महत्तु सहत्तुको च महत्तु महत्तुका च ७ ७१
थ		८१ ७२
पीनमिडनीवरणं	३ ०-३०७ ३३ ३३४	- मीवरणसम्पुत्तो च मीवरणविष्णुत्तो च ३१७, ३१८, ३२८
ध		३२८
ट्टिसवा	१४४ १४४, १४७-१४८ १८८	- नीवरणो च मोनीवरणा च ०-३ ८ ११८
	२० २ २ २ ३	११२, ११४ १११
विट्ठिमन्त्रोत्रं	२ ८ २१० २१३ २४८	- परमासम्पुत्तो च परमास-
दुर्गा वायिकं	४६ ७४ ११४ २८४	विष्णुत्तो च ३१९-३२८ ३१६ ३१७
दुर्गिनो मम्पो	१४४	- कपी च अकपी च १२२, १२४ १२६
बोमो	३ ६ ७ ८	११२, ११४ ११३
ट्टिकालुं वामभ्यान्त	३१७	- सोनिया च सोनुतरो च ११६ ११८
ह गन्धा	२१ ३८, ४३ १३३ १६० १४८	१४८, १४९
ध		- सम्मोत्रसम्पुत्तो च
धम्मा आगवसम्पुत्ता च आगवविष्णुत्तो च १०२-		सम्मोत्रविष्णुत्तो च २२१ २२७
	१०४ १०७ १८६ १८६	-२११ २१३-२१४
	१८८-१८९ १८४ १८९	- सम्मोत्रा च मोहम्मोत्रा च २०८-२११
- आगवसम्पुत्ता पवना च आगवा,		- समिरातना च अनिरातनो च ८२ ८१
आगवा च व आगवसम्पुत्तो च २ २, २ ३		१००-१ १
	२ ४, ६	- गण्टियो च अण्टियो च १०३-१ ७ ११३
- आगवो च वा आगवा च १२४ १२७ १६		११६ ११७
	१६१ १६४ १६६ १७	- महत्तुको च महत्तुको च २१-२४ १६
- च व आगवा च आगवा च व		४१-४४ २१ २२
आ च आगवा १८८-२ १		- आगवो च आगवो च १ ४ ६ ७
		- ११५ च व ११५ १ ४ ६ ७
		१-११ १८-१९
		- च व ११५को च ११५को च व
		व ११५ २० २१ ११
		११ १६ १७
		१०१
		१०१-१
		१ १-१ ४ ११-११
		११-११६
		२१-२४

धम्मो, आसवविप्पयुत्तो	१७२-१६७	धम्मो, नोपरामाणो	३४०-३५३
- अनासवो	२०८	- नोमज्जोजनो	२०६, २२१
- सासवो	२०७	- परामट्टो	३५४
- आसवसम्पयुत्तो	१७२-१६७	- चेव नो च परामाणो	३६६-३७१
- चेव नो च आसवो	२०२-२०७	- परामाणविप्पयुत्तो	३५५-३५८, ३६०-३६८
- आसवो	१५४-१७०	- अपरामट्टो	३७२
- चेव आसवसम्पयुत्तो च	२०२-२०७	- परामट्टो	३७१
- सासवो च	१६८-२०१	- परामाणसम्पयुत्तो	३५४-३६८
- ओघो	२६६	- परामाणो	३४०-३५३, ३७०
- केनचि न विज्जेय्यो	१५१, १५२	- चेव परामट्टो च	३६६-३७१
- विज्जेय्यो	१५०-१५३	- योगो	२६६
- गन्थनियो	२६८	- लोकियो	१३६-१४६
- चेव नो च गन्थो	२६२, २६३	- लोकुत्तरो	१३६, १३८-१४६
- गन्थविप्पयुत्तगन्थनियो	२६८	- सङ्खतो	६०
- गन्थविप्पयुत्तो	२६८-२७०, २७२-२८२, २८४-२८१	- सज्जोजनविप्पयुत्तो	२२२-२४३
- गन्थसम्पयुत्तो	२६८-२७०, २७२, २७५-२८१	- असज्जोजनियो	२५२
- चेव नो च गन्थो	२६४-२६७	- सज्जोजनियो	२५२
- गन्थो	२५३, २५५, २५६, २५८-२६२, २६४-२६६	- सज्जोजनसम्पयुत्तो	२२२-२४३
- चेव गन्थनियो च	२६२, २६३	- चेव नो च सज्जोजनो	२४६-२५१
- गन्थसम्पयुत्तो च	२६४-२६७	- सज्जोजनियो	२२२
- नहेतु	३-१४, १६-१६, २१	- चेव नो च सज्जोजनो २४४, २४५	
- अहेतुको	६६-८४	- सज्जोजनो	२०६-२२१
- सहेतुको	६६-८४	- चेव सज्जोजन-	
- नीवरणविप्पयुत्तो	३१७-३१६, ३२१-३२६	सम्पयुत्तो च	२४६-२५१
- नीवरणियो	३३६	- सज्जोजनियो च	२४४
- नीवरणसम्पयुत्तो	३१७-३१६, ३२१-३२६	- सनिदस्सनो	६१, ६२, ६६-६६, १०१
- चेव नो च		- सप्पट्ठो	१०५-१०८, ११०-१२०
नीवरणो	३३७, ३३८	- सहेतुको	२३-३५, ३७-५४
- नीवरणियो	३१६	- चेव न च हेतु	५७, ५८, ६०-६८
- चेव नो च नीवरणो	३३१, ३३२	- सासवो	१७१, १७२
- नीवरणो	३००-३१५	- चेव नो च आसवो	१६६-२०१
- चेव नीवरणसम्पयुत्तो च	३३२-३३६	- हेतु	३-६, ११-१३, १५-१८, २१
- नीवरणियो च	३३०, ३३१	- चेव सहेतुको च	५६-६७
- नोआसवो	१५४, १५७-१७०	- हेतुसम्पयुत्तो च	६६
- नोगन्थो	२५३-२६७	- हेतुसम्पयुत्तो	५६
- नोनीवरणो	३००-३१५		

न

नमज्जामज्जापच्चयो

६, २८, ३०२

नवविपतिपञ्चमो	६, २८ ३८ ३९, १७६, २ ४ ३ २ ३ ९	मातासमिका	१६, १६, ४८ ४८/१ ० ११३, ११६, ११९ १४८, ११९ १६२, १६३ २१६, २१६ २८६ २८७ ३१३ ३२६ ३३० ३३३
नवनन्तरपञ्चमो	६, २८ ३०२	निम्बान	४३ ७५, ७६, ८८ ८६, ८६ १२९, १४२, १६० १६२, १८३, १८८, २१४ २३२, २३४ २७८ २८ ३०५ ३ ६, ३१३ ३४६, ३३३
नवारम्भपञ्चमो	६, २८ ७१ ७२, १३६, १७६, ३०२, ३४१ ७ ३०	निस्सयपञ्चमो	३, १३ २७ ४६, १ ८, ११० १४३ १८६ २ ३, २६१ २८१
नवाहारापञ्चमो	३ १७८	नीबरजनीबरजसम्पमुत्तुङ्क	३३३
नवगिर्यपञ्चमो	७ ३ १७८	नीबरजनीबरजमियुङ्क	३३०
नवपनिष्ठपञ्चमो	३ २८ ३ २	नीबरजमियुत्तनीबरजियुङ्क	३३६
नवसम्पपञ्चमो	७ ३ ४८ १७७ १७८	नीबरजमियुत्ता बम्मा	३३६, ३२
नवातपञ्चमो	७ ३ १७८	नीबरजमियुत्तो बम्मा	३३७-३३८, ३२२-३२६ - नीबरजियो बम्मा ३३६
नविपञ्चमो	२ २७ ३७ १०३ १३४ १४८ २०५	नीबरजसम्पमुत्तचित्तसमङ्गिस्स चित्त	३३२
नपञ्चजातपञ्चमो	७ २६, ३ २ ४	नीबरजसम्पमुत्तुङ्क	३३७
नपुरेजातपञ्चमो	३ २८ २६, १७६ २ ४ ३ २	नीबरजसम्पमुत्ता बम्मा	३३६, ३२२, ३२४ - चेतना ३३६ - हेतु ३३३
नसम्पपञ्चमो	३ १७८	नीबरजसम्पमुत्तो ब नीबरजमियुत्तो ब	बम्मा ३३७ ३३८, ३२८ ३२६ - बम्मा नी नीबरजो ३३७ ३३८ - बम्मा ३३७-३३८, ३२३-३२६
नविपाकपञ्चमो	७ ३ ३८ १७८	नीबरजियो बम्मा नी नीबरजो, बम्मा ३३३ ३३३ - बम्मा ३३३	
नविष्णुपञ्चमो	८ ३ ३८ १७८	नीबरजो ब नी नीबरजो ब बम्मा ३ -३ ३, ३३६ ३३२ ३३४ ३३६	
नसमानन्तरपञ्चमो	३ २८ ३ २	- बम्मा नीबरजसम्पमुत्तो ब	बम्मा ३३२ ३३३
नसम्पमुत्तपञ्चमो	८ ३ १७८	- नीबरजियो ब बम्मा ३३० ३३३ - बम्मा ३ ०-३३३	
नहेतु जहेतुका चेतना	८०	नवतन्त्राज्ञानाज्ञापतन	१ १९ ४६, ४४ १ ११२ १४१ १६१ १८२, २१६, २४६, २७६ ३ ८ ३१ ३४६, ३६३
- जहेतुको बम्मा	६६-८४		
- विपाको	७५, ७६, ८३		
- चेतना	१३, १३		
- बम्मा	३-२१		
- जहेतुका चेतना	८		
- जहेतुको बम्मा	६६-७१ ७३-८३		
- विपाको	७३, ७६, ८३		
नहेतुपञ्चमो	३, ८ २२, २७ २८, ३६ ३७ ३६, ४ ३३, ६८ ७२, ७४ ८३, ८६, ९० ९२ ९३, १ ९, १२६, १२७-१२७ १३३-१३७, १३६, १४ १३ १४६, १७१ १७२, १७३, १७८ १८१ २२३, २२८ २४८ २६८, २७१ २७४ २७६ ३ १ ३०३, ३१८ ३३ ३४१ ३४३ ३४३		
नहेतु जहेतुका बम्मा ७३, ७७ ७६, ८२, ८३			
- बम्मा ६, १ १२, १३, १७ १६			
- जहेतुका बम्मा	७३ ७३, ७७ ७६, ८ ८२, ८४		

नोआसवा, आहारा	१६६
- खन्धा	१५७, १६७, १६८
- हेतु	१६०
नोआसवो, धम्मो	१५४, १५७-१६८, १७०
नोगन्धा, खन्धा	२५७, २६०, २६१
- चेतना	२६३, २६४
- सहजाता	२६५
- हेतु	२५६
नोगन्धो, धम्मो	२५३-२६७
नोनीवरणपच्चयो	८, १७८
नोनीवरणचित्तसमङ्गिस्स, चित्त	३०८
नोनीवरणा, खन्धा	३०४, ३१०
- चेतना	३१३
नोनीवरणो, धम्मो	३००-३१५
नोनीवरण, अहेतुक	३०२
नोपरामासा, खन्धा	३४३, ३४५, ३४७, ३५१
नोपरामासो, धम्मो	३४०-३५३
नोविगतपच्चयो	८, १७८
नोसञ्जो जना, खन्धा	२१४
- हेतु	२१४
नोसञ्जो जनी, धम्मो	२०६-२२१

प

पकतूपनिस्सयो	१३, १४, ४५-४७, ७८, ६८, ६९, ११४, १३०, १४३, १४४, १६३, १६४, १८६, १९०, २१६, २१७, २३६, २३७, २६१, २८३, २८४, ३११, ३२५, ३४८, ३४९, ३६३, ३६४
पच्छाजातपच्चयो	१५, २१, ४८, ५४, ५५, ७६, ८६, ९६, १०३, १०४, ११५, १२०, १३०, १३५, १४५, १४६, १६५, १६८, २१८, २३८, २६३, २६०, ३१२, ३२६, २६५, २६६
पच्छाजाता, गन्धा	१७, १८, २०
- हेतु	४४
पञ्च, विञ्ज्याणानि	१६०, २३६, ३११
पञ्ज्या	२०६
पटिषसञ्जो जन	

पठमो, मग्गो	१४४
परामट्टो चेव नो च परामासो च, धम्मो	३६६-३७१
- धम्मो	३५४
परामासदुक	३४०
परामासपरामट्टदुक	३६६
परामासविप्पयुत्तपरामट्टदुक	३७१
परामासविप्पयुत्तो अपरामट्टो, धम्मो	३७२
- धम्मो	३५५-३५८, ३६०-३६८
- परामट्टो, धम्मो	३७१
- रागो	३६१, ३६४
परामाससम्पयुत्तका, खन्धा	३५७, ३६०
परामाससम्पयुत्तो, धम्मो	३५४-३६८
परामासो चेव परामट्टो च, धम्मो	३६६-३७१
- धम्मो	३४०-३५३, ३७०
परिकम्म, पठमम्म मग्गस्स	१४४
पुब्बेनिवासानुस्सतिञ्जाण	१०, ४१, ४२, ६०, ७५, ७६, ८८, ९६, ९७, ११२, १२८, १४१, १४२, १६१, १८५, २१५, २३२, २६०, २७६, ३०८, ३२२, ३४५, ३६०, ३६१, ११२-११४, १२८
पुरिसिन्द्रिय	११२-११४, १२८
पुरेजातपच्चयो	५, १४, १५, २१, २७, ४७, ४८, ५४, ५५, ८६, ९६, १०३, ११४, १२०, १३०, १३४, १४४, १४६, १६४, १६१, २३७, २६२, २६७, २८५, २९१, ३१२, ३२५, ३६४
पुरेजात	१६, ५१-५३, ८२, ८३, १०१, १०२, ११७-१२०, १३४, १४७, १६४, २१६, २२०, २४१, २४२, २६४, २६५, २८७-२८९, ३१३, ३१४

फ

फोडुब्बायतन	१०, १६, ४२, ५२, ७५, ७६, ८३, ८८, ९६, १०२, १०५-१०७, ११२, ११४, ११८, ११९, १२८, १३०, १३३, १४१, १४४, १६१, १६४, १६८
-------------	--

फोटोब्लायसन १८५, १८१ २१७ २३८ २३७
२५८, २७८, २८५, ३ ५ ३२६
३४५, ३४८, ३६१

ब

व्यापावनीवरण १ ०

भ

मनज्जं महेतुकं ४४

— महेतुकं ४४

मनरासमञ्जसात्रन २ ८

म

मन्नापञ्चयो २७ १ ६७ ८१ १२४

२ ५, २१८ २३८ २६४ २८७

मम्मो ३ ५ ३ ८, ३११

— छविमो १४४

— बुविमो १४४

— पठमो १४४

मञ्जुविसम्भोजनं २ ८

महामूला १४४ १४७

— तयो २१ १२१ १५

— छप्पटिवा १०८ ११८

महामूर्धं एकं ४ ५

मानसञ्जोवनं २ ८

मोहो १ ६ ७, ८ २ ५६, ५७

— उदञ्चसहगती २३-२७ ३ ३२-४

४४ ४५, ५२, ५३ ८२

८५, १ ८, १२३ १२६, १३७

१३८, १५ १७५, १८ - १८२

१८४ १८८ २२५-२२८,

— दोमनसहगहयो २५७ २७१

१७८, १८०

य

यपारम्भान्नाथं १ ४१ ६ ७५, ८८

८७ ११२ १४१ १६१ २१५,

२३२ २६ २७८ ३ ५ ३२२,

३४५, ३६ ३६१

मोली, बम्मो २८८

र

रसायतनं १ ५, १०७

रामो पम्बविप्पमुत्तो २७८, २८१

— गम्भसम्पमुत्तो २८८, २८८

— परमासविप्पमुत्तो ३६१ ३६७

रम्पवीवित्तिमित्रं ७ १७ १८, ५० ५२

१ २, ११८ ११८, ११२-११४

१४६, १४७ १४८, १४९ १५०

१८५, २८८

रम्पामतनं १ १८, ४२, ४७ ५२, ७५

७८, ८८ ८९, ८८, १ १ १ ६

११२, ११४ ११८ १२८ १३ १४६,

१४४ १६१ १६८ १८५, १८१ २१५

२१७ २४२, २३७ २४८, २७८, २८२

३ ५ ३४५, ३४८, ३६१

१२८

रम्पिनी सन्धा १२२, १२४ १२६, १३२

१३४ १३५

रम्पीदुर्ग १२१-१२६ १२८-१३४

रम्पी बम्मो १२१-१२६ १२८-१३४

रम्प वित्तसमुद्धानं (वित्तसमुद्धानं रम्पिदुर्ग)

स

सोक्किया जाहाय १४६

— सन्धा १३८, १३८, १४१ १४५, १४७

— वेतना १४५

— उद्या १४५

— रैयू १४६

सोक्कियो व सोक्कित्तो व बम्मो १३६, १३८

१४८ १४८

— बम्मो १३६-१४८

सोक्कियं तीलं १४६

सोक्कित्तो सन्धा १३८ १४२ १४५ १४५

१४७ १४८

— वेतना १४५, १४६

सोक्कित्तो बम्मो १३६, १३८ १४०-१४८

सोमो १ ६ ७ ८, २ ३६ ५७

ब

बन्धु १८, १८८, २१

वत्युपुरेजात	१४, १५, ७६, ६६, ११४, ११५,
	१३०, १४४, १५४, १५७, १६५, १६१,
	२१७, २१८, २३७, २३८, २८५, ३२६,
	३५०, ३६४, ३६५
विगतपञ्चयो	२०, २७, ६७, १०३, १३४,
	१४८, २०५
विचिकिच्छा	३१७
विचिकिच्छानीवरण	३००-३०२, ३०६, ३३४
विचिकिच्छासञ्जोजन	२४८
विज्ज्ञाणञ्चायतन	२६, १४१, १८५, २३२, २७६,
	२८५, ३०८, ३४५, ३६१
विज्ज्ञाणानि, पठ्च	४४
विपस्सन	१४३, ३११, ३२५
विपाकपञ्चयो	५, २७, ३८, ६६, ८१,
	१००, ११६, १४६, १६३, २१८,
	२३६, २८७, ३१३, ३५०
विपाकाहारपञ्चया	१३१, १६६
विपाको, अप्पटिघो	११६
- अहेतुको	४१, ४७, ५२
- नहेतु अहेतुको	७५, ७६, ८३
- सहेतुको	७५, ७६, ८३
- सहेतुको	४१, ४७
विप्युत्तका, चेतना	१७७
विप्युत्तपञ्चयो	१७, २७, ५०, ५१, ८२,
	१०१, ११७, १३२, १४७, १६६, १६४,
	२१८, २८७, ३१३, ३२७, ३६६
बुद्धान	२०१
बोदान	२००, २१४, २६३, ३०८, ३०६, ३२३,
	३४५, ३४६, ३६१

स

सङ्खतदुक	६०
सङ्खतो, धम्मो	६०
सङ्घ	१४, ४६, ७८, ६६, १४३,
	१६०, २६१, २८४, ३१२
सञ्जोजनदुक	२०६
सञ्जोजनविप्युत्तसञ्जोजनियदुक	२५२
सञ्जोजनविप्युत्ता, खन्धा	२२७, २३२

सञ्जोजनविप्युत्तो असञ्जोजनियो, धम्मो	२५२
- सञ्जोजनियो, धम्मो	२५२
सञ्जोजनसञ्जोजनसम्पयुत्तदुक	२४६
सञ्जोजनसञ्जोजनियदुक	२४४
सञ्जोजनसम्पयुत्तदुक	२२२
सञ्जोजनसम्पयुत्ता, खन्धा	२२६, २२८, २३२
- चेतना	२३६
- हेतु	२३१
सञ्जोजनसम्पयुत्तो च सञ्जोजनविप्युत्तो	
च, धम्मा	२२३, २२७-२३१,
	२३३-२४३
- चेव नो च सञ्जोजनो	
धम्मो	२४६-२५१
- धम्मो	२२२-२४३
सञ्जोजना च नोसञ्जोजना च, धम्मा	२०६-२२१
- हेतु	२१४
सञ्जोजनियदुक	२२२
सञ्जोजनियो चेव नो च सञ्जोजनो,	
धम्मो	२४४, २४५
- धम्मो	२२२
सञ्जोजनो चेव सञ्जोजनसम्पयुत्तो च,	
धम्मो	२४६-२५१
- सञ्जोजनियो च, धम्मो	२४४
- धम्मो	२०६-२२१
सहायतन	६६, १०२
सद्दा, लोकिया	१४३
सनिदस्सनदुक	६०
सनिदस्सनो च अनिदस्सनो च, धम्मा	६२, ६३,
	१००-१०३
- धम्मो	६१, ६२, ६६-६६, १०१
सनिदस्सन, रूप	६७, १०१
सप्पञ्चयदुक	८६
सप्पञ्चया, हेतु	८७
सप्पञ्चयो, धम्मो	८६-८६
सप्पटिघदुक	१०५
सप्पटिघा, खन्धा	११२
- महामूता	१०८, ११८
सप्पटिघो च अप्पटिघो च, धम्मा	१०५-१०७, ११५,
	११६, १२१
- धम्मो	१०५-१०८, ११०-१२०

धानायतन, धान	१०५, ११२
धान	११८
- आयातन	१०६, १११
- धानधातु	३००
- धानायतन	१०५, ११२
- धातु	२६८

च

चकसायतन	१०५, १२२-१२४, १२६, १२७, १२६-१३१, १३३, १३४, १३६-१३६, १४१-१४३, १४५-१५१, १५३, १५४, १५६-१६०, १६३-१६५, १६८-१७०, १७२-१७४, १७८-१८१, १८३-१८५, १८८, १८९, १९१-१९३, १९५-१९८, २००-२०२, २०४-२०६, २०८-२१२, २१४-२१७, २२०-२२४, २२६, २२८, २३२, २३३, २३५-२४०, २४२-२४४, २४७-२५१, २५४-२५६, २५८-२६१, २६४-२६६, २६८, २६९, २७१-२७६, २७८-२८३, २८५-२८९, २९२-२९५
- चकखु	१०५, १०७, ११२
चकखु, आयातन	१०८, ११०, ११८, १२०
- चकसायतन	१०५, १०७, ११२, ११६
- चकखुधातु	२६५, २६७, ३००, ३०४
- धातु	२६८, २६९, ३०५, ३०७
चकखुधातु	२६६, ३०८-३१०
- चकखु	२६५, २६७, ३००, ३०४
चकखुविज्ञानधातु	२६६
- चकखुविज्ञान	२६५, ३०१
चकखुविज्ञान	३०७
- चकखुविज्ञानधातु	२६५, ३०१
- धातु	२६८, ३०५

चतुर्वोकारा	५८, ६१, ७४, ७६, ७९, ८१, ८६, ८७, ८९, ९७, १२९, २५३, ३२४, ३३७, ३४०, ३४८, ३७१, ३८०, ३८४
चत्तारि, सन्धानि	३११
चित्त, अकृसल	३२६, ३३१
- दुतिय	३२६, ३३०, ३६८, ३८०, ३८१

ज

जिह्वा	१८१
- आयातन	१०६

जिह्वा, जिह्वायतन	१०५, ११२
- धातु	२६८
जिह्वाधातु	२६६
जिह्वायतन	१०५
- जिह्वा	१०५, ११२
जिह्वाविज्ञानधातु	२६६
जिह्वाविज्ञान	२६८, ३०१, ३०६

त

तण्हाविष्पयुत्तचित्त	३२३, ३२४, ३२६, ३३७-३३९, ३४२, ३४३, ३५५-३५७, ३६६, ३६८, ३७०, ३७४, ३७७, ३८३, ३८४, ३८२, ३८४, ३८६
तण्हाविष्पयुत्तमगगविष्पयुत्तचित्त	३२५, ३२७, ३५७
तण्हासोत	३००, ३०२

द

दिट्ठिसञ्जा	३४
दिब्बचक्खु	११६, ३००, ३०२, ३०४
दिब्बसोत	३००, ३०२
दुक्खसञ्च	३११, ३२३-४००
- दुक्ख	३११, ३१२, ३१५
दुक्ख, कायिक	३१५, ३१६, ३१८, ३१९
- चेतसिक	३१६, ३१८, ३१९
- दुक्खसञ्च	३११, ३१२, ३१५, ३१७
- सञ्च	३१३, ३१४, ३२०, ३२१
दुतिय, चित्त	३२६, ३३०, ३६८, ३८०, ३८१

ध

धम्मधातु	२६६, ३१०
० - धम्मो	२६५, ३०२
धम्मरसो	३०१, ३०३
धम्मायतन	१०५, ११६, ११७, १२४-१२६, १३१, १३३, १३५-१३७, १३९-१४१, १४३-१४५, १४७-१५४, १५६, १५७, १६१-१६३, १६५-१६८, १७०-१७२, १७५-१७८, १८०, १८२, १८३, १८५-१८८, १९०, १९३-२००, २०२-२०४, २०६-२०८, २१०-२१३, २१५-२२२, २२४-२२७, २२९-२४२, २४४-२४६, २४८-२५३, २५५-२६४, २६६, २६७, २६९-२७१, २७३, २७४, २७६-२७८, २८०-२८४, २८६, २८७, २८९

बम्माबल्लभ बम्मी	१०६, १०७, ११४	
बम्मा कपुतबन्धुवत्सला	१४	
- कपुतबा	६, ६, १२, १३, १९	
- बम्माकपुतबन्धुवत्सला	१५	न
- बम्माकपुता	६, ७, १६-१८, २०, २२	
- एकमूलका	६, ७, ८, ११, १५, १९	
- एकमूलमूलका	६, ७, ८, १२, १३, १५	न
- एकमूलमूला	३, ६, ६, ८, १४, १७, २०	न
- एकमूला	६, ८, १, १२, १६	
- कपुतबन्धुवत्सला	६, १२	
- कपुतबा	३, ६, १०-१२, १९	
- नाममूलवत्सला	१६	न
- नामा	७-८, १५, २०-२२	
बम्मी धामल्लभ	१, ६, १११, ११६, १२१	
- बम्माबल्लु	२६३, ३०९	
- बम्माबल्लभ	१, ६-१०, ११४, ११७	
- बालु	२६५, २६६, ३०९	
बालुको कपुतबल्ल	२६६	न
बालु, कम्मी	२६५	न
- बम्मी	२६८	न
- बालबालु	३, ७	न
- बाल	२६५	न
- बालु	२६८, २६९	न
- बालुबालु	३, ५	न
- बालुविष्णुबालु	३, ५	न
- बालुविष्णुबालु	२६५	
- विष्णु	२६५	
- बम्माबल्लु	२६७, ३, ६, १, ७	न
- बम्मी	२६५, २६६	न
- कोकुम्मी	२६५	न
- कम्मी	२६५	
- कम्मीबालु	३, ५	
- कम्मीविष्णुबालु	३, ५	
- कम्मीविष्णुबालु	२६५, २६६	न
- लक्ष्मी	२६५	न
- लक्ष्मी	२६५	
- लक्ष्मी	२६५	न
- लक्ष्मीबालु	२६७, ३, ५, ३०७	
- लक्ष्मीविष्णुबालु	२६५	न

न जिह्वाविज्ञाण	३०३
न दुक्खसच्च, न दुक्ख	३११, ३१२, ३१६, ३१८
न दुक्ख, न दुक्खसच्च	३११, ३१२, ३१६, ३१८
— न सच्च	३१४, ३१५, ३२०—३२२
न धम्मघातु, न धम्मो	२६७, २६८, ३०४
न धम्मायतन, न धम्मो	१०७, १०८, ११६, ११८
न धम्मो, न धम्मघातु	२६७, २६८, ३०४
— न धम्मायतन	१०७, १०८, ११६
— न घातु	२६६, ३००, ३०७, ३०८
— नायतन	११०—११२, १२०, १२२
न घातु, न कायघातु	३०७
— न कायविज्ञाण	२६६
— न घानघातु	२६७, ३०५
— न घान	२६६
— न चक्खु	२६८—३००, ३०६
— न चक्खुघातु	२६७, ३०८
— न चक्खुविज्ञाण	२६६
— न धम्मघातु	२६७, ३०५, ३०७
— न धम्मो	२६६, ३००
— न मनो	२६६
— न मनोविज्ञाणघातु	२६८, ३०८
— न मनोविज्ञाण	२६६, ३००
— न सोतघातु	२६७, ३०५, ३०७, ३०८
— न सोत	२६८, २६६
न निरोधसच्च, न निरोधो	३११, ३१३, ३१७, ३१६
न निरोधो, न निरोधसच्च	३११, ३१३, ३१७, ३१६
— न सच्च	३१४, ३२२
न फोट्टब्बायतन, न फोट्टब्बो	१०६, ११६
न फोट्टब्बो, न फोट्टब्बायतन	१०६, ११५
— नायतन	११०
न मग्गसच्च, न मग्गो	३११, ३१३, ३१७, ३१६
न मग्गो, न मग्गसच्च	३११, ३१३, ३१७, ३१६
— न सच्च	३१४, ३२०, ३२२
न मनायतन, न मनो	१०७, ११६
न मनोघातु, न मनो	२६७, ३०३, ३०४
न मनो, न घातु	२६६
— न मनायतन	१०७, ११०, ११६
— न मनोघातु	२६७, ३०३, ३०४
— नायतन	१२०

न मनोविज्ञाणघातु, न मनोविज्ञाण	२६७, ३०४
न मनोविज्ञाण, न घातु	२६६
— न मनोविज्ञाणघातु	२६७, ३०४
न रसघातु, न रसो	३०३
न रसायतन, न रसो	१०६, ११५
न रूपक्खन्धो	३६—३८
— न खन्धा	४०, ४५—४७
— न रूप	३१
न रूपघातु, न रूप	३०३
न रूपायतन, न रूप	१०६, ११०, ११५
न रूप	२६, ३०
— न घातु	३०७
— न रूपघातु	३०३
— न रूपक्खन्धो	३१
— न रूपायतन	१०६, ११०, ११५
— नायतन	११६
न रसो, न रसघातु	३०३
— न रसायतन	१०६, ११०, ११५
न विज्ञाणक्खन्धो	३६—३६
— न खन्धा	४०, ४५—४७
— न विज्ञाण	३२
न विज्ञाण	२६, ३०
— न विज्ञाणक्खन्धो	३२
न वेदनाक्खन्धो	३६—३८
— न खन्धा	४०, ४४, ४६, ४७
— न वेदना	३१
न वेदना	२६, ३०
— न वेदनाक्खन्धो	३१
न सङ्खारक्खन्धो	३६—३६
— न खन्धा	४०, ४४—४६
— न सङ्खारा	३२
न सङ्खारा	२६, ३०
— न सङ्खारक्खन्धो	३२
न सच्चा, न दुक्खसच्च	३१३, ३१६, ३२०, ३२२
— न दुक्ख	३१४, ३१५
— न निरोधसच्च	३१२, ३१३, ३२२
— न निरोधो	३१४, ३१५
— न मग्गसच्च	३१३, ३२०, ३२२
— न मग्गो	३१४, ३१५

न सञ्चा न समुद्रसञ्च	३१२, ३१३	३१५ ३१६	न सञ्च
- न समुद्रसञ्च		३१४ ३१५	
न सञ्चा		२६, ३०	
- न सञ्चा		३१	
न सञ्चा		३६-३७	
- न सञ्चा	४	४४-४७	
न सञ्चा		१ ६, ११३	
न सञ्चा		१ ६, ११३	
- न सञ्चा		११०	
न समुद्रसञ्च न समुद्रसञ्च	३११, ३१३ ३१६	३१७ ३१८	
न समुद्रसञ्च न सञ्चा	३१४ ३२	३२२	
- न समुद्रसञ्च	३११ ३१३ ३१६	३१७ ३१८	
न सञ्चा		२६७ ३०२	
न सञ्चा		३०३	
न सञ्चा	१०६-१	११४	
न सञ्चा		२६५, ३०६	
- न सञ्चा		२६७, ३२	
- न सञ्चा	१ ६, १०५ ११४ ११५		न सञ्चा
- न सञ्चा	१ ६, १११ ११६, १२१		
न सञ्चा		२९	न सञ्चा
न सञ्चा		२९	
न सञ्चा		२९	
न सञ्चा		५ २	
न सञ्चा		५ २१	न सञ्चा
न सञ्चा		५ १६	न सञ्चा
न सञ्चा		२	न सञ्चा
न सञ्चा	१६, २१		न सञ्चा
न सञ्चा		७	
न सञ्चा		१६	
न सञ्चा		२९	
न सञ्चा		१६-२९	
न सञ्चा		२२	
न सञ्चा		२२	
न सञ्चा		२२	
न सञ्चा	७-८, १६-२९		न सञ्चा
न सञ्चा		२२	न सञ्चा
न सञ्चा		२२	न सञ्चा

पुष्पजना ३३१, ३३२, ३३६, ३४३, ३५३, ३५४,
३५६-३६१, ३७२, ३७४-३७६, ३८१,
३८५, ३८७, ३८६, ३८१-३८६, ३८६,
४००

फ

फोटुवधातु २६६
फोटुवधायतन १०५
- फोटुवधो १०६, ११३
फोटुवधो ३०७
- आयतन १०६, ११६
- धातु २६८
- फोटुवधायतन १०६, ११३

म

मगविष्पयुत्तचित्त ३२५, ३२७, ३५५, ३८३, ३८४
मगविष्पयुत्ततण्हाविष्पयुत्तचित्त ३२५, ३२७, ३५७
मगसच्च ३२३-३६६
- मगो ३११, ३१२, ३१६, ३१८
मगो १०४, ३३१, ३३२, ३३६, ३४३, ३५३, ३५६-
३६१, ३६६-३८१, ३८५, ३८७-४००
- मगसच्च ३११, ३१२, ३१६, ३१८
- सच्च ३१४, ३१५, ३२१
मनायतन १०५, १२३-१२६, १३१-१४५, १४७-
१५०, १५२-१६३, १६५-१६८, १७०-
१७२, १७५-१७८, १८०-१८०, १८२,
१८४-२००, २०२-२०४, २०६-२०८,
२१०-२१३, २१५-२२६, २३१-२३८,
२४०-२४४, २४६-२५३, २५५-२६४,
२६६, २६७, २६६-२७१, २७३-२८४,
२८७, २८६-२८१
- मनो १०६, ११३
मनो, आयतन १०६, ११६
- धातु २६८
- मनायतन १०६, ११३
- मनोधातु २६५, ३०१
मनोविज्ञाणधातु २६६, ३०६, ३१०
- मनोविज्ञाण २६५, ३०१, ३०२
मनोविज्ञाण ३०७
- धातु २६८, ३०६
- मनोविज्ञाणधातु २६५, ३०१, ३०२

र

रसधातु २६६
- रसो ३०१
रसायतन १०५
- रसो १०५
रसो ३०७
- आयतन १०६
- रसधातु ३०१
- रसायतन १०५, ११३
रूपकखण्डो २३-२६, ४८-१०४
- खण्डा ३३-३५, ३६-४३
- रूप ३०, ३२
रूपधातु २६६, ३०६
- रूप ३०१
रूपायतन १०५, १२३-१२५, १२८, १३०-१३५,
१३७-१४०, १४२-१४५, १४७-१५२,
१५८, १५९, १६१-१६७, १६९, १७१-
१७४, १७६, १७७, १७९, १८१, १८२,
१८४-१८०, १८२-१८५, १८७-२३१,
२३४, २३६-२४१, २४३-२४६, २४८,
२५०, २५३, २५६-२६४, २६६-२७३,
२७५-२७७, २७९-२८४, २८६-२८०
- रूप १०५, ११३
रूपावचरा १२७, १२८, १३३, १३५, १३८, १४०,
१४३, १४६, १५२, १५५-१६१, १६४,
१६६, १६९, १७६, १७९, १८१, १८४,
१८६, १८७, १८९, १९१, २११-२१४,
२१७-२१९, २२२-२२५, २२६, २३०,
२३२, २३६, २३९, २४१, २४७, २५१,
२५४, २५७, २६५, २६७-२६९, २७१,
२७२, २७५-२७८, २८१, २८३, २८५,
२८६, २८०
रूप २३-२८, ११६, ३०७
- आयतन १०६
- कुसलसमुद्धान ६-१५
- धातु २६८
- नामसमुद्धान १६-२२
- रूपकखण्डो ३०
- रूपधातु ३०१
- रूपायतन १०५, ११३

विष्णुनामसूची

- व

- विष्णुनाम

विष्णुनाम

- विष्णुनामसूची

विष्णुनाम

विष्णु

- विष्णुनामसूची

विष्णुनामसूची

- व १२, १३-१४, १५

- विष्णु

व

११

विष्णुनामसूची

- व १२, १४, १५

- विष्णु

विष्णु

- विष्णुनामसूची

विष्णुनामसूची

- व १२, १४, १५, १६

- विष्णु

- विष्णुनामसूची

- व १२, १४, १५, १६

- विष्णु

- विष्णुनामसूची

- व १२, १४, १५, १६

- विष्णु

विष्णुनामसूची

विष्णु

- विष्णुनामसूची

विष्णुनामसूची

- व १२, १४, १५, १६

- विष्णु

विष्णु

विष्णुनामसूची : विष्णु नामसूची, विष्णु, विष्णु

विष्णु, विष्णु

विष्णु : विष्णु नामसूची, विष्णु

विष्णु

